

Olek i Ada

PRZEWODNIK METODYCZNY CZ. 1

Autorzy
Marzanna Cieśla
Agnieszka Horabik
Monika Smulka

Autorzy tekstów opowiadań
Ewa Stadtmüller
Agata Widzowska

Kierownik projektu
Iza Parlicka

Projekt i koncepcja artystyczna
Agnieszka Serwicka

Projekt okładki i ilustracje
Alicja Gapińska
Agnieszka Serwicka

Redakcja merytoryczna
Aleksandra Słyk
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwiłk

Skład i łamanie
Marek Zapala

	ćwiczenia i zabawy ruchowe
	wskazówki dla Nauczyciela
	ćwiczenia logopedyczne
	odwołanie do książki <i>Olek i Ada wśród przyjaciół</i>
	ciekawostka
	karty pracy
	zabawa badawcza
	odwołanie do <i>Wyprawki plastycznej</i>

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie publikacji w całości lub we fragmentach bez zgody wydawnictwa zabronione.

ISBN 978-83-8108-256-3

© Grupa MAC S.A. 2018

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosza 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: mac@mac.pl; www.mac.pl

Spis treści

1. Ogólny rozkład materiału	5
2. Słowo od zespołu autorskiego i redakcyjnego	6
3. Metoda projektów w przedszkolu	7
4. Scenariusze zajęć	10
Wrzesień, tydzień 1. To jestem ja	10
Dzień 1. Witamy w naszym przedszkolu	10
Dzień 2. Wesoła zabawa	13
Dzień 3. Moja ulubiona zabawka	15
Dzień 4. Moje skarby w plecaku	19
Dzień 5. W przedszkolu nie jestem sam	21
Wrzesień, tydzień 2. Moja grupa	23
Dzień 1. My i nasze ubrania	23
Dzień 2. Moje przedszkole	27
Dzień 3. Zabawki w naszej sali	30
Dzień 4. Znaczek mojej grupy	32
Dzień 5. Mój znaczek	34
Wrzesień, tydzień 3. Moja droga do przedszkola	37
Dzień 1. Pan Świetlik	37
Dzień 2. Na skrzyżowaniu	41
Dzień 3. Przedszkolaki poznają znaki	44
Dzień 4. Przejście dla pieszych	46
Dzień 5. Jestem bezpieczny na drodze	48
Wrzesień, tydzień 4. Idzie jesień... przez las, park	50
Dzień 1. Park jesienią	50
Dzień 2. Dary pani Jesieni	54
Dzień 3. Skarby jesieni	57
Dzień 4. Grzybobranie	59
Dzień 5. Jesienne ludziki	62
Październik, tydzień 1. Idzie jesień... przez ogród i sad	64
Dzień 1. Owoce i warzywa	64
Dzień 2. Witaminki z zieleninki	68
Dzień 3. Owocowa matematyka	71
Dzień 4. Warzywna układanka	73
Dzień 5. Owocowe szaszłyki	75
Październik, tydzień 2. Idzie jesień... do zwierząt	78
Dzień 1. Wiewiórka w parku	78
Dzień 2. Zwierzęta jesienią	82
Dzień 3. Wiewiórka robi zapasy na zimę	85
Dzień 4. Jeź na jesiennym spacerze	87
Dzień 5. Jestem przyjacielem leśnych zwierząt	89
Październik, tydzień 3. Co z czego otrzymujemy	91
Dzień 1. Pieczemy chleb	91
Dzień 2. Zboże i mąka	96
Dzień 3. Co do czego pasuje	98
Dzień 4. Wełniane owieczki	100
Dzień 5. Wiem już dużo o... mleku i mące	102
Październik, tydzień 4. Idzie jesień... z deszczem	104
Dzień 1. Rozmowy kropielek	104
Dzień 2. Jesienna szaruga	108
Dzień 3. Duży deszcz i mały deszcz	110
Dzień 4. Jesienna muzyka	113
Dzień 5. Zabawy z wodą na deszczowe dni	115

Listopad, tydzień 1. Moja rodzina.....	117
Dzień 1. Rodzina – największy skarb.....	117
Dzień 2. Mama, tata, siostra, brat	121
Dzień 3. Jestem bezpieczny z moją rodziną.....	124
Dzień 4. Moja rodzina i ja	126
Dzień 5. W rodzinie pomagamy sobie wzajemnie	128
Listopad, tydzień 2. Mój dom	131
Dzień 1. Każdy ma swój dom	131
Dzień 2. Pies – przyjaciel domu.....	134
Dzień 3. Zabawy figurami geometrycznymi	137
Dzień 4. Moje mieszkanie.....	139
Dzień 5. W mojej rodzinie.....	142
Zestawy ćwiczeń ruchowych	145
Inscenizacja: Pasowanie na przedszkolaka.....	149

Ogólny rozkład materiału

WRZESIEŃ				
L.p.	To jestem ja	Moja grupa	Moja droga do przedszkola	Idzie jesień... przez las, park
1.	Witamy w naszym przedszkolu, s. 10	My i nasze ubrania, s. 23	Pan Światlik, s. 37	Park jesienią, s. 50
2.	Wesoła zabawa, s. 13	Moje przedszkole, s. 27	Na skrzyżowaniu, s. 41	Dary pani Jesieni, s. 54
3.	Moja ulubiona zabawka, s. 15	Zabawki w naszej sali, s. 30	Przedszkolaki poznają znaki, s. 44	Skarby jesieni, s. 57
4.	Moje skarby w plecaku, s. 19	Znaczek mojej grupy, s. 32	Przejdźcie dla pieszych, s. 46	Grzybobranie, s. 59
5.	W przedszkolu nie jestem sam, s. 21	Mój znaczek, s. 34	Jestem bezpieczny na drodze, s. 48	Jesienne ludziki, s. 62
PAŹDZIERNIK				
L.p.	Idzie jesień... przez ogród i sad	Idzie jesień... do zwierząt	Co z czego otrzymujemy	Idzie jesień... z deszczem
1.	Owoce i warzywa, s. 64	Wiewiórka w parku, s. 78	Pieczemy chleb, s. 91	Rozmowy kropelek, s. 104
2.	Witaminki z zieleninki, s. 68	Zwierzęta jesienią, s. 82	Zboże i mąka, s. 96	Jesienna szaruga, s. 108
3.	Owocowa matematyka, s. 71	Wiewiórka robi zapasy na zimę, s. 85	Co do czego pasuje, s. 98	Duży deszcz i mały deszcz, s. 110
4.	Warzywna układanka, s. 73	Jeź na jesiennym spacerze, s. 87	Welniane owieczki, s. 100	Jesienna muzyka, s. 113
5.	Owocowe szaszłyki, s. 75	Jestem przyjacielem leśnych zwierząt, s. 89	Wiem już dużo o... mleku i mące, s. 102	Zabawy z wodą na deszczowe dni, s. 115
LISTOPAD				
L.p.	Moja rodzina	Mój dom		
1.	Rodzina – największy skarb, s. 117	Każdy ma swój dom, s. 131		
2.	Mama, tata, siostra, brat, s. 121	Pies – przyjaciel domu, s. 134		
3.	Jestem bezpieczny z moją rodziną, s. 124	Zabawy figurami geometrycznymi, s. 137		
4.	Moja rodzina i ja, s. 126	Moje mieszkanie, s. 139		
5.	W rodzinie pomagamy sobie wzajemnie, s. 128	W mojej rodzinie, s. 142		

Drodzy Nauczyciele

Przewodniki z serii *Olek i Ada* umożliwiają pracę w grupach 3-latków, 4-latków i grupach łączonych 3- i 4-latków. Zastosowaliśmy w nich szereg rozwiązań mających na celu podniesienie komfortu Państwa pracy.

Na początku każdego z przewodników zamieściliśmy ogólny rozkład materiału będący także swobodnym spisem treści. W każdym ze scenariuszy dnia znajdziecie Państwo zarówno propozycje zapisów w dzienniku, jak i punkty z obszarów podstawy programowej – tym samym w jednym miejscu zgromadziliśmy dla Państwa informacje potrzebne przy uzupełnianiu dziennika zajęć. Pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji poszczególnych zabaw oznaczyliśmy wyrazistym kolorem czcionki. To cenne rozwiązanie zwłaszcza dla tych z Państwa, którzy będą korzystać z wybranych zabaw i aktywności proponowanych w scenariuszach. Aby ułatwić pracę w grupach łączonych 3- i 4-latków, wprowadziliśmy system tabel oznaczonych kolorystycznie. W kolumnach oznaczonych żółtym paskiem zawarliśmy treści dla 3-latków, a w kolumnach oznaczonych zielonym paskiem zawarliśmy treści dla 4-latków. Zajęcia są opisane w taki sposób, aby mogli Państwo równocześnie pracować z 3- i 4-latkami na odpowiednim do ich rozwoju poziomie. Na szczególną uwagę zasługują, zastosowane w przewodniku metodycznym, ikony, które ułatwią Państwu odnalezienie interesujących Państwa treści.

Konstruując poszczególne scenariusze zajęć, Autorki zadbały o wspieranie całościowego rozwoju dziecka będącego głównym celem wychowania przedszkolnego. Dzieli się one z Państwem wiedzą zdobytą w czasie swojej wieloletniej pracy z dziećmi.

Wychodząc naprzeciw założeniom podstawy programowej i najnowszym badaniom, opisaliśmy w przewodnikach cztery projekty edukacyjne (projekt nr 1 i projekt nr 2 – w cz. 2 przewodnika, projekt nr 3 – w cz. 3 przewodnika, projekt nr 4 – w cz. 4 przewodnika). Jako że część z Państwa nie pracowała dotychczas metodą projektów w opisach, poprowadzimy Państwa „za rękę”. Pokażemy jak pracować tą metodą i jakie są jej założenia. Zachęcamy do zapoznania się na wstępie z artykułem dr Barbary Bilewicz-Kuźnii (s. 7), w którym opisuje ona metodę projektów w kontekście edukacji przedszkolnej.

Począwszy od 3. tygodnia września proponujemy Państwu realizację zestawów ćwiczeń ruchowych. Pierwsze dwa tygodnie września traktujemy jako tygodnie adaptacyjne.

Na końcu publikacji zamieściliśmy również inscenizację *Pasowanie na przedszkolaka*, którą mogą Państwo wykorzystać w dowolnie wybranym dniu.

Oddając Państwu niniejszą publikację, wyrażamy wielką nadzieję, że spełni swoje zadanie – pomoże uczynić zajęcia z dziećmi wspaniałą przygodą i zrealizować założenia podstawy programowej.

Zespół autorski i redakcyjny

Metoda projektów w przedszkolu

Pobyt dziecka w przedszkolu ma być czasem przygody poznawczej, eksplorowania świata i badania jego fenomenów, stawiania pytań o sprawy interesujące i szukania na nie odpowiedzi. Wartość takiej edukacji płynie z najnowszych doniesień badawczych, wskazują na to także aktualne dokumenty wyznaczające pracę przedszkola. Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego (Rozporządzenie z dnia 14 lutego 2017 r.) wyraźnie kładzie nacisk na wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to ma umożliwić dziecku gromadzenie doświadczeń pozwalających na odkrywanie własnych możliwości, działanie i odkrywanie sensu tego działania. W związku z takimi priorytetami i potrzebami zmieniają się style myślenia i metody dydaktyczne pracy przedszkola. Odchodzenie od metod tradycyjnych, którym towarzyszą: transmisja wiedzy, pokaz i instrukcja, na rzecz metod aktywnych, w których nauczyciel bardziej organizuje proces gromadzenia nowych doświadczeń i badania, niż przekazuje wiedzę, okazuje się znacznie bardziej korzystne rozwojowo dla dzieci. Metody aktywne, takie jak metoda projektów, zaczynają być w przedszkolu główną metodą pracy.

Czym jest metoda projektów?

Metoda projektów należy do grupy metod aktywizujących o charakterze holistycznym, o szerokim spektrum oddziaływania, czyli wspierających dziecko całościowo, we wszystkich sferach. To metoda związana z działaniem i aktywnym uczestnictwem w niej wszystkich zaangażowanych na każdym etapie realizacji. Sam projekt z definicji jest pogłębianym badaniem, w którym grupa ludzi analizuje problem i wielostronnie go bada, by potem zaprezentować innym swoją wiedzę, swoje umiejętności. Metoda wywodzi się z praktyki rozwiązywania problemów w szkołach zawodowych. Jej głównym popularyzatorem w USA był John Dewey. Jako rozwiązanie metodyczne była znana i praktykowana w Polsce już po II wojnie światowej. Współcześnie publikują na jej temat: Agnieszka Mikina, Bogusława Gołębiak, Krystyna Chałas, Teresa Parczewska i Barbara Bilewicz-Kuźnia, Małgorzata Milczewska. Jako model pracy, który na stałe przyjął się w rzeczywistości przedszkolnej, jest realizowany we Włoszech, w miasteczku i rejonie Reggio Emilia. Przedszkola w regionie, jak i samo Centrum Reggio Children (www.reggiochildren.it/centro-internazionale-loris-malaguzzi), stanowią od lat dla całego świata wzór praktycznej realizacji metody projektów i związanego z tym podejścia pedagogicznego.

Filozofia edukacyjna metody

Metoda projektów nie jest jedynie metodą. Poza charakterystycznymi dla niej etapami praktycznymi zawiera szereg praw, które określają jej fenomen. To przede wszystkim podejście, nastawienie nauczyciela do własnej pracy, do dzieci oraz do zasobów osobistych i materialnych przestrzeni, w której są dzieci. Przyglądając się roli nauczyciela, należy podkreślić, że jest on przede wszystkim organizatorem. Współaranżuje warunki do gromadzenia przez dzieci doświadczeń i budowania wiedzy – nie tylko fizycznej, ale i społecznej. Dorosły wie, że przedszkole, sala i inne przestrzenie są źródłem nowych doświadczeń i uczenia się, dlatego dba o właściwą ich organizację. Wie, że im bogatsze i bardziej przemyślane otoczenie, tym lepiej dla rozwoju dziecka. W metodzie projektów przestrzeń jest bowiem trzecim nauczycielem. Stąd w sali przedszkolnej powinno być dużo (ale nie za dużo) stymulujących, bogatych kącików zainteresowań z materiałami do eksploracji poznawczych, społecznych i twórczych. Środowisko to ma być eksploracyjnie zachęcające do działań i badań. Nowe ośrodki (kąciki), materiały, okazy do badania gromadzi i tworzy się wspólnie. Ich współtwórcami są dorośli, nauczyciel, rodzice, dziadkowie, pracownicy przedszkola, dorośli społeczno-kulturowego otoczenia przedszkola i wreszcie, a może przede wszystkim, dzieci.

Pracujący metodą projektów kierują się zasadą, że etap przedszkolny to etap budowania wiedzy indywidualnej, okres gromadzenia doświadczeń. Dziecko może w tym okresie jeszcze błędzić, tylko obserwować – jeszcze nie działać, zastanawiać się, nie umieć pytać i od razu odpowiadać na pytania. Nie od razu jest też badaczem, eksploratorem, może być początkowo tylko obserwatorem. Dorosły z taką wiedzą i empatyczną percepcją jest cierpliwy; wie, że edukacja to proces, nie cel. Organizuje proces uczenia się; wie, że dzieci uczą się same, nie że są nauczone. Nie stawia zatem celów operacyjnych do pojedynczych zajęć projektowych czy jednostkowej aktywności; wie, że procesy gromadzenia doświadczeń wymagają czasu. Projekt też wymaga czasu. Trwa zazwyczaj co najmniej tydzień, a najlepiej od 2 do 3 tygodni. Na każdym etapie cechują nauczyciela duży szacunek i duże zaufanie do możliwości dziecka, postawa słuchająca, rozumiejąca, empatyczna, ale i inspirująca. Taki dorosły wie, że nie on jest głównym źródłem wiedzy.

Bardzo szanuje wiedzę osobistą dziecka i wie, że większą wartość, niż przekaz wiedzy, ma wspólne, zespołowe rozwiązywanie problemów i badanie zjawisk oraz poszukiwanie odpowiedzi poprzez sięganie do różnych źródeł wiedzy, np. wiedzy eksperta. Wie też, że nie mniej ważne jest umożliwienie dzieciom dzielenia się zdobytą wiedzą.

Metodyczne procedury metody projektów

Praca metodą projektów obejmuje 3 etapy. Zastanawiając się, nad jakim projektem będziemy pracować, można sięgnąć do treści wybranego programu wychowania przedszkolnego, wybrać zagadnienie ogólne, wieloaspektowe i np. zrealizować projekty: strażak, lekarz, las itp., lub wybrać wąskie, sensu stricto badawcze obiekty/tematy (np. chleb, dynia, gleba, minerały itp.). Dobrze jest także podążać za zainteresowaniami dzieci, obserwować je i słuchać, co je interesuje, jakie tematy, problemy, zagadnienia chciałoby bardziej zgłębić. Takimi dość uniwersalnymi dziecięcymi tematami są np. psy, koty, dinozaury, kosmos. Można też skupić się na jakimś ważnym lokalnie czy kulturowo problemie, zagadnieniu zdrowotnym czy związanym z przyrodą. Można także zapytać dzieci, o czym by chciały się czegoś więcej dowiedzieć, czego nauczyć, co je interesuje.

Etap 1. dotyczy zatem wyboru tematu, rozeznania się w tym, jaką dzieci mają o nim wiedzę, oraz czego nowego chciałyby się dowiedzieć. Mamy zatem trzy niezbędne elementy etapu 1. Wybór tematu, który musi być ważny z punktu widzenia zainteresowań dzieci, wagi problemu lub treści programowych. Po drugie: należy przekonać się, co dzieci już wiedzą na ten temat. Jest to bardzo ważny element pracy i właściwie punkt wyjścia do dalszych działań. Brak takiego rozeznania powoduje, że z góry zakładamy, że dzieci posiadają określone zasoby wiedzy, których tak naprawdę nie znamy. Wyzwała to u nauczyciela strategię raczej kierowniczą niż konstruktywistyczną. A w założeniu tej ostatniej dziecko ma budować wiedzę na tych podstawach, które już ma, aby tworzyć nowe jej struktury. W praktyce nauczyciel zapyta dzieci, np. przy projekcie lekarz: *Co wiecie na temat pracy lekarza? Kto to jest lekarz? Czym się zajmuje?*; a przy projekcie chleb: *Co wiecie na temat chleba? Co to jest chleb? Jak wygląda chleb? Jakie są chleby?* Warto jest tę dziecięcą wiedzę przedstawić graficznie. W tym celu można przygotować duży arkusz papieru i w formie mapy myśli zanotować odpowiedzi dzieci. Powstaje wtedy tzw. siatka wstępna/siatka wiedzy. Tworząc taką siatkę, nauczyciel może również na niej notować, kto powiedział daną rzecz, Np. *Lekarz leczy ludzi* (Krzyś). Innym sposobem jest nagrywanie wypowiedzi dzieci na dyktafon i później prezentowanie ich. Uczy to lepszego precyzowania własnych myśli i zaspokaja potrzebę uznania. Dodatkowo, jest punktem wyjścia do kolejnych działań. Po stworzeniu siatki wiedzy nauczyciel może zachęcić dzieci, by w domu spróbowały się jeszcze czegoś więcej dowiedzieć na dany temat. Gdy dzieci zgłoszą posiadanie nowej wiedzy, nauczyciel doda nowe informacje do opracowanej siatki wiedzy. Tu ważne jest też poinformowanie rodziców, nad jakim tematem obecnie grupa pracuje, i zachęcenie ich do zaangażowania się w różny sposób, np. przyniesienie materiałów edukacyjnych na dany temat, zaproszenie do bycia ekspertem itp.

Na pierwszym etapie projektu istotne jest także stworzenie siatki pytań, które mogą być zapisane lub nagrane. Dorosły pyta zatem: *Co chcielibyście o tym wiedzieć więcej? O co chcielibyście zapytać? Co was interesuje w związku z tym tematem?* Na tym etapie można też postawić i zapisać hipotezy dzieci, wynikające z analizy kilku ich pytań. Np. Jeśli dzieci (też dzięki sugestii dorosłego) chciałyby się dowiedzieć, jak się robi chleb, można je zapytać: *A jak myślicie? Czego potrzebujemy do upieczenia chleba?* (Zapisujemy odpowiedzi dzieci). *Kto mógłby nam o tym powiedzieć, pokazać to? Gdzie możemy pójść, kogo zaprosić?* W dalszej kolejności nauczyciel planuje, jaką aktywność zaproponuje dzieciom, by pozwoliła dowiedzieć się więcej o badanym obiekcie, zjawisku, fenomenie.

Etap 2. powinien zawierać więc **działania badawcze** (o różnych charakterze, czasem typowe badanie fizyczne, a czasem badanie zjawiska bardziej od strony społecznej), **wizytę eksperta i/lub wyprawę terenową**. Jeśli temat jest bardziej społeczny, problemy i pytania są rozwiązywane często podczas wyprawy terenowej i/lub wizyty eksperta. Jeśli problem jest badawczy, np. dzieci chcą się dowiedzieć, jaki jest chleb i co w nim jest (mogą badać jego fizyczne właściwości), analizują, badają i rozpatrują temat pod kątem postawionych sobie pytań, z wykorzystaniem narzędzi badawczych i pomiarowych. W tym celu warto założyć w sali kącik badawczy, w którym zgromadzone będą narzędzia i środki do badań, np.: lupy, dyktafon, podkładki do notowania, narzędzia miernicze itp. Poza działaniami w placówce ważne są wyjścia w teren i wycieczki. Jeśli nie ma takiej możliwości, wartościowym doświadczeniem jest spotka-

nie z ekspertem, który wyjaśni dzieciom interesujące je kwestie lub przygotuje dla nich pokaz. Podczas takich wyjść lub spotkań poszczególne dzieci otrzymują zadania. Może to być np. przywitanie eksperta, zadawanie ekspertowi pytań, robienie zdjęć, nagrywanie rozmowy na dyktafon, naszkicowanie czegoś, odnalezienie informacji na dany temat, zanotowanie jakiejś informacji, przyjrzenie się czemuś i zdanie z tego relacji itp. Elementy te wykorzystują wartość uczenia się społecznego (od innych ludzi), więc nauczyciel nie jest jedynym źródłem wiedzy; są nim też eksperci. Mogą być nimi rodzice, dziadkowe i pracownicy przedszkola – wszyscy, którzy mogą się podzielić swoją osobistą lub profesjonalną wiedzą. Tego rodzaju sytuacje powodują nie tylko budowanie bliskości poznawczej, intelektualnej, ale zacieśniają więzi społeczne.

W etapie 3. istotną rolę odgrywa **rozmowa podsumowująca** oraz **przygotowanie wydarzenia kulminacyjnego**, by umożliwić dzieciom dzielenie się z innymi swoją wiedzą. Formami autoprezentacji mogą być: przedstawienia, spotkania tematyczne z rodzicami, wystawa prac, giełda przedmiotów, zabawa tematyczna, pokaz dla innych grup itp. W toku pracy metodą projektów nauczyciel dokonuje obserwacji rozwoju dziecka, sporządza notatki, gromadzi wytwory jego aktywności (prace plastyczne, zdjęcia, książki, gazetki itp.), a dzieci mogą stworzyć pamiątkową kronikę projektu.

Dlaczego warto realizować projekty w przedszkolu?

- Praca metodą projektów badawczych realizuje w praktyce holistyczną koncepcję edukacji.
- Biorąc udział w projekcie, dziecko uczy się rzeczywistego rozwiązywania problemów i zrozumienia zjawisk, samodzielnego ich zgłębiania.
- Metodyka projektu rozbudza i realizuje dziecięce potrzeby poznawcze (pytania, eksplorowania, eksponowania), wspiera eksplorację świata i jego zjawisk, buduje struktury wiedzy, wspomaga indywidualny rozwój każdego jej uczestnika.
- Udział w projekcie jest uczeniem się w działaniu; nadaje procesowi edukacji przedszkolnej emocjonalny, ważny sens.
- Wykonywanie projektu integruje osoby, grupy i środowiska.
- Praca metodą projektów jest zgodna z wytycznymi nowej podstawy programowej.

Barbara Bilewicz-Kuźnia

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Indywidualne powitanie dzieci, wręczenie wizytówek, oglądanie sali. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1.
- II. Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *W naszym przedszkolu*. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji. Przedstawianie się dzieci. Cel: rozwijanie słownictwa czynnego. Zabawa integracyjna *Poznajemy się*.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawy ruchowe *Lekki jak piórko*, *Poruszam się jak...* zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź...*
- III. Ćwiczenia oddechowe *Piórka*. Ćwiczenia plastyczne *Obrazek z plasteliny*. Zabawa ze śpiewem *Ojciec Wirgiliusz*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 3, II 7, III 2, III 3, III 4, III 9, IV 2, IV 4, IV 6, IV 7

Cele ogólne

- zapoznanie z kolegami i nauczycielem,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie słownictwa czynnego,
- budowanie relacji w grupie.

Cele operacyjne

Dziecko:

- podejmuje próbę przedstawienia się,
- uważnie słucha opowiadania,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- potrafi współdziałać z kolegami.

Przebieg dnia

I

- Powitanie.
Wizytówka z imieniem dla każdego dziecka.
N. wita się z każdym przychodzącym dzieckiem, oprowadza je po sali. Przyczepia mu wizytówkę z imieniem. Zaprasza do zabawy zabawkami w sali: układania klocków, oglądania książeczek, zabawy samochodami na dywanie.
- Zabawy z balonami.
Duży pojemnik na balony, mały balon dla każdego dziecka i kilka zapasowych.
N. rozdaje dzieciom napompowane małe balony i zachęca do wspólnej zabawy. Prezentuje zadania, a dzieci:
 - unoszą balony do góry, trzymając je w dłoniach
 - chowają je za siebie
 - podrzucają balony do góry
 - odbijają balony do siebie
 - bawią się swobodnie balonami
 - wrzucają balony do dużego pojemnika na zabawki.
- Zestaw zabaw ruchowych nr 1 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kółeczko*.
Bębenek, tamburyn.
Dzieci swobodnie maszerują po sali w rytm bębenka. Na dźwięk tamburynu podają sobie ręce. Kiedy usłyszą dźwięk bębenka, znów maszerują po sali.

- Zabawa z elementem podskoku – *Balonik*.
Dzieci ustawiają się w kole i podają sobie ręce, potem powoli zbliżają się do siebie, aby zmniejszyć koło. Powtarzają za N. słowa: *Baloniku nasz malutki, rośnij duży, okrągłutki. Balon rośnie, że aż strach, przebrał miarę, no i trach*. Wykonują kilka kroków do tyłu, a na słowo *trach* – podskakują i kucają na podłodze.
- Zabawa oddechowa *Pompka*.
Pompka do balonów.
Dzieci siedzą w kole na podłodze w siadzie klęcznym. N. pokazuje działanie pompki do balonów, pompując w seriach po trzy ruchy. Każdą serię kończy mocnym nabraniem powietrza nosem i głośnym wydechem: *hu*. Dzieci powtarzają za N. poniższe ruchy: trzy uderzenia dłońmi w podłogę, w kolana, kłaśnięcia, mocny wyrzut rąk ku górze, z jednoczesnym głośnym wydechem: *hu*. Dzieci w ten sposób naśladują napompowany balon, który unosi się do góry.
- Zabawa ze śpiewem – *Kółko graniaste*.
Dzieci trzymają się za ręce i śpiewają popularną piosenkę: *Kółko graniaste, czterokanciaste! Kółko nam się połamało, cztery grosze kosztowało, a my wszyscy bęc!* Na słowo *bęc* – przewracają się na podłogę, w bezpieczny sposób.
- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Nasze rączki*.
Duża obręcz, woreczek gimnastyczny dla każdego dziecka.
N. prosi, aby dzieci ustawiły się w kole. W jego środku rozkłada dużą obręcz i prosi dzieci, aby spróbowały rzucić wręczonym im wcześniej woreczkiem do jej środka. Dzieci mogą to zrobić indywidualnie lub wszystkie jednocześnie.
- Zabawa popularna – *Karuzela* (melodia popularna).
N. śpiewa piosenkę. Dzieci, ustawione w kole, kręcą się coraz szybciej.

*Chłopcy, dziewczęta, dalej wszyscy wraz.
Karuzela czeka, wzywa nas z daleka.
Starsi już poszli, a młodszy jeszcze nie.
Hej, hopsasa, jak ona szybko mknie!
Hej, dalej, dalej,
do zabawy spieszymy się.*

II

- Wspólne powitanie.
Dzieci siadają na dywanie. N. oficjalnie wita wszystkie dzieci w przedszkolu, podaje jego nazwę, mówi, że jest dumny z dzieci, bo są już przedszkolakami. Przypomina swoje imię.
- Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *W naszym przedszkolu*.
Książka (s. 4–5) dla każdego dziecka.
N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do jego treści.

Pierwszy dzień w przedszkolu to coś, o czym Ada myślała bardzo często.
– *Będziesz płakać za mamą? – zapytał Olek – doświadczony przedszkolak z grupy Motylków, czyli średniaków.*
– *Ciekawe dlaczego miałaby płakać – wzruszyła ramionami mama. – Przecież tyle razy była z tobą w przedszkolu, poznała wszystkie panie, obejrzała sale...*
– *I zabawki – kiwnęła głową Ada.*
– *A poza tym przecież dobrze wie, że tata przyjdzie po was zaraz po pracy.*
Ada uśmiechnęła się najdzielniej jak umiała, a mama przytuliła ją i pocałowała w sam czubek piegowatego noska.
– *Chodź – powiedziała – sprawdzimy, czy mamy wszystko co potrzeba.*
Nowiutki worek z kotkiem, kapcie w kolorowe gwiazdki, kredki od wujka Zbyszka, różowy ręcznik z wyhaftowanym kwiatkiem, szczoteczka do zębów w kształcie gąski z długą szyją...
– *Ja to nie miałem tylu nowych rzeczy – westchnął Olek.*
– *Oczywiście, że miałeś – oburzyła się mama. – Nie pamiętasz trzech temperówek w kształcie dinozaurów?*

– No dobra, miałem – zgodził się brat Ady – ale to było tak dawno...
 – Dokładnie rok temu – przypomniała mu mama.
 Nazajutrz, bardzo przejęta i trochę (ale tylko trochę) przestraszona Ada pomaszzerowała z mamą i bratem do przedszkola.
 Z początku była trochę onieśmielona, ale kiedy zobaczyła swoją koleżankę z placu zabaw, to aż podskoczyła z radości.
 – Było super – opowiadała tacie, który przyszedł po nich nawet wcześniej niż obiecał. – Bawiliśmy się w balonik i mam znaczek ze słoniem, na obiad były kluski z miseczkami i każdy mówił, jak ma na imię. Ja powiedziałam tak: nazywam się Ada Zwolińska, mam 3 latka i mieszkam na ulicy Kwiatowej. Dobrze?
 – Wyśmienicie – rozpromienił się tato.
 – A jedna dziewczynka to... zgubiła swoje imię – opowiadała dalej Ada. – W ogóle go nie pamiętała i wszyscy zgadywali. Może Zosia? Może Hania? Może Julcia? Na szczęście w końcu się udało. Pani zgadła. Teraz już wiadomo, że ta dziewczynka to Amelka. Nasza Amelka.
 – A tobie jak minął dzień? – zapytał tato milczącego dotąd synka.
 – Narysowałem statek i pani powiedziała, że jest piękny – pochwalił się Olek – a na podwórku bawiliśmy się w piratów. Dobrze, że maluchy nie wyszły, bo cała piaskownica była dla nas. A tak w ogóle, to fajnie jest w tym moim przedszkolu.
 – Naszym przedszkolu – poprawiła go Ada.

- Rozmowa na temat opowiadania.
 N. zadaje pytania:
 - Jak miały na imię dzieci, które poznaliśmy? Prosi o pokazanie ich na ilustracji.
 - Dokąd poszły dzieci?
 - Co tam robiły?
 N. zachęca starsze dzieci do opowiadania, co się dzieje na kolejnych ilustracjach w książce.
- Zaproszenie do przedstawienia się.
 N. przypomina, w jaki sposób przedstawiła się w opowiadaniu Ada: *Nazywam się Ada Zwolińska, mam 3 latka i mieszkam na ulicy Kwiatowej.* Zaprasza chętne dzieci, aby się przedstawiły. Dzieci z grupy nagradzają brawami każde wystąpienie. N. w tym czasie zbiera książki.
- Zabawa integracyjna *Poznajemy się.*
 Dzieci ustawiają się w kole. N. prosi, aby:
 - pomachały te dzieci, które przyjechały do przedszkola samochodem
 - podskoczyły te dzieci, które mają rodzeństwo
 - obróciły się dookoła te dzieci, które lubią tańczyć
 - pokiwały głową te dzieci, które potrafią myć zęby
 - stanęły na jednej nodze te dzieci, które lubią lody
 - weszło do środka koła i ukloniło się to dziecko, którego imię wypowie N.
 Pozostałe dzieci nagradzają je brawami.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Lekki jak piórko.*
 Dzieci naśladują swoim ciałem piórko, które unosi się i opada – powoli kucają i unoszą się do góry, wirują na wietrze.
- Zabawa ruchowa *Poruszam się jak...*
 N. prosi, żeby dzieci poruszały się jak: motyle, ptaki, ludzie itp.
- Zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź...*
 N. mówi, które rzeczy mają znaleźć dzieci. Po znalezieniu dzieci mogą tam podbiec lub wskazać miejsce położenia np. huśtawki, karuzeli, drzewa.

III

- Ćwiczenia oddechowe *Piórka.*
Sztuczne piórko dla każdego dziecka.
 N. rozdaje dzieciom sztuczne piórka. Dzieci je oglądają, określają, jakie są: kolorowe, lekkie, delikatne, miłe w dotyku. Kładą je na wierzchu dłoni; wciągając powietrze nosem i wypuszczając ustami, zdmuchując piórko z dłoni.

- Ćwiczenia plastyczne *Obrazek z plasteliny*.
Dla każdego dziecka: plastelina, podkładki, piórka.
N. rozdaje dzieciom plastelinę, pokazuje, w jaki sposób ją zmiękczyć i jak ugnieść z niej placuszek. Następnie zachęca dzieci, aby odbiły w plastelinie piórka lub swoją dłoń. Dzieci mogą zabrać do domu wykonane prace jako prezent dla rodziców.
- Zabawa ze śpiewem *Ojciec Wirgiliusz* (melodia popularna).
Dzieci podają sobie ręce i ustawiają się w kole. Chętne dziecko wchodzi do środka koła. Ma za zadanie na końcu piosenki pokazać prosty ruch, który będą naśladować pozostałe dzieci. Dzieci razem z N. śpiewają piosenkę. Po wykonaniu ruchu przez wszystkie dzieci inne dziecko wchodzi do środka koła.

*Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje,
a miał ich wszystkich sto dwadzieścia troje.
Hejże, dzieci, hejże, ha, hejże, ha, hejże, ha,
róbcie wszystko to co ja, to co ja.*

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 2

To jestem ja Wesoła zabawa

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Swobodne zabawy w kąciakach tematycznych. Uzupełnianie kolorowanek. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1.
- II. Zabawa na powitanie – *Moje ciało*. Wysłuchanie piosenki *Wesoła zabawa*. Ilustrowanie piosenki ruchem. Cel: kształtowanie poczucia rytmu. Zabawa rozwijająca inwencję ruchową – *Poruszamy się jak...* Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Nasze rączki*.
Zabawy ruchowe na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Start! Stop!*, zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź...*
- III. Zabawa dydaktyczna *Bezpieczna zabawa*. Wskazywanie właściwych i niewłaściwych zachowań. Rozwijanie wypowiedzi słownych. Zabawa integrująca grupę, połączona z degustacją.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 3, II 5, III 2, III 3, III 4, III 5, III 9, IV 2, IV 6

Cele ogólne

- zachęcanie do twórczych działań muzycznych,
- rozwijanie sprawności ruchowej,
- kształtowanie świadomości bezpiecznego zachowania się podczas zabawy,
- wdrażanie do współdziałania w grupie.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w zabawie ilustrującej piosenkę,
- uczestniczy w zabawach z elementem rzutu,
- wymienia podstawowe zasady zachowania się na placu zabaw i w sali przedszkolnej,
- zapamiętuje polecenia nauczyciela,
- wymyśla zabawy dla siebie i innych.

Przebieg dnia

I

- Swobodne zabawy w kąciakach tematycznych.
Zabawki znajdujące się w kąciakach tematycznych.
Pokazywanie chętnym dzieciom zabawek w kąciakach (klocków, puzzli, lalek, samochodów itp.) i zachęcanie do zabaw (wspólnych lub indywidualnych).

- *O mnie* – uzupełnianie kolorowanek.

Dla każdego dziecka: kolorowanki przedstawiające dzieci w różnym wieku, kredki.

N. zachęca do uzupełniania kolorowanek przedstawiających dzieci w różnym wieku. Może zorganizować na tablicy, w grupie, wystawę wykonanych prac.

- Zabawy ruchowe z zestawu zabaw ruchowych nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 10).

II

- Zabawa na powitanie – *Moje ciało*.

N. wita się z dziećmi słowami: *Witam was głową* (kręci głową), i prosi dzieci o takie samo powitanie ruchowe. Można witać się rękami, stopą, brzuchem itp.

- Wysłuchanie piosenki *Wesoła zabawa* (sł. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Wesoła zabawa*.

Je-dna no - ga, dru - ga no - ga, tu - pie - my no - ga - mi. Je - śli
 tyl - ko masz o - cho - tę, po - tup ra - zem z na - mi. Tu - pu
 - tu - pu, tup, tup, raz, dwa, trzy, te - raz ze mną tu - piesz ty.

1. *Jedna noga, druga noga,
 tupiemy nogami.
 Jeśli tylko masz ochotę,
 potup razem z nami.*

3. *Ruszam głową, mrugam okiem,
 uginam kolana,
 klaszczę w dłonie i wesoło
 ćwiczę już od rana.*

Ref.: *Tupu-tupu, tup, tup,
 raz, dwa, trzy,
 teraz ze mną tupiesz ty. (bis)*

Ref.: *Pac, pac, pac, pac, pac, pac,
 raz, dwa, trzy,
 teraz klaszczesz ze mną ty. (bis)*

2. *Jedną rękę, drugą rękę
 teraz podam tobie.
 W małych kołach dookoła
 zatańczymy sobie.*

Ref.: *Tralalala, la, la, raz, dwa, trzy,
 teraz ze mną tańczysz ty. (bis)*

- Ilustrowanie piosenki ruchem.

Przy próbach ilustrowania piosenki zgodnie z treścią tekstu N. zwraca szczególną uwagę na dzieci nieśmiałe, zachęcając je do wspólnej zabawy.

- Zabawa rozwijająca inwencję ruchową – *Poruszamy się jak...*

N. prosi, aby dzieci poruszały się po całej sali jak roboty, samoloty, ptaszki itp. Chętne dzieci mogą wymyślić sposób poruszania się dla pozostałych.

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Nasze rączki*.

Duża obręcz, woreczek gimnastyczny dla każdego dziecka.

N. prosi, aby dzieci ustawiły się w kole (może uczestniczyć z dziećmi w tworzeniu koła, jeśli sobie z tym nie radzą), a w jego środku rozkłada dużą obręcz. Mówi dzieciom, aby spróbowały rzucić wręczonym im wcześniej woreczkiem do środka. Mogą to zrobić indywidualnie (pamiętając o gromkich oklaskach dla wszystkich rzucających) lub wszystkie naraz (tak, aby nie rzucały się w oczy nieudane próby niektórych dzieci).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Start! Stop!*
Gwizdek.
N. prosi, żeby dzieci swobodnie poruszały się po placu zabaw. Na sygnał (dźwięk gwizdka), dzieci zatrzymują się i próbują się nie poruszać. Na słowo *Start!* – dzieci ponownie mogą się poruszać.
- Zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź...* (przewodnik, cz. 1, s. 12).

III

- Zabawa dydaktyczna *Bezpieczna zabawa.*
Obrazki przedstawiające dzieci bawiące się w różnych miejscach (np.: w domu, na placu zabaw, w sali przedszkolnej). Obrazki powinny przedstawiać zachowania bezpieczne/grzeczne oraz przeciwstawne.
N. pokazuje dzieciom kolejno obrazki, prosząc je o określenie, czy na danym obrazku dzieci zachowują się dobrze, czy źle. Dzieci mogą uzasadniać swój wybór.
- Zabawa degustacyjna, integrująca grupę.
Poczęstunek dla dzieci, uwzględniający nietolerancje pokarmowe/alergie.
N. rozkłada na stolikach ciasteczka, paluszki itp. lub pokrojone w plasterki warzywa (według upodobań dzieci, jednocześnie orientując się, jakie są alergie/nietolerancje pokarmowe w grupie). Zaprasza wszystkich do wspólnej degustacji i swobodnych rozmów.

W pierwszym tygodniu września można przeprowadzić z rodzicami ankietę dotyczącą alergii i nietolerancji pokarmowych ich dzieci.

- Zabawa ruchowa *Poruszam się jak...* (przewodnik, cz. 1, s. 12).

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 3

To jestem ja

Moja ulubiona zabawka

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa na przywitanie – <i>Dzień dobry</i> . Rysowanie na temat własnych preferencji. Zabawy na rozpoznawanie i nazywanie części ciała. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1.	
II. Zabawa integracyjna <i>Kto lubi tak jak ja?</i> Zabawa dydaktyczna – wskazywanie przedmiotów mających wspólną cechę. Zabawy precyzujące preferencje dzieci. Cel: dostrzeganie wspólnych cech przedmiotów. Poznanie bohaterów pakietu – Olka i Ady.	
Naśladowanie min misia oraz wskazywanie, która z nich najbardziej podoba się dziecku.	Odbijanie kolejnych palców dłoni maczanych w farbie.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem podskoku – <i>Skaczące zwierzątko</i> , zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – <i>Start! Stop!</i>	
III. Ilustrowanie ruchem słów piosenki <i>Wesoła zabawa</i> . Zabawa dydaktyczna <i>Moje włosy są...</i> – poznanie własnego wyglądu. Praca plastyczna <i>Malowana głowa</i> – zastosowanie technik plastycznych (pasty olejne).	
Zabawa konstrukcyjna – ustawianie klocków w szereg i budowanie wież.	Układanie rytmów kolorystycznych z klocków lub z patyczków.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 6, II 1, II 2, II 3, II 4, II 7, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 11

Cele ogólne

- kształtowanie znajomości własnego ciała i akceptowanie samego siebie,
- dostrzeganie wspólnych cech przedmiotów,
- budowanie pozytywnych relacji w grupie,
- rozwijanie zdolności manualnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- poznaje i nazywa części swojego ciała,
- wskazuje przedmioty mające jedną wspólną cechę,
- integruje się z innymi dziećmi,
- rysuje pastelami olejnymi.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na przywitanie – *Dzień dobry*.
Dzieci chodzą po sali i mówią do siebie *dzień dobry* oraz witają się różnymi częściami ciała, zgodnie z poleceniem N.: dotykają się nosami, kolanami, plecami, łokciami, palcami wskazującymi, itd.

- Rysowanie na temat *Coś, co lubię*.

Dla każdego dziecka: kredki, kartki.

Dzieci wykonują rysunek przedstawiający ulubioną zabawkę, zabawę, przy której lubią spędzać czas, lub bliską osobę. Po zakończeniu rysowania opowiadają, co znajduje się na rysunku. N. podpisuje prace i zawiesza je w sali na tablicy.

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Tańczące części ciała*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki.

Dzieci poruszają się rytmicznie przy nagraniu dowolnej muzyki. Na przerwę w muzyce zatrzymują się w bezruchu. Po każdym zatrzymaniu N. wymienia inną część ciała, która *tańczy*, np.: biodra, ramiona, palce dłoni, głowa, jedna stopa, obie ręce.

- Zabawa w parach – *Lustro*.

Duże lustro, szarfa dla każdej pary dzieci.

Każde dziecko podchodzi do lustra i wykonuje jakiś ruch, np.: robi przysiad, wymach ręką, skręca głowę, i obserwuje się w lustrze. N. wyjaśnia, że w lustrze odbija się postać dziecka i to, co robi. Starsze dzieci mogą wykonywać polecenia N., np. *pomachaj ręką, uklęknij na jedno kolano*, itp. N. prosi, by dzieci dobrały się w pary i stanęły naprzeciw siebie. Jednej osobie z pary przekłada przez ramię szarfę. Dziecko z szarfą zamienia się w lustro i naśladuje ruchy kolegi, który np. kręci głową, podskakuje, unosi ręce nad głowę, itp. Po chwili zabawy następuje przekazanie szarfy i zmiana ról.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 10).

II

- Zabawa integracyjna *Kto lubi tak jak ja?*

Dzieci są ustawione w kole. Przybijają *piątkę* z N., jeśli zgadzają się z jego opinią, np. *Kto, tak jak ja, lubi: lody, zupę pomidorową, szpinak...?*

- Zabawa dydaktyczna *Pokaż*.

Zabawki i sprzęty z sali.

N. zachęca dzieci do szukania przedmiotów, które mają wspólną cechę, np.: kolor, wielkość, kształt, przeznaczenie. Prosi, np. *Dotknijcie w naszej sali czegoś, co ma taki sam kolor*, i pokazuje czerwony klocek, *co jest okrągłe* – pokazuje tarczę zegara, *co jest drewniane* – pokazuje stół, *co służy do siedzenia* – pokazuje swoje krzesło, itp.

- Zabawa twórcza *Dokończ*.

Dzieci kończą rozpoczęte przez N. wypowiedzi, które mówią o ich preferencjach: *Moja ulubiona zabawka to... Moja ulubiona potrawa to... Moja ulubiona bajka to... Moje ulubione zwierzątko to... Moje ulubione ubranie to... Mój ulubiony kolor to...* itp.

- Zabawa integracyjna *Głuchy telefon*.

Losy z napisanymi ćwiczeniami lub ich ikonami, wiaderko lub kostka z naklejonymi ikonami ćwiczeń.

Dzieci siedzą w kole. Pierwsze dziecko mówi na ucho koledze z prawej strony, jaka jest jego ulubiona zabawka. Pozostałe dzieci powtarzają sobie kolejno, po cichu, a ostatnia osoba wypowiada nazwę głośno. Jeśli nazwa jest przekreślona, cała grupa wykonuje ćwiczenie ruchowe, które wylosuje osoba rozpoczynająca głuchy telefon, np. *pajacyki, skłony, przysiady*, itd. Jeśli nazwa jest prawidłowa, ćwiczenie losuje ostatnia osoba, a wykonuje dziecko rozpoczynające zabawę.

Dzieci:

– oglądają obrazek,

– opowiadają, jak wygląda Olek, a jak – Ada,

– naśladowują minę misia, która im się najbardziej podoba.

– odbiją kolejne palce jednej dłoni umoczone w farbie.

- Słuchanie piosenki *Olek i Ada* (sł. i muz. K. Gowik).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Olek i Ada*.

Ref.: To jest A - da, a to O - lek, sio - stra i brat, ma - łą przed-szko-la - ki, któ - re
od - kry - wa - ją świat. Z przy-ja - ciół - mi przy-gód wie - le ma - ją co dnia i we -
so - ło u - śmie - cha - ją się, o tak. Z przy-ja - ciół - mi przy-gód wie - le
ma - ją co dnia i we - so - ło u - śmie - cha - ją się, o tak! Je - dźmy
dziś do do - mu dziad-ków – pro-si A - da. Dzia-dek cu - dnie tak o pta-kach o - po -
wia - da. Na wy - cie - czkę – nie-spo-dzian - kę z nim pój - dzie - my, a od
ba - bci py - szne lo - dy do - sta - nie - my.

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat*
Małe przedszkolaki, które odkrywają świat.
Z przyjaciółmi przygód wiele mają co dnia
I wesoło uśmiechają się, o tak.
Z przyjaciółmi przygód wiele mają co dnia
I wesoło uśmiechają się, o tak.

1. *Jedźmy dziś do domu dziadków – prosi Ada*
Dziadek cudnie tak o ptakach opowiada
Na wycieczkę – niespodziankę z nim pójdziemy
A od babci pyszne lody dostaniemy.

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat...*

2. *Tata często na rowery dzieci bierze.
Mówi, jak najlepiej jeździć na rowerze.
Na wypadek, gdyby zranił ktoś kolana
Razem z nimi jedzie lekarz, czyli mama.*

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat...*

3. – *Podaj rękę - prosi Olek małą Adę.
Brat i siostra muszą dawać sobie radę!
Zawsze razem, z mamą, tatą i dziadkami
Wędrujemy warszawskimi ulicami.*

Ref.: *To jest Ada, a to Olek, siostra i brat...*

- Rozmowa na temat piosenki.
N. zadaje dzieciom pytanie czy któreś z nich jest może podobne do Olka lub Ady.
- Zabawa grupowa *Co lubię robić?*
Starsze dzieci kolejno pokazują ruchem czynności, które lubią wykonywać, np. kąpiel w wannie, oglądanie książki, zabawę z kotem, spacer z psem, podlewanie kwiatów, rysowanie, śpiewanie, tańiec, jazdę na rowerze, itp. Młodsze dzieci odgadują, jaką czynność pokazali koledzy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Skaczące zwierzątka*.
N. prosi dzieci, żeby skakały jak: żabki, zajaczki itp.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Start! Stop!* (przewodnik, cz. 1, s. 15).

III

- Ilustrowanie ruchem piosenki *Wesoła zabawa* (przewodnik, cz. 1, s. 14).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Wesoła zabawa*.
Dzieci osłuchują się z piosenką. Utrwalają słowa (nazwy części ciała), które ilustrują ruchem.
- Zabawa dydaktyczna *Moje włosy są...*
Małe lusterko lub lusterka dla każdego dziecka.
N. prosi dzieci, by usiadły w kole, kolejno obejrzały się w lusterko i dokończyły rozpoczęte zdania:
 - *Moje włosy są...* (długie, krótkie, ciemne, brązowe, kręcone, potargane...)
 - *Moje oczy są...* (duże, niebieskie, zielone, brązowe...)
 - *Moje policzki są...* (zaczzerwienione, blade, okrągłe, piegowate...)
 - *Mój nos jest...* (prosty, mały, szeroki, krótki...)
 - *Moje uszy są...* (odstające, małe, takie same, duże...)
- Praca plastyczna *Malowana głowa*.
Sznurek, klamerki do bielizny lub spinacze biurowe dla każdego dziecka, kartki A4 z narysowanym kołem, pastele olejne.
Dzieci malują własne portrety, wykorzystując koło jako zarys twarzy. Potem zawieszają prace z pomocą N. na sznurku umieszczonym wzdłuż ściany, przypinając je klamerkami do bielizny lub spinaczami biurowymi.
- Zabawa klockami – *Układanie rytmów*.
Klocki, patyczki.
Dzieci 3-letnie ustawiają klocki w szeregu, budują wieże. Dzieci 4-letnie ustawiają klocki lub patyczki w rytmie kolorystycznym zaproponowanym przez N.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa dydaktyczna *Rytmiczne poszukiwania*.

Układanie szlaczka z patyczków i wyginanie drucików kreatywnych – ćwiczenie sprawności dłoni.

Rysowanie po śladzie szlaczków – *Wspomnienie z wakacji* – ćwiczenia graficzne rozwijające dużą motorykę.

Zabawa integracyjna *Iskierka*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1.

II. Zabawa integracyjna *Mało nas*. Rozmowa na temat fragmentu opowiadania E. Stadtmüller *W naszym przedszkolu*. Cel: poszerzenie słownictwa czynnego. Zabawa dydaktyczna *Tajemniczy plecak* – rozpoznawanie i nazywanie przedmiotów.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Poruszam się jak...*, zabawa ruchowa *Lekki jak piórko*.

III. Praca plastyczna – kolaż *Co się zmieści w plecaku przedszkolaka?* Zabawa dydaktyczna *Moja litera* – przygotowanie do czytania. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1. Zabawa w kąciakach w sali.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 3, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 11

Cele ogólne

- dostrzeganie rytmów,
- nabywanie umiejętności ustawiania się w kole i poruszania się po jego obwodzie,
- rozwijanie słownictwa czynnego,
- poznawanie techniki plastycznej – kolażu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dostrzega proste rytmy i je kontynuuje,
- tworzy koło w sytuacjach zabawowych,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- wykonuje prace plastyczną techniką kolażu.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Rytmiczne poszukiwania*.

Rytmy narysowane na trzech kartkach (po trzy powtórzenia): kółko – kreska itd.; kółko – kółko – kreska itd.; kreska – kreska – kółko – kółko itd., karteczki w dwóch kolorach.

N. wyklaskuje proste rytmy, zwiększając ich trudność, a dzieci siedzące w kole na dywanie, ze skrzyżowanymi nogami (po turecku), powtarzają za nim.

N. pokazuje narysowane na kartonie różne ciągi rytmiczne (kółko – kreska) i prosi dzieci, by wyklaskały je zgodnie z wzorem/kodem rytmicznym: kłaśnięcie na kółko, uderzenie w kolana na kreskę.

N. wskazuje kolejne symbole.

Dzieci losują karteczki (w dwóch kolorach), a następnie kończą układanie na dywanie chodniczka kolorystycznego rozpoczętego przez N. (podane trzy sekwencje, np. biały – czerwony – biały – czerwony – biały – czerwony, dalej układają dzieci).

Układanie szlaczków z patyczków	Rysowanie szlaczków po śladzie
<p>Patyczki i druciki kreatywne. Dzieci mają do wyboru patyczki i druciki kreatywne. Z patyczków układają góry, a z drucików wyginają fale morskie.</p>	<p>Biała tablica ściana lub arkusz szarego papieru, niebieski lub zielony mazak. N. rysuje na białej tablicy ściennej (lub arkuszu szarego papieru) niebieskim mazakiem fale, a zielonym mazakiem – szczyty górskie. Prosi, by dzieci narysowały wzory, następnie kolejno wybrały odpowiedni kolor mazaka i narysowały wzory po śladzie jednym ruchem, bez odrywania ręki.</p>

- Zabawa integracyjna *Iskierka*.
Dzieci stoją w kole i trzymają się za ręce. Na hasło N.: *Iskierkę puszcza...* (imię dziecka), wymienione dziecko ściska rękę kolegi z prawej lub z lewej strony. Kolejne dzieci przekazują uścisk dotąd, aż wróci do pierwszego dziecka. Dzieci wymienione przez N. rozpoczynają przekazywanie iskierki.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 10).

II

- Zabawa integracyjna *Mało nas*.
Zabawę rozpoczyna para dzieci, która trzyma się za ręce i chodzi w kole. N. śpiewa. Wszystkie wymienione z imienia dzieci dołączają do koła. Zabawa kończy się, gdy wszystkie dzieci są już w kole.

*Mało nas, mało nas do pieczenia chleba,
tylko nam, tylko nam (imię) tu potrzeba.*

- Rozmowa na temat fragmentu opowiadania E. Stadtmüller *W naszym przedszkolu*. Udzielanie odpowiedzi na pytanie: *Co Ada z mamą przygotowały do przedszkola?*
N. przypomina dzieciom fragment opowiadania:

Ada uśmiechnęła się najdzielniej jak umiała, a mama przytuliła ją i pocałowała w sam czubek piegowatego noska.

– Chodź – powiedziała – sprawdzimy, czy mamy wszystko co potrzeba.

Nowiutki worek z kotkiem, kapcie w kolorowe gwiazdki, kredki od wujka Zbyszka, różowy ręcznik z wyhaftowanym kwiatkiem, szczoteczka do zębów w kształcie gąski z długą szyją...

– Ja to nie miałem tylu nowych rzeczy – westchnął Olek.

– Oczywiście, że miałeś – oburzyła się mama. – Nie pamiętasz trzech temperówek w kształcie dinozaurów?

– No dobra, miałem – zgodził się brat Ady – ale to było tak dawno...

– Dokładnie rok temu – przypomniała mu mama.

Dzieci wymieniają przedmioty, które Ada zabierze do przedszkola.

- Zabawa dydaktyczna *Tajemniczy plecak*.
Plecak, pojemnik, różne przedmioty – potrzebne i niepotrzebne dzieciom w przedszkolu.
N. przygotowuje różne drobiazgi potrzebne i niepotrzebne dzieciom w przedszkolu. Wyjmuje je kolejno z plecaka (dzieci podają głośno ich nazwy) i rozkłada na dywanie. Zachęca dzieci do wypowiedzi na temat tego, co przynosimy do przedszkola, co jest niezbędne, co potrzebne, a co daje dzieciom poczucie pewności siebie, dodaje odwagi, gdy wchodzi rano do sali. Chętne dzieci formułują krótką wypowiedź, wybierają jeden przedmiot, który odkładają na przeznaczone dla niego miejsce, a niepotrzebny wkładają do pojemnika.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Poruszam się jak...* (przewodnik, cz. 1, s. 12).
- Zabawa ruchowa *Lekki jak piórko* (przewodnik, cz. 1, s. 12).

III

- Praca plastyczna – kolaż *Co się zmieści w plecaku przedszkolaka?*

Duża sylweta plecaka (wycięta z arkusza szarego papieru), klej, obrazki rzeczy powycinane z gazetek reklamujących różne towary, które są potrzebne i niepotrzebne dzieciom w przedszkolu.

Dzieci wybierają rzeczy wycięte z gazetek reklamowych, które są przydatne im w przedszkolu: różne pluszaki przytulanki, samochodziki, roboty, ręczniki, kapcie, chusteczki jednorazowe, szczoteczki do zębów, pasty, majtki i koszulki na zmianę, piżamy, kredki, kolorowanki, książeczki (oraz inne rzeczy wymagane w danej placówce) i przyklejają na sylwecie plecaka; pozostawiają rzeczy niepotrzebne (humorystyczne), tj.: kanapę, wiertarkę, betoniarkę, żelazko, itp.

Wykonaną wspólnie pracę zawieszają na tablicy.

- Zabawa dydaktyczna *Moja litera*.

Litery wydrukowane na kartce A5 (dla każdego dziecka pierwsza litera jego imienia), kredki, mazaki lub pastele olejne, nożyczki, dziurkacz, tasiemka.

N. zaprasza do siebie kolejne dzieci i wręcza im na kartce A5 wielką drukowaną pierwszą literę imienia. Dzieci ozdabiają ją w dowolny sposób: rysują kolorowe linie faliste i zygzaki. N. wraz z dzieckiem wycina koło i robi dziurkaczem dziurkę, przewiesza tasiemkę. Wykonany medal zawiesza na szyi dziecka.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 10).
- Zabawa w kącikach w sali.
Zabawa dowolna w małych grupach, w kącikach: lalek, samochodowym, konstrukcyjnym, książki, gier i puzzli.

Wrzesień, tydzień 1

Dzień 5

To jestem ja

W przedszkolu nie jestem sam

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wspólne układanie puzzli – ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej. Lepienie kształtów z plasteliny. Zabawa integracyjna w parach *Lustro*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1.

II. Zabawa integracyjna *Siedzi sobie Turek*. Rozmowa na podstawie fragmentu opowiadania E. Stadtmüller *W naszym przedszkolu*. Cel: kształtowanie umiejętności skupiania uwagi oraz poczucia integracji w grupie rówieśniczej. Zabawa ruchowa z elementem dramy – *Jestem...*

Tworzenie słońca – stemplowanie palcem umocznym w farbie na kartce papieru.

Rozmowa na temat obrazka, odbijanie palca umoczonego w farbie.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Start! Stop!*, zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Skaczące zwierzątko*, zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź...*

III. Utrwalanie umiejętności ustawiania się w kole. Zabawa dydaktyczna *W moim lustrze*. Swobodne improwizacje ruchowe przy piosence *Wesoła zabawa*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 2, II 3, II 8, III 2, III 3, III 4, III 5, III 9, IV 2, IV 4, IV 7

Cele ogólne

- rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej,
- rozwijanie zdolności manualnych,
- integrowanie dzieci w grupie rówieśniczej,
- rozwijanie mowy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- układa puzzle (samodzielnie lub z pomocą innych osób),
- lepi proste kształty z plasteliny,
- bawi się w zabawy ruchowe integrujące grupę,
- odpowiada na pytania dotyczące wysłuchanego tekstu.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej.
Puzzle.
Wspólne układanie puzzli znajdujących się w kąciku tematycznym.
- Ćwiczenia manualne z wykorzystaniem plasteliny.
Plastelina.
Dzieci lepią dowolne kształty z plasteliny. N. może pokazać, jak wykonać kulkę, wałeczek, placek, itp.
- Zabawa integracyjna w parach – *Lustro*.
Dzieci dobierają się w pary (lub pomaga im w tym N.). Stają (siadają) naprzeciwko siebie i próbują naśladować wzajemnie swoje miny, ruchy itp.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 1 (przewodnik, cz. 1, s. 10).

II

- Zabawa integracyjna *Siedzi sobie Turek*.
Siedzi sobie Turek Wybrane dziecko siada w środku koła z zamkniętymi oczami,
i tak sobie myśli,
żeby tu do niego
jacyś goście przyszli.
„Puk, puk”. wybrane dziecko z koła puka delikatnie w plecy kolegi siedzącego
w środku,
„Kto tam?” pyta dziecko siedzące w środku,
„Gość!” odpowiada dziecko, które pukało delikatnie w plecy kolegi.
Zadaniem osoby siedzącej w środku koła jest rozpoznanie *gościa* i podanie jego imienia.
- Wysłuchanie fragmentu opowiadania E. Stadtmüller *W naszym przedszkolu*.
(...) Nazajutrz, bardzo przejęta i trochę (ale tylko trochę) przestraszona Ada pomaszzerowała z mamą i bratem do przedszkola.
Z początku była trochę onieśmielona, ale kiedy zobaczyła swoją koleżankę z placu zabaw, to aż podskoczyła z radości.
– Było super – opowiadała tacie, który przyszedł po nich nawet wcześniej niż obiecał. – Bawiliśmy się w balonik i mam znaczek ze słoniem, na obiad były kluseczki z miseczki i każdy mówił, jak ma na imię. Ja powiedziałam tak: nazywam się Ada Zwolińska, mam 3 latka i mieszkam na ulicy Kwiatowej. Dobrze?
– Wyśmienicie – rozpromienił się tato. (...)
– A tobie jak minął dzień? – zapytał tato milczącego dotąd synka.
– Narysowałem statek i pani powiedziała, że jest piękny – pochwalił się Olek – a na podwórku bawiliśmy się w piratów. Dobrze, że maluchy nie wyszły, bo cała piaskownica była dla nas. A tak w ogóle, to fajnie jest w tym moim przedszkolu.
– Naszym przedszkolu – poprawiła go Ada.
- Rozmowa na temat fragmentu opowiadania.
 - *Jak miały na imię dzieci, które występowały w opowiadaniu?* (Dziewczynka to... a chłopiec to...)
 - *Kto z was ma rodzeństwo (brata, siostrę)?*
 - *Co można robić w przedszkolu? Co najbardziej lubicie robić w przedszkolu?*
- Zabawa ruchowa z elementem dramy – *Jestem...*
Dzieci pokazują, jakie są (małe, duże, uśmiechnięte, wesołe, smutne). N. może podpowiadać dzieciom, jak wykonać dane zadanie lub – po wysłuchaniu dziecka – sam pokazać to, co podpowiedziało mu dziecko.

Wyprawka plastyczna – karta G.

Dzieci odbijają palec umoczony w farbie w środku koła i rozcierają farbę palcem – tworzą słońce.

Dzieci:

- oglądają obrazki,
- opowiadają, co robi Olek,
- odpowiadają na pytania w poleceniu: *Czym lubisz jeździć? Jakie lubisz owoce? Jakie lubisz słodycze? W co lubisz grać?*
- odbijają palec umoczony w farbie w środku koła, potem odbijają go wokół kół według podanego wzoru.

- Zabawy integrujące w kole – *Kółko graniaste* i *Balonik* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Start! Stop* (przewodnik, cz. 1, s. 15).
- Zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Skaczące zwierzątka* (przewodnik, cz. 1, s. 18).
- Zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź...* (przewodnik, cz. 1, s. 12).

III

- Ćwiczenie umiejętności ustawiania się w kole.
N. prosi, aby dzieci ustawiły się w kole. Jeśli im się uda, proponuje działania mające na celu utrwalenie tego schematu (np. zabawy ruchowe). Jeśli dzieciom nie wyjdzie ta próba, pomaga im we wspólnym tworzeniu koła.
- Zabawa dydaktyczna *W moim lustrze*.

Małe lusterka.

N. siada z dziećmi w kole. Chętne dzieci otrzymują małe lusterka i oglądają w nich swoje twarze. Dzieci mogą opowiadać, co widzą w lusterku (jakie mają oczy, jaki nos...). N. może również rozdać lusterka i poprosić, żeby dzieci patrzyły na to, o co poprosi (na oczy, nos, usta, zęby...).

- Swobodne improwizacje ruchowe przy piosence *Wesoła zabawa* (przewodnik, cz. 1, s. 14).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Wesoła zabawa*.

Wrzesień, tydzień 2**Dzień 1****Moja grupa****My i nasze ubrania****Przykładowy zapis w dzienniku**

I. Zabawy tematyczne w kąciaku lalek. Gry planszowe dotyczące ubierania postaci. Zabawa twórcza *Stylista*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.

II. Zabawa tematyczna *Moje ubrania*. Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Dziewczęce spodnie*. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji. Ćwiczenia słownikowe – *Co to jest?* Cel: rozwijanie słownictwa czynnego. Zabawa integracyjna *Co nosimy?*

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Kolorowy berek*, zabawa naśladowcza *Wielkie pranie*, zabawa plastyczna *Ubrania*.

III. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.

Ćwiczenie spostrzegawczości – *Znajdź taką samą skarpetkę do pary*.

Określanie, na której półce jest najwięcej zabawek, a na której jest ich najmniej. Dzielenie nazw zabawek rytmicznie (na sylaby). Nazywanie zabawek w swojej sali.

Zabawa plastyczna *Jestem projektantem*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 3, II 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 7, IV 11, IV 14

Cele ogólne

- rozpoznawanie i nazywanie części garderoby,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- wzbogacanie słownictwa czynnego,
- rozwijanie aktywności twórczej i spostrzegawczości.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa części garderoby,
- słuchoz z uwagą czytanego tekstu,
- określa, w co jest ubrane,
- odpowiednio dobiera części garderoby.

Przebieg dnia

I

- Zabawa tematyczna *Ubrania dla lalek*.
Kolorowe ubrania dla lalek, lalki obu płci.
N. zaprasza do wspólnej zabawy w kąciuku lalek. Dzieci oglądają zgromadzone tam stroje, przebierają w nie lalki, określając części garderoby: ich nazwę, kolor oraz dla kogo będzie przydatna.
- Gry planszowe z wykorzystaniem ubrań.
Gry planszowe dostępne w sali, dotyczące ubierania postaci.
N. zaprasza do układanek i gier dotyczących ubierania postaci, np. puzzle drewniane *Ubierz misia*, gry planszowe *Laleczki*, *Sombrero czy melonik? Boso albo w ostrogach* lub *Modny świat*.
Dzieci dobierają ubrania do odpowiedniej postaci, nazywają poszczególne części garderoby, wybierają te, które najbardziej im się podobają. Jeśli nie ma w sali takich gier, można pożyczyć z innej grupy lub zagrać w inne gry planszowe znajdujące się w sali.
- Zabawa twórcza *Stylista*.
Gazety z ubraniami i postaciami ludzkimi, nożyczki, klej, kartki.
N. i starsze dzieci wycinają z gazet obrazki przedstawiające ubrania: damskie, męskie i dziecięce, oraz postacie ludzkie. N. tłumaczy, kim jest stylista. *Jest to osoba tworząca czyjś wizerunek poprzez dobór odpowiedniego ubrania i odpowiedniej fryzury*. Następnie zaprasza wszystkie dzieci do dobierania różnych elementów stroju do wybranych postaci ludzkich. Chwali ich wybory, nakierowuje, podpowiada inne rozwiązania. Dzieci nakleją na postacie ludzkie te elementy, które najbardziej im się podobają. Całe postacie przykleją do kartki.
- Zestaw zabaw ruchowych nr 2 (do wykorzystania według wyboru N.).
Dzieci ćwiczą w swobodnych strojach, zdejmują kapcie i ustawiają je równo pod ścianą w sali.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Stań w szeregu*.
Tamburyn lub dowolny instrument perkusyjny.
N. gra rytmicznie na tamburynie lub dowolnym instrumencie perkusyjnym, dzieci podskakują swobodnie po sali. Na przerwę w grze dzieci ustawiają się w szeregu przed N., który przy kolejnych powtórzeniach zmienia swoją pozycję.
- Zabawa z elementami równowagi – *Wielkoludy*.
Woreczki gimnastyczne dla każdego dziecka.
Dzieci spacerują swobodnie po sali między woreczkami gimnastycznymi rozrzuconymi na dywanie. Na hasło N. *Wielkoludy*, podnoszą najbliższą leżący woreczek, kładą go na głowie, prostują się, stają na palcach, unoszą w górę ramiona i wirują wokół własnej osi tak, aby woreczek nie spadł na podłogę.
- Zabawa kształtująca postawę ciała – *Gimnastyka*.
N. prosi, by dzieci naśladowały jego ruchy; staje w pozycji wyprostowanej, wyciąga obie ręce w bok, unosi ręce do sufitu, wyciąga obie ręce przed siebie i przyjmuje postawę wyprostowaną.
- Zabawa z elementem równowagi – *Dywanik sensoryczny*.
Woreczki gimnastyczne, ręcznik, cienkie reklamówki, torba na śmieci, gazeta, obręcz, piłka gumowa, bramka.
Dzieci kolejno przechodzą po dywaniku ułożonym z materiałów o różnych fakturach, np.: pogniecionych gazet, ręcznika złożonego na kilka warstw, cienkich reklamówek spakowanych do torby na

śmieciami, stają na woreczkach gimnastycznych, sięgają po piłkę gumową włożoną do małej obręczy i celują do bramki.

- Zabawa z elementami czworakowania – *Slalom*.
Dzieci, ustawione w jednej linii (brzeg dywanu lub pod ścianą w sali), na sygnał N. przechodzą na czworakach (nie dotykając kolanami podłogi) na drugi koniec sali.
- Zabawa bieżna *Podaj piłkę*.

Piłka.

Dzieci stoją w szeregu, podają sobie piłkę tak, aby nie upadła. Ostatnie dziecko biegnie z piłką na początek szeregu i rozpoczyna zabawę od nowa.

- Ćwiczenia oddechowe – *Skrzydółka*.
Dzieci stają w pozycji wyprostowanej, w rozszypce, unoszą ramiona w bok, wykonują wdech nosem. Wolno opuszczają ramiona do boków i głośno wydychają powietrze ustami.

II

- Zabawa tematyczna *Moje ubrania*.

Dzieci stają w kole. N. prosi, aby weszły do koła te dzieci, które:

- mają dziś na sobie podkoszulek,
- mają dziś bluzę na suwak,
- które mają w swoim ubraniu guziki,
- mają we włosach spinki,
- mają dziś na sobie spodnie.

- Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Dziewczęce spodnie*.

Książka (s. 6–7) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do jego treści.

– *W czym chciałabyś pójść jutro do przedszkola?* – zapytała mama.

Ada popatrzyła na stosik wypranych spodni i wybrała te, z których niedawno wyrósł Olek. Bardzo podobały jej się dwie duże kieszenie. Postanowiła, że w jednej schowa swojego ukochanego króliczka, a w drugiej – pieska.

– *Jak założysz te spodnie, to wszyscy będą myśleli, że jesteś chłopakiem* – orzekł z powagą starszy brat.

– *Nie będą* – tupnęła nóżką Ada.

– *Uczeszę cię w kucyki i nikt się nie pomyli* – uspokoiła ją mama.

– *No... nie wiem...* – pokręcił głową Olek. – *Maciek z naszej grupy też ma kucyk – co prawda jeden i na środku głowy, ale ma. Wygląda jak prawdziwy samuraj.*

– *Kto?* – nie zrozumiała Ada.

– *Ach, te dziewczyny* – westchnął Olek. – *Samuraj to taki japoński wojownik* – wyjaśnił. – *Tata Maćka ma podobną fryzurę, tylko ten jego kucyk jest malutki, mocno zwinięty i sterczy na samym czubku głowy jak antenka, a ten Maćkowy czasem się trochę rozłazi i chłopiec wygląda zupełnie jak dziewczyna. Maćka okropnie to denerwuje.*

– *Czemu?* – zdziwiła się Ada.

– *Bo nie chce wyglądać jak baba* – wytłumaczył jej brat. – *A ty nie powinnaś wyglądać jak chłop* – dodał dla porządku.

– *Założę kokardki* – wymyśliła Ada. – *Chłopaki nie chodzą w kokardkach.*

– *Nie chodzą* – przyznał Olek. – *Tylko że kokardki absolutnie nie pasują do porządnym spodni.*

Ada była bliska płaczu.

– *Zamienimy kokardki na spinki z motylkami* – ucięła dyskusję mama, która już zaczęła się niecierpliwić.

– *A czy ona nie mogłaby założyć jakichś dziewczęcych spodni?* – pociągnęła nosem „prawdziwy mężczyzna”. – *A te moje to by się ucięło i miałbym krótkie na lato.*

– *A ten jeden jedyny raz mogę w nich iść?* – zrobiła słodką minę Ada.

– *Raz możesz* – zgodził się nad podziw łaskawie właściciel spodni.

Nazajutrz Adusia w spodniach z kieszeniami i w ulubionej różowej bluzie w kwiatki pomaszerowała do przedszkola.

– Było super – opowiadała po południu tacie. – Pani czytała nam bajkę o misiui, a potem urządziłyśmy z Weroniką bal dla lalek i nikt nie mówił, że wyglądam jak chłopak.
 – Ty jak chłopak? – zdziwił się tato.
 – Bo Olek powiedział, że jak założę jego spodnie, to wszyscy będą tak myśleli – tłumaczyła Ada.
 – Musieliby nie mieć oczu, księżniczko – usłyszała. – Podejrzewam, że Olek powiedział tak, aby zniechęcić cię do odziedzczenia jego spodni, co do których pewnie ma jeszcze jakieś plany...
 Ada spojrzała na tatę z uwielbieniem. „Jaki on jest mądry – pomyślała. – A skoro taki mądry tata twierdzi, że wyglądam jak księżniczka – to na pewno ma rację”.

- Rozmowa kierowana.
 N. zadaje pytania, a dzieci odpowiadają na nie na podstawie wysłuchanego opowiadania i ilustracji w książce.
 – Jakie ubranie chciała założyć Ada do przedszkola? Dlaczego te spodnie były dla niej ważne?
 – Po czym możemy poznać, że jakieś ubranie należy do chłopca albo do dziewczynki? (Po kolorze, wzorze).
 – W co ty jesteś dziś ubrana? (Chętne dzieci opowiadają, jakie ubranie mają dziś na sobie).
- Ćwiczenia słownikowe – Co to jest?
Kosz z ubraniami dziecięcymi.
 N. pokazuje kosz, w którym znajdują się różnego rodzaju ubrania dziecięce. Wybrane dziecko losuje jedno z ubrań. Ma za zadanie je opisać: podać, jak się nazywa, jak wygląda, na jaką część ciała je zakładamy, dla kogo jest przeznaczone.
- Zabawa integracyjna – Co nosimy?
 Dzieci ustawiają się w kole. N. prosi, aby do środka koła weszły te dzieci, które:
 – ubrane są dzisiaj w spodnie, spódniczkę, sukienkę;
 – mają w swoim ubraniu coś czerwonego, granatowego, zielonego;
 – lubią nosić spodnie (i podskoczyły);
 – lubią nosić sukienki (i zatańczyły).
 N. opisuje wygląd konkretnego dziecka i prosi, aby dziecko, które jest tak ubrane, weszło do koła, ukłoniło się i przedstawiło. Pozostałe dzieci nagradzają je brawami.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Kolorowy berek*.
 N. tłumaczy zasady zabawy w berka. Berkiem jest wyznaczone dziecko, którego kolor ubrania wskazuje N., np. *Michałek w zielonej bluzie*. Dzieci biegają po wyznaczonym terenie, ale kiedy dotkną czegoś zielonego, nie mogą być złapane przez berka. Kiedy berkiem jest dziecko w czerwonej sukience, trzeba znaleźć na placu zabaw czerwony przedmiot i dotknąć go, aby nie być złapanym przez berka.
- Zabawa naśladowcza *Wielkie pranie*.
 Dzieci pokazują ruchem za N. kolejne etapy prania, naśladując poszczególne czynności (moczmy ubranie w wodzie; odkręcamy butelkę z płynem do prania; wążamy, czy ładnie pachnie; wlewamy płyn do miski z wodą; szorujemy płamę na ubraniu; płuczemy; wykręcamy; strzepujemy wodę; rozwieszamy pranie).
- Zabawa plastyczna *Ubrania*.
Kolorowa kreda.
 N. rysuje kredą na przedszkolnym chodniku kształty ubrań: sukienki, spodni, bluzki, a dzieci ozdabiają je, rysując na nich dowolne wzory.

III

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 24).

Ćwiczenie spostrzegawczości	Karta pracy, cz. 1, nr 5
Skarpetki: dziecięce, damskie i męskie. N. rozkłada na dywanie skarpetki (dziecięce, damskie i męskie). Dzieci oglądają skarpetki i wyszukują drugą do pary; określają, komu te skarpetki będą przydatne: dziecku, mamie czy tacie.	Dzieci: – liczą, ile pótek ma szafka z zabawkami, – określają, na której półce jest najwięcej zabawek, a na której jest ich najmniej, – dzielą nazwy zabawek rytmicznie (na sylaby).

- Zabawa plastyczna *Jestem projektantem*.

Dla każdego dziecka: wycięte z kartonu kształty skarpetek dla dzieci 3-letnich, farby, pędzle, woda w kubeczkach, podkładki do malowania, nożyczki, kartki z narysowanymi skarpetkami dla dzieci 4-letnich.

N. rozdaje rysunki połączonych ze sobą skarpetek. Zadaniem dzieci jest zaprojektowanie wzoru na skarpetkach, namalowanie go na jednym z kształtów, a następnie odciśnięcie go na drugim. Dzieci 4-letnie, po wyschnięciu prac, wycinają oba kształty skarpetek.

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 2

Moja grupa Moje przedszkole

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenie spostrzegawczości – <i>Czego nie ma?</i> Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa manipulacyjna <i>Jaki to kolor?</i> Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.
II. Powitanie. Nauka refrenu piosenki <i>Moje przedszkole</i> . Ilustrowanie ruchem treści piosenki. Rozpoznawanie zapisu swojego imienia. Cel: kształtowanie poczucia przynależności do grupy. Dzielenie imion rytmicznie (na sylaby). Zabawy na świeżym powietrzu: slalom pomiędzy drzewami, zabawy z piłkami, zabawa z elementem podskoku – <i>Skaczące piłeczki</i> .
III. Utrwalanie piosenki <i>Moje przedszkole</i> . Praca plastyczna <i>Astry marcinki (michałki)</i> .
Rysowanie, wyklejanie kwiatów.
Rysowanie, wycinanie, klejenie kwiatów.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 2, II 5, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, III 9, IV 2, IV 6, IV 7

Cele ogólne

- kształtowanie poczucia przynależności do grupy,
- poznawanie imion dzieci z grupy,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- nauka tworzenia koła.

Cele operacyjne

Dziecko:

- czuje się bezpiecznie w grupie,
- wymienia imiona kolejnych dzieci z grupy,
- śpiewa refren piosenki,
- ustawia się w kole z innymi dziećmi.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie spostrzegawczości – *Czego nie ma?*
Kilka przedmiotów z najbliższego otoczenia dziecka, np.: klocek, kredka, książeczka, talerzyk.
N. rozkłada przed dziećmi kilka przedmiotów (cztery dla 3-latków, pięć dla 4-latków) i prosi, aby każde dziecko je dokładnie obejrzało i nazwało. Następnie wybrane lub chętne dziecko zamyka oczy, a N. chowa jeden z przedmiotów. Zadaniem dziecka jest odgadnięcie, czego brakuje.

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka, opisuje i demonstrowa ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładności ich wykonania.

Powitanie – język chce się przywitać z nosem i unosi się do góry, najdalej jak potrafi.

Huśtawka – język unosi się raz za górne zęby, a następnie za dolne zęby.

Dzięcioł – język uderza na górze, za zębami, tak jak dzięcioł stuka w drzewo.

Miś – język porusza się dookoła warg po zewnętrznej stronie, tak jak miś oblizuje się po zjedzeniu miodu.

Buziaki – wargi ściągnięte mocno do przodu, przesyłanie buziaków do kolegów i koleżanek, do N.

- Zabawa manipulacyjna – *Jaki to kolor?*

Duże opakowanie flamastrów.

N. rozkłada flamastry i osobno skuwki. Zadaniem chętnego dziecka jest dopasowanie właściwej skuwki do flamastra i określenie, jaki ma kolor.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

- Powitanie.

Dzieci siedzą w kole. N. prosi, aby dzieci przywitały się z kolegą lub koleżanką, który/która jest obok, przez podanie ręki i powiedzenie swojego imienia, aby pomachały innym kolegom w sali.

- Wysłuchanie piosenki *Moje przedszkole* (sł. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moje przedszkole*.

N. zaprasza do wysłuchania piosenki *Moje przedszkole*.

Ma - sze - ru - ję ra - no do przed - szko - la z ma - mą,
śpie - wa ptak, wiatr po - wie - wa, a ja głoś - no śpie - wam.
Czas we - so - ło pły - nie w przed - szkol - nej dru - ży - nie,
tu przy - ja - ciół mam i nie je - stem sam,
tu przy - ja - ciół mam i nie je - stem sam.

1. *Maszeruję rano
do przedszkola z mamą,
śpiewa ptak, wiatr powiewa,
a ja głośno śpiewam.*

2. *W drzwiach nas wita pani,
mam laurkę dla niej,
w sali już jest wesoło,
wszyscy robią koło.*

Ref.: *Czas wesoło płynie
w przedszkolnej drużynie,
tu przyjaciół mam
i nie jestem sam,
tu przyjaciół mam
i nie jestem sam.*

Ref.: *Czas wesoło...*

3. *Znam magiczne słowa:
proszę i przepraszam,
powiem wam – zawsze chętnie
do przedszkola wracam.*

Ref.: *Czas wesoło...*

- Rozmowa na temat piosenki.
N. pyta: *O czym jest ta piosenka? Kto może być naszym przyjacielem? Jakie znacie magiczne słowa? Kiedy ich używacie?*

- Nauka refrenu piosenki *Moje przedszkole*.
Dzieci wspólnie z N. kilkakrotnie powtarzają refren piosenki. Następnie słuchają piosenki i śpiewają refren. Razem z N. wykłaskują rytm refrenu.

- Ilustrowanie ruchem tekstu piosenki.
Dzieci swobodnie maszerują po sali, gdy jest śpiewana zwrotka piosenki. Na melodię refrenu podają sobie ręce i tworzą koło, jednocześnie śpiewając refren. Przy kolejnej zwrotce znów maszerują po sali.
- Rozpoznawanie zapisu swojego imienia.

Wizytówki z imionami dzieci (aby zwiększyć ich trwałość, warto je zalaminować), taśma dwustronna.

N. rozkłada na podłodze wizytówki z imionami dzieci tak, aby wszystkie były widoczne. Jeśli któreś z dzieci rozpoznaje swoje imię, N. prosi kolejno, aby się przedstawiło i wybrało wizytówkę ze swoim imieniem. Czyta pozostałe imiona, a właściwe dzieci podnoszą rękę do góry i otrzymują wizytówki ze swoimi imionami. Dzieci samodzielnie lub z N. dzielą swoje imię rytmicznie (na sylaby). N. wyjaśnia, że wizytówki z imionami dzieci będą przyklejone do krzesełek, aby każde dziecko miało swoje stałe miejsce i rozpoznawało je po tym podpisie. Chętne dzieci wspólnie z N. przyklejają wizytówki do krzesełek za pomocą taśmy dwustronnej.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Slalom pomiędzy drzewami.
N. pokazuje drogę i biegnie slalodem pomiędzy drzewami, a dzieci go naśladują.
- Zabawy z piłkami.

Mała, gumowa piłka dla każdego dziecka.

Nauka podrzucania i łapania piłki przez dzieci młodsze. Dzieci starsze rzucają i łapią piłkę w parach.

- Zabawa z elementem podskoku – *Skaczące piłki*.

Małe, gumowe piłki.

Dzieci obserwują piłkę odbijającą się kilkakrotnie od podłoża, a potem naśladują ruch piłki, podskakując. Pierwszy podskok jest najwyższy, pozostałe są coraz niższe.

III

- Utrwalenie piosenki *Moje przedszkole* (przewodnik, cz. 1, s. 28).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moje przedszkole*.

Wspólne wysłuchanie piosenki i próby śpiewania refrenu. N. recytuje pierwszą zwrotkę, a dzieci powtarzają ją kilkakrotnie. Przy wspólnym śpiewie piosenki: dzieci – refren i I zwrotkę, a N. – pozostałe zwrotki, dzieci ćwiczą ustawienie w kole.

Praca plastyczna *Astry marcinki (michałki)*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 13, żółta bibuła, klej.

Dzieci:

- rwą żółtą bibułę na małe kawałki,
- robią niewielkie kulki i przyklejają każdą z nich w środku kwiatka.

Praca plastyczna *Astry marcinki (michałki)*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 13, fioletowy papier lub fioletowa bibuła, małe żółte plastikowe zakrętki, zielone flamastry lub kredki, klej.

Dzieci:

- wyklejają kawałkami fioletowego papieru płatki kwiatów,
- w środku każdego kwiatka przyklejają żółtą zakrętkę,
- kredkami lub flamastrami w różnych odcieniach zieleni kolorują łodyżki i liście.

Jesienny bukiet astrów dzieci dają rodzicom w prezencie.

- Zabawy w kącikach tematycznych. Indywidualne rozmowy N. z dziećmi. Zachęcanie do wspólnej zabawy, chwalenie za podejmowane działania. Budowanie u dzieci poczucia wartości i relacji z N.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa dydaktyczna – <i>Jaką zabawkę mam na myśli?</i> Zabawa ćwicząca umiejętność spostrzegania – <i>Co zginęło ze środka koła?</i> Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.	
II. Zabawa integracyjna <i>Mało nas</i> . Zabawa klasyfikacyjna <i>Nazwij zabawki</i> . Zabawa porządkująca <i>Układanie na półkach</i> – stosowanie pojęć: <i>na, nad, pod, obok</i> . Cel: kształtowanie pojęć określających położenie przedmiotów w przestrzeni.	
Manipulowanie w parach kolorowymi klockami. Układanie puzzli.	Określanie położenia piłki względem krzesła, rysowanie ulubionej zabawki, liczenie do 4 i rysowanie w każdym kolejnym polu o jedną pićeczkę mniej niż w poprzednim.
Ustalenie zbioru zasad bezpiecznej zabawy w ogrodzie przedszkolnym. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna – <i>Wąż</i> , zabawa ruchowa z elementem celowania – <i>Zabawy z piłką</i> .	
III. Zabawa integracyjna <i>Dołącz do nas</i> . Zabawa z krzeselkami – <i>Zrób tak jak ja</i> . Zabawa dowolna <i>Nasze zabawki</i> . Zabawa percepcyjna <i>Co to jest?</i> – rozpoznawanie za pomocą dotyku.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 7, II 3, II 5, II 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 11, IV 13

Cele ogólne

- porównywanie i klasyfikowanie przedmiotów ze względu na przynależność,
- kształtowanie pojęć określających położenie przedmiotów w przestrzeni,
- rozwijanie umiejętności liczenia,
- kształtowanie bezpiecznych zachowań w ogrodzie przedszkolnym.

Cele operacyjne

Dziecko:

- segreguje przedmioty ze względu na przynależność do grupy zabawek,
- stosuje określenia: *na, pod, nad, za, obok*,
- liczy do 4 i odlicza o jeden element mniej,
- bezpiecznie bawi się w ogrodzie przedszkolnym.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna – *Jaką zabawkę mam na myśli?*
Zabawki z sali.
N. opisuje wybraną zabawkę z sali, podaje szczegóły jej wyglądu, a dzieci mają za zadanie ją wskazać.
- Zabawa ćwicząca umiejętność spostrzegania – *Co zginęło ze środka koła?*
Zabawki z sali.
N. układa na środku koła po trzy zabawki, np.: misia, lalkę i samochód. Prosi, by dzieci nazwały je, opisały ich wygląd, kolor, wielkość i zapamiętały. Wylicza, np.: *raz, dwa, trzy, teraz ty* – i wskazuje kolejne dzieci, które zamykają oczy. Zamienia jedną zabawkę ze środka na inną, np. samochód na wiaderko, a w dalszych powtórzeniach utrudnia zadanie – zamienia dwie zabawki i prosi dzieci o wskazanie brakującej zabawki.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

- Zabawa integracyjna *Mało nas* (przewodnik, cz. 1, s. 20).
- Zabawa klasyfikacyjna ze względu na przynależność do grupy przedmiotów – *Nazwij zabawki*.
Różne zabawki i sprzęty z sali, naklejki (wizytówki) z napisami do globalnego czytania, np.: klocki, lalki, gry, itp.
Dzieci nazywają zabawki i ustalają dla nich miejsce w sali (samochody – w szufladzie, lalki – na półce, misie – na szafce, klocki – w pojemniku, piłki – w siatce, gry i układanki – w szafce). N. prosi starsze dzieci o pomoc przy naklejeniu/zawieszeniu wizytówek do globalnego czytania. N. wybiera kilka zabawek i prosi kolejne dzieci, by odłożyły je na swoje miejsce. Dzieci wspólnie z N. odczytują napisy.
- Zabawa porządkująca – *Układanie na półkach*.
Kilka zabawek.
N. ustawia, np. na najwyższej półce w sali misia, na najniższej – auto. Prosi wybrane dzieci, by wzięły wskazaną zabawkę i umieściły ją w odpowiednim miejscu na półce, używając określeń: *na, nad, pod, obok*, np. *Posadź lalkę obok misia. Na półce nad autem połóż piłkę. Na półce pod misiem połóż pudełko z puzzlami*. Dzieci kolejno wypełniają polecenia N., aż zapelną zabawkami obie półki.

Manipulowanie klockami, układanie puzzli	Karta pracy, cz. 1, nr 6
<p>Klocki, puzzle, rysunek misia lub lalki dla każdego dziecka, pocięte na dwie lub trzy części.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none">– w parach manipulują kolorowymi klockami i ustawiają wieżę, dokładając po jednym klocku, na przemian. Odpowiadają na pytania N.: <i>Jaki klocek jest na... czerwonym? Jaki klocek jest pod... niebieskim?</i> itd.– układają puzzle – kilka elementów, duży format – lub układają pocięty na dwie lub trzy części (dla chętnych dzieci) obrazek misia lub lalki (do wyboru).	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none">– mówią, gdzie znajduje się miś względem krzesła,– rysują swoją ulubioną zabawkę, – kolejno rysują w każdym następnym polu o jedną piłeczkę mniej niż w poprzednim.

- Nasz kodeks – *Bezpieczny plac zabaw*.
Flamastry, kartka dużego formatu, pastele olejne, kredki.
N. wraz z dziećmi ustala zbiór zasad bezpiecznej zabawy w ogrodzie przedszkolnym. Zapisuje propozycje dzieci, sugeruje własne propozycje, np. *Czekamy na swoją kolej do huśtawki, trampoliny lub ścianki. Nie sypimy piaskiem kolegów. Nie wynosimy piasku poza piaskownicę. Sprzątamy foremki, łopatki i drobne zabawki do pojemnika. Na sygnał zbiórki ustawiamy się w parę*, itp.
Gotowy kodeks postępowania na placu zabaw w ogrodzie przedszkolnym dzieci mogą ozdobić, można namalować tło pastelami olejnymi, zafoliować i zawiesić na drzwiach wyjściowych lub furtce do ogrodu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna – *Wqż*.
Dzieci są ustawione jedno za drugim i trzymają się za ramiona. Pierwsze dziecko – głowa ustawionego węża – usiłuje złapać *swój ogon* – ostatnie dziecko. Przy kolejnych powtórzeniach pierwsze dziecko przechodzi na koniec rzędu.
- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Zabawy z piłką*.
Piłka, kreda lub bramka.
Dzieci ustawiają się naprzeciw bramki, np. oznaczonej kredą, i celują do niej piłką – rzucają nią lub kopią, a bramkarz – wybrane dziecko lub N. – łapie piłkę.

III

- Zabawa integracyjna *Dołącz do nas*.
N. rozpoczyna zabawę: biegnie po sali, chwyta za rękę dziecko, a ono łapie kolejne, itd.
- Zabawa z krzeselkami – *Zrób tak jak ja*.
Kostka z ikonami, narysowanym krzeselkiem i piłką w różnym położeniu (1. – na, 2. – pod, 3. – obok, 4. – obok, 5. – za i 6. – przed) lub losy z ikonami.

Każde dziecko staje przy swoim krzeselku. N. rzuca kostką (lub losuje losy) i mówi: *Zrób tak jak ja* – i siada na krzeselku, staje obok krzeselka – z prawej strony, z lewej strony, za krzeselkiem lub przed krzeselkiem, siada na nim lub siada na podłodze z wyprostowanymi nogami – zgodnie z obrazkiem wskazanym na kostce.

- Zabawa dowolna *Nasze zabawki*.
N. zachęca dzieci do sprzątnięcia zabawek, segregowania klocków, ustawiania krzeselek przy stolikach po skończonej zabawie.
- Zabawa percepcyjna *Co to jest?* – rozpoznawanie przedmiotów za pomocą dotyku.

Opaska na oczy, kilka różnych niewielkich zabawek.

Dzieci siedzące w kręgu oglądają zabawki, dotykają ich, kolejno przekazują sobie i określają jedną cechę każdej zabawki. Następnie chętne dzieci (4-latki) zakładają opaskę na oczy i za pomocą dotyku odgadują nazwę zabawki, którą wybrali dla nich młodsi koledzy (3-latki).

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 4

Moja grupa

Znaczek mojej grupy

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa rozwijająca analizę i syntezę słuchową – *Gdzie jest ten dźwięk?* Zabawa dydaktyczna *Nasze zabawki*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.
- II. Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Idzie wąż*. Wykonanie pracy plastycznej *Znaczek mojej grupy*. Cel: utrwalanie poczucia przynależności do grupy. Zabawa twórcza *Nasza grupa to...* Stworzenie kodeksu grupowego. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Gąski – do domu*, zabawa ruchowa *Gdzie jest...?*, zabawa ruchowa integrująca grupę – *Kto lubi...?*
- III. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Czego brakuje?* Zabawa z piłką *Piłka parzy*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 3, II 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 9

Cele ogólne

- rozwijanie analizy i syntezy słuchowej,
- rozwijanie sprawności manualnej,
- utrwalanie poczucia przynależności do grupy,
- kształtowanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i wskazuje kierunek dochodzącego do niego dźwięku,
- koloruje rysunek,
- stosuje się do wspólnie ustalonych zasad grupowych,
- uczestniczy w zabawach ruchowych w sali i na świeżym powietrzu.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca analizę i syntezę słuchową – *Gdzie jest ten dźwięk?*
Trójkąt.
N. prosi, żeby dzieci zamknęły oczy. Następnie wygrywa dźwięki na trójkącie, stając w pewnym miejscu w sali. Prosi, żeby dzieci wskazały palcem, z którego miejsca dochodzi dźwięk. Później dzieci mogą zweryfikować swoje wskazanie, otwierając oczy. Następnie prosi o ponowne zamknięcie oczu i zmienia swoje ustawienie w sali.

- Zabawa dydaktyczna *Nasze zabawki*.

Worek, zabawki z sali, np.: lalka, miś, klocek, samochód.

N. chowa do worka wybrane zabawki z sali. Prosi, aby podchodziły do niego kolejno dzieci, włożyły rękę do worka i za pomocą dotyku określały, jakie to zabawki. Następnie wspólnie sprawdzają, czy dziecko miało rację. Jeśli nie, dziecko wyciąga zabawkę z worka i podaje jej nazwę.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Idzie wąż*.

N. najpierw śpiewa piosenkę, a następnie dzieci próbują za nim powtarzać jej słowa i melodię. Kolejnym etapem jest przeprowadzenie samej zabawy – N. jest głową węża; śpiewając, zachęca kolejne dzieci do tworzenia długiego węża, zgodnie z tekstem utworu.

Idzie wąż, idzie wąż.

Rośnie wcięż, rośnie wcięż.

Kasia węża się nie boi

i dlatego za nim stoi.

Długi jest ten wążqqqqqż.

Długi jest ten wążqqqqqż.

Ssssss!

Ssssss!

- Wykonanie pracy plastycznej *Znaczek mojej grupy*.

Symbol grupy dla każdego dziecka lub wielkoformatowa wersja symbolu dla całej grupy, kredki lub farby.

N. rozdaje wszystkim dzieciom symbole ich grupy, jeśli mają nadaną nazwę. Następnie dzieci kolorują je kredkami lub malują farbami.

Inna wersja tego zadania: N. przygotowuje wielkoformatową wersję symbolu i prosi dzieci o wspólne ozdobienie go (kredkami i/lub farbami).

Jeśli grupa nie ma swojego symbolu, można wykonać motylka – tak jak w opowiadaniach z serii o Olku i Adzie – lub wspólnie wymyślić symbol grupy i wykonać go wybranym sposobem.

- Zabawa twórcza *Nasza grupa to...*

Jeśli grupa ma nazwę (zakładamy nazwę *Motyłki*), N. prosi, aby dzieci poruszały się i wydawały dźwięki jak motylki. Jeśli grupa nie ma swojej nazwy, można ją wspólnie z dziećmi wybrać, poprosić o uzasadnienie i również poruszać się i wydawać dźwięki jak dany symbol.

- Stworzenie kodeksu grupowego.

Duży arkusz papieru, obrazki przedstawiające dzieci: zabierające sobie zabawki (i przekreślony obrazek, który oznacza, że tak się nie robi), słuchające pani, sprzątające zabawki, które się wspólnie bawią, klej, kartka do zanotowania pomysłów dzieci, długopis, pojemnik z farbą, chusteczki nawilżające.

N. pokazuje dzieciom obrazki przedstawiające prawidłowe i nieprawidłowe zachowania dzieci. Wspólnie wybierają obrazki do kodeksu grupowego. Wybrana osoba z grupy lub N. przykleja je na dużym kartonie. Można zapytać dzieci o ich pomysły (wtedy trzeba zapisać pomysły dzieci oraz przewidzieć dodatkowe miejsce do przyklejenia obrazków w późniejszym terminie). Dobrze, aby obrazki były także podpisane (oznaczenie czynności). Formą zatwierdzenia kodeksu jest odcisnięcie dłoni umoczonej w farbie obok przyklejonych obrazków.

- Dowolna zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 24).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Gąski – do domu*.

N. wybiera jedno dziecko, które będzie grać rolę wilka. Pozostałe dzieci będą gąskami. Potrzebne jest jeszcze dziecko, które będzie prowadziło dialog (może to być na początku N.).

N.: *Gąski, gąski, do domu.*

Gąski: *Boimy się.*

N.: *Czego?*

Gąski: *Wilka złego.*

N.: *A gdzie on jest?*

Gąski: *Za płotem.*

N.: *A co robi?*

Gąski: *Bawi się z kotem.*

N.: *To gąski, gąski, do domu.*

Po tych ostatnich słowach dzieci biegną w kierunku N., a zadaniem wilka jest złapanie jak największej liczby dzieci. Złapane dzieci odpadają z gry (mogą towarzyszyć N.), a dialog powtarzamy dotąd, aż wszystkie gąski zostaną złapane.

- Zabawa ruchowa *Gdzie jest...?*
N. prosi, żeby dzieci znalazły coś małego, dużego, miłego, drewnianego itp.
- Zabawa ruchowa integrująca grupę – *Kto lubi...?*
N. prosi, żeby dzieci, które lubią się huśtać – np. podskoczyły; które lubią zjeżdżać na zjeżdżalni – kucnęły itp.

III

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Czego brakuje?*
Klocek, lalka, miś, samochód.
N. ustawia przed dziećmi 4 przedmioty. Prosi, aby dzieci zapamiętały, co gdzie stoi, a następnie zamknęły oczy. Później zabiera jeden przedmiot i prosi, aby wskazane dziecko powiedziało, co zabrał.
- Zabawa z piłką *Piłka parzy.*
Piłka.
N. prosi, aby dzieci usiadły w kole. Następnie dzieci powoli podają sobie piłkę (z rąk do rąk, w ustalonym kierunku). Przy kolejnym podawaniu tempo wzrasta. Kiedy N. powie: *Piłka parzy*, dzieci muszą sobie podawać piłkę bardzo szybko.

Wrzesień, tydzień 2

Dzień 5

Moja grupa

Mój znaczek

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa ćwicząca sprawność manualną. Zabawy konstrukcyjne w kąciku tematycznym. Zabawa ruchowa integrująca grupę – <i>Imiona</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2.	
II. Zabawa dydaktyczna <i>Mój znaczek</i> . Cel: umożliwienie kontaktu ze znakami i symbolami. Zabawa ruchowa integrująca grupę – <i>Cześć</i> . Zabawa ruchowa ze śpiewem – <i>Różyczka</i> .	
Słuchanie wiersza I. Suchorzewskiej <i>Mam trzy lata</i> ; wskazywanie obrazków do odpowiednich fragmentów wiersza.	Przygotowywanie kredek we wskazanym kolorze: zielonym, czerwonym, niebieskim i żółtym.
Rysowanie kół różnej wielkości, próby ich kolorowania.	Opowiadanie, co przedstawiają obrazki; wskazywanie wcześniejszych wydarzeń; kolorowanie według instrukcji.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Mam chusteczkę haftowaną</i> , gra zręcznościowa <i>Kregle</i> , swobodne zabawy ruchowe z wykorzystaniem sprzętu znajdującego się na placu zabaw.	
III. Przypomnienie zasad grupowych na podstawie kodeksu grupowego. Zabawa paluszkowa <i>Sroczka</i> . Zabawa ruchowa <i>Mój znaczek</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 6, II 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 6, IV 7, IV 9, IV 10

Cele ogólne

- umożliwienie kontaktu ze znakami i symbolami,
- wdrażanie do zgodnego współdziałania z kolegami z grupy,
- **rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego,**
- poznawanie tradycyjnych zabaw.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje swój znaczek rozpoznawczy,
- bawi się z innymi w różnych sytuacjach (aranżowanych przez nauczyciela i swobodnych),
- **określa chronologię wydarzeń na podstawie dwóch obrazków (co było wcześniej, co było później),**
- uczestniczy w zabawach popularnych (*Różyczka, Sroczka*).

Przebieg dnia

I

- Zabawa ćwicząca sprawność manualną.
Strona gazety (najlepiej czarno-białej) dla każdego dziecka.
N. rozdaje każdemu dziecku stronę gazety. Prosi dzieci, aby porwały je na drobne kawałki i/lub zgniotły w kule różnej wielkości.
- Zabawy konstrukcyjne w kątku tematycznym.
Klocki.
N. zachęca dzieci do tworzenia dowolnych konstrukcji z wybranych klocków.
- Zabawa ruchowa integrująca grupę – *Imiona*.
Dzieci siedzą w kole. N. prosi, żeby wstały dzieci o imieniu, np. Ania. Następnie wybrane dziecko, stojąc, prosi, żeby wstała, np. Kasia. Zabawa toczy się do momentu, aż wszystkie dzieci wstaną. Wtedy N. prosi, żeby wszystkie dzieci z grupy wesoło do siebie pomachały.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 2 (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

- Zabawa dydaktyczna *Mój znaczek*.
Dwa komplety znaczków dzieci.
N. jeden komplet znaczków zostawia sobie, a drugi rozdaje poszczególnym dzieciom (lub dzieci mogą je wybrać same, jeśli potrafią). N. podnosi wybrany przez siebie znaczek i pyta: *Czyj to znaczek?* Dziecko, które ma taki sam znaczek, wstaje, pokazuje go i określa, co jest na nim przedstawione. N. kolejno podnosi do góry wszystkie znaczki, aby każde dziecko wstało.
N. może zapytać: *Jaki znaczek ma Kasia/Asia/Zuzia...?* W ciągu dnia dzieci mogą pokazywać innym swoje znaczki w sali, łazience, w szatni itp.
- Zabawa ruchowa integrująca grupę – *Cześć*.
Bębenek.
N. gra na bębnie rytm do marszu. Dzieci maszerują w różnych kierunkach sali. Na przerwę w muzyce dzieci podają rękę wybranemu dziecku (lub kilkorgu dzieciom, kolejno podając ręce, jeśli przerwa jest dłuższa) i mówią *Cześć*.

<p>Karta pracy, cz. 1, nr 2</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – słuchają wiersza I. Suchorzewskiej <i>Mam trzy lata</i>, czytanego przez N., – wskazują obrazki do odpowiednich fragmentów wiersza. 	<p>Przygotowanie kredek</p> <p>Różne kredki dla każdego dziecka, w tym: zielona, czerwona, niebieska, żółta. Dzieci wybierają kredki (zielone, czerwone, niebieskie, żółte).</p>
<p>Rysowanie kół różnej wielkości</p> <p>Dla każdego dziecka: kartka, kredki.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rysują koła różnej wielkości, – próbują pokolorować narysowane koła. 	<p>Karta pracy, cz. 1, nr 7</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiadają, co przedstawiają obrazki, – wskazują ołówkiem/kredką w każdej parze obrazków, co wydarzyło się wcześniej, – kolorują według instrukcji N. po dwie piłki na: zielono, czerwono, niebieski i żółto.

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Różyczka* (melodia popularna).
N. prosi, żeby dzieci ustawiły się w kole. W środku stoi wybrane dziecko, które będzie Różyczką. Dzieci chodzą w kółko, w rytm piosenki *Różyczka*.

*Stoi Różyczka w czerwonym wieńcu,
my się kłaniamy jako księżęciu.
Ty, Różyczko, dobrze wiesz,
dobrze wiesz, dobrze wiesz,
kogo kochasz, tego bierz,
tego bierz!*

Dzieci stają i kłaniają się Różyczce.

Po tych słowach Różyczka wybiera jedną osobę i kręci się z nią w kółko, w rytm klaskania dzieci. Następnie wraca na miejsce wybranej osoby, a zabawa jest kontynuowana z nową Różyczką.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Mam chusteczkę haftowaną*.

Chusteczka.

N. prosi, żeby dzieci ustawiły się w kole, stojąc. Dzieci wspólnie śpiewają piosenkę:

*Mam chusteczkę haftowaną, co ma cztery rogi.
Kogo kocham, kogo lubię, rzucę mu pod nogi.
Tej nie kocham, tej nie lubię, tej nie pocałuję,
a chusteczkę haftowaną tobie подарuję.*

W czasie trwania piosenki w środku koła spaceruje jedno z dzieci z chusteczką w dłoni. Na koniec piosenki dziecko, które trzyma chusteczkę, podaje ją wybranej przez siebie osobie. Następnie wybrana osoba wchodzi do środka koła, osoba wcześniej wybierająca dołącza do pozostałych dzieci. Dzieci ponownie śpiewają piosenkę i zabawa toczy się dalej.

- Gra zręcznościowa *Kręgle*.

Kręgle.

Zadaniem dzieci jest zbić jak największą ilość kręgły (lub innych ustawionych obok siebie przedmiotów).

- Swobodne zabawy ruchowe z wykorzystaniem sprzętu znajdującego się na placu zabaw.

Należy zwrócić dzieciom uwagę na mycie rąk po każdym powrocie z placu przedszkolnego.

III

- Przypomnienie zasad grupowych.

Kodeks grupowy.

N. wspólnie z dziećmi pokazuje obrazki i nazywa poszczególne zasady, które obowiązują w grupie.

- Zabawa paluszkowa *Sroczka*.

N. prosi, żeby dzieci, słuchając, powtarzały pokazywane przez niego gesty.

Sroczka kaszkę warzyła.

Dzieci swoje karmiła.

Temu dała na łyżeczce.

Temu dała na miseczce.

Temu dała na spodeczku.

Temu dała w garnuszekku.

A dla tego? Nic nie miała!

Frrr! Po więcej poleciała.

Dzieci:

rysują palcem koła na wewnętrznej stronie dłoni,

chwyatają najmniejszy palec,

chwyatają czwarty palec – serdeczny,

chwyatają środkowy palec,

chwyatają palec wskazujący,

chwyatają kciuk,

machają dłonią coraz wyżej, naśladowując odlatującą srokę.

- Zabawa ruchowa *Mój znaczek*.

Obrazki ze znaczkami dzieci, nagranie dowolnej melodii, odtwarzacz CD/instrument do wygrywania melodii.

N. rozkłada na dywanie obrazki ze znaczkami dzieci. Dzieci biegają pomiędzy nimi w rytm dowolnej melodii. Na przerwie w muzyce odszukują swój znaczek i ustawiają się przy nim.

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Zabawa tematyczna <i>Ruch uliczny</i> . Zabawa konstrukcyjna <i>Budujemy parkingi</i> . Ćwiczenie słuchu fonematycznego – <i>Jaki to samochód?</i> Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3.
II.	Ćwiczenia słownikowe – <i>Kolorowe światła</i> . Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller <i>Pan Świetlik</i> . Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. Zaznajomienie dzieci z numerem alarmowym 112. Cel: zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się po drodze. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Na ulicy</i> . Układanie rytmów z kolorów światła. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Raz, dwa, trzy... policjant patrzy</i> , zabawa bieżna <i>Wyścigi samochodów</i> .
III.	Gra planszowa <i>Wyścigi samochodów</i> (dla dzieci 4-letnich i chętnych 3-latków). Zabawa naśladowcza <i>Myjnia samochodowa</i> . Obrysowanie kształtu samochodu i wózka. Kolorowanie rysunków.
	Nazywanie pojazdów, dzielenie ich nazw rytmicznie (na sylaby), rysowanie po śladzie.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 7, IV 10, IV 11

Cele ogólne

- zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się po drodze,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- zaznajomienie z numerem alarmowym 112,
- wzbogacanie słownictwa czynnego.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jak bezpiecznie przechodzić przez ulicę,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- rozpoznaje numer alarmowy 112,
- wymienia nazwy różnorodnych pojazdów.

Przebieg dnia

I

- Zabawa tematyczna *Ruch uliczny*.
Dywan z uliczkami dla samochodów (jeśli taki znajduje się w przedszkolu) lub klocki, samochody.
N. zaprasza do wspólnej zabawy na dywanie z użyciem samochodów. Dzieci oglądają zgromadzone samochody; określają, jakie one są. Jeżdżą *po ulicach* wyznaczonych na dywanie lub zbudowanych z klocków. N. zwraca uwagę na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w czasie zabawy. Pełni w zabawie rolę policjanta.
- Zabawa konstrukcyjna *Budujemy parkingi*.
Dla każdego dziecka: klocki, samochód.
N. prosi, aby każde dziecko wybrało sobie samochód i opowiedziało, jaki on jest. Zadanie dzieci polega na zbudowaniu z klocków parkingów dla swoich samochodów. Następnie budują tak duży parking, aby wszystkie przedszkolne samochody się na nim zmieściły. Określają wielkość miejsca parkingowego i dobierają do niego właściwy samochód, posługując się określeniami: *mały, duży, mniejszy, większy*.
- Ćwiczenie słuchu fonematycznego – *Jaki to samochód?*
Samochody różnego rodzaju lub ich rysunki.

Dzieci określają, jakiego rodzaju samochody są zgromadzone w sali, np. samochód osobowy, wyścigowy, ciężarowy, koparka, śmieciarka, tir, itp. N. dzieli nazwę samochodu na sylaby. Zadaniem wybranego dziecka (dzieci 4-letnie) jest synteza sylab – podanie nazwy samochodu i wskazanie, który to samochód. Dzieci młodsze mogą wskazywać samochód ze względu na podany przez N. kolor.

- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania.
 - *Spacer języka* – język wychodzi na spacer, unosi się w stronę nosa, a potem opada w stronę brody.
 - *Przycisk* – język, będąc na spacerze, naciska przycisk, aby światło na sygnalizatorze zmieniło się na zielone: dziecko mocno wysuwa obie wargi do przodu i zwiiera je ze sobą.
 - *Sygnalizator* – światło zielone – język opiera się za górnymi zębami; światło czerwone – język leży na dole, za zębami.
 - *Jadą samochody* – wargi mocno wysunięte do przodu, naśladują warkot samochodu.
 - *Wycieraczki w samochodzie* – język porusza się po górnej wardze, od jednego do drugiego kącika ust.
- Zestaw zabaw ruchowych nr 3 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Samochody*.
Bębenek.
Dzieci biegają w różnych kierunkach. Ich zadaniem jest reagowanie na zmianę tempa podawanego przez N. na bębenku: powoli, szybciej, szybko, wolniej, zatrzymanie.
 - Zabawa z elementem czworakowania – *Pieski idą na spacer*.
Dzieci czworakują w różnych kierunkach (należy zwrócić uwagę na właściwą postawę – czworakowanie z uniesieniem kolan). Na sygnał N. *pieski proszą o kość* – dzieci wykonują przysiad, ręce trzymają pionowo, wydają dźwięki naśladujące popiskiwanie pieska.
 - Zabawa ruchowa z elementem biegu – *Kierowcy*.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej melodii lub instrument.
Dzieci dobierają się w pary (jedno dziecko stoi z przodu, drugie z tyłu – trzyma kolegę za ręce). Przy nagraniu muzyki lub w rytmie wystukiwanym przez N. na instrumencie *kierowcy prowadzą swoje pojazdy* w różnych kierunkach sali. Gdy N. zatrzyma nagranie muzyki, *kierowca zatrzymuje pojazd* i dzieci zamieniają się rolami.
 - Zabawa ruchowa z elementem wyścigu – *Jak najszybciej*.
Skakanka.
N. wyznacza w widocznym miejscu sali metę (kładzie skakankę na podłodze). Na sygnał N. dzieci muszą tam dotrzeć w określony sposób (skacząc jak żaby, kicając jak zające, lecąc jak samoloty itp.).
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Trasa*.
Skakanka/sznurek.
N. rozciąga długą skakankę/długi sznurek, nadając jej/mu dowolny kształt. Dzieci, jedno za drugim, krok za krokiem, przechodzą po skakance, stawiając stopę za stopą – starają się bezpiecznie dotrzeć do końca trasy.

II

- Ćwiczenia słownikowe – *Kolorowe światła*.
Latarka, bibuła – czerwona i zielona.
N. pokazuje dzieciom latarkę, włącza ją i pyta dzieci: *Co to jest? Co robi latarka? Co jeszcze może świecić?* (Żarówka, światło, słońce, lampki choinkowe, światła samochodowe). Przykłada zieloną bibułę i pyta dzieci, czy coś się zmieniło. Teraz światło ma kolor zielony. Następnie przykłada czerwoną bibułę i pyta dzieci, czy coś się zmieniło. Teraz światło ma kolor czerwony. Prosi, aby dzieci odpowiedziały na pytanie, gdzie jeszcze można zobaczyć kolorowe światła.
- Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Pan Świetlik*.
Książka (s. 8–9) dla każdego dziecka.
Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania E. Stadtmüller *Pan Świetlik*. Czytając opowiadanie, prezentuje do niego ilustracje.

Ada zazwyczaj jeździła do przedszkola samochodem, z mamą i Olkiem. Bywały jednak takie dni, kiedy cała trójka wędrowała na piechotę. Ada bardzo lubiła takie spacer, bo wtedy spotykała się ze swym

dobrym znajomym, który zawsze czekał na nią przed skrzyżowaniem. Ten znajomy miał oczy w dwóch różnych kolorach – czerwone i zielone. Kiedy spoglądał czerwonym – to znaczyło, że trzeba stać na chodniku i czekać, aż przejadą wszystkie samochody. Kiedy patrzył zielonym – mama z Olkiem i Adą mogła bezpiecznie przejść na drugą stronę.

– Mamuś, a skąd pan Świetlik wie, kiedy ma otworzyć zielone oko? – zapytała Ada.

Mama z pewnym zakłopotaniem spojrzała na swą małą córeczkę.

– Jakby ci to wyjaśnić... – mruknęła. – Ktoś, kto zbudował pana Świetlika, umówił się z nim, że co kilka minut będzie on mrugał innym okiem. Wtedy i kierowcy będą mogli sprawnie przejechać przez skrzyżowanie, i piesi bezpiecznie dotrzeć do celu.

– Taka umowa nazywa się programowanie – błysnął wiedzą Olek. – Wczoraj był w naszej grupie pan z policji, który nam o tym opowiadał. A potem bawiliśmy się na naszym dywanie w samochody i pieszych.

– Na tym dywanie z uliczkami? – ożywiła się Ada.

– Właśnie na tym – kiwnął głową Olek. – Ja prowadziłem żółtego fiata pandę, a Konrad czerwonego mercedesa. Chciał mnie wyprzedzić, więc dodałem gazu i wtedy pan policjant powiedział, że gdyby to było naprawdę, to musiałby mi wypisać mandat za przekroczenie prędkości. Powiedział, że po mieście nie wolno jeździć tak szybko. Nie podobało mu się też, jak dwie lalki przechodzące przez ulicę gadały sobie w najlepsze i zupełnie nie patrzyły, jakie jest światło.

– I one też by dostały mandat? – zdziwiła się Ada.

– A jak myślisz? – zrobił mądrą minę Olek.

– Jak pan policjant przyjdzie do nas, to wszystko nam opowie, prawda? – Ada spojrzała z nadzieją na mamę.

– On przychodzi tylko do starszaków – odparł dumnie Olek. – Maluchy są jeszcze za małe i nigdy nie przechodzą przez ulicę same.

– Starszaki też nie powinny – dodała szybko mama.

– Nawet tam, gdzie jest pan Świetlik? – zdziwiła się Ada.

– Nawet tam.

- Rozmowa kierowana na podstawie tekstu opowiadania.
 - Kogo lubiła spotykać Ada w drodze do przedszkola?
 - Kim był pan Świetlik?
 - O czym informował przechodniów?
- N. rozmawia z dziećmi na temat zasad bezpieczeństwa na drodze.
- Zaznajomienie dzieci z numerem alarmowym 112.

Plansza z numerem 112.

N. pokazuje planszę z numerem 112, wyjaśnia znaczenie tego numeru i omawia sytuacje, kiedy należy pod niego zadzwonić. Aby łatwiej było go zapamiętać, N. wyjaśnia, że u każdego jest on zapisany na twarzy, bo każdy z nas ma jedno usta, jeden nos i dwoje oczu. Dzieci wskazują usta, nos i oczy i powtarzają numer 112.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Na ulicy*.

Koła w kolorach zielonym i czerwonym, symbolizujące sygnalizację świetlną, pasy symbolizujące przejście dla pieszych – do rozłożenia na podłodze.

N. dzieli dzieci na dwie grupy: przechodniów (3-latki) i samochody (4-latki). Na środku sali są wyznaczone jezdnie i pasy. *Samochody* będą poruszać się po jezdni, *piesi* będą przechodzić po pasach na drugą stronę jezdni. N. pokazuje odpowiednie światła. Jeśli piesi mają światło czerwone, to samochody mają światło zielone. I odwrotnie. Następnie może dojść do zamiany ról w grupach wiekowych.

- Układanie rytmów z kolorów świateł.

Dla każdego dziecka: koła: czerwone i zielone, w dużej liczbie, kartka papieru formatu A3.

N. daje każdemu dziecku dużą kartkę i kolorowe koła. Tworzy ciąg rytmiczny, układając koła: zielone, czerwone, na zmianę, tak jak jest to widoczne w kolorach świateł. N. dokłada kolejne koła, mówiąc, jaki mają kolor, i pyta dzieci młodsze o to, jaki kolor będzie miało następne koło. Prosi dzieci, aby ułożyły samodzielnie ciąg rytmiczny z kół, mówiąc kolejno kolor koła, jakie dokładają. Dzieci 4-letnie samodzielnie układają rytm na kartce przed sobą. Chętne dzieci mogą wymyślić inny rytm i zaprezentować go kolegom.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Raz, dwa, trzy... policjant patrzy*. Dzieci ustawiają się w jednym końcu placu, a N. w pewnej odległości od nich i odwraca się do nich tyłem. Na słowa: *Raz, dwa, trzy... policjant patrzy*, dzieci poruszają się do przodu jak samochody, a kiedy N. pełniący rolę policjanta odwróci się do nich przodem, dzieci zastygają w bezruchu. Zabawę powtarzamy dotąd, aż pierwszy *samochód dojedzie do policjanta*. Potem dzieci znów wracają na miejsce startu.
- Zabawa bieżna *Wyścigi samochodów*.
Gwizdek, 2 skakanki.
N. oznacza skakankami start i metę wyścigu. Dzieci w parach stają do wyścigu jako kierowcy rajdowi. Ruszają na gwizdek N. i starają się przybiec jak najszybciej do mety.

III

- Gra planszowa *Wyścigi samochodów* (dla dzieci 4-letnich i chętnych 3-latków).
Kartki papieru, klej, flamastry, samochodziki, kostka.
N. skleja kilka kartek papieru, rysuje drogi, dzieli je na równe części, odmierzając długość klocka. Zaznacza start i metę. Chętne dzieci wybierają małe samochodziki jako pionki i, rzucając kolejno kostką do gry, przesuwają je po planszy. N. pomaga w liczeniu. Jeśli jest większa ilość dzieci, to mogą się dobrać w pary i tworzyć dwuosobowe drużyny. Wygrywa para, która pierwsza dojedzie do mety, ale brawa otrzymuje każdy zawodnik, który przekroczył linię mety.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Myjnia samochodowa*.
Dzieci dobierają się w pary, jedno z nich pełni rolę samochodu, a drugie kierowcy, który myje swój samochód. Dzieci wykonują ruchy na plecach kolegi.
Moczymy samochód – delikatnie dotykają paluszkami.
Rozprowadzamy szampon – wykonują koliste ruchy.
Splukujemy – delikatnie opukują plecy.
Suszemy – przesuwają ręce w pionie, od góry do dołu.
Do myjni wjeżdża następny samochód – następuje zamiana w parach.

Obrysowanie kształtu samochodu i wózka

Karta pracy, cz. 1, nr 8

Dla każdego dziecka: kartka papieru, kredki, wyprawka plastyczna, wypychanka (samochód, wózek).

Dzieci:

- obrysowują kształt samochodu i wózka,
- kolorują samochód i wózek.

Dzieci:

- nazywają pojazdy przedstawione na zdjęciach,
- naśladują ich odgłosy,
- rysują kształty samochodów po śladach, kolorują rysunki.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Rozmowa na temat bezpieczeństwa drogowego – ustalenie Kodeksu bezpiecznego przedszkolaka. Zabawa dydaktyczna <i>Pierwsza pomoc</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3.	
	Przypomnienie zasad zgłaszania wypadku służbom ratowniczym pod numerem 112.
II. Nauka refrenu piosenki <i>Na skrzyżowaniu</i> i zabawy rytmiczne przy piosence. Cel: rozwijanie poczucia rytmu. Zabawa ruchowa <i>Czerwone światło – stój!</i>	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z piłką – <i>Gra w kolory</i> , zabawa ruchowa <i>Rowerzyści</i> .	
III. Zabawa dydaktyczna <i>Światła drogowe mrugają do nas</i> .	
Utrwalanie nazw kolorów światel sygnalizatora.	Obrysowanie kształtu samochodu i rakiety. Kolorowanie rysunków.
Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.	Ćwiczenie precyzji dłoni – kolorowanie, liczenie do 4 i porównywanie liczebności – stosowanie pojęć <i>więcej, mniej</i> .
Zabawa rytmiczna przy piosence <i>Na skrzyżowaniu</i> Zabawa rytmiczna <i>Dyrygent</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 11, IV 14

Cele ogólne

- wdrażanie do bezpiecznych zachowań,
- utrwalenie znajomości numeru alarmowego 112,
- kształtowanie poczucia rytmu,
- zachęcanie do zabaw w ogrodzie przedszkolnym.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat zasad bezpiecznych zachowań,
- **potrafi poinformować służby ratownicze o wypadku,**
- wykłaskuje rytm piosenki,
- bezpiecznie bawi się w ogrodzie przedszkolnym.

Przebieg dnia

I

- Rozmowa na temat bezpieczeństwa drogowego – ustalenie *Kodeksu bezpiecznego przedszkolaka*. **Odblaski, akcesoria rowerowe.**
N. rozmawia z dziećmi na temat: *Co sprawia, że jesteście bezpieczne w ruchu ulicznym?* N. podaje przykłady: dzieci podczas jazdy autem siedzą w foteliku i mają zapięte pasy bezpieczeństwa, a na tylnej szybie auta jest naklejka *Tu jadą dzieci*. Poruszając się pieszo i podczas przechodzenia przez jezdnię, dzieci mają zapewnioną opiekę osoby dorosłej. Idąc lewą stroną pobocza, mają założone kamizelki odblaskowe lub posiadają elementy odblaskowe przy kurtkach, czapkach lub przy butach.
N. pokazuje dzieciom akcesoria rowerowe, tj.: kask, ochraniacze, światelka rowerowe, dzwonek, pompkę rowerową, odblaski na sprzychy, itp. Dzieci nazywają akcesoria i mówią, w jaki sposób zabezpieczają je przed niebezpiecznymi sytuacjami podczas jazdy rowerem.
N. wręcza dzieciom przygotowane dla nich odblaski.
- Zabawa dydaktyczna *Pierwsza pomoc*. **Apteczka pierwszej pomocy z zawartością.**

N. pokazuje dzieciom zawartość apteczki samochodowej lub przedszkolnej i wyjaśnia możliwość jej wykorzystania w razie zranienia podczas wypadku. Dzieci oglądają koc ratunkowy, chusty trójkątne, rękawiczki gumowe, bandaże, opatrunki, kompresy i plastry, a następnie wykonują opatrunki mi-siom, lalkom lub sobie nawzajem.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 38).

II

- Zabawa na powitanie do piosenki *Na skrzyżowaniu* (sł. i muz. B. Forma).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Na skrzyżowaniu*.
- Dzieci, ustawione w pary, maszerują po kole podczas nagrania piosenki.
- Słuchanie piosenki *Na skrzyżowaniu* (sł. i muz. B. Forma).

Zie - lo - ne świa - tło, jak liść zie - lo - ne, te - raz przejść
mo - gę na dru - gą stro - nę, i trzy - mam mo - cno ma - mę za
rę - kę, nu - cąc we - so - ło swo - ją pio - sen - kę.
Świa - tła dro - go - we zna - ki nam da - ją, świa - tła dro -
go - we do nas mru - ga - ją, i te - raz gło - śno
po - wiem wam: ni - gdy przez u - li - cę nie prze-cho-dzę sam!

1. *Zielone światło,
jak liść zielone,
teraz przejść mogę
na drugą stronę,
i trzymam mocno
mamę za rękę,
nucąc wesoło
swoją piosenkę.*

2. *Czerwone światło,
jak mak czerwone.
Stop! Nie przechodzę
na drugą stronę.
Cierpliwie czekam
i mamy rękę
wciąż mocno trzymam,
nucąc piosenkę.*

Ref.: *Światła drogowe
znaki nam dają,
światła drogowe
do nas mrugają,
i teraz głośno
powiem wam:
nigdy przez ulicę
nie przechodzę sam!*

Ref.: *Światła drogowe...*

- Rozmowa na temat piosenki.
 - O czym mówią słowa piosenki?
 - O czym informują sygnalizatory świetlne?
 - Jak należy się zachować, gdy na sygnalizatorze pali się zielone światło?
 - Jak należy się zachować, gdy na sygnalizatorze pali się czerwone światło?
 - Czy przedszkolaki mogą samodzielnie przechodzić przez jezdnię?

- Nauka refrenu piosenki.

Dzieci powtarzają słowa refrenu piosenki za N., a przy powtórzeniach wyklaskują je, wytupują, stukają piąstkami, a na koniec – skandują. Śpiewają wspólnie z N. refren piosenki.

- Zabawa ruchowa *Czerwone światło – stój!*

Tarcze gimnastyczne – czerwona i zielona.

Dzieci przechodzą szybkim krokiem z jednego końca sali na drugi, ale na hasło *Stój!* i uniesienie przez N. nad głowę czerwonej tarczy gimnastycznej zatrzymują się bez ruchu. Po pokazaniu dzieciom zielonej tarczy i komendzie *Idź!*, wznawiają marsz do mety. N. przechodzi na drugą stronę sali i kilka razy powtarza zabawę.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z piłką – *Gra w kolory.*

Piłka.

N. rzuca piłkę do dzieci ustawionych w szeregu, mówiąc nazwę koloru. Zadaniem dzieci jest złapanie piłki, lecz nie na hasło *Czerwony*. Jeśli jednak ktoś ją wtedy złapie, kolejnym razem łapie piłkę, klęcząc. Jeśli nie złapie piłki na kolorze zielonym – traci kolejkę, nie uczestniczy w zabawie przy następnej serii rzutów.

- Zabawa ruchowa *Rowerzyści.*

N. ustala z dziećmi hasła i demonstruje odpowiedni ruch lub gest, jaki dzieci mają wykonać po usłyszeniu komendy.

Rower stoi na nóżce – dzieci stoją w rozkroku.

Ruszamy – wolno biegają w miejscu.

Przerzutka – wykonują przysiad.

Kamień – wykonują podskok.

Kałuża – obracają się.

Policjant – stają na baczność.

Dzwonek – naśladują odgłos dzwonka: *dzyń-dzyń*.

Zjeżdżamy z górki – szybko biegają w miejscu.

Hamulec – wykonują skłon.

III

- Zabawa dydaktyczna *Światła drogowe mrugają do nas.*

Pasek szarego papieru, koła – czerwone i zielone (wycięte z papieru) dla każdego dziecka, klej.

Dzieci układają z papierowych kół rytm naprzemienny zapalania się świateł sygnalizatora: zielony – czerwony – zielony – czerwony... Wyznaczone dziecko wskazuje kolejno koła, a pozostałe dzieci zachowują się w uzgodniony sposób, np. zielony – wykonują kłaśnięcie w dłonie, czerwony – uderzenie o kolana. Starsze dzieci przyklejają utworzony rytm na długim pasku szarego papieru, który N. zawiesza na tablicy w sali.

Karta pracy, cz. 1, nr 3

Obrysowanie kształtu samochodu i rakiety

Dzieci:

- nazywają kolory kół,
- rysują kształty trzech kół,
- wskazują koła w kolorach świateł sygnalizatora,
- kolorują małe koła na czerwono lub odbijają w nich palec umoczony w czerwonej farbie (chętne osoby mogą pokolorować je w rytmie kolorystycznym znajdującym się na tablicy w sali, tj. czerwony – zielony – czerwony – zielony - czerwony).

Dla każdego dziecka: kartka papieru, kredki, wyprawka plastyczna, wypychanka (samochód, rakietka).

Dzieci:

- obrysowują kształt samochodu i rakiety,
- kolorują samochód i rakieta.

Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Dzieci:

- kolorują duże koła na czerwono,
- kolorują małe koła na niebiesko,
- liczą duże koła i pokazują ich liczbę na palcach,
- liczą małe koła i pokazują ich liczbę na palcach,
- oceniają, których kół jest więcej,
- łącząc linią w pary duże koło z małym kołem określają, ile i jakich kół pozostało bez pary,
- rysują koła po śladzie,
- rysują samodzielnie dwa koła (chętne dzieci mogą pokolorować je w rytmie kolorystycznym znajdującym się na tablicy, tj. czerwony – zielony...).

- Zabawa rytmiczna przy piosence *Na skrzyżowaniu* (przewodnik, cz. 1, s. 42).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Na skrzyżowaniu*.
Dzieci słuchają nagrania piosenki, śpiewają znane słowa lub nucą melodię piosenki i rytmicznie klaszczą – nad głową, przed sobą, przy uchu, itp.
- Zabawa rytmiczna *Dyrygent*.
Batuta – laseczka gimnastyczna, partytura z naprzemiennym rytmem – (przygotowana w poprzedniej zabawie *Światła drogowe mrugają do nas* (przewodnik, cz. 1, s. 43).
N. wybiera chętne dziecko na dyrygenta orkiestry, który wskazuje batutą na partyturze kolorowe koła w dowolnej kolejności. Dzieci klaszczą w dłonie na czerwone koło, uderzają dłońmi o kolana na koło zielone. Powtarzamy zabawę, zmieniając dyrygentów.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 3

Moja droga do przedszkola

Przedszkolaki poznają znaki

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Na skrzyżowaniu*. Zabawa swobodna *Skrzyżowanie*. Zabawa ruchowa *Pojazdy*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3.
- II. Rozmowa o bezpieczeństwie na drodze – *Strażnicy drogi*. Zabawa skoczna *Pasy na drodze*. Loteryjka *Znaki przy drodze*. Cel: kształtowanie umiejętności stosowania się do uzgodnionych reguł gry. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Policjant na drodze*.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa w piaskownicy – *Rajd wyścigówek*, zabawa grupowa *Przeciąganie liny*.
- III. Zabawa *Prowadź do...*
Zabawy swobodne w kąciaku zabawek. | Ćwiczenia graficzne – rysowanie po kratkach.
Zabawa ruchowa *Pobaw się z nami*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 9, IV 13

Cele ogólne

- kształtowanie umiejętności stosowania się do uzgodnionych reguł gry,
- rozumienie znaczenia znaków drogowych w ruchu drogowym,
- kształtowanie orientacji w przestrzeni,
- wdrażanie do zgodnej zabawy w sali i w ogrodzie przedszkolnym.

Cele operacyjne

Dziecko:

- przestrzega reguł podczas gry,
- rozpoznaje wybrane znaki drogowe,
- stosuje określenia: *do przodu, do tyłu, w bok, w górę, w dół*,
- zgodnie bawi się w sali i w ogrodzie przedszkolnym.

Przebieg dnia

I

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Na skrzyżowaniu* (przewodnik, cz. 1, s. 42).
Ikony na kartkach A4: zielone kółko, zielony listek, pasy, jezdnie, dłoń, mama, uśmiech, nutki.
N. recytuje słowa pierwszej zwrotki, dzieląc je na wersy i pokazując ikony ilustrujące słowa piosenki. Dzieci powtarzają słowa za N., kończą rozpoczęte wersy. Następnie śpiewają podczas nagrania, patrząc na obrazki wskazywane przez N.
- Zabawa swobodna *Skrzyżowanie*.
Dywan z ulicami (jeśli znajduje się w przedszkolu), klocki, samochodziki.
Dzieci bawią się w ruch uliczny: jeżdżą samochodami, ustawiają domki zbudowane z klocków, wiadukty, wykorzystują do zabawy garaże wielopoziomowe, stacje benzynowe, itp. Naśladują sygnały dźwiękowe pojazdów, np. klakson: *tut, tut*, karetka: *i-joo*, warkot silnika: *wrrr*.
- Zabawa ruchowa *Pojazdy*.
N. prosi dzieci, by naśladowały ruch wymienionych środków lokomocji: samolotu – biegają z rozpostartymi ramionami, pociągu – ustawiają się w rzędzie i trzymają za ramiona, samochodu – biegają po sali i udają, że trzymają w rękach kierownicę.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 38).

II

- Rozmowa o bezpieczeństwie na drodze – *Strażnicy drogi*.
Ilustracje z wybranymi znakami drogowymi lub znaki demonstracyjne.
N. wyjaśnia, że przy drodze są ustawione znaki. Pokazuje dzieciom wybrane znaki: dla pieszych, kierowców aut i rowerzystów. N. prosi, by wskazane dzieci obrysowały palcem krawędzie pokazywanych znaków w kształcie trójkąta, koła, kwadratu i kreśliły ich kształty w powietrzu.
- Zabawa skoczna *Pasy na drodze*.
Papier z rolki, pomalowany w pasy: białe i czarne, o szerokości 20 cm, kostka ze ściankami: białymi i czarnymi.
N. rozwija na podłodze biało-czarne pasy. Dzieci, ustawione w rzędzie, kolejno rzucają kostką. Potem skaczą po polach w tym kolorze, który wskazała kostka.
- Loteryjka *Znaki przy drodze*.
Kartoniki z obrazkami znaków drogowych.
N. pokazuje i omawia znaki na obrazkach, a przy kolejnych rozdaniach loteryjki zwiększa liczbę par. Tasuje pary obrazków i rozkłada je obrazkiem do dołu. Dzieci odkrywają kolejne kartoniki i szukają par, tj. jeśli trafią na dwa jednakowe obrazki – zostawiają je odkryte, jeśli nie znajdą pary – zakrywają je.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Policjant na drodze*.
Gwizdek, białe rękawiczki, krążki gimnastyczne.
Dzieci są ustawione na dwóch sąsiadujących brzegach dywanu, tworzą grupy – pieszych i dzieci z kierownicami (krążkami gimnastycznymi) – kierowców aut. N. staje na środku, jest policjantem kierującym ruchem na drodze. N., ustawiony przodem do pieszych, sygnalizuje gwizdkiem i ruchem ręki możliwość przejścia na drugą stronę, drugą dłonią wstrzymuje ruch pojazdów. Następnie zmienia ustawienie i przepuszcza *pojazdy*, a zatrzymuje przechodniów gestem dłoni.
- Zabawy na świeżym powietrzu
• Zabawa w piaskownicy *Rajd wyścigówek*.
Piasek, kapsel od butelki z napojem dla każdego dziecka.
Dzieci uklepują dłońmi trasę rajdu wyścigówek (kapsli), ustalają linie – startu i mety. Pstrykając palcami, przesuwiają kapsle wzdłuż wytyczonej trasy. Jeśli kapsel wypadnie poza trasę, kładą go na linii startu i zaczynają wyścig od początku.

- Zabawa grupowa – *Przeciąganie liny*.
Długi sznur.
N. wyznacza linię środkową i rozkłada linę dla drużyn lub poszczególnych dzieci, a one przeciągają linę na swoją stronę.

III

- Zabawa *Prowadź do...*
N. staje przed dziećmi i wydaje polecenia: *dwa kroki do przodu, jeden krok w bok* (np. w kierunku drzwi), *krok do przodu, dwa kroki do tyłu, dwa kroki w bok* (np. w kierunku szafy), itd. Następnie dzieci dobierają się w pary. Jedno z dzieci prowadzi kolegę/koleżankę do określonego punktu, wydając mu/jej polecenia – po jednym kroku do przodu, w bok lub w tył. Dzieci zamieniają się rolami.

Zabawy swobodne w kątku zabawek	Ćwiczenie graficzne – rysowanie po kratkach
Dzieci bawią się swobodnie w kątku zabawek.	Arkusz szarego papieru z narysowanymi kratkami, marker. N. zawiesza na ścianie arkusz szarego papieru z kratkami narysowanymi markerem. Rozpoczyna od narysowania kropki na przecięciu linii, w dowolnym miejscu, i rysuje kreskę o długości jednej kratki – w górę, w bok (np. w kierunku szafy), w dół. Następnie prosi kolejne dzieci o rysowanie po liniach zgodnie z jego poleceniem.

- Zabawa ruchowa *Pobaw się z nami*.
Dzieci siedzą na stopach na dywanie w kręgu i podają sobie ręce. Wykonują ruchy: pochylają się do przodu, odchylają się do tyłu, unoszą się na kolanach i ponownie siadają na stopach podczas wylczanki: *Do przodu, do tyłu, w górę i w dół*, itd.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 4

Moja droga do przedszkola

Przejście dla pieszych

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa dydaktyczna *Segregowanie samochodów*. Zabawa konstrukcyjna *Garaż dla samochodów*. Ćwiczenie spostrzegawczości – układanie puzzli z samochodami. Nauka II zwrotki piosenki *Na skrzyżowaniu*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3.
- II. Omówienie ilustracji przedstawiającej ruch uliczny. Ćwiczenia słownikowe *Zebra*. Zabawa porządkowa *Przeprowadź mnie przez jezdnię*. Cel: wdrażanie do praktycznego stosowania zasad ruchu drogowego. Praca plastyczna *Przejście dla pieszych* – odciskanie dłoni maczanych w białej farbie na czarnym kartonie.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Mistrz kierownicy*, zabawa bieżna *Tunel*. Spacer w pobliżu przedszkola, wyszukiwanie znaku: przejście dla pieszych.
- III. Ćwiczenia grafomotoryczne – *Koła, pasy, samochody*. Oglądanie książek o samochodach. Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze – *Odgłosy pojazdów*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 11

Cele ogólne

- poznawanie bezpiecznych sposobów przejścia przez jezdnię,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- wzbogacanie słownictwa,
- poszerzanie doświadczeń plastycznych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jak bezpiecznie przejść przez ulicę,
- śpiewa znaną piosenkę,
- rozumie dwojakie znaczenie słowa *zebra*,
- odciska ręce w farbie, dba o estetykę pracy.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Segregowanie samochodów*.
Samochodziki.
N. rozkłada przed dziećmi samochody i prosi wskazane dziecko, aby wybrało samochody według określonego kryterium. Dzieci młodsze segregują samochody według koloru i wielkości, a dzieci starsze – według przeznaczenia i materiału, z którego są wykonane (plastikowe, metalowe).
- Zabawa konstrukcyjna – *Garaż dla samochodów*.
Duży karton, samochodziki, flamastry.
N. rozkłada duży karton w poziomie tak, aby uzyskać jak największą powierzchnię garażu. Dzieci wybierają sobie samochody, kolejno obrysowują je dookoła, zaznaczając miejsca parkingowe i oznaczając je kółkami w takim samym kolorze jak samochód. W czasie zabawy *parkują* swoje samochody na oznaczonych miejscach, a potem nimi odjeżdżają i zamieniają się samochodami.
- Ćwiczenie spostrzegawczości – układanie puzzli z samochodami.
Pary obrazków samochodów, koperty.
N. rozdaje chętnym dzieciom wzorcowy obrazek samochodu w całości i obrazek pocięty na części, włożony do koperty. Obrazki są pocięte na 4–8 części, w zależności od możliwości percepcyjnych dziecka. N. prosi dzieci o ułożenie samochodu z pociętego obrazka. Dzieci mogą układać części obrazka bezpośrednio na wzorze lub obok wzoru.
- Nauka II zwrotki piosenki *Na skrzyżowaniu* (przewodnik, cz. 1, s. 42).
N. recytuje tekst drugiej zwrotki piosenki, a dzieci go powtarzają. Wspólnie śpiewają piosenkę.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 38).

II

- Omówienie ilustracji przedstawiającej ruch uliczny.
Książka (s. 8–9) dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom książki. Wspólnie oglądają ilustrację przedstawiającą skrzyżowanie w dużym mieście. N. prosi młodsze dzieci o wymienienie osób i pojazdów, które znajdują się na ilustracji. Zachęca starsze dzieci do budowania dłuższych wypowiedzi.
- Ćwiczenia słownikowe *Zebra*.
Obrazki – znaku drogowego: przejście dla pieszych, zebry (zwierzęcia).
N. zwraca uwagę, że nie można przechodzić przez ulicę tam, gdzie chcemy, lecz w miejscach bezpiecznych, czyli na przejściach dla pieszych. Miejsca te oznaczone są znakiem drogowym i białymi pasami na jezdni, zwanymi również *zebrą*. N. pokazuje obrazek zebry – zwierzęcia – i przejścia dla pieszych. Porównuje je.
- Zabawa porządkowa *Przeprowadź mnie przez jezdnię*.
Tamburyn, mata w pasy imitująca przejście dla pieszych lub duży arkusz białego brystolu z wyrysowanymi paskami, szarfa dla każdego dziecka.
N. rozkłada matę w pasy lub duży arkusz białego brystolu z wyrysowanymi pasami. Dzieli dzieci na dwie drużyny. 3-latki zostają oznaczone szarfami przełożonymi przez ramię – to są dzieci. Pozostałe przedszkolaki (4-latki) pełnią rolę rodziców. Dzieci biegają w sali po dywanie. Kiedy N. uderzy w tamburyn – dzieci mają za zadanie dobrać się w pary: rodzic – dziecko. Dziecko prosi rodzica: *Proszę, przeprowadź mnie przez jezdnię*. Dziecko pełniące rolę rodzica staje bezpiecznie na skraju wyznaczonej jezdni, rozgląda się w lewo, w prawo, w lewo (pokazuje N.) i przeprowadza przedszkolaka. Następnie dzieci znów biegają. Na dźwięk tamburynu następuje zmiana w parach i powtórzenie zabawy.
- Praca plastyczna *Przejście dla pieszych*.
Duży arkusz czarnego brystolu, biała farba, naczynie na farbę.
N. rozkłada na stoliku duży arkusz czarnego brystolu. Zaprasza dzieci, aby wspólnie wykonały własne przejście dla pieszych. Kolejne dzieci podchodzą do stolika, moczą dłoń w białej farbie i odciskają ją

kilkakrotnie na czarnym papierze w linii prostej tak, aby utworzyć białe pasy z odcisków rąk. Następnie myją ręce w łazience.

N. zwraca uwagę, że ręce należy myć po wykonaniu każdej pracy plastycznej.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Mistrz kierownicy*.

Krażek gimnastyczny.

Dzieci ustawiają się w rzędzie, w niewielkich odległościach między sobą. Jedno dziecko otrzymuje krażek gimnastyczny jako kierownicę. Jego zadanie polega na tym, aby przejechać pomiędzy drzewami, których rolę pełnią dzieci, w ten sposób, aby nikogo nie dotknąć. Jeśli mu się to uda, otrzymuje tytuł *Mistrza kierownicy*. To samo zadanie wykonuje kolejne dziecko.

- Zabawa bieżna *Tunel*.

Dzieci ustawiają się w rzędzie para za parą. W parze stoją do siebie twarzami, podają sobie obie ręce, unoszą je do góry, tworząc tunel. Dzieci z ostatniej pary przejeżdżają jako samochody przez tunel i znów ustawiają się w parze, tworząc tunel dla innej pary samochodów.

- Spacer w pobliżu przedszkola, wyszukiwanie znaku: przejście dla pieszych.

Dzieci wraz z N. idą na spacer w okolicy przedszkola, do najbliższego przejścia dla pieszych, odszukują znak i pasy na jezdni. Wspólnie przechodzą na drugą stronę z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

III

- Ćwiczenie grafomotoryczne – *Koła, pasy, samochody*.

Tacka z piaskiem dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom tacki z piaskiem, a dzieci rysują na nich pasy – przejście dla pieszych, koła (młodsze dzieci), samochody (starsze dzieci).

- Oglądanie książek o samochodach. Czytanie fragmentów wybranej książki.

- Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze – *Odgłosy pojazdów*.

Dzieci naśladują odgłosy poszczególnych pojazdów: samochodu policyjnego: *i-o*, samochodu straży pożarnej: *e-o*, karetki pogotowia: *y-o*, tramwaju: *dzyń, dzyń*, samochodu osobowego: *pi, pip*.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 5

Moja droga do przedszkola

Jestem bezpieczny na drodze

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa dydaktyczna *Gdzie schowałam...?* Oglądanie zdjęć/obrazków różnych środków lokomocji (określanie położenia). Zabawa orientacyjno-porządkowa *Figury*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3.

II. Praca z obrazkami. Spotkanie z zaproszonym gościem. Cel: poznanie specyfiki pracy policjanta oraz utrwalenie zasad bezpieczeństwa na drodze. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Na ulicy*. Quiz dydaktyczny *Co już wiem na temat ruchu drogowego?* Zabawa dydaktyczna – *Gra w kolory*.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa rozwijająca reakcję na sygnał dźwiękowy – *Jedź! Stój!*, zabawa ruchowa ze śpiewem – *Jedzie pociąg z daleka*, zabawa uspokajająca – *Marsz*.

III. Zabawa ruchowo-naśladowcza *Rowery*. Praca plastyczna *Moja droga do przedszkola*. Zabawa *Żwir i piasek*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 7, IV 13

Cele ogólne

- rozwijanie spostrzegawczości,
- pogłębianie wiedzy na temat różnych pojazdów,
- rozwijanie mowy i myślenia,
- poznawanie pracy policjanta.

Cele operacyjne

Dziecko:

- łączy symbol z daną czynnością,
- wypowiada się na temat różnych środków lokomocji,
- rozwiązuje quiz,
- wie, co robi policjant.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Gdzie schowałam...?*
Środki lokomocji (zabawki), np.: wóz strażacki, łódka, resorak, samolot.
N. pokazuje dzieciom kilka zabawek. Dzieci je nazywają, a potem zakrywają oczy (lub siadają tyłem do N.). N. chowa zabawki w różnych, widocznych częściach sali. Dzieci rozglądają się, szukają zabawek. Po odnalezieniu wskazują (3-latki) lub określają za pomocą słów: *nad, pod, obok* (4-latki) miejsce, w którym były ukryte zabawki.
- Oglądanie zdjęć/obrazków różnych środków lokomocji.
Obrazki (statek, samochód osobowy – auto, motor, samolot).
Dzieci nazywają to, co przedstawiają obrazki; określają miejsce poruszania się środków lokomocji (woda, droga, powietrze). Rytmicznie dzielą z N. ich nazwy na sylaby (3-latki mogą spróbować, jeśli chcą).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Figury*.
Dwa komplety wyciętych figur geometrycznych: w jednym zestawie w środku figur są narysowane symbole czynności (koło – klaskanie, kwadrat – tupanie, trójkąt – podskoki); w drugim zestawie znajdują się tylko figury geometryczne, bez narysowanych w nich symboli czynności.
Dzieci omawiają, jaka czynność jest pokazana symbolicznie na danej figurze geometrycznej. Następnie biegają swobodnie po sali. Na kłaśnięcie N. dzieci zatrzymują się i patrzą, jaką figurę pokazuje N. Naśladują czynność przedstawioną na danej figurze. Po pewnym czasie N. pokazuje już tylko figury geometryczne, bez narysowanych czynności.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 3 (przewodnik, cz. 1, s. 38).

II

- Praca z obrazkami.
Obrazki przedstawiające: znaki drogowe, chodnik, rower, pasy na przejściu dla pieszych, światła sygnalizatora, postać policjanta.
N. pokazuje dzieciom obrazki. Dzieci nazywają je i opisują, co znajduje się na poszczególnych obrazkach. Wspólnie omawiają, jaki związek z bezpieczeństwem mają elementy przedstawione na obrazkach.
- Spotkanie z zaproszonym gościem – policjantem (strażnikiem miejskim lub zawodowym kierowcą). Zaproszony gość może np. przybliżyć dzieciom zadania związane z jego pracą. Np. policjant mówi o wyposażeniu radiowozu, zasadach kierowania ruchem, a także udziela informacji na temat alarmowania służb przez telefon (kiedy dzwonić i pod jaki numer oraz jakie informacje przekazywać). Dzieci mogą zapytać o to, czego chciałyby się dowiedzieć od zaproszonego gościa. Na zakończenie wszyscy wspólnie go żegnają. Dzieci wcześniej mogą również przygotować dla niego laurki.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Na ulicy* (przewodnik, cz. 1, s. 39).
- Quiz dydaktyczny – *Co już wiem na temat ruchu drogowego?*
N. zadaje pytania, na które dzieci odpowiadają *tak* lub *nie*. Mogą to być przykładowe pytania:
 - Czy możesz przejść na drugą stronę, kiedy jest światło czerwone?
 - Na ulicę wyskoczyła piłka. Czy można za nią pobiec?
 - Czy policjant może trzymać w ręce lizak?
 - Czy samochody mogą jechać, kiedy dla pieszych jest zielone światło?
 - Czy można przebiegać przez jezdnię, nie patrząc, co dzieje się dookoła?
- Zabawa dydaktyczna – *Gra w kolory*.
Krażki gimnastyczne w kolorach: zielonym, czerwonym i żółtym (lub wycięte i pomalowane koła).
Dzieci szukają w sali przedmiotów w takim kolorze, jaki ma krążek pokazany przez N.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa rozwijająca reakcję na sygnał dźwiękowy – *Jedź! Stój!*
Gwizdek.
N. pozwala dzieciom na poruszanie się jak pojazdy po terenie placu. Kiedy gwizdnie/kłaśnie, *pojazdy* zatrzymują się. Kolejny sygnał oznacza pozwolenie na dalszą jazdę.
- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Jedzie pociąg z daleka.*
Jedno z dzieci jest lokomotywą. Pozostałe stoją/siedzą i czekają, aż ruszy. Śpiewają piosenkę *Jedzie pociąg z daleka*. Lokomotywa rusza w jej rytmie i zabiera kolejnych pasażerów (kolejne dzieci).
- Zabawa uspokajająca *Marsz.*
Dzieci podążają za N., maszerują, wyklaskując podany rytm.

III

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Rowery.*
Dzieci kładą się na plecach. Próbuje naśladować jazdę na rowerze. N. wyznacza rytm jazdy klaskaniem: raz wolno, raz szybko.

Praca plastyczna <i>Moja droga do przedszkola</i>	Praca plastyczna <i>Moja droga do przedszkola</i>
<p>Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 14, kredki, naklejki: dorośli i dzieci, samochód, chmura.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nakleją w odpowiednich miejscach obrazki dorosłych i dzieci, – nakleją w odpowiednim miejscu obrazek samochodu, – nakleją w odpowiednim miejscu obrazek chmury, – kolorują słońce na odpowiedni kolor. 	<p>Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 14, kredki, naklejki: dorośli i dzieci, samochód.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nakleją w odpowiednich miejscach obrazki dorosłych i dzieci, – nakleją w odpowiednim miejscu obrazek samochodu. – kolorują białe miejsca (drzewa, niebo, słońce, chodnik, ulica) na odpowiednie kolory,

- Zabawa *Żwir i piasek.*
Duża miska, małe miski dla każdego dziecka, żwirek (lub małe kamyki), piasek.
N. wsypuje dzieciom do małych misek kawałki żwiru (lub małe kamyki) i piasek. Zadaniem dzieci jest wybranie z misek żwiru (wrzucanie go do wspólnej, dużej miski) oraz pozostawienie piasku.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 1

Idzie jesień... przez las, park

Park jesienią

Przykładowy zapis w dzienniku

<p>I. Zabawa sensoryczna <i>Jesienne owoce</i>. Ćwiczenia logopedyczne. Ćwiczenia oddechowe – <i>Listki</i>. Rozmowy indywidualne w kąciku książki. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.</p> <p>II. Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej <i>Kasztany</i>. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. Nauka na pamięć wiersza A. Widzowskiej. Cel: rozwijanie pamięci. Zapoznanie z oznakami jesieni w parku. Zabawa ruchowa <i>Jesienny spacer</i>.</p> <p>Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem celowania – <i>Kasztany</i>, zabawa bieżna <i>Jesienny bukiet</i>.</p> <p>III. Zabawa rytmiczna do wiersza. Zabawa badawcza <i>Co jest w pudełku?</i> Praca z książką.</p> <p>Przyklejanie obrazków kasztanów i liści w rytmie: kasztan – liść – kasztan – liść...</p>	<p>Łączenie liści z owocami drzew. Nazywanie drzew, z których pochodzą liście. Określanie koloru liści. Kolorowanie liści.</p>
---	--

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 11, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 6, IV 7, IV 11, IV 13, IV 17, IV 19

Cele ogólne

- rozpoznawanie i nazywanie darów jesieni,
- rozwijanie pamięci,
- rozwijanie umiejętności klasyfikowania,
- wzbogacanie słownictwa czynnego.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa wybrane dary jesieni,
- recytuje wiersz,
- segreguje przedmioty według określonej cechy,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania.

Przebieg dnia

I

- Zabawa sensoryczna *Jesienne owoce*.
4 duże tace, a na nich: liście, kasztany, orzechy, żołędzie.
N. układa tace jedna za drugą; prosi dzieci, aby zdjęły kapcie i skarpetki, na boso przeszły po każdej z tac. Następnie dzieci zakładają skarpetki i kapcie, siadają w kole i dzielą się wrażeniami.
- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania.
Język idzie do parku – język unosi się w stronę nosa, a potem opada w stronę brody.
Zbiera liście do bukietu – język lekko wysunięty przed zęby, boki języka zwinięte ku górze tworzą rulonik. Jeden rulonik to jeden liść do bukietu.
Dzięcioł na drzewie – język stuka na górze za zębami, odbijając się przy wałku dziąsłowym.
Język jedzie na koniku – język uniesiony do góry, uderza o podniebienie miękkie (kłaskanie językiem). Jednocześnie pracują wargi, na zmianę: rozciągają się i układają w dziobek.

Ćwiczenia oddechowe – Listki

Małe listki wycięte z kolorowego papieru.
Każde dziecko kładzie listek na wierzchniej stronie dłoni, wciąga powietrze nosem i wypuszcza buzią tak, aby listek spadł na ziemię.

Ćwiczenia oddechowe – Listki

Małe listki wycięte z kolorowego papieru, drzewa narysowane na kartce papieru, słomki do napojów.
Dzieci za pomocą słomek przenoszą listki z drzewa na ziemię – wciągają powietrze przez słomkę, zasysają listek i go przenoszą.

- Rozmowy indywidualne w kąciку książki.
Książki o tematyce związanej z jesienią.
N. przynosi książki związane tematycznie z jesienią. Ogląda je wspólnie z wybranymi dziećmi, zachęca do opisywania obrazków, czyta wybrane teksty. Odwołuje się do doświadczeń dzieci związanych z jesienią. Zadaje pytania i zachęca do rozmowy.
– *Po czym można poznać, że jest już jesień?*
– *Co zmienia się jesienią w naszym stroju, kiedy wychodzimy na dwór?*
– *Jakie dary przynosi do nas jesień?*
- Zestaw zabaw ruchowych nr 4 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wirujące listki*.
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do biegu i do podskoków.
Dzieci reagują ruchem na zmianę w muzyce. Nagranie muzyki do biegu: dzieci biegają po sali delikatnie i lekko jak listki, muzyki do podskoków – unoszą się jak listki do góry, a gdy muzyka cichnie – *listki opadają*.
- Zabawa z elementem czworakowania – *Jeżyki*.
Bębenek, kołatka.

Dzieci chodzą na czworakach w rytm uderzeń bębenka, naśladować języki na spacerze. Na dźwięk kołtki *języki zwijają się w kłębek i zasypiają w liściach*. Oddychają głęboko: wciągają powietrze nosem, wypuszczają buzią. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

- Zabawa z elementem równowagi – *Odloty ptaków*.

Trójkąt.

Dzieci zamieniają się w ptaki, które odlatują do ciepłych krajów: biegają po sali, machając rękami jak skrzydłami. Na dźwięk trójkąta ptaki zatrzymują się i stają na chwilę na jednej nodze, po czym znów wznoszą się do lotu.

- Zabawa z elementem biegu – *Berek drzewny*.

Szarfy w kolorach: zielonym i niebieskim oraz jedna szarfa w kolorze czerwonym.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły i oznacza je dwoma kolorami szarf: zielone to drzewa, a niebieskie to dzieci. Dzieci z pierwszego zespołu to drzewa, które stają, unosząc ręce do góry, a dzieci z drugiego zespołu to dzieci, które bawią się w berka. Wybrane dziecko jest berkiem, ma przełożoną przez ramię szarfę czerwonego koloru, aby pozostałe dzieci mogły je łatwo rozpoznać. Berek goni pozostałe dzieci, ale nie może złapać dziecka, które dotknęło drzewa. N. pilnuje, aby przy drzewie dzieci nie stały zbyt długo (liczy do 4). Złapane przez berka dziecko zakłada czerwoną szarfę.

- Zabawa z elementem skłonu – *Tunel kreta*.

Obręcz, szarfy w trzech kolorach.

N. dzieli dzieci na trzy grupy, oznaczając je trzema kolorami szarf. Dzieci z grup pierwszej i drugiej dobierają się w pary i ustawiają para za parą. N. rozdaje każdej parze obręcz. Dzieci siadają twarzami do siebie, trzymając obręcz w pionie, tworząc z nich tunel. Dzieci z grupy trzeciej mają za zadanie przejść przez tunel, schylając się i przechodząc pomiędzy obręczami. Następują dwie zmiany grup tak, aby każde dziecko miało możliwość przejścia przez tunel.

II

- Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Kasztany*.

Książka (s. 10–11) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania A. Widzowskiej *Kasztany*. Czytając opowiadanie, prezentuje do niego ilustracje.

– *Mam dla was niespodziankę – powiedziała z uśmiechem mama.*

– *Kupisz nam prawdziwy samolot? – zapytał Olek z nadzieją w głosie.*

– *Ja chcę konika patatajka – do życzeń dołączyła się Ada.*

– *Moi kochani, nie trzeba nic kupować, żeby niespodzianka była wspaniała. Dzisiaj z przedszkola odbierze was dziadek.*

– *Dziadzio! – pisnęła Ada.*

– *Poprosimy, żeby nas zaprosił na lody – stwierdził Olek, który nie był do końca pewien, czy lepszą niespodzianką jest sam dziadek, czy też dziadek z lodami.*

Dzień w przedszkolu minął bardzo szybko i wesoło. Pani przeczytała dzieciom wierszyk o jesieni, a pierwsza zwrotka brzmiała tak:

*„Lato ukryło się w dziupli
z kokardą słońca we włosach.
Na ziemię spłynęła jesień
z deszczem i z chustką do nosa”.*

– *Dlaczego z chustką? – zdziwił się Piotruś.*

– *Nie wiesz, że jak jest jesień, to wszyscy mają katar? – odpowiedział Olek.*

– *Aaa psik! – kichnęła niespodziewanie Małgosia.*

– *Ooo, widzicie?*

Dziadek – niespodzianka pojawił się tuż po obiedzie i zabrał wnuki na spacer do parku. Ada zbierała kolorowe liście i żołądzie w zielonych czapeczkach, ale Olek rozglądał się dookoła z naburmuszoną miną.

– *Nie ma kasztanów – burknął.*

– *A ja widzę ich całe mnóstwo, tylko, że ukrywają się w zbrojach – powiedział dziadek.*

– *W zbrojach chodzą rycerze.*

– *To są kasztany – rycerze. Widzicie te zielone kulki z kolcami?*

Dziadek podniósł jedną z nich.

– Ta piłka kłuje! – pisnęła Ada, dotykając igielek.
 – To nie jest piłka – poprawił siostrę Olek.
 Dziadek położył kulkę na ziemi i nadepnął na nią. Ze środka wytoczył się brązowy kasztan.
 – Oto kasztan. Rycerz bez zbroi.
 Dzieciom nie trzeba było powtarzać dwa razy. Nadeptywały kolczaste łupiny i wkrótce nazbierały wielką torbę brązowych rycerzy, a niektórzy z nich mieli biało-brązowe łaty.
 – Z tych zrobimy krowy na nogach z patyczków – powiedział Olek.
 – Muuu... – zamuczała rozbawiona Ada.
 W pewnej chwili, kiedy Olek chciał nadepnąć duży, okrągły, kolczasty kasztan, ten nagle poruszył się i zaczął przed nim uciekać.
 – Kasztan ucieka! – pisała Olek.
 – To nie jest kasztan – poprawił wnuczka dziadek. – Poznajcie Rycerza Jeża. I niech nikt go nie nadepnie!
 – Prawdziwy jeż! Z kolcami! – zachwyciła się Ada.
 Po powrocie do domu dzieci pobiegły do rodziców pochwalić się znalezionymi skarbami: bukietami z liści klonu, żółździami i błyszczącymi kasztanami w kolorze czekolady.
 – Mam łaciate krowki – Ada była z siebie bardzo dumna.
 – A ja znalazłem największego rycerza w zbroi! – krzyknął Olek i opowiedział mamie i tacie o swoim uciekającym kasztanie.
 Wszyscy zaniemówili i przypatrywali się Olkowi.
 – Ojej! – zawołała mama.
 – Coś podobnego! – szepnęła tata.
 Ach, ten dziadek. Z nim zawsze jest jakaś niespodzianka.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania.
 N. zadaje pytania:
 - Dokąd poszli Ada i Olek z dziadkiem?
 - Jakie skarby tam znaleźli?
 - Jakie zwierzęta można spotkać w parku?
 - Co można robić jesienią w parku?
- Nauka na pamięć fragmentu wiersza z opowiadania A. Widzowskiej *Kasztany*.
 N. recytuje każdy wers wiersza, tłumacząc przenośnie, i prosi o powtórzenie fragmentu wiersza przez dzieci.

*Lato ukryło się w dziupli,
 z kokardą słońca we włosach.
 Na ziemię spłynęła jesień
 z deszczem i chustką do nosa.*

- Oglądanie skarbów jesieni.
Kosz ze skarbami jesieni: liśćmi, kasztanami w łupinach, żółździami, noskami klonu, szyszkami, jarzębiną.
 N. pokazuje kosz pełen skarbów jesieni; prosi kolejne dzieci, aby wybrały jeden z nich i zaprezentowały go, określając, jaki on jest (kolor, wielkość, kształt, nazwa).
- Segregowanie liści według podanej cechy.

Liście i owoce różnych drzew.

Dzieci młodsze segregują liście według wielkości lub koloru. Dzieci starsze segregują liście ze względu na gatunek drzewa, z którego pochodzą; łączą liście drzew z ich owocami.

- Zabawa ruchowa *Jesienny spacer*.

Tamburyn, trójkąt.

Na dźwięk tamburynu dzieci spacerują po sali, naśladując zbieranie jesiennych skarbów. Na dźwięk trójkąta ustawiają się w kole i wspólnie z N. recytują poznany wierszyk. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie, zmieniając skarby, które mają zbierać dzieci.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem celowania – *Kasztany*.

Kosz lub obręcz, po 2 kasztany dla każdego dziecka.

N. ustawia kosz (lub obręcz) i rozdaje dzieciom po dwa kasztany. Zadaniem dziecka jest trafić kasztanem do kosza. Każdy trafiony rzut N. nagradza brawami. Na koniec zbieramy kasztany z kosza i wokół kosza, powtarzamy zabawę.

- Zabawa bieżna *Jesienny bukiet*.

Liście.

Dzieci biegają swobodnie w wyznaczonym obszarze, po placu zabaw. Na hasło N.: *jesienny bukiet* – dzieci mają za zadanie wybrać najpiękniejszy liść, jaki znajdą, i przynieść N. do bukietu. Zabawę powtarzają kilka razy. Bukiet z liści zabierają do sali, do kącika przyrody.

III

- Zabawa rytmiczna do wiersza.

Dzieci wraz z N. recytują poznany wiersz A. Widzowskiej z opowiadania *Kasztany* (przewodnik, cz. 1, s. 52). Chętne dzieci wyklaskują prosty rytm do fragmentów wiersza: *lato się ukryło, słońce we włosach, jesień z deszczem, chustka do nosa*.

- Zabawa badawcza *Co jest w pudełku?*

Czarodziejskie pudełko, skarby jesieni: kasztany, ich łupiny, żołądźcie, liście, szyszki.

N. prezentuje wybrane skarby jesieni, a dzieci je nazywają i ich dotykają. N. pokazuje dzieciom czarodziejskie pudełko (z otworami na włożenie rąk po bokach). Jedno z dzieci się odwraca, a N. chowa do pudełka jeden ze skarbów. Zadaniem dziecka jest odgadnąć za pomocą dotyku, jaki to skarb. Dzieci starsze mogą mieć w pudełku dwa skarby do odgadnięcia. Po zakończeniu zabawy dzieci odkładają wszystkie skarby do jesiennego kącika przyrody.

- Praca z książką.

Książka (s. 10–11) dla każdego dziecka.

Dzieci oglądają ilustracje do opowiadania. Omawiają, co robią dzieci na ilustracji, opisują wygląd parku jesienią. Odpowiadają na pytania, znajdujące się pod ilustracjami.

Przyklejanie obrazków kasztanów i liści

Karta pracy, cz. 1, nr 10

Dla każdego dziecka: kartka papieru, klej, wyprawka plastyczna, wypychanka (kasztany, liście).

Dzieci przyklejają do kartki kasztany i liście w kolejności: kasztan – liść – kasztan – liść...

Dzieci:

- łączą liść z owocem drzewa,
- nazywają drzewa, z których pochodzą te liście i owoce,
- określają kolory liści,
- kolorują kolejne liście.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 2

Idzie jesień... przez las, park

Dary pani Jesieni

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa twórcza *Jesienne obrazy*. Stworzenie jesiennego kącika przyrody. Zabawa inicjująca *Liście*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.
- II. Wysłuchanie piosenki *Jesień*. Odtwarzanie odpowiednich fragmentów piosenki, połączone z wykonywaniem poleceń N. Cel: utrwalanie tekstu piosenki i powiązanie z konkretnymi przedmiotami. Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Listki na wietrze*. Zapoznanie z wyglądem kołatki i sposobem gry na niej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa w grupach – *Mali poszukiwacze* oraz tworzenie bukietów ze znalezionych liści.
- III. Zabawa ruchowa utrwalająca sposób ustawiania się – *Koło, pociąg, wąż...* Zabawa plastyczna *Kalkowanie liści*. Swobodne rozmowy N. z dziećmi na temat widoku za oknem i jesienną pogodą.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 11, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 17

Cele ogólne

- rozbudzanie zainteresowania światem przyrody,
- słuchanie i rozumienie tekstu piosenki,
- **rozwijanie koncentracji uwagi,**
- **układanie ciągu przedmiotów (roślin) w szeregi rytmiczne.**

Cele operacyjne

Dziecko:

- współtworzy kącik przyrodniczy w grupie,
- podaje wymienione w tekście elementy,
- **skupia uwagę na wykonywanej czynności,**
- **dostrzega rytmy i je kontynuuje.**

Przebieg dnia

I

- Zabawa twórcza *Jesiennie obrazy*.
Jesiennie dary natury zgromadzone w pudełkach.
Dzieci wybierają z pudełek dary natury i według własnych pomysłów układają z nich na stolikach dowolne kompozycje. N. może zachęcić do tworzenia wspólnych kompozycji (w parach, w grupach itp.).
- Stworzenie jesiennego kącika przyrody.
Dzieci razem z N. tworzą jesienny kącik przyrody – planują, gdzie może powstać, i jak ułożyć zgromadzone dotąd skarby. Mogą je swobodnie oglądać, ale N. stara się, żeby były układane według wybranego klucza (np. kasztany, żołądźcie... lub kasztan, liście kasztanowca itp.).
- ! Kilka dni wcześniej N. prosi rodziców o przyniesienie jesiennych darów natury (liści, kasztanów, żołądździ, jarzębiny itp.).
- Zabawa inicjująca – *Liście*.
Liść dla każdego dziecka i kilka liści dla N.
Dzieci siedzą w kole na dywanie. N. rozdaje każdemu dziecku listek. Następnie prosi, żeby wstały dzieci, które mają małe/duże listki, których listki przypominają liść wskazany przez N. itp.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 51).

II

- Wysłuchanie piosenki *Jesień* (sł. i muz. B. Forma).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesień*.

Dzi - siaj od ra - na je - sień cza - ro - wa - ła,
w par - ku i w le - sie da - ry roz - da - wa - ła.
Je - sień, je - sień, je - sień z wia - trem za - tań - czy - ła,
liś - cie zło - te i brą - zo - we wszę - dzie roz - rzu - ci - ła.

1. *Dzisiaj od rana
jesień czarowała,
w parku i w lesie
dary rozdawała.*

Ref.: *Jesień, jesień, jesień
z wiatrem zatańczyła,
liście złote i brązowe
wszędzie rozrzucała.*

2. *W kolczastych czapkach
kasztań spadają,
śmieją się dzieci,
w trawie ich szukają.*

Ref.: *Jesień...*

3. *Cała w koralach,
piękna jarzębina
z wesołym wiatrem
taniec rozpoczyna.*

Ref.: *Jesień...*

- Odtwarzanie odpowiednich fragmentów piosenki, połączone z wykonywaniem poleceń N. N. odtwarza pierwszą zwrotkę i prosi wybrane dziecko, aby powiedziało, gdzie jesień rozdawała dary. Przy refrenie N. prosi o to, aby wybrane dziecko przyniosło kilka liści. Przy drugiej zwrotce N. prosi o przyniesienie kasztana wraz z *czapeczką* i opisanie przez dzieci ich wyglądu. Przy ostatniej zwrotce N. prosi, aby dzieci swobodnie obracały się wokół własnej osi.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał – *Listki na wietrze*. Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Na znak (kłaśnięcie, tupnięcie itp.) dzieci zatrzymują się i naśladują ruch liści na wietrze – wznoszą się, opadają, wirują.
- Zapoznanie z wyglądem kołatki i sposobem gry na niej.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa w grupach – *Mali poszukiwacze*.
Ukryte w widocznym miejscu dary jesieni (koralce z jarzębiny lub zawieszane liście).
N. dzieli dzieci na kilka grup (tyle, ile jest ukrytych darów jesieni). Zadaniem każdej grupy jest znalezienie i oddanie N. konkretnego daru jesieni. Należy pamiętać o nagrodzeniu (choćby brawami) każdego członka zespołu. Starsze dzieci określają, gdzie były ukryte dary jesieni.
- Tworzenie bukietów ze znalezionych liści.

III

- Zabawa ruchowa utrwalająca sposób ustawiania się – *Koło, pociąg, wąż...*
N. prosi, żeby dzieci ustawiły się w swobodnej rozsypce. Następnie wydaje polecenie, w jaki sposób dzieci mają się ustawić (koło, pociąg, wąż). Po kolejnych udanych próbach tempo wydawania poleceń się zwiększa. N. może również pomagać i podpowiadać dzieciom, które jeszcze sobie nie radzą.
- Zabawa plastyczna *Kalkowanie liści*.
Dla każdego dziecka: niezbyt ususzone liście, kartka, kredki świecowe.
N. rozdaje dzieciom liście. Prosi, aby delikatnie położyły na nich kartki, a następnie delikatnie rysowały kredką świecową w miejscu, gdzie jest podłożony liść. N. może podpowiedzieć, że kompozycja nie musi być jednobarwna, a dzieci mogą korzystać z kilku kolorów kredek przy tworzeniu jednej pracy.
- Swobodne rozmowy N. z dziećmi na temat widoku za oknem i jesiennej pogody.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Recytowanie wiersza A. Widzowskiej, z inscenizowaniem słów ruchem. Ćwiczenia oddechowe z jednorazową chusteczką higieniczną – *Wiaterek*. Zabawa ruchowa przy muzyce – *Liść tańczący na wietrze*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.
- II. Zabawa dydaktyczna *Jesienna gra*. Segregowanie liści według wielkości. Cel: rozwijanie umiejętności klasyfikowania przedmiotów ze względu na wielkość.
Klasyfikowanie liści według kształtu i wielkości, rozróżnianie koloru żółtego.	Liczenie do 4, kodowanie wyniku liczenia i porównywanie liczebności zbiorów, kreślenie kształtów po zaznaczonym śladzie.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Biegnij do drzewa*, zabawa w piaskownicy – *Wzory na piasku*.
- III. Gra dydaktyczna *Kto ma więcej?* Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Jesień*. Zabawa ćwicząca sprawność palców – *Korale z jarzębiny*. Ćwiczenie słuchowe – *Instrumenty jesieni*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 11, IV 14, IV 17

Cele ogólne

- rozwijanie pamięci słuchowej,
- rozwijanie umiejętności liczenia i porównywania liczby elementów,
- rozwijanie umiejętności klasyfikowania przedmiotów ze względu na wielkość.

Cele operacyjne

Dziecko:

- recytuje wiersz,
- liczy i porównuje, stosuje określenia: *więcej, mniej*,
- segreguje liście według wielkości,
- stosuje określenia: *duży, mały*.

Przebieg dnia

I

- Przypomnienie wiersza z opowiadania A. Widzowskiej *Kasztany*. Dzieci recytują wiersz i inscenizują ruchem poszczególne wersy.

*Lato ukryło się w dziupli,
z kokardą słońca we włosach.
Na ziemię spłynęła jesień
z deszczem i z chustką do nosa.*

Dzieci:
łączą kciuki i palce wskazujące obu dłoni, robią kółko,
krzyżują dłonie nad głową,
kucają,
stukają palcami o podłogę.

- Ćwiczenia oddechowe z jednorazową chusteczką higieniczną – *Wiaterek*. **Chusteczka higieniczna dla każdego dziecka.** Dzieci trzymają palcami (chwyt pęsetowy) za dwa rogi chusteczki higienicznej na wysokości ust, na przemienne dmuchają na nie i wciągają powietrze ustami – przyciągają je do ust.
- Zabawa ruchowa przy muzyce – *Liść tańczący na wietrze*. **Odtwarzacz CD, nagranie muzyki relaksacyjnej, szal, szyfonowa chustka dla każdego dziecka.** N. prezentuje podczas muzyki, jak porusza się liść na wietrze: wykonuje szybkie ruchy chustką, wiruje, opada, itd. Dzieci poruszają chustką w rytm muzyki, na zakończenie pokazują, jak liście opadają na ziemię.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 51).

II

- Zabawa dydaktyczna *Jesienna gra*.
Żołędzie i kasztany z jesiennego kącika przyrody, dwie szarfy, dwie kostki do gry lub aplikacja w telefonie z kostkami do gry.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły, którym przydziela pojemniki z żołędziami lub kasztanami, szarfę i kostkę. Przedstawiciele zespołów jednocześnie rzucają kostkami, wkładają do szarf tyle żołędzi i kasztanów, ile oczek wypadło na kostce, i porównują, kto ma więcej (mogą układać je w pary i w ten sposób porównać, kto ma więcej).
- Segregowanie liści według wielkości.
Liście z jesiennego kącika przyrody: małe i duże, kolorowy sznurtek.
Dzieci segregują liście według wielkości. N. formuje na dywanie koło z kolorowego sznurka. Dzieci układają na nim naprzemiennie małe liście i duże liście.

Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań	Karta pracy, cz. 1, nr 11
Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczą, ile żołędzi, kasztanów, orzechów i szyszek zbierał Olek, – zaznaczają kropkami ich liczbę w tabeli według wzoru, – liczą, ile żołędzi, kasztanów, orzechów i szyszek zbierała Ada, – zaznaczają kropkami ich liczbę w tabeli według wzoru, – porównują, kto miał więcej żołędzi, kasztanów, orzechów i szyszek, – rysują kasztany po szarych liniach, kolorują rysunki.
Karta pracy, cz. 1, nr 4	Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań
<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łączą liście: duże i małe, z tego samego drzewa, – kolorują koła na żółto. 	Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.

- Zabawa utrwalająca pojęcia *mały, duży*.
Dzieci stoją w rozsypance, słuchają N. i przykucają, gdy usłyszą słowo *mały*; wyciągają ręce wysoko w górę, gdy usłyszą słowo *duży*. N. mówi:
Mały syn – duży tata, *mały kot – duży kot,*
mały las – duży las, *mały miś – duży niedźwiedź, itp.*

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Biegnij do drzewa*.
Gwizdek, wstążka.
Dzieci, ustawione na jednej linii, ruszają na dźwięk gwizdka N. do oznaczonego wstążką drzewa. Zwycięzca chwyta wstążkę, a przy ponownym biegu to on za pomocą gwizdka daje sygnał do startu.
 - Zabawa w piaskownicy – *Wzory na piasku*.
Patyki, foremki, plastikowe łopatk i grabki, wiaderka lub plastikowe pudełeczka.
Dzieci odbijają na piasku różne kształty (foremkami), rysują wzory patykami, łopatkami lub grabkami. Robią babki, nasypując wilgotny piasek do naczyń lub foremek i odwracając je dnem do góry.
- Babki z piasku przekładane kilka razy liśćmi trudno zgnieść. N. może zaprezentować dzieciom sposób wykonania takiej babki i razem z nimi sprawdzić, czy rzeczywiście babka z liśćmi będzie trudniejsza do zgniecenia.

III

- Gra dydaktyczna *Kto ma więcej?*
Kostki do gry (jedna dla pary) z oczkiem 2, 3 oczkami, liczmany, punkty dla graczy, kasztany i orzechy z kącika przyrody, pojemniki.

Dzieci w parach kolejno rzucają kostką (jedna gra to np. po pięć rzutów). Odliczają tyle liczmanów, ile oczek wyrzucił każdy gracz; porównują, kto ma ich więcej (np. ustawiając w pary). Zwycięzca wrzuca do swojego pojemnika punkt – jeden kasztan lub orzech. Po pięciu kolejkach dzieci liczą z pomocą N., ile punktów zdobył każdy zawodnik, i ustalają zwycięzcę. Powtarzają grę.

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Jesień* (przewodnik, cz. 1, s. 55).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesień*, mikrofon.

Dzieci słuchają nagrania piosenki, utrwalają słowa pierwszej zwrotki. Przy kolejnych powtórzeniach wszystkie razem powtarzają słowa za N.; kolejne wersy recytują osoby wskazane przez N., chętne dzieci śpiewają piosenkę solo do mikrofonu. Podczas refrenu dzieci klaszczą w dłonie.

- Zabawa ćwicząca sprawność palców – *Korale z jarzębiny*.

Korale jarzębiny, gruba żyłka.

Dzieci nawlekają korale jarzębiny (z jesiennego kącika przyrody) na sztywną żyłkę. Skończone prace N. zawiesza na tablicy lub w kąciku przyrody.

- Ćwiczenie słuchowe – *Instrumenty jesieni*.

Butelki plastikowe, np. po kefirze, z szeroką szyjką, korale jarzębiny, orzechy laskowe, żółędzie.

Dzieci przygotowują grzechotki: wkładają do środka butelek korale jarzębiny, orzechy laskowe, żółędzie i słuchają, jaki odgłos wydaje każda grzechotka. Dzieci zamykają oczy, a N. potrząsa jednym przygotowanym instrumentem lub dwoma przygotowanymi instrumentami. Dzieci odgadują, które grzechotki grały.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 4

Idzie jesień... przez las, park

Grzybobranie

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Nauka drugiej zwrotki piosenki <i>Jesień</i> . Zabawa grupowa w kole – <i>Znajdź kasztan</i> . Zabawa ćwicząca pamięć – <i>Liść za liść</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.	
II. Zabawa integracyjna <i>Spacer po lesie</i> . Rozmowa kierowana podczas oglądania atlasu grzybów. Dostrzeganie i kontynuowanie rytmu – <i>Chodniczek z grzybków</i> . Praca plastyczna <i>Grzybobranie</i> – z wykorzystaniem materiałów przyrodniczych. Zabawa ruchowa <i>Grzybek</i> . Cel: poszerzanie doświadczeń plastycznych.	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ćwicząca spostrzeganie – <i>Lornetka</i> , zabawa bieżna – <i>Latawiec z liścia</i> .	
III. Rysowanie oburącz – <i>Rysujemy grzyby</i> .	
Kolorowanie sylwety muchomora, układanie rytmu z rysunków grzybów (mały, duży).	Nazywanie grzybów. Kolorowanie rysunku według wzoru. Wskazywanie grzybów w szlaczku i określanie ich wielkości: duży, mały. Dorysowanie właściwego grzyba w pustym miejscu.
Ćwiczenia relaksacyjne <i>Masażyk</i> .	
Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań.	Gra planszowa <i>Grzybobranie</i> .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, II 11, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 11, IV 14, IV 17

Cele ogólne

- poszerzenie doświadczeń plastycznych z wykorzystaniem materiału przyrodniczego,
- budzenie zainteresowania przyrodą,
- **rozwijanie umiejętności przestrzegania zasad w grze.**

Cele operacyjne

Dziecko:

- wykonuje pracę plastyczną z wykorzystaniem materiału przyrodniczego,
- poznaje wybrane grzyby,
- przestrzega zasad gry planszowej.

Przebieg dnia

I

- Nauka drugiej zwrotki piosenki *Jesień* (przewodnik, cz. 1, s. 55).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesień*, kasztany (po dwa dla każdego dziecka) z jesiennego kącika przyrody.
N. odtwarza piosenkę, razem z dziećmi śpiewa pierwszą zwrotkę. Dzieci za N. powtarzają słowa drugiej zwrotki z jednoczesnym wystukiwaniem rytmu na kasztanach.
- Zabawa grupowa w kole – *Znajdź kasztan*.
Kasztany z poprzedniej zabawy, opaska lub szalik, wiaderko lub pojemnik na kasztany.
Dzieci, ustawione w kręgu, rozsypują swoje kasztany w środku utworzonego koła. N. wylicza, np. *Raz, dwa, trzy – teraz szukasz ty!* Zasłania szalikiem lub opaską oczy wybranemu dziecku i wprowadza je do środka koła. Dzieci powtarzają wyliczankę, a wybrane dziecko próbuje odnaleźć dwa kasztany. Jeśli mu się uda, odkłada kasztany do pojemnika. Dzieci powtarzają zabawę dotąd, aż pozbierają wszystkie kasztany. Po skończonej zabawie kasztany wracają do jesiennego kącika przyrody.
- Zabawa ćwicząca pamięć – *Liść za liść*.
Bukiet liści różnych drzew (z jesiennego kącika przyrody), taca.
N. wybiera z bukietu trzy liście różnych drzew, omawia z dziećmi ich wygląd (kształt, kolor, wielkość) i ustala, z jakiego są drzewa. Chętne dziecko odwraca się tyłem, a wskazana przez N. osoba podmienia jeden liść na inny. Dziecko odgaduje, który liść został zamieniony. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 51).

II

- Zabawa integracyjna *Spacer po lesie*.
Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.
N. zaprasza dzieci na spacer po lesie. Dzieci ilustrują ruchem opowiadanie N. na tle spokojnej melodii.
W lesie zachowujcie się cicho, aby nie zakłócić spokoju lasu i jego mieszkańców. Podnieście głowę wysoko, obróćcie ją w jedną i w drugą stronę, aby dojrzeć w konarach drzew ptaki (dłonie zwinięte w lornetkę); posłuchajcie ich śpiewu (ręka ułożona przy uchu); spójrzcie pod nogi; rosną tam grzyby – piękne muchomory o czerwonych kapeluszach z białymi piegami, których nie należy zbierać, ponieważ są trujące (tworzą okienko z rąk, robią zdjęcie) i dorodne brązowe podgrzybki, i pękate borowiki; schylcie się po nie (dzieci pochylają się i prostują) i rozejrzyjcie się – obróćcie się i spójrzcie, jaki piękny jest las.
- Oglądanie atlasu grzybów.
Atlas grzybów lub obrazki kilku grzybów jadalnych i kilku grzybów trujących o charakterystycznym wyglądzie, pieczarka lub grzyb leśny.
Rozmowa z dziećmi, na podstawie zdjęć w atlasie grzybów, na temat wyglądu różnych gatunków grzybów rosnących latem i jesienią w naszych lasach. Pokazanie dzieciom grzyba leśnego (lub pieczarki), omówienie jego cech i podstawowych części (kapelusz, blaszki, trzon, grzybnia). Wprowadzenie pojęć: *jadalny i trujący*.
- Dostrzeganie i kontynuowanie rytmu – *Chodniczek z grzybów*.
Sylweta grzyba wyciętego z białego papieru dla każdego dziecka oraz 6 dodatkowych dla N.
N. układa wzór z grzybów: grzyb ustawiony prosto, położony na bok, odwrócony kapeluszem do dołu (trzy sekwencje). Prosi, by chętne dzieci kolejno dokładały swoje grzyby w odpowiednim położeniu, według ułożonego wzoru (rytmu).
- Praca plastyczna *Grzybobranie*.
Sylwety grzyba z poprzedniej zabawy, wycięte z białego papieru (dla każdego dziecka), różny materiał przyrodniczy (liście, mech, porosty), klej płynny, pędzelki lub tacki z farbami plakatowymi, kasza kus-kus, kawa mielona, czerwona soczewica, biała soczewica.

Dzieci smarują kapelusz grzyba klejem i obsypują go zależnie od gatunku, np. maślaka – kaszą kuskus, podgrzybka – zmieloną kawą, muchomora – czerwoną soczewicą i białą soczewicą. Przyklejają na kartonie wykonany grzyb i podsuszone liście, mech lub porosty. Starsze dzieci mogą zastosować technikę odbijania liści zamoczonych w farbie. Z wykonanych prac robimy wystawę w holu, szatni lub w sali.

- Zabawa ruchowa *Grzybek*.

Chusta.

Dzieci stoją w kręgu. Jedno z dzieci odwraca się, a drugie N. przykrywa chustą. Dzieci recytują:
To jest grzybek, grzybek nasz, pod kapelusz schował twarz. Dziecko, które było odwrócone, odgaduje, kto jest ukryty pod chustą.

• Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ćwicząca spostrzeganie – *Lornetka*.

Lornetka wykonana ze sklejonych rolek po papierze toaletowym (dla każdego dziecka).

Dzieci przykładają lornetki do oczu, a N. zadaje im pytania i kieruje uwagę na elementy jesiennej przyrody, np. *Czy widzicie kolorowe liście?* lub *Czy widzicie zachmurzone niebo?*

- Zabawa bieżna – *Latawiec z liścia*.

Liść z dowolnego drzewa (dla każdego dziecka), nitka.

N. pomaga dzieciom przywiązać nitkę do ogonka liścia znalezionego w ogrodzie przedszkolnym. Każde dziecko biega ze swoim liściem, trzymając za nitkę, na tyle szybko, by liść wirował. Jeśli dzień jest wietrzny, należy biegać pod wiatr i regulować latawiec długością nitki.

III

- Rysowanie oburącz – *Rysujemy grzyby*.

Arkusz szarego papieru, pastele olejne.

N. zawiesza na ścianie duży arkusz szarego papieru, zaznacza u góry środek kapelusza kropką i rysuje oburącz symetrycznie sylwetę grzyba. Dzieci rysują najpierw kształt grzyba w powietrzu, a potem kolejno podchodzą, wybierają dwa różne kolory pastelii i rysują oburącz po zaznaczonym śladzie.

Kolorowanie sylwety muchomora	Karta pracy, cz. 1, nr 12
<p>Dla każdego dziecka sylwety: małego muchomora i dużego muchomora, biała kreda tablicowa lub pasta do zębów, długi pasek papieru, klej.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kolorują kredą kropki muchomora lub wyciskają z tubki pastę do zębów – tworzą kropki, – układają szlaczek z wykonanych muchomorów: na długim pasku papieru przyklejają grzyby w rytmie: duży – mały, duży – mały... N. zawiesza prace na tablicy w sali. 	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oglądają obrazki grzybów, omawiają ich wygląd i podają ich nazwy, – określają, które z grzybów są jadalne, a które – trujące, – kończą kolorowanie rysunku według wzoru, – wskazują palcem kolejne grzyby na obrazku i głośno mówią: <i>duży, mały...</i> – odpowiadają na pytanie: <i>Jaki grzyb powinien być w pustym miejscu?</i>, – rysują w pustym miejscu na końcu szlaczka odpowiedni grzyb.

- Ćwiczenia relaksacyjne *Masażyk* (wiersz B. Kołodziejskiego *Jesień*).
(M. Bogdanowicz, *Rymowanki-przytulanki*, Wydawnictwo Fokus, Gdańsk 2002)
Dzieci wykonują masażyk na plecach kolegi, zgodnie z recytacją N. i pokazem:

*Drzewom we włosy dmucha wiatr,
a deszczyk kropi: kap, kap, kap.
Kropki kapią równiuteńko,
szepczą cicho: mój maleńki.
Śpij już, śpij,
leci listek, leci przez świat,
gdzieś tam na ziemię cicho spadł.*

Dzieci:
dmuchają we włosy,
delikatnie opukują palcami,
opukują rytmicznie dłońią,
głaskają otwartą dłońią,
głaskają po włosach,
rysują faliste linie,
lekko uciskają,

*Leci drugi, leci trzeci,
biegną zbierać listki dzieci
i z uśmiechem wszystkie liście
układają w piękne kiście.*

przesuwają w dół pleców opuszkami palców,
szybko stukają palcami,
głaszczą po palcach.

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań

Gra planszowa *Grzybobranie*

Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Gra planszowa *Grzybobranie*.

Gra dla 2–4 dzieci, klasyczna, którą można określić jako wyścig. Zasady gry są proste: dzieci rzucają kostką, nie zbiera się muchomorów. Wygrywa ten, kto pierwszy będzie na mecie lub/i kto nazbiera najwięcej grzybów. Ustawianie grzybów na planszy jest dowolne, co umożliwia urozmaicenie i modyfikowanie gry. Dzieci uczą się, że są grzyby trujące (muchomory), jadalne z jasnym kapeluszem (maślaki) i z ciemnym kapeluszem (podgrzybki).

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 5

Idzie jesień... przez las, park

Jesienne ludziki

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenie manualne z wykorzystaniem plasteliny – *Kasztanowe piłeczki*. Swobodne improwizacje ruchowe przy piosence *Jesień*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.
- II. Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – *Z czego jest zrobiony ten ludzik?* Praca plastyczna *Kolorowe liście*. Cel: rozwijanie zdolności manualnych i drobnych ruchów rąk. Zabawa ruchowa z elementem dramy – *Kim jestem?*
Dobieranie obrazków w pary.
Oglądanie obrazka, tworzenie takich samych rzeczy jak na obrazkach; mówienie, z czego są zrobione rzeczy przedstawione na obrazku.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza *Jesienny ludzik*, zabawa ruchowa kształtująca prawidłową postawę ciała – *Jak rośnie ludzik?*
- III. Śpiewanie piosenki *Jesień*. Zabawy integracyjne w kole: *Balonik*, *Siedzi sobie Turek*, *Różyczka...*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 5, I 8, III 1, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 6, IV 7, IV 17

Cele ogólne

- rozwijanie zdolności manualnych,
- kształtowanie inwencji twórczej,
- rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej,
- integrowanie grupy rówieśniczej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- lepi proste formy z plasteliny,
- porusza się przy muzyce w wybrany przez siebie sposób,
- rozpoznaje i nazywa elementy złożonego przedmiotu (ludziki),
- bawi się w grupie.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie manualne z wykorzystaniem plasteliny – *Kasztanowe piłeczki*.
Dla każdego dziecka: plastelina, kasztan.
Dzieci dysponują kasztanami i plasteliną. Ich zadaniem jest ulepić małe kulki i tak nakleić je na kasztany, żeby wyglądały jak piłki.
- Swobodne improwizacje ruchowe przy piosence *Jesień* (przewodnik, cz. 1, s. 55).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 51).

II

- Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – *Z czego jest zrobiony ten ludzik?*
Obrazki przedstawiające ludziki wykonane z darów jesieni.
N. pokazuje dzieciom kolejne obrazki. Ich zadaniem jest odgadnąć i wskazać (3-latk) lub opisać (4-latk), z czego są wykonane ludziki.

Praca plastyczna *Kolorowe liście*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 1, farby plakatowe w kolorach jesiennych liści, woda w naczyniu, mokre chusteczki, ręczniki papierowe.

Dzieci:

- wypchają z karty nacięte rysunki liści,
- moczą palec wskazujący w pomarańczowej farbie i odbijają kilka razy na rysunku każdego z liści,
- wycierają palec mokrą chusteczką i powtarzają odbijanie palcem, używając farby w żółtym kolorze.

Praca plastyczna *Kolorowe liście*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 1, bibuła w kolorach jesiennych liści, klej.

Dzieci:

- wypchają z karty nacięte rysunki liści,
- dzielą bibułę na niewielkie kawałki,
- puste miejsca po wypchanych rysunkach liści podklejają różnokolorową bibułą (wszystkie liście podklejają tylko z białej strony).

- Zabawa ruchowa z elementem dramy – *Kim jestem?*
Chętne dziecko naśladuje wybraną przez siebie (lub podpowiedzianą przez N.) postać. Zadaniem pozostałych dzieci jest odgadnięcie, kim jest dana postać.

Dobieranie obrazków w pary

Wyprawka plastyczna, karta E.

N. rozdaje dzieciom karty z obrazkami, które wcześniej rozcina. Dzieci dobierają obrazki w pary.

Karta pracy, cz. 1, nr 13

Dzieci:

- oglądają obrazki,
- tworzą z kasztanów takiego samego ludzika i taki sam domek, jakie ułożyli Olek i Ada,
- mówią, z czego są zrobione kolejne rzeczy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jesienny ludzik*.
Wskazane dziecko prezentuje wybrany sposób poruszania się ludzika, a pozostałe dzieci go naśladują.
- Zabawa ruchowa kształtująca prawidłową postawę ciała – *Jak rośnie ludzik?*
N. prezentuje, a dzieci naśladują sposób *rośnięcia* – od kucnięcia do wyskoku z wyrzutem ramion (podobnie do startu rakiety).

III

- Śpiewanie piosenki *Jesień* (przewodnik, cz. 1, s. 55).
Przypomnienie, o czym jest piosenka, jakie występują w niej dary jesieni i dlaczego tak są nazywane.
- Zabawy integracyjne w kole: *Balonik* (przewodnik, cz. 1, s. 11), *Siedzi sobie Turek* (przewodnik, cz. 1, s. 22), *Różyczka...* (przewodnik, cz. 1, s. 35).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 4 (przewodnik, cz. 1, s. 51).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie owoców i warzyw, nazywanie ich. Zorganizowanie kącika tematycznego <i>Stragan</i> . Porównywanie owoców i warzyw z obrazkami. Wykonanie ekologicznych toreb na zakupy. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5.	
II. Animowanie warzyw. Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller <i>Patisony</i> . Rozmowa na podstawie opowiadania. Cel: wzbogacenie słownictwa i wiedzy dziecka. Prezentowanie owoców i warzyw. Zabawa dydaktyczna <i>Magiczne pudełko</i> . Rozpoznawanie owoców za pomocą dotyku.	
Segregowanie owoców i warzyw według kolorów.	Dzielenie nazw owoców i warzyw rytmicznie (na sylaby), z jednoczesnym wyklaskiwaniem.
Zabawy na świeżym powietrzu: turlanie dyni, szukanie ukrytych owoców i warzyw.	
III. Zabawy swobodne w kącicach zainteresowań.	Słuchanie nazw warzyw podzielonych rytmicznie (na sylaby) przez N., składanie tych nazw w całość.
Ćwiczenia logopedyczne – <i>Język w sadzie</i> . Zabawa konstrukcyjna <i>Stworki z patisonów</i> . Zabawy tematyczne w kąciku <i>Stragan</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, I 6, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 8, IV 12, IV 18

Cele ogólne:

- poznawanie różnych owoców i warzyw,
- wzbogacanie słownictwa czynnego,
- rozpoznawanie warzyw i owoców za pomocą dotyku,
- rozwijanie syntezy i analizy słuchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wskazuje patisona wśród innych warzyw,
- samodzielnie podaje nazwę *patison* i nazwy innych owoców i warzyw,
- rozpoznaje wcześniej prezentowane owoce i warzywa za pomocą dotyku,
- dzieli rytmicznie nazwy owoców i warzyw (na sylaby),
- syntezuje sylaby z nazw owoców i warzyw oraz wskazuje odpowiedni owoc lub odpowiednie warzywo.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie i nazywanie owoców i warzyw.
Owoce i warzywa przyniesione przez dzieci.
Dzieci segregują warzywa i owoce według tej samej kategorii (kolor, kształt, wielkość, występowanie pod ziemią lub nad ziemią).
- Zorganizowanie w sali kącika tematycznego *Stragan*.
Koszyk, tace, pojemniki na warzywa i owoce, plastikowe warzywa i owoce.
- Oglądanie książeczek o owocach i warzywach.
Książeczki o warzywach i owocach, owoce i warzywa.
Dzieci sprawdzają, które z warzyw i owoców przedstawionych w książeczkach znajdują się w kąciku tematycznym. Przyporządkowują do każdego obrazka owoc lub warzywo i porównują, czy tak samo wygląda.

- Wykonanie toreb na zakupy z ekologicznych torebek papierowych.
Zszywacz, dla każdego dziecka: szara ekologiczna papierowa torebka, paski kolorowego papieru, nożyczki, klej.

Dzieci dokleją paski kolorowego papieru do ekologicznych torebek, tworząc z nich uszy. N. dodatkowo przyszywa je zszywaczem.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 5 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa bieżna *W sadzie*.

Bębenek.

Kiedy N. gra na bębenu, dzieci biegają po sali. Na przerwę w grze naśladują poszczególne czynności: wdrapywanie się na drzewo, zrywanie jabłek, schodzenie z drzewa, wkładanie owoców do koszyka, niesienie ciężkiego koszyka, zanoszenie go do domu, wysypywanie owoców z koszyka, mycie ich, krojenie, jedzenie. Na koniec dzieci głaszczą się po brzuchach, biorą puste koszyki i idą do sadu.

- Ćwiczenia dużych grup mięśniowych – *Szpaki w sadzie*.
Dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko jest drzewem – jabłką. Podnosi wysoko ręce – gałęzie. Drugie dziecko naśladuje szpaka: lata wokół i macha rękami – skrzydłami, unosząc je raz wyżej, raz niżej. Potem następuje zmiana ról.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Pilnujemy zbiorów*.

Trójkąt.

Dzieci naśladują psy, które pilnują zbiorów gospodarza. Poruszają się na czworakach w różnych kierunkach sali. Na sygnał (dźwięk trójkąta) psy zasypiają. Na podwójny sygnał (dwa uderzenia w trójkąt) psy budzą się i wracają do sadu.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Kto potrafi?*

Woreczek gimnastyczny dla każdego dziecka.

Dzieci próbują utrzymać równowagę podczas wykonywania następujących czynności:

- rysowania na podłodze kształtu jabłka (kółka) palcami jednej stopy,
- stania na jednej nodze jak strach na wróble w sadzie,
- stania na jednej nodze i próby kłaśnięcia nad głową (złapania komara),
- chodzenia z woreczkiem na głowie (koszem na owoce).
- Ćwiczenia oddechowe *W sadzie*.

Dzieci stają prosto, wykonują wddech nosem, podnoszą obie ręce w górę i sięgają po *wiszący na drzewie owoc*. Wypuszczają powietrze ustami i opuszczają ręce – wykonują skłon, *zostawiając owoc w koszu*. Powtarzają ćwiczenie kilkakrotnie.

II

- Animowanie warzyw.

Koszyk z warzywami.

N. wyjmuje z koszyka pojedynczo warzywa i je prezentuje. Przedstawia je dzieciom, opisuje ich wygląd i przeznaczenie.

- Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Patisony*.

Książka (s. 12–13) dla każdego dziecka, warzywa: pomidory, dynie, patisony, ziemniaki, kabaczki.

N. czyta dzieciom opowiadanie *Patisony*. Czytając, kładzie przed dziećmi warzywa wymienione w opowiadaniu: pomidory, dynie, patisony, ziemniaki, kabaczki. Dzieci mają przed sobą książki.

– *Babcia zaprasza nas jutro do siebie – oznajmiła mama. – Pomidory, dynie i patisony udały się tak nadzwyczajnie, że postanowiła obdarować nimi wszystkich krewnych i znajomych.*

– *A co to są te... patasony? – zainteresowała się Ada.*

– *Nie patasony, tylko patisony! – roześmiała się mama. – To warzywa z rodziny dyniowatych. Babcia twierdzi, że bardzo zdrowe. Można robić z nich sałatki, dodawać do leczy, gotować, kisić, smażyć. Pamiętaj te niby kotleciki w chrupiącej panierce, które jedliśmy ostatnio u dziadków?*

– *Były pyszne! – oblizła się Ada. – To z tych partinsonów?*

– *Patisonów – poprawiła mama.*

– *Cześć, dziewczyny – przywitał się tato, stając w drzwiach kuchni. – A gdzie Olek?*

– *Siedzi w pokoju i rysuje latające spodki – oznajmiła Ada. – Całkiem podobne do tych babcinych patefonów.*

– Do czego? – zdziwił się tato.
 – Do patisonów – wyjaśnił Olek, który właśnie wszedł do kuchni, aby pochwalić się swymi dziełami.
 – Może ktoś nazwał je tak na cześć ogrodnika, który wyhodował takie чудо – uśmiechnęła się mama.
 – Bo ziemniaki nazywają się ziemniaki, dlatego że rosną w ziemi, prawda? – chciał się upewnić Olek.
 – Na to wygląda – kiwnął głową tato. – Chociaż na Śląsku mówią na nie: grule, w Poznaniu: pyry, a w Warszawie: kartofle.
 – Tyle imion? – zdziwił się Olek.
 – Jak u króla! – zawołała Ada.
 – Bo ziemniak to taki król warzyw – uśmiechnęła się mama. – Czy jego wysokość pozwoli, że go ugotuję?
 – zapytała uprzejmie, stawiając garnek z ziemniakami na kuchence.
 Nazajutrz cała rodzina spotkała się u babci i dziadka. Zbieranie pomidorów, dyń, patisonów i kabaczków (które Ada nazywała kabatkami) okazało się świetną zabawą.
 Olek nabierał prawdziwych skarbów. W jego koszyku znalazł się najładniejszy patison, mała dynia w kształcie gąski i pomidor, który wyglądał jak czajnik, bo miał śmieszny czubek z jednej strony.
 Gdy tato zapytał synka, co tam zachomikował, dziadek natychmiast przypomniał sobie, czyją norkę miał dzieciom pokazać.
 – Czy tu naprawdę mieszka chomik? – powątpiewała Ada, patrząc na niepozorny otwór w ziemi.
 – Widziałem go na własne oczy – przekonywał dziadek. – Zbierał zapasy na zimę, zupełnie jak my.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania.

N. zadaje dzieciom pytania:

- Jakie warzywa rosły u babci w ogrodzie?
- Kto jest królem warzyw?
- Jak inaczej można nazwać ziemniaka?

Już Indianie uprawiali patisona jako warzywo. Za sprawą Hiszpanów i ich odkryć geograficznych dotarł on do Europy – razem z dynią i kabaczkami. Traktowany był początkowo jako roślina ozdobna, w końcu na dobre zdomowił się w europejskiej kuchni i na stołach. Zielone, białe, a nawet granatowo-fioletowe czy prawie czarne – takie są kolory patisonów. Mogą mieć wielkość dużego talerza, mają twardą skórkę, niezwykle wygląd – przypominają kształtem pojazd kosmiczny. Patison ma delikatny smak i aromat oraz jasnokremowy miąższ. Młode owoce patisona można dodawać do sałatek, starsze natomiast – dusić, smażyć lub marynować w occie.

- Prezentowanie owoców i warzyw.

Wybrane warzywa i owoce.

N. pokazuje pojedynczy owoc lub pojedyncze warzywo. Pyta, czy dzieci wiedzą, jak się on/ono nazywa. Dzieci omawiają jego wygląd: wielkość, kolor, kształt. Podają go/je sobie w kole, dotykają, wąchają.

- Zabawa dydaktyczna *Magiczne pudełko*.

Wybrane warzywa i owoce, pudełko.

N. prezentuje po dwa okazy owoców i warzyw dla 3-latków (cztery okazy dla 4-latków). Dzieci dotykają każdego owocu i warzywa. Następnie jedno dziecko odwraca się tyłem, a N. chowa do pudełka wybrany przez siebie okaz. Chętne dziecko rozpoznaje go po kształcie, za pomocą dotyku, bez udziału wzroku. Pozostałe dzieci brawami nagradzają prawidłowe odpowiedzi.

- Zabawa dydaktyczna *Owoce i warzywa*.

Wybrane warzywa i owoce, np.: banan, pomidor, ogórek, cebula, burak, papryka, winogrona.

Dzieci 3-letnie segregują owoce i warzywa według koloru, a 4-letnie dzieła rytmicznie (na sylaby) nazwy warzyw i owoców. Dzieci młodsze mają za zadanie wskazać owoc lub warzywo, którego nazwę wymieni starszy kolega/starsza koleżanka (z podziałem na sylaby).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Turlanie dyni. Slalom pomiędzy dyniami.

Kilka dyń (minimum 3 sztuki), 2 szarfy.

N. wyznacza w ogrodzie przedszkolnym miejsce do turlania dyni, oznaczając szarfami linie startu i mety. Chętne dziecko ma za zadanie przeturlać dynię oburącz od startu do mety. Dziecko, które

zakończy zadanie, zostaje nagrodzone oklaskami. Następnie N. ustawia w ogródku kilka dyń w jednym rzędzie, w odległości ok. 1 metra od siebie. Zadanie dzieci polega na sprawnym przebiegnięciu slalomem, z omijaniem dyń raz z jednej, raz z drugiej strony.

- Szukanie ukrytych owoców i warzyw.

Dowolne 2 owoce i 2 warzywa.

N. chowa w ogrodzie przedszkolnym dowolne warzywo (dowolny owoc), a dzieci mają za zadanie je (go) odnaleźć. To dziecko, które znajdzie warzywo (owoc), stara się określić, gdzie ono (on) było (był), posługując się określeniami położenia w przestrzeni. Dodatkowo dzieci 4-letnie podają kategorię: czy był to owoc, czy było to warzywo.

III

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań	Karta pracy, cz. 1, nr 14
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – słuchają nazw warzyw przedstawionych na zdjęciach, podzielonych rytmicznie (na sylaby) przez N., – podają całą nazwę i wskazują na zdjęciu odpowiednie warzywo, – odczytują ciąg obrazkowy i uzupełniają go o brakujące warzywo.

- Ćwiczenia logopedyczne – *Język w sadzie*.

Lusterko dla każdego dziecka.

Dzieci otrzymują lusterka. N. dokładnie prezentuje ułożenie języka podczas wykonywania poszczególnych ćwiczeń.

- *Język jedzie do sadu na koniku.*

Dzieci naśladują odgłosy wydawane przez konika – uderzają językiem o podniebienie twarde – kłaskanie.

- *Drabina.*

Dzieci rozpoczynają ćwiczenie od ułożenia języka na dole, za zębami, pilnując, aby nie wychodził przed zęby. Potem język wchodzi na *pierwszy szczebel drabiny* – na górę, za zębami. Następnie na *drugi szczebel drabiny* – do wałka dziąsłowego, i zeskakuje na dół – do dolnych zębów.

- Ćwiczenia oddechowe – *Wąchamy owoce.*

Dzieci naśladują wąchanie owoców, wciągając powietrze nosem i wypuszczając je ustami.

- Zabawa konstrukcyjna *Stworki z patisonów.*

Dla każdego dziecka: patison, plastelina, wykałaczki, grube flamastry.

N. rozdaje dzieciom patisony. Przypomina ich nazwę. Starsze dzieci dzielą ją rytmicznie (na sylaby), jednocześnie klaszcząc. Za pomocą plasteliny i wykałaczek zamieniają patisony w stworki. Dorysowują brakujące elementy grubymi flamastrami.

- Zabawy tematyczne w kąciaku *Stragan.*

Ekologiczne torby na zakupy, elementy z kąciaka kuchennego.

Początkowo N., a potem chętne dziecko pełni rolę sprzedawcy. Dzieci otrzymują ekologiczne torby na zakupy. Mogą kupić nazwane przez siebie warzywo lub nazwany owoc. Sprzedawca wydaje towar, gdy dziecko właściwie nazwie owoc i warzywo oraz użyje zwrotów grzecznościowych.

N. zwraca uwagę na używanie zwrotów grzecznościowych podczas robienia zakupów.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wypowiadanie się na temat obrazka przedstawiającego zachowania dzieci, które sprzyjają lub nie sprzyjają zdrowiu. Opisywanie poszczególnych sytuacji. Rozwijanie umiejętności kojarzenia oraz wypowiadania się na zadany temat. Usprawnianie ręki – <i>Piaskowe zagadki</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5.	
II. Zabawa na powitanie. Wysłuchanie piosenki <i>Owoce i warzywa</i> . Omówienie tekstu piosenki. Zabawa ruchowa do piosenki. Cel: rozwijanie słuchu muzycznego.	
Rozwijanie sprawności manualnej – malowanie palcem umoczonym w farbie.	Rozwijanie sprawności manualnej – rysowanie po śladach rysunków, malowanie palcem umoczonym w farbie.
Zabawa ruchowa <i>Kłaśnij, kiedy zobaczysz...</i>
Zabawy na świeżym powietrzu: wskazywanie w ogrodzie przedmiotów, które mają taki kolor jak wybrany owoc lub wybrane warzywo. Zabawa ruchowa <i>Berek</i> .	
III. Zabawa połączona z degustacją, przełamująca opór przed próbowaniem wybranych warzyw. Zabawa dydaktyczna <i>Warzywne rymy i owocowe rymy</i> . Twórcza praca plastyczna <i>Witaminki</i> .	
Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.	Układanie puzzli.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- uświadomienie zagrożeń wynikających z braku higieny i niezdrowego trybu życia,
- uświadomienie znaczenia wartości odżywczych owoców i warzyw,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- śpiewa refren piosenki,
- wymienia owoce występujące w piosence,
- przestrzega podstawowych zasad higieny,
- wie, że spożywanie owoców i warzyw jest zdrowe,
- wykonuje pracę plastyczną według instrukcji.

Przebieg dnia

I

- Wypowiadanie się na temat obrazków przedstawiających zachowania dzieci, które sprzyjają lub nie sprzyjają zdrowiu.
Obrazki przedstawiające dzieci w różnych sytuacjach sprzyjających i niesprzyjających zdrowiu, np.: jedzące cukierki, wkładające brudne ręce do buzi, bawiące się piłką, jeżdżące na rowerze itp.
Dzieci omawiają poszczególne obrazki zgromadzone na stoliku, a następnie wyszukują wśród nich te, które przedstawiają zachowania sprzyjające zdrowiu. Dzieci 4-letnie próbują uzasadnić swój wybór.
- Usprawnianie ręki – *Piaskowe zagadki*.
Tacka z piaskiem dla każdej pary dzieci.
Dzieci dobierają się w pary. N. wręcza każdej parze tackę z piaskiem. Jedno dziecko palcem rysuje wybrane przez siebie kształty na tackę z piaskiem, a drugie dziecko z pary odgaduje, co przedstawia praca. Następnie dzieci zamieniają się rolami.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 65).

II

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci, wymawiając głośno ich imiona. Powitane dzieci wstają i się kłaniają.
- Wysłuchanie piosenki *Owoce i warzywa* (sł. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Owoce i warzywa*.

Gru - szki, śli - wki, ja - bka, lu - dzie je zja - da - ją,
 słod - kie i wi - ta - min wie - le w so - bie ma - ją.
 Wi - ta - mi - na A, wi - ta - mi - na C
 są w o - wo - cach i wa - rzy - wach. Ka - żdy o tym wie.

1. *Gruszki, śliwki, jabłka,
 ludzie je zjadają,
 słodkie i witamin
 wiele w sobie mają.*

*zdrowe i dlatego
 często je spożywaj.*

Ref.: *Witamina A...*

Ref.: *Witamina A, witamina C
 są w owocach i warzywach.
 Każdy o tym wie.*

3. *Zupa jarzynowa,
 przecier ogórkowy.
 Jedz warzywa i owoce,
 będziesz zawsze zdrowy.*

Ref.: *Witamina A...*

2. *Groszek, pomidory
 i inne warzywa*

- Omówienie tekstu piosenki.
N. zadaje dzieciom pytania:
 - *Jaka jest ta piosenka: wesoła czy smutna, szybka czy wolna?*
 - *O czym jest piosenka?*
 - *Gdzie można znaleźć witaminy?*
 - *Jakie owoce lubicie jeść najbardziej?*

Witaminy to substancje niezbędne dla zachowania zdrowia i prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka. Nazwa *witamina* pochodzi od łacińskiego słowa *vita*, co oznacza *życie*. W większości przypadków witaminy muszą być dostarczane organizmowi z pożywieniem. W niewielkich ilościach są także produkowane w skórze pod wpływem promieniowania słonecznego (witamina D) lub przez bakterie w przewodzie pokarmowym (witamina K, witaminy z grupy B). Niedobór witamin w diecie jest przyczyną wielu chorób.

- Zabawa do piosenki.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Owoce i warzywa*, obrazki.

N. dzieli dzieci na grupy, każdej przydziela odpowiedni obrazek (odpowiednie obrazki) (np. w I zwrotce – gruszki, śliwki, jabłka; do refrenu – owoce i warzywa). Dzieci siedzą na dywanie; w momencie, kiedy w tekście piosenki występują słowa dotyczące ich obrazka, wstają, podnosząc ten obrazek wysoko.

Karta pracy, cz. 1, nr 7

- Dzieci:
- malują palcem maczanym w farbie rysunek wybranego owocu,
 - określają kolor danego owocu,
 - kolorują małe koła na niebiesko lub odbijają w nich palec maczany w niebieskiej farbie.

Karta pracy, cz. 1, nr 15

- Dzieci:
- rysują po śladach rysunków owoców,
 - malują palcem maczanym w farbie rysunek wybranego owocu,
 - słuchają rymowanki i wskazują obrazek, który ilustruje jej tekst.

- Zabawa ruchowa *Kłaśnij, kiedy zobaczysz...*

Obrazki: gruszki, śliwki, jabłka.

N. pokazuje obrazki owoców, o których była piosenka. Ustala z dziećmi sposób reakcji na podniesienie w górę konkretnego obrazka, np. gruszka – dzieci klaszczą, śliwka – kucają, jabłko – stają na palcach. W przerwach między pokazywaniem dzieci swobodnie spacerują po sali.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Wskazywanie w ogrodzie przedmiotów, które mają taki kolor jak wybrany owoc lub wybrane warzywo.
- Zabawa ruchowa *Berek*.
Dzieci uciekają przed berkiem. Dotknięte dziecko zostaje nowym berkiem. Dzieci mogą jednak uchronić się przed złapaniem przez berka, jeśli będą dotykać drzewa.

III

N. przypomina dzieciom o konieczności mycia warzyw i owoców przed ich spożyciem.

- Zabawa połączona z degustacją – *Smakosze*.
Dowolnie wybrane warzywa do degustacji, talerzyki, nóż.
N. przygotowuje z dziećmi warzywa do degustacji (myje je, obiera chętnym, kroji) i rozkłada je na talerzykach, które potem stawiają na stolikach. Chętne dzieci próbują wybranych warzyw.
- Zabawa dydaktyczna *Warzywne rymy i owocowe rymy*.
N. zachęca dzieci do tworzenia rymów związanych z warzywami i owocami, np. *gruszka – puszka*. Mogą to być słowa wymyślone przez dzieci lub już istniejące.
- Twórcza praca plastyczna *Witaminki*.
Dla każdego dziecka: kartka papieru, kredki i mazaki.
Dzieci rysują produkty, w których znajdują się witaminy. Do dyspozycji mają artykuły plastyczne wybrane przez N.

Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań

Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.

Układanie puzzli

- Wyprawka plastyczna, karta F.**
- Dzieci:
- układają puzzle.

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Wypowiadanie się na temat ilustracji przedstawiających drzewa owocowe i zdjęcia owoców w książkach i czasopismach z kącika książki. Dekorowanie sali poprzez wykonanie drzew owocowych.	Liczenie, stosowanie określenia <i>tyle samo</i> .
	Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5.	
II.	Określanie nazw i cech owoców. Zabawa integracyjna <i>Kto lubi kompot?</i> Ćwiczenie twórcze – kończenie zdania. Zabawa dydaktyczna <i>Tyle samo owoców</i> .	
	Zabawy konstrukcyjne. Cel: rozwijanie sprawności manualnej oraz precyzji drobnych ruchów rąk.	Rysowanie po śladzie, przeliczanie w zakresie 4, utrwalanie pojęcia <i>tyle samo</i> . Cel: rozwijanie umiejętności przeliczania elementów.
	Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Znajdź warzywo</i> , zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń znajdujących się na placu przedszkolnym.	
III.	Zajęcia kulinarne – <i>Suszone jabłka</i> – wykonanie koralików z jabłek (do suszenia). Przygotowanie kącika <i>Spizarnia</i> . Tworzenie form przymiotnikowych. Usprawnianie ręki.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 8, IV 15, IV 18, IV 19

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności liczenia w zakresie 4,
- poznawanie wybranych owoców,
- poznawanie sposobów przechowywania i przetwarzania owoców i warzyw,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- liczy w zakresie 4,
- rozpoznaje i nazywa wybrane owoce z sadu i z ogrodu,
- zna niektóre sposoby przechowywania i przetwarzania owoców i warzyw,
- koloruje przygotowane sylwety.

Przebieg dnia

I

- Zabawa czytelnicza – *W kąciku książki*.
Książki i czasopisma o tematyce ogrodniczej i sadowniczej z kącika książki.
Dzieci wraz z N. oglądają ilustracje drzew w sadzie i zdjęcia owoców w zgromadzonych książkach i czasopismach. N. czyta informacje umieszczone pod zdjęciami, podaje nazwy drzew i owoców.
- Dekorowanie sali – *Drzewa owocowe*.
Wycięte z papieru kształty owoców: jabłoni, gruszy i śliwy, oraz ich liści (po jednym owocu i liściu dla dziecka), pastele olejne, kredki, klej, trzy duże sylwety drzew wycięte z szarego papieru lub tektury (do przyklejenia owoców), pinezki.
Dzieci kolorują pastelami olejnymi lub kredkami przygotowane wcześniej przez N. sylwety owoców: jabłoni, gruszy i śliwy, oraz ich liście. Przyklejają liście i odpowiednie owoce na trzech dużych sylwetach drzew, wyciętych z szarego papieru lub tektury, umieszczonych w sali. Młodsze dzieci określają na oko, na którym drzewie jest najwięcej owoców. Starsze dzieci liczą owoce na poszczególnych drzewach z pomocą N. i oceniają, gdzie jest ich więcej lub czy jest ich *tyle samo*.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 65).

II

- Zabawa dydaktyczna *Jaki to owoc?*

Taca z różnymi owocami sezonowymi, np.: jabłkiem, gruszką, morelą, wiśnią, śliwką, wizytówka z napisem *Owoce*.

N. odkrywa tacę pełną różnych owoców sezonowych i pyta dzieci: *Kto z was powie, jak nazywamy wszystko to, co mam na tacy?* Pokazuje kolejno owoce, wymienia ich nazwy oraz podaje wybraną cechę. Dzieci przekazują sobie wybrany owoc, oglądają go i dodają kolejną cechę, np.: *jabłko jest: słodkie, rumiane, twarde; gruszka jest: żółta, słodka, pękata; morela jest: kosmata, pomarańczowa, miękka; wiśnia jest: mała, ciemnoczerwona; śliwka jest: owalna, fioletowa*, itd. Dzieci oceniają wielkość, kształt, gładkość skórki, twardość i kolor. N. pozostawia owoce na straganie i zawiesza wizytówkę z napisem *Owoce* do globalnego czytania.

- Zabawa integracyjna *Kto lubi kompot?*

N. zaprasza do środka koła dzieci, które lubią kompot z wymienionych owoców, np.: jabłek i gruszek, malin i jeżyn, malin i porzeczek, agrestu i czereśni itd.

- Ćwiczenie twórcze.

Dzieci starsze kolejno kończą zdanie: *Gdyby na świecie nie było drzew owocowych, to...*

Dzieci młodsze kończą zdanie: *Z jabłek zrobię...*

- Zabawa dydaktyczna *Tyle samo owoców.*

Dla każdego dziecka: podkładka z filcu i wycięte z filcu sylwety jabłek, gruszek i śliwek.

N. rozdaje dzieciom podkładki z filcu i wycięte z filcu sylwety jabłek, gruszek i śliwek. Prosi, by każde dziecko położyło na podkładce tyle samo owoców, ile N. zawiesza na tablicy.

Zabawy konstrukcyjne	Karta pracy, cz. 1, nr 16
<p>Klocki. Dzieci bawią się na dywanie klockami, a chętnie układają drzewa z klocków w kształcie figur geometrycznych.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dorysowują brakujące fragmenty rysunków drzew – rysują po śladzie szarych linii, – kończą kolorować drzewa zieloną kredką, – nakleją na obrazkach drzew tyle samo owoców, ile jest ich pod drzewami, – dzielą rytmicznie (na sylaby) nazwy owoców, łącząc tę czynność z klaskaniem, – kolorują rysunki owoców.

- Zabawa w kole z piłką – *Owocowy telefon*.

Piłka.

Dzieci siedzą w dużym kole z rozsuniętymi prostymi nogami i turlają do siebie piłkę, wymieniając nazwy owoców, do których dzwonią, np.: *Jabłko do gruszki* – dziecko, które złapało piłkę, mówi: *Gruszka do moreli*, dziecko morela dzwoni do dowolnego kolegi – owocu, itd.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Znajdź warzywo.*

Różne warzywa.

N. chowa w różnych miejscach w ogrodzie tyle warzyw, ile jest dzieci (należy pamiętać o ich zabezpieczeniu – np. w woreczku, siatce). Zadaniem każdego dziecka jest przyniesienie jednego warzywa. Dzieci, które mają z tym kłopot, mogą poprosić o pomoc kolegę, koleżankę lub N. Warzywa zbierane są w jednym miejscu, a następnie przenoszone do sali (na kolejne zajęcia).

- Zabawy swobodne z wykorzystaniem urządzeń znajdujących się w ogrodzie przedszkolnym.

III

- Zajęcia kulinarne – *Suszone jabłka.*

Jabłka, nóż, sznurek.

N. kroi jabłka (umyte i z wykrojonymi gniazdami nasiennymi) na poprzeczne plastry. Dzieci nawlekają je na sznurki, robią z jabłek korale, które zawieszają do wysuszenia w przewiewnym miejscu (można je również dosuszyć w piekarniku w przedszkolnej kuchni lub suszarce do grzybów). Po wysuszeniu umieszczamy je w kąciku *Spizarnia*.

- Przygotowanie kącika *Spizarnia*.

Różne przetwory przyniesione przez dzieci z domu.

N. przygotowuje regał lub półeczki na spizarnię. Dzieci ustawiają słoiczki z różnymi przetworami, które przyniosły z domu. Opowiadają o zawartości słoiczka, który przyniosły, i porządkują spizarnię zgodnie z poleceniami N., np.: *na dolnej półce ustawiamy przetwory z owoców* (kompoty, dżemy, konfitury), *a na górnej półce – przetwory z warzyw* (ogórki – kiszzone lub konserwowe, marynowaną dynię lub kabaczki, ćwikłę itp.). *Nad kompotami kładziemy przetwory z warzyw, obok ogórków – dynię, za dynią – przecier pomidorowy, itp.*

- Zabawa dydaktyczna *Lody dla ochłody*.

Czapka kucharska, fartuch, obrazki różnych owoców (np.: malin, gruszek, wiśni, moreli), dla każdego dziecka: kartka z narysowanym trójkątnym wafelkiem i kredki.

N. zakłada na głowę białą kucharską czapkę, zawiązuje fartuch i woła: *Lody, lody, lody. Sprzedają lody dla ochłody!* N. pyta dzieci, jakie smaki lodów lubią najbardziej. Prosi dzieci o utworzenie nazw lodów w zależności od owoców, z jakich są zrobione. Pokazuje obrazki owoców, np.: malin – lody malinowe, gruszek – lody gruszkowe, wiśni – lody wiśniowe, moreli – lody morelowe, itp. Rozdaje dzieciom kartki z narysowanym trójkątnym wafelkiem i prosi o dorysowanie i nazwanie ulubionych lodów.

Październik, tydzień 1

Dzień 4

Idzie jesień... przez ogród i sad

Warzywna układanka

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Rozmowa tematyczna – *Co zjadamy?* Zabawa rytmiczna do piosenki *Owoce i warzywa*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5.

II. Zabawa grupowa na powitanie – *Czy to warzywo? Czy to owoc?* Zabawa badawcza *Co warzywa mają w środku?* Praca plastyczna *Przetwory na zimę*. Cel: rozwijanie sprawności manualnej.

Ćwiczenie rozwijające umiejętność spostrzeżenia – łączenie dwóch połówek tych samych warzyw.

Ćwiczenie słuchu fonematycznego, rysowanie po śladzie.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa *Warzywna wyszukiwanka*, pomoc w zagospodarowaniu miejsca na ogródek, zabawy swobodne z wykorzystaniem piątek.

III. Zabawa dydaktyczna *Zapachy jesieni*. Rozwijanie zmysłu węchu. Zabawa integracyjna *Pomidor*.

Zabawy w kąciku kulinarnym.

Ćwiczenie logicznego myślenia, kolorowanie rysunku.

Wykonanie chłodnika – degustowanie potrawy z warzyw i owoców.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 8, IV 13, IV 18

Cele ogólne

- uświadamianie wartości odżywczych owoców i warzyw,
- rozpoznawanie owoców i warzyw,
- rozwijanie sprawności manualnej,
- rozwijanie zmysłu węchu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, że spożywanie owoców i warzyw jest zdrowe,
- rozpoznaje nazwy wybranych owoców i warzyw,
- wykonuje pracę plastyczną według instrukcji,
- rozpoznaje wybrane warzywa po zapachu.

Przebieg dnia

I

- Rozmowa tematyczna – *Co zjadamy?*
Zdjęcia produktów spożywczych, wycięte z gazetek reklamowych.
Omówienie zasad zdrowego żywienia, oglądanie zdjęć produktów spożywczych wyciętych przez N. (lub wydartych przez starsze dzieci) z gazetek reklamowych.
- Zabawa rytmiczna do piosenki *Owoce i warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 69).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Owoce i warzywa.
N. odtwarza nagranie piosenki *Owoce i warzywa*. W rytm piosenki dzieci klaszczą, tupią, uderzają dłońmi w kolana. Po zakończeniu nagrania dzieci rapują rytmicznie końcowe słowa piosenki: *Witamina A, witamina C są w owocach i warzywach, każdy o tym wie.*
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 65).

II

- Zabawa grupowa na powitanie – *Czy to warzywo? Czy to owoc?*
N. wymienia nazwy warzyw, owoców i innych dowolnych produktów. Gdy wymieni nazwę warzywa lub owocu, dzieci podnoszą kciuk na znak aprobaty; gdy powie nazwę innego produktu, dzieci opuszczają kciuk.
- Zabawa badawcza *Co warzywa mają w środku?*
Warzywa, np.: burak, cebula, ogórek, marchew, papryka itp., nóż.
N. wybiera z kącika warzywnego po dwa dowolne warzywa, pokazuje je dzieciom, a one podają ich nazwy. N. kroí warzywa na plastry, pokazując dzieciom ich przekroje – podłużny i poprzeczny.

<p>Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań</p> <p>Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.</p>	<p>Karta pracy, cz. 1, nr 17</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rysują ołówkiem po śladzie rysunku warzyw, – dzielą rytmicznie (na sylaby) nazwy warzyw przedstawionych na rysunku: marchew, ogórek, burak, – kolorują rysunek tego warzywa, które najbardziej lubią jeść, – rozpoznają warzywa po ich przedstawionych fragmentach i je nazywają.
<p>Karta pracy, cz. 1, nr 6</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łączą liniami części tego samego warzywa, – nazywają warzywa, – kolorują koła lub odbijają palec umoczony w zielonej farbie. 	<p>Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań</p> <p>Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.</p>
<p>Praca plastyczna <i>Przetwory na zimę</i></p> <p>Wyprawka plastyczna, karta 15, kredki.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kończą kolorować dżemy i przeciery odpowiednimi kolorami, – nakleją na rysunkach słoików odpowiednie naklejki. 	<p>Praca plastyczna <i>Przetwory na zimę</i></p> <p>Wyprawka plastyczna, karta 15.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypełniają rysunki słoików odpowiednimi przetworami za pomocą różnych pieczętek, – nakleją na rysunkach słoików odpowiednie naklejki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Warzywna wyszukiwanka*.
Dzieci szukają na świeżym powietrzu przedmiotów w kolorze wymienionym przez N., np. *Pokażcie mi coś w takim kolorze jak pomidor.*
- Pomoc w zagospodarowaniu miejsca na ogródek.
N. wraz z dziećmi prowadzi proste prace porządkowe: grabienie liści, wrywanie chwastów itp.
- Zabawy swobodne z wykorzystaniem piłek.

III

- Zabawa integracyjna *Pomidor*.
Dzieci siedzą w kole, wybrana osoba próbuje rozśmieszyć kolegę, zadając zabawne pytania. Osoba odpowiadająca musi powiedzieć za każdym razem z poważną miną słowo *pomidor*. Jeśli jej się nie uda, następuje zamiana, pytane dziecko zadaje teraz pytania innemu dziecku.

- Zabawa dydaktyczna *Zapachy jesieni*.

Pokrojone na tackach warzywa, np.: pomidor, ogórek, szczypiorek, cebula, gałązki kopru, rozgnieciony ząbek czosnku, opaska.

Dzieci siadają w kole i wąchają wybrane przez siebie warzywa, przygotowane na tackach. Wyrażają swoje odczucia – określają, czy jest to przyjemny zapach, czy ostry, nazywają warzywa. N. zaśnięcia wybranemu dziecku oczy opaską i daje do powąchania wybrane warzywo (z tych wcześniej wąchanych). Dziecko podaje jego nazwę. Jeśli odpowie błędnie, dostaje podpowiedź ustną, dotyczącą wyglądu warzywa.

Zabawy w kąciku kulinarnym	Karta pracy, cz. 1, nr 18
Zabawy w kąciku kulinarnym według pomysłów dzieci.	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyglądają się obrazkom warzyw, nazywają je; określają, jak nazywają się otrzymane z nich zupy, – ozdabiają garnek, rysując kredkami wzory po zaznaczonych śladach, – mówią, w jaki sposób można rozpoznać warzywa przedstawione na zdjęciach, nie dotykając ich.

- Wykonanie chłodnika.

Wybrane warzywa i owoce, np.: ogórki, rzodkiewki, kefir, sól, tarka, dla każdego dziecka: kubeczek jednorazowy i łyżeczka jednorazowa.

N. ściera na tarce warzywa, np.: ogórek, rzodkiewkę. Zachęca dzieci do przygotowania chłodnika w kubeczkach jednorazowych, zgodnie z przepisem: łyżeczka kefiru, łyżeczka startych warzyw i sól do smaku. Chętne dzieci próbują przygotowanej zupy.

Październik, tydzień 1

Dzień 5

Idzie jesień... przez ogród i sad

Owocowe szaszłyki

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Składanie w całość pociętych obrazków owoców i warzyw. Ćwiczenia oddechowe z wykorzystaniem piórek. Rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej oraz fazy wdechu/wydechu. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5.

II. Zabawa dramowa *Co robię?* Wspólne przygotowanie produktów niezbędnych do wykonania owocowych szaszłyków. Działanie praktyczne oraz wspólne spożywanie posiłku. Cel: rozwijanie umiejętności odczuwania radości ze wspólnej pracy. Zabawa integracyjna *Żegnamy się*.

Zabawy na świeżym powietrzu: slalom owocowo-warzywny, szukanie ukrytych owoców i warzyw. Zabawy swobodne na wybranym sprzęcie terenowym.

III. Lepienie owocu i warzywa z plasteliny. Słuchanie wiersza J. Brzechwy *Na straganie*. Swobodne improwizacje ruchowe przy piosence *Owoce i warzywa*. Utrwalanie tekstu piosenki.

Wyszukiwanie książeczek z obrazkami przedstawiającymi owoce i warzywa.

Opisywanie obrazka, wskazywanie pomyłek, nazywanie warzyw i rytmiczne dzielenie ich nazw (na sylaby).

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, II 3, II 9, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- wzbogacanie doświadczeń smakowych,
- rozwijanie inwencji twórczej,
- wdrażanie do uważnego słuchania wiersza.

Cele operacyjne

Dziecko:

- potrafi skomponować zdrową przekąskę,
- wykonuje działania praktyczne według instrukcji,
- uważnie słucha wiersza.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej.
Obrazki owoców i warzyw pocięte na kawałki.
Dzieci składają w całość pocięte obrazki owoców i warzyw.
- Ćwiczenia oddechowe z wykorzystaniem piórek.
Jedno sztuczne piórko dla każdej pary dzieci.
Dzieci siedzą przy stolikach w parach, naprzeciwko siebie. Jedno dziecko dmucha piórko do dziecka siedzącego naprzeciwko, a następnie dochodzi do zamiany ról. Należy pamiętać o tym, że wdech wykonywany jest nosem, a wydech – ustami.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 5 (przewodnik, cz. 1, s. 65).

II

- Zabawa dramowa *Co robię?*
Wybrane dziecko prezentuje wymyśloną przez siebie czynność (np.: jazdę na rowerze, jedzenie jabłka itp.). Zadaniem grupy jest odgadnąć, jaką czynność pokazuje dziecko.
- Działanie praktyczne – *Owocowe szaszłyki.*
Owoce potrzebne do wykonania szaszłyków, ściereczki, tacki, nożyki, wykałaczki lub patyki do szaszłyków.
Dzieci najpierw myją ręce, a następnie owoce, wycierają je czystą ściereczką i układają na tackach. N. obiera owoce ze skórki (te, w których jest ona niejadalna) i kroci. Dzieci układają części na talerzykach, a następnie nabijają wybrane z nich na wykałaczkę lub patyczek do szaszłyków. Najlepiej, aby to były kompozycje składające się z różnorodnych owoców.

Dzieci mogą pomóc N. w krojeniu owoców za pomocą plastikowych nożyków, należy jednak pamiętać o zachowaniu zasad bezpieczeństwa. Dzieci powinny stać w pewnej (bezpiecznej) odległości od siebie, w małych grupach.

- Wspólny poczęstunek.
Po wykonaniu szaszłyków dzieci siadają do stołów, zjadając przygotowaną potrawę. Podczas posiłku pamiętają o używaniu zwrotów grzecznościowych i przestrzeganiu zasad higieny.
- Zabawa integracyjna *Żegnamy się...*
Dzieci poruszają się po sali. Na hasło N.: *Żegnamy się...* dzieci żegnają się wskazaną częścią ciała, np. *Żegnamy się brzuchami.* Zabawę powtarzamy, za każdym razem wskazując inną część ciała.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Ślalom owocowo-warzywny.
Dynie, jabłka.
N. rozkłada na ziemi dynie i jabłka. Zadaniem dzieci jest wykonać ślalom między nimi, uważając na drobniejsze okazy.
- Szukanie ukrytych owoców i warzyw.
Owoce i warzywa, np.: jabłko, gruszka, marchewka.
N. chowa w ogrodzie przedszkolnym (w miejscu dość widocznym dla dzieci) wybrane owoce i warzywa. Zadaniem dzieci jest odnaleźć wskazane warzywo/wskazany owoc i przynieść je do N.
- Zabawy swobodne na wybranym sprężenie terenowym.

III

- Lepienie owocu i warzywa z plasteliny.

Dla każdego dziecka: tacki, plastelina w różnych kolorach.

Dzieci dostają tacki. Kładą na nich kawałki kolorowej plasteliny. Wyrabiają plastelinę, a potem lepią z niej owoce i warzywa (3-latki: jabłko, marchewka, 4-latki: dowolne). Można z nich zrobić dekorację lub zabrać je do domu.

- Słuchanie wiersza J. Brzechwy *Na straganie*.

Dzieci słuchają wiersza, mówią w odpowiednim miejscu powtarzający się tekst: *A to feler – westchnął seler.*

*Na straganie w dzień targowy
Taki słyży się rozmowy:*

*„Może pan się o mnie oprze,
Pan tak wędnie, panie koprze”*

*„Cóż się dziwić, mój szczypiorku,
Leżę tutaj już od wtorku!”*

*Rzecz na to kalarepka:
„Spójrz na rzepę – ta jest krzepak!”
Groch po brzuszku rzepę klepie:
„Jak tam, rzepo? Coraz lepiej?”*

*„Dzięki, dzięki, panie grochu,
Jakoś żyje się po trochu.*

*Lecz pietruszka – z tą jest gorzej:
Błada, chuda, spać nie może”*

*„A to feler” –
Westchnął seler.*

*Burak stroni od cebuli,
A cebula doń się czuli:*

*„Mój buraku, mój czerwony,
Czybyś nie chciał takiej żony?”*

*Burak tylko nos zatyka:
„Niech no pani prędej zmyka,*

*Ja chcę żonę mieć buraczą,
Bo przy pani wszyscy płaczą”*

*„A to feler” –
Westchnął seler.*

*Naraz słyhać głos fasoli:
„Gdzie się pani tu gramoli?!”
„Nie bądź dla mnie taka wielka” –
Odpowiada jej brukselka.*

*„Widzieliście, jaka krewka!” –
Zaperzyła się marchewka.*

*„Niech rozsądzi nas kapusta!”
„Co, kapusta?! Głowa pusta?!”*

*A kapusta rzecz smutnie:
„Moi drodzy, po co kłótnie,*

*Po co wasze swary głupie,
Wnet i tak zginiemy w zupie!”*

*„A to feler” –
Westchnął seler.*

- Rozmowa na temat wiersza.

Dzieci wypowiadają się na temat wiersza, N. zadaje pytania:

- *Jakie warzywa występowały w wierszu?*
- *O co kłóciły się warzywa?*
- *Które warzywo najbardziej wam się podobało?*

Oglądanie książeczek o owocach i warzywach

Karta pracy, cz. 1, nr 19

Książeczki z obrazkami przedstawiającymi owoce i warzywa.

Dzieci wyszukują książeczki z ilustracjami przedstawiającymi owoce i warzywa, a potem je oglądają.

Dzieci:

- opisują obrazki znajdujące się na karcie pracy,
- słuchają wiersza *Na straganie*,
- wskazują pomyłki poprzez ich podkreślenie,
- nazywają warzywa, dzielą rytmicznie ich nazwy (na sylaby) z jednoczesnym klaskaniem.

- Swobodne improwizacje ruchowe przy piosence *Owoce i warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 69). Utrwalanie tekstu piosenki.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Owoce i warzywa*.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenie spostrzegawczości – *Którego zwierzątko brakuje?* Ćwiczenia słownikowe *Orzechy*. Ćwiczenia oddechowe *Wyścigi orzechów*. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6.
- II. Oglądanie albumów przyrodniczych o ptakach. Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Ptaki w parku*. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. Wzbogacenie wiedzy o życiu wiewiórek. Cel: poznawanie zwyczajów wiewiórek. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki, do dziupli*.
- Kolorowanie rysunku wiewiórki. | Kolorowanie rysunku wiewiórki i nazywanie pokarmu, którym się żywi. Przeliczanie szyszek.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa *Znajdź orzech*, ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej – *Orzech na tyłce*.
- III. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Gdzie jest wiewiórka?* Zabawa dydaktyczna *Szukaj koloru...* Układanie rytmów. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Ptaki, do gniazd*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 8, IV 12, IV 18

Cele ogólne

- poznawanie zwyczajów wiewiórki,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie sprawności ruchowej,
- rozwijanie sprawności artykulatoryjnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje wiewiórkę i określa, czym się żywi,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- reaguje ruchem na zmianę sygnału dźwiękowego,
- wykonuje celowe ruchy warg i języka.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie spostrzegawczości – *Którego zwierzątko brakuje?*
Obrazki zwierząt: jeża, wiewiórki, żaby, wróbla.
N. rozkłada przed dziećmi obrazki zwierząt i prosi o ich nazwanie i zapamiętanie. Wybrane dziecko zamyka oczy, a N. chowa jeden obrazek. Po otwarciu oczu dziecko ma za zadanie odgadnąć, jakie zwierzę było na obrazku, który został schowany. (Dla dzieci 3-letnich: N. chowa jeden z 3 obrazków, dla 4-letnich: N. chowa jeden z 4 obrazków).
- Ćwiczenia słownikowe *Orzechy*.
Dla każdego dziecka po 4 orzechy różnych gatunków: włoskie, laskowe, ziemne, pistacjowe, tacki.
N. rozdaje dzieciom orzechy różnych gatunków i prosi, aby je opisały (jakie one są, np.: twarde, miękkie (fistaszki), okrągłe, podłużne, zielone, beżowe, brązowe).
Następnie dzieci segregują orzechy według rodzaju i je porównują (np. ich wielkość), układając na tackach. Wybierają orzech, który jest największy, najmniejszy. Odliczają po 3 orzechy każdego rodzaju. Chętne dzieci zjadają wybrany orzech; określają, ile orzechów zostało.
- Ćwiczenia oddechowe *Wyścigi orzechów*.
Orzech włoski dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą po dwoje przy stolikach; dmuchają na swoje orzechy, wciągając powietrze nosem, a wypuszczając je ustami. Porównują, który orzech poturlał się dalej, a który – bliżej.

- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka. Demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci, np.

Ptak w locie – przy szeroko otwartej buzi, język porusza się od jednego do drugiego kącika ust.

Dzięcioł – język uderza w podniebienie za górnymi zębami, tak jak dzięcioł uderza w drzewo.

Wiewiórka – język skacze raz do góry, a raz na dół jamy ustnej, tak jak wiewiórka przeskakuje z gałęzi na gałąź.

Orzechy – tak jak wiewiórka, licząc orzechy, dotyka każdego orzecha, tak czubek języka dotyka każdego zęba osobno: na górze i na dole jamy ustnej.

Listek – język ułożony w rulonik, przy zaokrąglonych ustach, boki języka podniesione ku górze, naśladują zwinięty liść.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 6 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jeż*.
Dzieci siedzą w kole. Mówią rymowanek: *Idzie jeż. Co on robi, to my też* – i wykonują ruch pokazany przez jeża (wybrane dziecko).
- Zabawa ruchowa z elementem biegu – *Kroki leśnych zwierząt*.
N. określa dystans do pokonania. Dzieci poruszają się jak niedźwiedzie, lisy, zające lub inne zwierzęta, których nazwy podaje N.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny wiatr*.

Bębenek.

Gdy N. uderza w bębenek, *wieje wiatr* i dzieci wirują jak liście. Gdy bębenek cichnie, *wiatr przestaje wiać*, dzieci przykucają (opadają liście).

- Zabawa ruchowa ze śpiewem *Stary niedźwiedź* (melodia popularna).
Jedno z dzieci jest niedźwiedziem i udaje, że zapada w sen zimowy. Pozostałe dzieci otaczają je, tworząc koło, i śpiewają:

Stary niedźwiedź mocno śpi.

Stary niedźwiedź mocno śpi!

My się go boimy,

na palcach chodzimy.

Jak się zbudzi, to nas zje.

Jak się zbudzi, to nas zje.

(Dzieci się zatrzymują).

Pierwsza godzina –

niedźwiedź śpi.

Druga godzina –

niedźwiedź chrapie.

Trzecia godzina –

niedźwiedź łapie! (Niedźwiedź próbuje złapać dziecko. Gdy mu się to uda, zamieniają się rolami).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki, do dziupli*.

Grzechotka, kołatka, obręcz dla każdego dziecka.

N. rozkłada na dywanie obręcze – dziuple (po jednej dla każdego dziecka). Dzieci – wiewiórki – biegają po dywanie. Na dźwięk grzechotki wiewiórki wracają do dowolnej dziupli. Na dźwięk kołatki wiewiórki idą zbierać zapasy, podskakując pomiędzy obręczami.

II

- Oglądanie albumów przyrodniczych o ptakach.
Albumy przyrodnicze o ptakach.
N. prezentuje albumy przyrodnicze o ptakach, opisuje wygląd ptaków, podaje ich nazwy. Zachęca dzieci do porównania wyglądu dwóch ptaków i posługiwania się przy tym określeniami: *mniej*, *większy*, *takiej samej wielkości*, nazywania ich kolorów.

- Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Ptaki w parku*.

Książka (s. 14–15) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Dzień był tak piękny, że przedszkolaki z grupy Olka wybrały się na spacer do parku.

– Sprawdźmy, w jakiej sukience chodzi jesień – zażartowała pani.

Wszystkie dzieci wiedziały, że jesień jest najbardziej kolorową porą roku: żółta jak słońeczko, zielona jak trawa, pomarańczowa jak mandarynka, czerwona jak maki i brązowa jak czekolada. Dzieci z radością zbierały wielobarwne liście, kasztany i żołądźcie w berecikach. Nagle zza drzewa wyskoczyła wiewiórka, zamiotła ogonkiem niewidoczne okruszki i chwyciła łapkami żołądźcia.

– Złapię ją! – krzyknął Piotruś i razem z Michałem popędzili w kierunku zwierzątk.

– Basia, Basia, Basia! – wołały dziewczynki, ale wiewióreczka jednym susem wskoczyła na drzewo i ukryła się wysoko na gałęzi. Dzieci zaśpiewały jej fragment piosenki, której nauczyły się w przedszkolu:

*Schrupała wiewiórka
orzeszek.
Łupinki włożyła mi
w kieszeń.
Przed nosem machnęła
mi kitką.
Tak skakać po nosie
jest brzydko!*

Wszyscy z chichotem biegali wokół drzew, a Tomek straszyl Agatkę kolczastą kulką, w której znajdował się kasztan.

Tylko Olek nie uczestniczył w zabawie. Miał nadzieję spotkać w parku wiele gatunków ptaków, o których opowiadał mu dziadek, a szczególnie skowronka.

– Bądźcie cicho! Wystraszyliście wszystkie ptaki! – zawołał.

– Jakie ptaki? Nie było tu ani jednego.

– No właśnie, przestraszyły się hałasu! – Olek był naprawdę zdenerwowany.

Pani poprosiła, żeby wszystkie dzieci zebrały się wokół niej, a potem położyła palec na ustach i szepnęła:

– Cicho szaaa. W parku nie wolno hałasować, bo można wystraszyć zwierzęta i ludzi. Widzicie tego psa, który idzie ze starszym panem? Aż podkulil ogon ze strachu. Obudziliście też malucha śpiącego w wózku. Słyszycie?

Rzeczywiście, nieopodal słychać było płaczące niemowlę.

– Skowronki też się wystraszyły – powiedział smutno Olek.

– O tej porze roku są w Afryce. Jesienią wiele ptaków odlatuje do ciepłych krajów – między innymi czajki, jerzyki, słowiki, szpaki, skowronki, żurawie, jaskółki i bociany. Nie spotkamy ich w parku we wrześniu, ale na wiosnę przylecą tu znowu.

– Dziadek mi pokazywał sikory i mówił, że w zimie lubią jeść słoninkę.

– Tak, sikory zostaną u nas, podobnie jak wróbelki. Wywiesimy dla nich karmnik i będziemy tam wsypywać ziarna słonecznika.

– Pszenicę i owies też – pochwalił się swoją wiedzą Olek.

Dzieci wracały do przedszkola parami i nie hałasowały. Może bały się, że wystraszona wiewiórka odleci do ciepłych krajów? Czy wiewiórki mają skrzydła?

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania.
N. zadaje dzieciom pytania:
 - Dokąd poszły dzieci z panią?
 - Kogo tam spotkały?
 - Dlaczego Olek i inne dzieci nie spotkali w parku skowronka?
 - Które ptaki odlatują na zimę?
 - W jaki sposób można pomagać ptakom zimą?
 - Dlaczego w parku nie można krzyczeć?

W Polsce najczęściej występują wiewiórki pospolite, które możemy spotkać w lasach, parkach i ogrodach. Mówimy, że wiewiórki to leśne gryzonie, ponieważ mają bardzo mocne i ostre zęby, dzięki którym z łatwością przegryzają twarde łupiny orzechów laskowych i żołądźci. Wiewiórki mają miękkie

rude futerko i puszysty ogon; są bardzo zwinne, dzięki temu z łatwością poruszają się, przeskakując z gałęzi na gałąź. Żywią się nasionami z szyszek, orzechami, grzybami i owocami leśnymi. Zagrzebując nasiona, przyczyniają się do rozsiewania drzew i dlatego są pożyteczne dla człowieka. Jak myślicie, czy wiewiórki potrafią latać? Te, które żyją w Polsce, skaczą między drzewami, ale nie latają. W Europie jednak żyje gatunek wiewiórek zwany polatuchami albo latającymi wiewiórkami. Są one tak zbudowane, że między przednimi a tylnymi łapami mają duże fałdy skóry, które pozwalają im szybować na odległość do 50 metrów, czyli bardzo daleko jak na takie małe zwierzątko. (Jeśli to możliwe, N. prezentuje film z lotu wiewiórki polatuchy syberyjskiej).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki, do dziupli* (przewodnik, cz. 1, s. 79).

Kolorowanie rysunku wiewiórki	Karta pracy, cz. 1, nr 20
<p>Rysunek wiewiórki i kredki dla każdego dziecka. Dzieci kolorują rysunek wiewiórki.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nazywają zdjęcia przedstawiające pokarm wiewiórki, – kolorują rysunek wiewiórki, – przeliczają, ile jest szyszek w każdym polu, i tupią tyle samo razy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Znajdź orzech*.
Orzechy, kosz wiklinowy.
N. chowa orzechy w różnych miejscach ogrodu. Zadanie dzieci polega na odszukaniu orzechów, przyniesieniu ich i wrzuceniu do wiklinowego kosza.
- Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej – *Orzech na łyżce*.
Skakanki, łyżki, orzechy włoskie w skorupkach.
N. wyznacza za pomocą skakanek początek i koniec trasy w ogrodzie przedszkolnym. Każde dziecko otrzymuje łyżkę z orzechem. Jego zadanie polega na przeniesieniu orzecha na łyżce do końca trasy tak, aby orzech nie spadł z łyżki. Dzieci, którym się to udało, zostają nagrodzone brawami.

III

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Gdzie jest wiewiórka?*
Maskotka wiewiórki.
Dzieci siedzą na dywanie. Zamykają oczy. W tym czasie N. chowa maskotkę wiewiórki w wybranym miejscu w sali w taki sposób, aby jej ogon był widoczny. Wybrane dziecko ma za zadanie odszukać wiewiórkę i powiedzieć, gdzie się ona znajdowała (np.: w wózku, między samochodami, na krzeselku, za książkami...). N. zwraca szczególną uwagę na używanie przez dzieci określeń (przyimków): *obok, za, w, nad, pod, między...*
- Zabawa dydaktyczna *Szukaj koloru...*
Piłka, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej melodii.
Dzieci stoją w kole, podają sobie piłkę przy nagraniu dowolnej melodii. Kiedy muzyka cichnie, N. wydaje polecenie: *Znajdź kolor...* np. *niebieski*. Dziecko, które w tym momencie trzyma piłkę w ręce, ma za zadanie wskazać w sali przedmiot w podanym kolorze.
- Układanie rytmów.
Orzechy, żołądź, szyszki.
N. kładzie na stole orzechy, żołądź, szyszki. Układa z nich proste rytmy. Wybrane dziecko po dostrzeżeniu rytmu ma za zadanie go kontynuować, nazywając dokładane elementy.
Dzieci 3-letnie dostrzegają rytm złożony z dwóch elementów (trzy sekwencje), np.: szyszka, orzech, szyszka, orzech, szyszka, orzech, i go kontynuują. Dzieci 4-letnie dostrzegają rytm, np.: 2 orzechy, żołądź (trzy sekwencje), i go kontynuują.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Ptaki, do gniazd*.
Krążek dla każdego dziecka.
N. rozkłada na podłodze krążki symbolizujące gniazda, a dzieci naśladują ruchem lot ptaków. Na hasło *Ptaki, do gniazd*, dzieci – ptaki – mają wrócić do swojego gniazda. Pomiędzy kolejnymi *lotami* uderzają rytmicznie palcami o podłogę, naśladując zjadanie ziaren.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenie spostrzegawczości – układanie puzzli. Ćwiczenia grafomotoryczne *Kolce jeża*. Ćwiczenia oddechowe *Listki*. Ćwiczenia słownikowe w kąciku książki. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6.
- II. Rozmowa o tym, jak zwierzęta przygotowują się do zimy. Wysłuchanie piosenki *Zwierzęta jesienią*. Utrwalanie tekstu pierwszej zwrotki i rytmiczowanie refrenu. Zapoznanie z wyglądem grzechotki i sposobem gry na niej. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych. Zabawa ruchowa do tekstu piosenki.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Idą jeże*, zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki na spacerze*.
- III. Zabawa słuchowa *Z której strony idzie jeż?* Ćwiczenie małej motoryki – *Kopiec z liści*.
Utrwalanie wiersza i koloru brązowego. Nakle-
janie listków na jeża. | Dzielenie nazw zwierząt rytmicznie (na syla-
by). Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze. |
|---|--|
- Zabawa słowna *Prawda/Nieprawda*. Zabawa ruchowa *Idą jeże*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, I 7, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18, IV 19

Cele ogólne

- zapoznanie ze sposobem przygotowania zwierząt do zimy,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- **wzbogacanie słownictwa,**
- rozwijanie sprawności grafomotorycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jak zwierzęta przygotowują się do zimy,
- śpiewa piosenkę,
- **nazywa wybrane zwierzęta,**
- kreśli linie, wydiera sylwety liści z gazet.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie spostrzegawczości – układanie puzzli.
Dla każdego dziecka obrazki ze zwierzętami (jeż, wiewiórka, niedźwiedź) – dwa jednakowe: jeden cały, drugi pocięty na części, koperty.
N. rozdaje chętnym dzieciom obrazki ze zwierzętami: wzorcowy obrazek w całości i obrazek pocięty na części, włożony do koperty (obrazki pocięte na 4–8 części, w zależności od możliwości percepcyjnych dziecka). N. prosi dzieci o ułożenie zwierzątka z pociętego obrazka. Młodsze dzieci mogą układać puzzle bezpośrednio na wzorze, a starsze – obok wzoru.
- Ćwiczenia grafomotoryczne *Kolce jeża*.
Dla każdego dziecka: rysunek jeża, kredki.
N. rozdaje dzieciom rysunki jeża. Prosi dzieci, aby je pokolorowały i dorysowały jeżowi kolce. N. zwraca uwagę na prawidłowe trzymanie kredki.
- Ćwiczenia oddechowe *Listki*.
Małe listki wycięte z papieru kolorowego, słomki, rysunki jeża (z poprzedniego ćwiczenia).
N. daje każdemu dziecku małe listki wycięte z papieru oraz słomki. Prosi dzieci, aby pomogły jeżowi, którego narysowały, przygotować się do zimy i przeniosły listki na jeża za pomocą słomki. Każ-

de dziecko przykłada słomkę do pojedynczego listka. Wciągając mocno powietrze, zasysa listek na słomce i przenosi na kolce jeża. Czynność tę powtarza kilkakrotnie, aż zapełni jeża listkami.

- Ćwiczenia słownikowe w kąciku książki.

Książki o zwierzętach.

N. przynosi do kącika książki nowe książki, związane tematycznie ze zwierzętami. Prosi dzieci, aby powiedziały, co widzą na obrazkach, czyta podpisy, opowiada o zwierzętach i ich zwyczajach. Dzieci wspólnie naśladują ich odgłosy.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 79).

II

- Rozmowa o tym, jak zwierzęta przygotowują się do zimy.

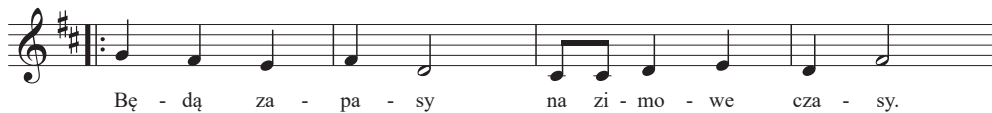
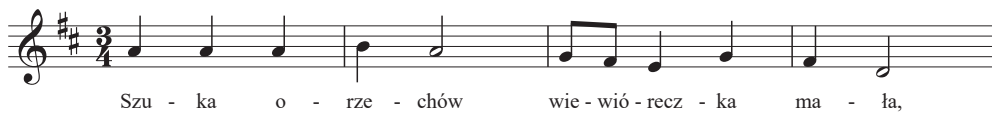
N. mówi: *Tak jak ludzie przygotowują się do zimy, zakładając cieplejsze ubrania i buty, tak również zwierzęta mają swoje sposoby, aby przygotować się do zimy. Niektóre z nich zbierają pokarm na zimę, tak jak mysz zbiera ziarna, a wiewiórka – orzechy. Są również i takie, które nie są w stanie przetrwać zimy, gdyż temperatura jest zbyt niska i dlatego zwierzęta te zapadają w sen zimowy. Należą do nich: niedźwiedź, jeż, borsuk, świstak, suseł. Ptaki, które nie lubią zimna, już na początku jesieni lecą do ciepłych krajów. Wiosną wrócą do Polski. Są również ptaki, które przylatują do Polski na zimę. Potrzebują one pomocy ludzi, aby miały co jeść.*

Opowiadając, N. pokazuje zdjęcia, obrazki zwierząt, o których mówi.

- Wysłuchanie piosenki *Zwierzęta jesienią* (śl. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zwierzęta jesienią*.

N. prosi, aby dzieci wysłuchały nagrania piosenki i zapamiętały, o jakich zwierzętach była w nim mowa.

1. Szuka orzechów
wiewióreczka mała,
pewnie już kilka
w dziupli zebrała.

Ref.: Będą zapasy
na zimowe czasy. (2 x)

2. Jeżyk pod liśćmi
znalazł legowisko.
Czuje, że zima
jest bardzo blisko.

Ref.: Spać smacznie będzie,
aż wiosna przybędzie. (2 x)

3. Robi porządku
w norce myszka mała,
ziarenek wiele
dawno zebrała.

Ref.: Dla swej rodziny
na czas długiej zimy. (2 x)

- Utrwalanie tekstu pierwszej zwrotki piosenki.
N. prosi, aby dzieci powiedziały, o jakich zwierzętach jest mowa w piosence i w jaki sposób przygotowują się one do zimy. N. powtarza kilkakrotnie tekst pierwszej zwrotki, prosi dzieci o wspólne powtórzenie.
- Zapoznanie dzieci z wyglądem grzechotki i sposobem gry na niej.
- Rytmizowanie refrenu.
N. rytmicznie powtarza pierwszy refren, jednocześnie grając na grzechotce. Rozdaje dzieciom grzechotki i prosi o wspólne powtórzenie refrenu, z jednoczesnym graniem na grzechotkach.
- Zabawa ruchowa do tekstu piosenki *Zwierzęta jesienią*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zwierzęta jesienią*.
Dzieci słuchają piosenki i naśladują ruchem zwierzątko, o którym jest w niej mowa. W pierwszej zwrotce podskakują jak wiewiórki, w drugiej idą na czworakach jak jeże, w trzeciej – zbierają ziarenka jak myszka.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Idą jeże*.
Skakanki, liście.
Dzieci układają z liści stosik. N. rozkłada w ogrodzie skakanki – buduje z nich drogę dla jeża, zakończoną stosem liści. Dzieci jako jeże mają za zadanie przejść po skakankach stopa za stopą, nie zbaczając z trasy, a na koniec – wskoczyć na liście.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki na spacerze*.
N. dzieli dzieci na 3-osobowe zespoły. Dwoje dzieci z zespołu podaje sobie ręce – tworząc dziuplę, a jedno jest wiewiórką. Dzieci – wiewiórki – podskakują, a na słowa N.: Wiewiórki, do dziupli, każda wiewiórka szuka dla siebie dziupli. Zabawę powtarzamy kilka razy, aby każde dziecko mogło pełnić rolę wiewiórki.

III

- Zabawa słuchowa *Z której strony idzie jeż?*
Grzechotka.
Dzieci siadają na dywanie, tyłem do N., i zamykają oczy. N. gra na grzechotce w różnych miejscach sali. Prosi dzieci, aby wskazywały ręką, z której strony słyszą odgłos instrumentu.
- Ćwiczenie małej motoryki *Kopiec z liści*.
Gazety, maskotka jeża.
Każde dziecko otrzymuje gazetę. Rwie ją na małe kawałki – liście. Dzieci kładą na podłodze maskotkę jeża i ze wszystkich liści układają kopiec, w którym będzie zimował jeż. Podają sobie ręce i wspólnie z N. śpiewają pierwszą zwrotkę piosenki *Zwierzęta jesienią*. Na koniec wspólnie sprzątają gazety.

Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań	Karta pracy, cz. 1, nr 21
Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.	Dzieci: – nazywają zwierzęta przedstawione na zdjęciach, – dzielą rytmicznie ich nazwy (na sylaby), – naśladują odgłos ryczącego niedźwiedzia, – naśladują ruchy zwierząt, – nazywają zwierzęta przedstawione na zdjęciach.

Karta pracy, cz. 1, nr 7	Zabawy swobodne w kącikach zainteresowań
Dzieci: – nakleją listki na obrazku języka, – powtarzają za N. rymowanek, – kolorują koła na brązowo albo odbijają w nich palec umoczony w brązowej farbie.	Dzieci bawią się swobodnie w kącikach zainteresowań.

- Zabawa słowna *Prawda/Nieprawda*.
Dla każdego dziecka: obrazek uśmiechniętej buzi i obrazek smutnej buzi.

N. mówi różne zdania na temat zwierząt przygotowujących się do zimy. Jeśli dziecko uważa, że zdanie jest prawdziwe – kładzie przed sobą obrazek uśmiechniętej buzi. Jeśli uważa, że zdanie jest nieprawdziwe, kładzie przed sobą obrazek smutnej buzi. Przykładowe zdania:

*Niedźwiedź mieszka w dziupli.
Jeże zasypiają na zimę w liściach.
Wiewiórka mieszka w gawrze.
Niektóre wiewiórki potrafią latać.
Bociany odlatują na zimę do ciepłych krajów.*

- Zabawa ruchowa *Idą jeże* (przewodnik, cz. 1, s. 84).

Październik, tydzień 2

Dzień 3

Idzie jesień... do zwierząt

Wiewiórka robi zapasy na zimę

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Taniec w parach przy piosence <i>Zwierzęta jesienią</i>. Zabawa <i>Gdzie jest ukryty orzech?</i> Zabawa tradycyjna <i>Chodzi lišek</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6. II. Zabawa dydaktyczna <i>Porządki w spiżarni</i>. Zabawa ruchowa z elementami celowania i liczenia – <i>Wiewiórki i dziuple</i>. Układanie puzzli dwuelementowych lub obrazków zwierząt leśnych pociętych na dwie lub trzy części. Cel: rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z chustą animacyjną – <i>Taniec liści</i>, zabawa ćwicząca refleks – <i>Start!</i> III. Lepienie grzybów z plasteliny. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Zwierzęta w lesie</i>. Ćwiczenie graficzno-rytmiczne <i>Jesienne rytmy</i>.	<p>Liczenie kropek przy workach, naklejanie takiej samej liczby obrazków orzeszków.
Rysowanie orzechów laskowych. Cele: liczenie w zakresie 4, ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej.</p> <p>III. Wskazywanie zdjęć zwierząt leśnych. Gra typu <i>Piotruś – Zwierzęta leśne</i>.</p> |
|---|--|

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 1, IV 2, IV 7, IV 8, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności liczenia – stosowanie liczebników głównych w zakresie 4,
- utrwalanie pojęcia *tyle samo*,
- rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- liczy w zakresie 4,
- nakleja *tyle samo* elementów, ile jest kropek,
- składa obrazek z dwóch (trzech) części.

Przebieg dnia

I

- Taniec w parach przy piosence *Zwierzęta jesienią* (przewodnik, cz. 1, s. 83).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Zwierzęta jesienią.
Dzieci dobierają się w pary i tańczą w kółeczkach przy nagraniu kolejnych zwrotek piosenki, a podczas refrenu zmieniają partnera.

- Zabawa *Gdzie jest ukryty orzech?*

Orzech laskowy.

Dzieci siedzą w kole. Przekazują orzech do otwartej dłoni dziecka siedzącego z ich prawej strony. Wszystkie wykonują za N. ruch przekładania orzecha ze swojej lewej dłoni prawą ręką do lewej dłoni kolegi siedzącego obok, po prawej stronie, podczas rymowanki: *Krą-ży, krą-ży ma-ły o-rzech z rąk do rąk*. Jedno dziecko, stojące w środku koła, obserwuje wędrówkę orzecha i na zakończenie rymowanki odgaduje, kto ma orzech. Jeśli zgadnie, zamieniają się miejscami, jeśli nie zgadnie – zostaje w środku przy kolejnym powtórzeniu zabawy.

- Zabawa tradycyjna *Chodzi lisek*.

Dzieci siedzą w kręgu, a jedno z dzieci – lisek – chodzi na zewnątrz koła podczas rymowanki:

*Chodzi lisek koło drogi,
cichuteńko stawia nogi,*

*cichuteńko się zakrada,
nic nikomu nie powiada.*

Na zakończenie rymowanki dotyka ramienia siedzącego kolegi i ucieka przed nim wokół koła. Jeśli dotknięte dziecko nie dogoni liska, zanim on zajmie jego miejsce w kole, przejmuje rolę liska.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 79).

II

- Zabawa dydaktyczna *Porządki w spiżarni*.

Dla każdego dziecka: 3 orzechy, talerzyk papierowy.

Dzieci kładą orzechy na talerzyku zgodnie z poleceniem N.: *W spiżarni jest 1 orzech. Dołóżcie jeszcze jeden. Ile teraz jest ich razem? Dołóżcie jeszcze jeden. Ile teraz jest orzechów w spiżarni? Ile orzechów będzie w spiżarni, jeśli dołożymy jeszcze jeden orzech?*

- Zabawa ruchowa z elementami celowania i liczenia – *Wiewiórki i dziuple*.

Orzechy, szarfy, karteczki z różną liczbą kropek (od 1 do 4).

N. rozkłada na dywanie szarfy – dziuple, przy każdej kładzie karteczkę z różną liczbą kropek (od 1 do 4). Dzieci ustawiają się w rzędzie i kolejno rzucają orzechem. Do każdej szarfy powinna trafić wskazana liczba orzechów.

Układanie puzzli	Karta pracy, cz. 1, nr 22
<p>Puzzle lub obrazki zwierząt leśnych przecięte na dwie części.</p> <p>Dzieci układają puzzle dwuelementowe lub obrazki zwierząt leśnych, pocięte na dwie lub trzy części.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczą kropki przy workach i nakleją na workach tyle samo naklejek orzeszków, – rysują orzechy laskowe po zaznaczonych liniach.

- Zabawa ruchowa do piosenki *Zwierzęta jesienią* (przewodnik, cz. 1, s. 83).

Kartoniki z różną liczbą kropek (od 1 do 4), odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zwierzęta jesienią*.

Dzieci śpiewają pierwszą zwrotkę piosenki.

*Szuka orzechów wiewióreczka mała,
pewnie już kilka w dziupli zebrała.*

Ref.: *Będą zapasy na zimowe czasy. (2 x)*

Przy kolejnych powtórzeniach N. pokazuje dzieciom kartki z różną liczbą kropek – orzechów. Dzieci tworzą koła składające się z tylu osób, ile kropek jest na kartoniku.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z chustą animacyjną – *Taniec liści*.

Chusta animacyjna lub folia malarska, liście.

Dzieci trzymają chustę za brzegi i delikatnie nią potrząsają tak, aby liście nie spadły z chusty.

- Zabawa ćwicząca refleks – *Start!*

Dzieci stoją w dwóch szeregach naprzeciwko siebie, w odległości 2–3 metrów. Na hasło N. *Start!* dzieci jak najszybciej przebiegają na linię przeciwną drużyny i ustawiają się w szeregu. N. podaje mylące hasła, zmniejszające czujność dzieci, np. *Już! Teraz! Hop! Raz! Bieg!* itd.

Lepienie grzybów z plasteliny	Gra Zwierzęta leśne
<p>Biała i brązowa plastelina dla każdego dziecka. N. mówi dzieciom, że wiewiórki jedzą nie tylko orzechy, ale i grzyby, które wcześniej suszą. Zadaniem dzieci jest ulepienie grzybów z plasteliny.</p>	<p>Dla każdego dziecka: nożyczki, wyprawka plastyczna, karta E, koperta. Dzieci wycinają zdjęcia zwierząt. Wybierają spośród nich zdjęcia zwierząt leśnych. Dobierają się w pary i grają w Piotrusia – kartami ze zdjęciami zwierząt leśnych. Jako Piotrusia dobierają jedno zdjęcie zwierzęcia, które nie żyje w lesie. Po skończonej zabawie dzieci wkładają zdjęcia zwierząt do kopert.</p>

- Zabawa ruchowa *Zwierzęta w lesie*.
Dzieci naśladują zwierzęta leśne: sowę – głowę kierują w lewą stronę, powoli odwracają ją w prawą stronę i wypuszczają porcjami powietrze z ust, wydając dźwięk: *hu, hu, hu*; lisa – czworakują (nie dotykają kolanami podłogi) i węszą, wciągają głośno powietrze nosem; jeża zasypiającego przed zimą – zwijają się w kłębek; wilka – w pozycji na czworakach wyciągają głowę i wyją *a-uuu*.
- Ćwiczenie graficzno-rytmiczne *Jesienne rytmy*.
Odtwarzacz CD, płyta z nagraniem muzyki o zróżnicowanym rytmie, dla każdego dziecka: kartka i kredka.
Dzieci siedzą przy stolikach, każde z nich rysuje w rytm muzyki, zgodnie z poleceniem N.: kropki, kreski, fale, chmurki, ślimaki. Na przerwę w muzyce dzieci przekazują swoją kartkę koledze i rysują na kolejnych kartkach wskazane wzory. Gdy praca wraca do właściciela, zabawa się kończy. N. zawiesza wszystkie prace na tablicy w sali tak, aby tworzyły jeden obraz.

Październik, tydzień 2

Dzień 4

Idzie jesień... do zwierząt

Jeż na jesiennym spacerze

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa sensoryczna *Faktury*. Wysłuchanie informacji o jeżach – *Jeżowe ABC*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6.
- II. Zabawa przy piosence *Zwierzęta jesienią*. Praca plastyczna *Pan jeżyk*. Cel: poszerzenie doświadczeń plastycznych. Zabawa dydaktyczna *Cztery jeże na spacerze*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna – *Raz, dwa, trzy, jesień patrzy*, zabawa *Odbijanie faktur*.
- III. Zabawa słuchowo-ruchowa *Deszcz i deszczyk*. Zabawa ruchowa *Deszczowa pogoda*. Zabawa *Zgadnij, co to*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie zmysłu dotyku,
- poszerzanie wiedzy na temat wybranych zwierząt leśnych,
- poszerzanie doświadczeń plastycznych,
- rozwijanie umiejętności liczenia – stosowanie liczebników porządkowych w zakresie 4.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje różne faktury za pomocą dotyku,
- wie, co robi jeź jesienią,
- wykonuje pracę plastyczną z wykorzystaniem pestek słonecznika,
- liczy, stosując liczebniki porządkowe w zakresie 4.

Przebieg dnia

I

- Zabawa sensoryczna *Faktury*.
Karty dotykowe na kartonikach (20 cm x 10 cm) i naklejone na nich materiały o różnej fakturze, np. oklejone folią, papierem ksero, ręcznikiem papierowym, futerkiem, zmywakiem z gąbki, styropianem, ostrym zmywakiem, polarem, watą, papierem ściernym, itp.
Dzieci za pomocą dotyku poznają różne faktury, oceniają je, używając określeń przymiotnikowych, np. *miły, gładki, chropowaty, kłujący*. Dzieci segregują je ze względu na uogólnione cechy: *miłe, niemiłe, gładkie, chropowate, szeleszczące, śliskie* itp.
- Wysłuchanie informacji o jeżach – *Jeżowe ABC*.
Informacje ze strony Polskiego Stowarzyszenia Nasze Jeże – adres: www.naszejeze.org.
N. czyta informacje i odpowiada na pytania interesujące dzieci: *Dlaczego jeże są pod ochroną? Co jedzą? Jak spędzają zimę? Czy wydają dźwięki?*
N. może zachęcić do akcji propagowanej i opisanej na stronie Polskiego Stowarzyszenia Nasze Jeże (dla dzieci i rodziców): *Zostań opiekunem jeży* – polegającej na pomaganiu jeżom przetrwać zimę i budowaniu domów dla jeży w ogrodzie.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 79).

II

- Zabawa przy piosence *Zwierzęta jesienią* (przewodnik, cz. 1, s. 83).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Zwierzęta jesienią.
N. głośno wylicza, wskazując kolejne dzieci ustawione w kole.

*Jeżyk pod liśćmi znalazł legowisko,
czuje, że zima jest bardzo blisko.*

Wybrane dziecko kuca w środku koła, udając jeżyka, a pozostałe dzieci chodzą w koło i szeptem recytują refren.

Spać smacznie będzie, aż wiosna przybędzie. (2 x)

Zabawę powtarzamy kilka razy.

Praca plastyczna *Pan jeżyk*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 16, kawałek włóczki w dowolnym kolorze, kredki, taśma klejąca lub klej.

Dzieci:

- za pomocą kredki wypychają wszystkie nacięte kółeczka tak, aby nad grzbietem jeża pojawiły się otworki,
- przewlekają włóczkę przez pierwszy otworek i podklejają z pomocą N. taśmą klejącą lub klejem jej początek na drugiej stronie karty,
- przewlekają włóczkę przez dowolne otwory (jej fragmenty będą wyglądały jak igły na grzbiecie jeża),
- podklejają z pomocą N. końcówkę włóczki na drugiej stronie karty klejem lub taśmą klejącą,
- dorysowują jeżowi igły, naklejąją naklejki – owoce i grzyby.

Praca plastyczna *Pan jeżyk*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 2, brązowa kredka, naklejki – jabłko i grzybek.

Dzieci:

- rysują brązową kredką igły na grzbiecie jeża,
- naklejąją na grzbiecie jeża naklejki – jabłko i grzybek.

N. zawiesza na tablicy w sali obok siebie po cztery wykonane prace dzieci.

- Zabawa *Cztery jeże na spacerze*.

Prace plastyczne *Pan jeżyk* wykonane przez dzieci.

N. wskazuje kolejne jeże zawieszane na tablicy, a dzieci wypowiadają słowa rymowanki: *Cztery jeże na spacerze. Pierwszy jeż – Ani* (autor pracy podnosi rękę), *drugi jeż... trzeci jeż... czwarty jeż...*

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 79).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna – *Raz, dwa, trzy, jesień patrzy*.

Dzieci ustawiają się na jednej linii, narysowanej kredą lub patykami na piasku. N. odchodzi 2–3 m dalej. Odwrócony tyłem, woła kilkakrotnie do dzieci, które biegną w jego kierunku: *Raz, dwa, trzy, jesień patrzy* i odwraca się do dzieci, które muszą stanąć nieruchomo. Dziecko, które się poruszy, wraca na linię startu. Wygrywa to dziecko, które pierwsze dotrze do N.

- Zabawa *Odbijanie faktur*.

Kartki ksero lub kalka, kolorowa kreda tablicowa lub węgiel rysunkowy.

Dzieci odbijają różne faktury (przykładają kartkę do powierzchni i rysują boczną krawędzią kredy lub węgla), które znajdują w ogrodzie, np. korę drzew, liście, piasek z piaskownicy, żwirki ze ścieżki, itp.

III

- Zabawa słuchowo-ruchowa *Deszcz i deszczyk*.

Bębenek, trójkąt, tarcza gimnastyczna dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kręgu w siadzie skrzyżnym i wystukują palcem wskazującym na tarczach szybki rytm podany przez N. na trójkacie – *drobny deszczyk*. Gdy N. gra miarowo na bębnieku, dzieci uderzają w tarcze dłońmi – *spadające krople*.

- Zabawa ruchowa *Deszczowa pogoda*.

Bębenek, trójkąt, tarcza gimnastyczna dla każdego dziecka.

N. gra rytmicznie na trójkacie, a dzieci biegną na paluszkach po sali, trzymając tarcze nad głowami jak parasole. Gdy N. gra na bębnieku, dzieci kładą tarcze na podłodze i przeskakują przez nie – skaczą przez kałuże.

- Zabawa – *Zgadnij, co to*.

N. pokazuje dzieciom kartki z odbitymi fakturami wykonanymi w ogrodzie przedszkolnym, a dzieci próbują odgadnąć, co to jest.

Październik, tydzień 2

Dzień 5

Idzie jesień... do zwierząt

Jestem przyjacielem leśnych zwierząt

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa twórcza *Jakie to zwierzę?* Kolorowanie wybranych rysunków związanych ze zwierzętami leśnymi. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6.

II. Zabawy dźwiękonaśladowcze. *Przyjaciele lasu* – prezentacja multimedialna. Stworzenie Kodeksu przyjaciela lasu. Cel: utrwalanie zasad właściwego zachowania się w lesie. Zabawa integrująca grupę – *Chodzi lisek*.

Oglądanie albumów przyrodniczych ze zdjęciami zwierząt.

Oglądanie obrazka i nazywanie widocznych na nim zwierząt.

Zabawy na świeżym powietrzu: poszukiwanie drzew w okolicy, obserwacje przyrodnicze na świeżym powietrzu i swobodne rozmowy na ich temat.

III. Zabawa manipulacyjna *Orzeszki dla wiewiórki*. Prace porządkowe w sali. Zabawa ilustracyjna przy piosence *Zwierzęta jesienią*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- poznawanie zwierząt leśnych,
- kształtowanie postaw proekologicznych,
- rozwijanie zdolności wypowiedzenia się na podany temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa zwierzęta leśne,
- naśladuje ruchy i odgłosy wydawane przez zwierzęta leśne,
- wie, jak zachowuje się przyjaciel lasu,
- wypowiada się na podany temat.

Przebieg dnia

I

- Zabawa twórcza *Jakie to zwierzę?*
N. pokazuje sposób poruszania się jednego ze zwierząt (np. porusza się na czworakach i wyje – jak wilk). Zadaniem dzieci jest takie przedstawienie wybranego przez siebie (lub zasugerowanego przez N.) zwierzęcia, aby pozostałe dzieci mogły odgadnąć jego nazwę.
- Kolorowanie wybranych rysunków zwierząt leśnych (jeża, zająca, lisa, wilka itp.).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 6 (przewodnik, cz. 1, s. 79).

II

- Zabawy dźwiękonaśladowcze.
N. prosi, aby dzieci powtórzyły za nim dźwięki: szumiących drzew, lekkiego wiatru, wichury, uciszania (palec położony na ustach i słowa *ćśśś*).
- *Przyjaciele lasu* – prezentacja multimedialna.
Prezentacja multimedialna przygotowana przez N. lub film z serii *Przyjaciele lasu* (np. odcinek 48).
Dzieci oglądają przygotowaną przez N. prezentację multimedialną lub film z serii *Przyjaciele lasu* (można wykorzystać np. odcinek 48). Dowiemy się z niego, co zwierzęta lubią jeść w czasie zimowych miesięcy i jakie są ich największe przysmaki oraz jak *Leśne Pogotowie* przygotowuje się do zimy. W prezentowanym filmie dzieci zorganizowały jesienną zbiórkę karmy dla zwierząt. Kasztany i żołądźce są przysmakami dzików, saren, jeleni, danieli, a także ptaków: sójek i bażantów. Są bogate w witaminy i substancje odżywcze, pomogą zwierzętom przetrwać zimę.

Przyjaciele lasu odcinek 48 jest dostępny pod adresem www.lasy.gov.pl/pl/informacje/kampanie_i_akcje/przyjaciele-lasu/201eprzyjaciele-lasu201d-2013-odcinek-48.

- Stworzenie Kodeksu przyjaciela lasu.
Brystol, marker.
N. wraz z dziećmi (naprowadza je pytaniami) ustala zasady, o których należy pamiętać, będąc w lesie, i zapisuje każdą propozycję dziecka w widocznym miejscu. Zasady mogą wyglądać następująco:
*W lesie:
zachowuję się cicho,
zostawiam po sobie porządek,
dokarmiam zwierzęta (w wyznaczonych miejscach),
dbam o przyrodę...*
N. prosi chętne dzieci o uzasadnienie swoich propozycji.
- Zabawa integrująca grupę *Chodzi lisek* (przewodnik, cz. 1, s. 86).

Oglądanie albumów przyrodniczych

Karta pracy, cz. 1, nr 23

Albumy przyrodnicze o zwierzętach leśnych.

Dzieci oglądają albumy przyrodnicze ze zdjęciami zwierząt leśnych.

Dzieci:

- oglądają obrazek,
- odszukują ukryte na obrazku zwierzęta i wskazują, które z nich szykują się do zimowego snu,
- nazywają zwierzęta przedstawione na zdjęciach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Poszukiwanie drzew w okolicy.
N. prosi, aby każde dziecko znalazło najbliższe mu drzewo i omówiło jego wygląd.
- Obserwacje przyrodnicze na świeżym powietrzu i swobodne rozmowy na ich temat.
N. prosi, aby dzieci zaobserwowały, jak zmienia się przyroda. (Co nowego się pojawiło? Czego już nie ma?)

III

- Zabawa manipulacyjna *Orzeszki dla wiewiórki*.
Orzechy laskowe, duży pojemnik wypełniony zgniecionymi kawałkami gazet.
N. wrzuca do pojemnika orzechy laskowe. Zadaniem dzieci jest odszukać orzechy i odłożyć je do jesiennego kącika przyrody dla wiewiórki.
- Prace porządkowe w sali.
N. proponuje, aby dzieci zrobiły porządki. Prosi o odpowiednie ułożenie książek w kąciku, ustawienie eksponatów przyrodniczych itp.
- Zabawa ilustracyjna przy piosence *Zwierzęta jesienią* (przewodnik, cz. 1, s. 83).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zwierzęta jesienią*.
Podczas nagrania zwrotek piosenki dzieci naśladują ruchy poszczególnych zwierząt (wiewiórki, jeża, myszy). Podczas refrenu dzieci kładą się i zwijają w kłębuszek (*zapadają w sen zimowy*).

Październik, tydzień 3

Dzień 1

Co z czego otrzymujemy

Pieczemy chleb

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Rozmowa na temat piekarni i piekarza. Ćwiczenia oddechowe *Gorące bułeczki*. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.
- II. Zabawa dydaktyczna *Mama poszła na zakupy*. Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Pieczemy chleb*. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. Cel: zapoznanie dzieci ze sposobem pieczenia chleba. Zabawa dźwiękonaśladowcza *Mali piekarze*.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa *Ziarnko do ziarnka*. Rysowanie kredą na chodniku.
- III. Ćwiczenia słownikowe *Pieczyno*. Lepienie pieczywa z masy solnej. Zabawa ze śpiewem *Mało nas...*. Zabawa dydaktyczna *Zawody*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18, IV 20

Cele ogólne

- zapoznanie dzieci ze sposobem pieczenia chleba,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jak piecze się chleb,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- wykonuje celowe ruchy rąk.

Przebieg dnia

I

- Rozmowa na temat piekarni i piekarza.
Zdjęcia lub obrazy przedstawiające piekarza w pracy, kartki dla każdego dziecka, kredki.

- N. pyta dzieci:
- *Co to jest piekarnia?*
 - *Co robi piekarz?*

Jeżeli dzieci mają trudności z odpowiedzią na pytania, N. im pomaga. N. pokazuje również zdjęcia lub obrazki przedstawiające piekarza w pracy. Potem dzieci rysują na kartkach swoje ulubione pieczywo.

- Ćwiczenia oddechowe *Gorąca bułeczki*.

Grzechotka.

Dzieci biegną po sali. Na dźwięk grzechotki stają i pokazują ruchem rąk *gorącą bułeczkę* – obiema dłońmi zataczają półkola, rysując w powietrzu bułeczkę, a następnie zbliżają ją do ust i dmuchają na nią, aby szybciej wystygła. N. zwraca uwagę, że powietrze nabieramy nosem, a wypuszczamy buzią. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka; demonstrowa ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Spacer – język idzie na spacer do piekarni – przy szeroko otwartej buzi, język unosi się w stronę nosa.

Schodki – język wchodzi po schodkach – ruchy języka na pierwszy schodek, na górce, tuż za górnymi zębami, i na drugi schodek – lekko do tyłu, do wałka dziąsłowego.

Kanapeczka – język zjada kanapkę – wykonywanie ruchów żuchwą, naśladujących żucie, z jednoczesnym poruszaniem wargami do przodu i do tyłu.

Konik – po posiłku język jedzie na wycieczkę – klaskanie poprzez uderzanie językiem o podniebienie.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 7 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa z pokazywaniem – *Sroczka kaszkę warzyła*.

Sroczka kaszkę warzyła, dzieci swoje karmiła.

*Pierwszemu dała w miseczkę,
drugiemu dała na łyżeczkę,
trzeciemu dała w garnuszekczku,
czwartemu dała w dzbanuszekczku,
a piątemu nic nie dała.
Frrrrr, do lasu poleciała.*

Dzieci:

mieszają w garnku dłońią zwinioną w pięść, jakby trzymały łyżkę, pokazują jeden palec, pokazują dwa palce, pokazują trzy palce, pokazują cztery palce, grożą palcem wskazującym, rozbiegają się po sali i machają dłońmi jak skrzydłami.

- Zabawa integrująca *Rolnik sam w dolinie*.

Dzieci chodzą w kole, trzymając się za ręce. N. śpiewa piosenkę na melodię popularną. Podczas pierwszej zwrotki w środku koła stoi chłopiec – rolnik. W drugiej zwrotce rolnik wybiera żonę, w trzeciej – żona wybiera dziecko. W kolejnych zwrotkach wybierane są kotek, myszka, a ostatnie dziecko jest serem. Podczas powtórzenia zabawy zostaje rolnikiem.

1. *Rolnik sam w dolinie, rolnik sam w dolinie.
Hejże, dzieci, hejże, ha, rolnik sam w dolinie.*
2. *Rolnik bierze żonę, rolnik bierze żonę.
Hejże, dzieci...*
3. *Żona bierze dziecko, żona bierze dziecko.
Hejże, dzieci...*
4. *Dziecko bierze kotka, dziecko bierze kotka.
Hejże, dzieci...*
5. *Kotek bierze myszkę, kotek bierze myszkę.
Hejże, dzieci...*
6. *Myszka bierze serek, myszka bierze serek.
Hejże, dzieci...*
(Wszystkie dzieci klaszczą w dłonie).
7. *Ser zostaje w kole, ser zostaje w kole.
Hejże, dzieci...*

- Zabawa naśladowcza *Stary McDonald* (melodia popularna).
Dzieci trzymają się za ręce i chodzą po kole przy śpiewie (lub recytacji) N.

*Stary McDonald farmę miał, ija, ija, o!
A na tej farmie krowy miał, ija, ija, o!
Mu-mu tu i mu-mu tam, wszędzie mu-mu, tam i tam.
Stary McDonald farmę miał, ija, ija, o!
A na tej farmie kury miał, ija, ija, o!
Ko-ko tu i ko-ko tam, ko-ko wszędzie, tu i tam.
Stary McDonald farmę miał, ija, ija, o!
A na tej farmie kozy miał, ija, ija, o!
Me-me tu i me-me tam, i me-me wszędzie, tu i tam.
Stary McDonald farmę miał, ija, ija, o!
A na tej farmie owce miał, ija, ija, o!
Be-be tu i be-be tam, i be-be wszędzie, tu i tam.
Stary McDonald farmę miał.*

- Zabawa integracyjna ze śpiewem – *Mało nas...*
Dzieci stoją w małym kole. Jedno dziecko jest w środku. Na słowa: *Ciebie tu potrzeba*, do środka zapraszane jest kolejne dziecko. Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie dzieci będą w środku.

*Mało nas, mało nas do pieczenia chleba,
tylko nam, tylko nam (imię dziecka) tu potrzeba.*

- Zabawa w parach *Siała baba mak*.
Dzieci idą ustawione w parach i trzymają się za skrzyżowane ręce. N. recytuje rymowaną. Przy powtórzeniu robią nożyce i poruszają się w przeciwnym kierunku.

*Siała baba mak, nie wiedziała jak.
Dziadek wiedział, nie powiedział,
a to było tak... itd.*

II

- Zabawa dydaktyczna *Mama poszła na zakupy*.
Dzieci chodzą swobodnie po sali. N. mówi: *Mama poszła na zakupy i kupiła:*
dwie bułeczki – dzieci podają sobie ręce w parach,
trzy bułeczki – dzieci podają sobie ręce w trójkach,
cztery bułeczki – dzieci podają sobie ręce w czwórkach.
Między poszczególnymi zakupami dzieci chodzą po sali.

- **Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Pieczemy chleb*.**

Książka (s. 16–17) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– *Byłam na urodzinach Basi – opowiadała mama – i próbowałam chleba, który ona sama upiekła. Mówię wam, czegoś tak pysznego dawno nie jadłam. Wzięłam przepis, kupiłam składniki i... zamierzam uruchomić domową piekarnię.*

– *Mogę piec z tobą? – zapytał natychmiast Olek.*

– *I ja też, i ja też – prosiła Ada.*

– *Proszę bardzo – uśmiechnęła się mama i wypakowała z siatki kilogram mąki oraz kilka małych torebeczek z różnego rodzaju ziarenkami.*

– *A czemu ta mąka jest taka ciemna? – zainteresował się Olek.*

– *Bo upieczemy chlebek razowy – wyjaśniła mama. – Bielutka mąka, jaką zazwyczaj kupujemy w sklepie, powstaje z ziarenek starannie oczyszczonych z ich naturalnej ciemnej otoczki. Wygląda ładnie, ale nie jest taka zdrowa jak ta ciemna, którą wam dziś przyniosłam.*

– *A te... ziarenka, to skąd one się biorą? – chciała wiedzieć Ada.*

– *Nie wiesz? – wykrzyknął Olek. – Ze zboża, które rośnie na polu.*

Mama posadziła sobie Adę na kolanach, kliknęła kilka razy w klawiaturę swego laptopa i po chwili na ekranie pojawiły się różne kłosy.

– O, zobacz, ten najgrubszy to kłos pszenicy, a ten z długimi wąsami – to żyto. Bułeczki, które jadłaś na śniadanie, były upieczone z mąki pszennej, a my za chwilę będziemy robić ciasto z mąki żytniej. Te ziarenka, które widzisz, trzeba wytrześć z kłosów – czyli wymłócić, a potem zmielić na mąkę.

– A to co? – zmarszczył brwi Olek, przyglądając się nieufnie szarej zamkniętej w słoiku.

– Ciocia dała mi trochę zakwasu, czyli gotowego chlebowego ciasta – wyjaśniła mama. – Kiedy dodamy tę odrobinę do naszego chlebka, to zobaczycie, jak nam ładnie wyrośnie. Teraz wyłożymy zakwas na mieczkę, dodamy trochę wody z mąką i pozwolimy mu odpocząć.

– Odpocząć? Przecież on jeszcze nic nie zrobił – oburzył się Olek.

– Chwila cierpliwości, a zobaczycie, jak pracuje – szepnęła tajemniczo mama.

Faktycznie, po jakimś czasie w misce rozpoczął się ruch. Bul, bul – ciasto napęczniało i zaczęło wypuszczać malutkie bąbelki.

Olek i Ada gotowi byli czuć przy nim całą noc, niestety, ten pomysł zupełnie nie spodobał się tacie.

– Chlebek będzie sobie rósł, a wy pójdziecie spać, żebyście też urosli – oświadczył.

Rano mama wsypała do zakwasu resztę mąki, posoliła ciasto, przykryła czystą ściereczką i... trzeba było jechać do przedszkola.

– Czy ten chlebek już się nareszcie wyspał? – zapytał Olek, gdy wrócili do domu.

– Mam nadzieję – uśmiechnęła się mama i napełniła ciastem dwie duże foremki.

– Teraz posypimy nasze dzieło kminkiem i czarnuszką – oświadczyła zadowolona i wsadziła chlebek do rozgrzanego piekarnika.

Pół godziny później po całym mieszkaniu rozszedł się smakowity zapach. Mama podkręciła temperaturę, aby uzyskać dobrze wypieczoną, chrupiącą skórę.

Gdy chlebek wylądował wreszcie na stole, prezentował się wspaniale. Niestety, nikt nie mógł się do niego dobrać, bo był za gorący.

– No i jak wam smakował? – dopytywała się następnego dnia ciocia Basia.

– Był bardzo dobry – stwierdził Olek – ale ja to chyba nie mam do niego cierpliwości.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania.

N. zadaje pytania:

- Co chciała zrobić mama?
- Co kupiła mama, aby zrobić chleb?
- Jakie czynności musiała wykonać, aby upiec chleb?
- Gdzie wasi rodzice kupują chleb?
- Co jeszcze oprócz chleba można kupić w piekarni?
- Jak nazywa się osoba, która wypieka chleb?
- O co chcielibyście zapytać piekarza?

- Zabawa dźwiękonaśladowcza *Mali piekarze*.

Dzieci stają w rozsypance na dywanie i naśladują czynności wykonywane przez N.

Stawiamy przed sobą misę.

Wsypanujemy do niej mąkę.

Dolewamy wodę i zakwas.

Solimy, dodajemy ziarenka.

Mieszamy mikserem.

Wkładamy ciasto do foremek.

Wstawiamy do piekarnika.

Ciasto rośnie.

Otwieramy piekarnik, aby wyjąć chleb.

Dzieci za N.:

rysują jej kształt rękami,

potrzęsają dłońmi,

wykonywują naprzemienne ruchy zaciśniętymi dłońmi z wystającym kciukiem w kierunku misy, z jednoczesnym

naśladowaniem dźwięków wody: *kap – kap – kap*,

naśladują solenie, wykonując palcami drobne ruchy,

ustawiają pięść na pięści, wykonują duże ruchy

obrotowe z jednoczesnym naśladowaniem dźwięku *żżżyyy...*

obie dłonie układają w łódeczkę, przekładają ciasto

i uklepują,

wykonywują przysiad,

powoli unoszą się do góry,

podskakują,

*Chleb jest gorący.
Kiedy wystygnie, zjemy kromkę chleba.*

dmuchają na niego, aby szybciej wystygł,
wykonują żuchwą ruchy naśladujące gryzienie,
z jednoczesnym naśladowaniem dźwięku: *mniam, mniam.*

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Ziarnko do ziarnka*.
Dzieci stoją na wyznaczonym miejscu, pełnią rolę ziaren. N. podaje jednemu dziecku rękę, obracają się razem w koło i mówią: *Ziarnko do ziarnka*. Następnie dziecko dotyka innego dziecka, które dołącza do koła. Razem powtarzają słowa *ziarnko do ziarnka*. Czynność tę powtarzamy dotąd, aż wszystkie dzieci będą w kole. Na koniec wszyscy tworzą duże koło i razem powtarzają: *Ziarnko do ziarnka – przebrała się miarka*. Po tych słowach puszczają ręce i kucają.
- Rysowanie kredą na chodniku.
Dzieci wykonują rysunki kolorową kredą według własnych pomysłów. Mówią, co narysowały; określają, jakie kolory wykorzystały do wykonania swoich rysunków.

III

- Ćwiczenia słownikowe *Pieczywo*.
Różnego rodzaju pieczywo: chleb, bułka, rogalik, kajzerka, chałka, bagietka.
Dzieci siedzą przy stolikach. N. prezentuje różnego rodzaju pieczywo, mówiąc, jak się ono nazywa, opisuje jego kształt. Chętne dzieci podają nazwy wybranych rodzajów pieczywa. N. zwraca uwagę, że wszystkie te bułki, chleby, rogaliki... określamy wspólną nazwą *pieczywo*. Dzieci zamykają oczy. N. chowa wybrany rodzaj pieczywa. Wskazane dziecko ma za zadanie określić, czego brakuje.
- Lepienie pieczywa z masy solnej.
Podkładki, masa solna (składniki: mąka, sól w proporcjach 1 do 1, woda).
N. rozdaje dzieciom masę solną i prosi je, aby ulepiły własny chlebek lub bułeczki. Po zakończeniu dzieci układają prace na tacy do wyschnięcia. N. wstawia bułeczki lub chlebek do nagrzanego piekarnika, aby wysuszyć prace. Dzieci myją ręce.

- Zabawa ze śpiewem *Mało nas...* (przewodnik, cz. 1, s. 93).
- Zabawa dydaktyczna *Zawody*.
Obrazki lub zdjęcia osób wykonujących różne zawody i akcesoriów potrzebnych do ich wykonywania.
N. pokazuje zdjęcie osoby wykonującej określony zawód. Prosi, aby dzieci powiedziały, kim ona jest i dobrały przedmioty potrzebne do wykonywania tego zawodu. Dzieci dobierają w pary zdjęcie przedstawiające osobę wykonującą dany zawód i akcesoria potrzebne do jej wykonania, np.: piekarz – pieczywo, fotograf – aparat, kwiaciarka – kwiaty, sprzedawczyni – kasa, malarz – farby, listonosz – torba z listami. 4-latki odwracają zdjęcia, losują dwa, nazywają je; sprawdzają, czy tworzą one parę. Jeśli jest to para – osoba wykonująca zawód i potrzebne jej narzędzie – wówczas dziecko zabiera ją i liczy jako jeden punkt. Jeśli odwrócone zdjęcia nie tworzą pary, nazywa je, odkłada i zapamiętuje, gdzie jest ich miejsce. Wygrywa osoba, która zbierze więcej par.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Prezentowanie ziaren i kłosów zboża. Ćwiczenia małej motoryki – <i>Kopciuszek</i> . Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej <i>Przesiewanie mąki</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.	
II. Zabawa integracyjna ze śpiewem <i>Mało nas...</i> Rozmowa o tym, skąd mamy chleb. Wysłuchanie piosenki <i>Jak powstaje chleb</i> . Utrwalanie tekstu refrenu. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych. Zabawa ruchowa do słów piosenki <i>Jak powstaje chleb</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Wiatraki</i> , zabawa ze śpiewem do refrenu piosenki <i>Jak powstaje chleb</i> .	
III. Malowanie pieczywa z masy solnej. Tworzenie dekoracji do kącika tematycznego <i>Piekarnia</i> . Zabawa ruchowa w parach <i>Siała baba mak</i> . Kolorowanie rysunków chleba, bułeczki i rogała.	Zabawa twórcza <i>Żywe obrazy</i> .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, I 7, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- zapoznanie z etapami powstawania chleba,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- rozwijanie sprawności rąk (małej motoryki).

Cele operacyjne

Dziecko:

- opowiada, w jaki sposób powstaje chleb,
- śpiewa refren piosenki,
- maluje pieczywo z masy solnej.

Przebieg dnia

I

- Prezentowanie ziaren i kłosów zboża.
Kłosa i ziarna różnych zbóż: żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, lupa.
N. kładzie na stole kłosa i ziarna różnych zbóż: żyta, pszenicy, jęczmienia i owsa. Prosi dzieci, aby obejrzały je dokładnie, za pomocą lupy.
- Ćwiczenia małej motoryki – *Kopciuszek*.
Dla każdego dziecka pusta miseczka i miseczka z ziarnami pszenicy i kukurydzy.
N. kładzie przed dziećmi dwa rodzaje ziaren (wymieszanych ze sobą): pszenicy i kukurydzy. N. opowiada dzieciom baśń o Kopciuszku, a następnie prosi, aby wybrały ziarna kukurydzy z pszenicy, tak jak wybierał ziarna Kopciuszek.
- Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej *Przesiewanie mąki*.
Mąka, sitko, duża taca, łyżka.
Chętne dzieci nakładają łyżką mąkę na sitko i delikatnymi ruchami przesiewają ją przez sitko na tacę. Następnie rysują palcem wzory na mące według własnych pomysłów.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 92).

II

- Zabawa ze śpiewem *Mało nas...* (przewodnik, cz. 1, s. 93).
- Rozmowa o tym, skąd mamy chleb.
Obrazki lub zdjęcia pokazujące etapy powstawania chleba.
N. prosi dzieci, aby opowiedziały o tym, co zapamiętały z rozmowy o piekarni. Dzieci 4-letnie prosi, aby opowiedziały, co jest potrzebne do wypieku chleba. N. opowiada dzieciom o kolejnych etapach powstawania chleba: *wysiew zboża przez rolnika; wzrost i dojrzewanie zboża; żniwa – ścinanie dojrz-*

łego zboża przez kombajn i młócenie go; zawiezenie zboża do młyna, gdzie młynarz za pomocą koła młyńskiego lub maszyn miele zboże i wysypuje uzyskaną z nich mąkę do worków. Piekarz kupuje mąkę, aby upiec pieczywo. Dodaje do mąki wodę, sól, zakwas, ziarna; wyrabia chleb, piecze go i sprzedaje. Opowiadając, N. pokazuje dzieciom odpowiednie obrazki lub zdjęcia.

- Wysłuchanie piosenki *Jak powstaje chleb* (sł. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jak powstaje chleb*.

N. prosi, aby dzieci wysłuchały piosenki i zapamiętały, o czym ona opowiada.

Dojrza - ło zbo - że, kom - bajn je ści - na,
 mło - ci i ziar - no wie - zie do mły - na.
 Bę - dą cia - stecz - ka, buł - ki chru - pią - ce,
 chle - by, ro - ga - le sma - czne, pa - chną - ce.

1. Dojrzało zboże,
 kombajn je ścina,
 młóci i ziarno
 wiezie do młyna.

3. Już piekarz z mąki
 ciasto wytwarza,
 to ważna sprawa
 jest dla piekarza.

Ref.: Będą ciasteczka,
 bułki chrupiące,
 chleby, rogalce
 smaczne, pachnące.

Ref.: Z ciasta upieczę
 bułki chrupiące,
 chleby, rogalce
 smaczne, pachnące.

2. W młynie od rana
 pracy jest wiele,
 ziarna na mąkę
 młynarz wciąż miele.

Ref.: Będą ciasteczka...

- Utrwalenie tekstu refrenu.
 N. powtarza kilkakrotnie tekst refrenu, prosi dzieci o wspólne powtórzenie. Następnie razem z N. dzieci wyklaskują rytmicznie tekst refrenu.

- Zabawa ruchowa do tekstu piosenki *Jak powstaje chleb*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jak powstaje chleb*.

W czasie pierwszej zwrotki dzieci naśladują ruchem ciężki kombajn (w rytm muzyki, naprzemiennie poruszając przed sobą rękami). W czasie drugiej zwrotki naśladują koło młyńskie – kreślą rękami duże koło. W czasie trzeciej zwrotki pokazują, jak piecze się ciasto – kucają i powoli unoszą się do góry. W czasie refrenu stają w miejscu i śpiewają, jednocześnie klaszcząc rytmicznie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Wiatraki*.
 Dzieci biegają po wyznaczonym terenie w ogrodzie. Na hasło N. *Wiatraki* – stają w miejscu i poruszają rękami, rysując w powietrzu duże koła.

- Zabawa ze śpiewem do refrenu piosenki *Jak powstaje chleb*. Dzieci stają w kole, podają sobie ręce, razem z N. próbują śpiewać refren piosenki. Wybrane dziecko wchodzi do koła i jest piekarzem, który szuka pomocnika. Dotyka drugiego dziecka i podaje mu ręce, tworząc małe kółko w środku koła. Przy kolejnym refrenie dziecko, które było piekarzem, wraca do dużego koła, a jego następcza szuka sobie nowego pomocnika i tworzy z nim małe kółko.

III

- Malowanie pieczywa z masy solnej.
Dla każdego dziecka: farby akwarelowe, pędzle, kubeczki z wodą, podkładki, pieczywo z masy solnej wykonane poprzedniego dnia.
N. rozkłada podkładki, a na nich pieczywo wykonane przez dzieci poprzedniego dnia z masy solnej. Zadaniem dzieci jest jak najdokładniejsze pomalowanie farbami akwarelowymi swoich chlebów i bułeczek. N. odkłada prace do wyschnięcia.
- Tworzenie dekoracji do kącika tematycznego *Piekarnia*.
Duży arkusz papieru, dla każdego dziecka: gazety, nożyczki, klej, pędzelek.
Dzieci 3-letnie oglądają gazetki reklamowe ze sklepów spożywczych i wyszukują w nich różnego rodzaju pieczywo. Dzieci 4-letnie wycinają wskazane przez kolegów obrazki. N. zwraca uwagę na prawidłowe trzymanie nożyczek. Dzieci młodsze smarują obrazki klejem za pomocą pędzelka i je przyklejają.
- Zabawa w parach *Siała baba mak* (przewodnik, cz. 1, s. 93).

Kolorowanie rysunków	Zabawa twórcza <i>Żywe obrazy</i>
<p>Dla każdego dziecka rysunki: chleba, bułki, rogala, kredki. Dzieci kolorują rysunek chleba, bułki i rogala.</p>	<p>Rysunek chleba, bułki, rogala. Dzieci oglądają rysunek chleba, bułki i rogala, określają ich wygląd. W zespołach układają swoje ciała na kształt pieczywa: bułki, rogala, pokrojonego chleba. <i>Chleb</i> – kilkoro dzieci kładzie się jedno obok drugiego jak kromki chleba. <i>Rogal</i>: troje dzieci układa się w rogalik; jedno jest ułożone prosto na środku, a dwoje – po bokach, wygięte w łuk. <i>Bułka</i> – czworo dzieci tworzy koło ze swoich ciał. Pozostałe dzieci sprawdzają, czy dzieci dobrze się ułożyły. Następuje zmiana ról.</p>

Październik, tydzień 3

Dzień 3

Co z czego otrzymujemy

Co do czego pasuje

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Przypomnienie piosenki *Jak powstaje chleb*. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Wiatraki*. Ćwiczenia oddechowe *Obrazek z mąki*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.
- II. Dobieranie obrazków – *Co do czego pasuje?* Zabawa dydaktyczna z kostką do gry i ziarnami zbóż. Zabawa grupowa *Co to może być?* Cel: łączenie w pary obrazków zwierząt z produktami uzyskiwanymi w gospodarstwie, liczenie na konkretach w zakresie 4. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.

Zabawy na świeżym powietrzu – zabawy bieżne: *Wyścigi zaprzęgów*, *Wyścigi z jajkiem*.
- III. Zabawa ruchowa metodą opowieści ruchowej – *Mleko dla kotka*. Zabawa badawcza *Obrazy na mleku*. Przygotowanie kanapek – *Podwieczorek w przedszkolu*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 7, IV 8, IV 13, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- łączenie w pary obrazków zwierząt z produktami uzyskiwanymi w gospodarstwie,
- przeliczanie na konkretnych w zakresie 4.

Cele operacyjne

Dziecko:

- tworzy sensowne pary obrazków,
- liczy w zakresie 4.

Przebieg dnia

I

- Przypomnienie piosenki *Jak powstaje chleb* (przewodnik, cz. 1, s. 97).

Obrazek lub zdjęcie młyna z wiatrakami.

N. cytuje słowa drugiej zwrotki piosenki: *W młynie od rana pracy jest wiele, ziarna na mąkę młynarz wciągnie miele*. Wyjaśnia dzieciom, że dawniej mąkę uzyskiwało się z młyna z wiatrakami. Pokazuje dzieciom zdjęcie lub obrazek wiatraka.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Wiatraki*.

Dzieci stają w rozsypanie w sali, wyciągają ramiona w bok i obracają się raz w jedną stronę, a po chwili w drugą stronę. Następnie poruszają ramionami do przodu i do tyłu.

- Ćwiczenia oddechowe *Obrazek z mąki*.

Młynek do kawy, ziarna pszenicy lub żyta, duży arkusz czarnego brystolu, rurki do napojów.

N. za pomocą młynka do kawy miele ziarna zboża na mąkę. Wysypuje przygotowaną mąkę na czarny karton, a dzieci za pomocą rurek do napojów tworzą z mąki wspólny obraz.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 92).

II

- Dobieranie obrazków – *Co do czego pasuje?*

Obrazki związane z produktami uzyskiwanymi w gospodarstwie rolnym, np. kłosa zboża – pieczywo, krowa – mleko, owca – wełna, kura – jajko, pszczoła – miód.

N. prezentuje obrazki w dowolnej kolejności; dzieci wyjaśniają, co jest na obrazkach. Następnie chętne dzieci dobierają obrazki w sensowne pary i wyjaśniają, dlaczego do siebie pasują. N. układa potasowane karty obrazkiem do spodu, w dwóch rzędach. Dzieci po kolei odkrywają karty (jak w loteryjce obrazkowej). Jeśli dwie kolejne karty będą tworzyły parę – są zabierane. Jeśli nie – pozostają zakryte. Mogą je odkryć kolejne osoby. Można zwiększyć trudność, dokładając kolejne pary obrazków lub drugi komplet takich samych obrazków.

- Zabawa dydaktyczna z kostką do gry i ziarnami zbóż.

Kostka do gry z oczkami (od 1 do 4), kartoniki z różną liczbą kropek, od 1 do 4 (po 3 dla każdego dziecka), ziarna zbóż na talerzykach, pęsety.

N. daje każdemu dziecku 3 kartoniki, rzuca kostką. Dzieci sprawdzają, czy mają na swoich kartonikach tyle samo oczek, ile wypadło na kostce, i za pomocą pęsety (lub chwytu pęsetowego – młodsze dzieci) odliczają i układają na swoim kartoniku tyle samo ziaren.

- Zabawa grupowa *Co to może być?*

N. podaje cechy lub przeznaczenie różnych produktów uzyskiwanych w gospodarstwie rolnym. Dzieci odgadują, jaki to produkt. Jeśli nie odgadną, N. dodaje kolejną cechę.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 92).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna – *Wyścigi zaprzęgów*.

Naklejki dla zwycięskiej pary.

Dzieci w parach, ustawione jedno za drugim, trzymają się za ręce i z linii startu biegną do mety. Zwycięska para dostaje naklejki.

- Zabawa bieżna *Wyścigi z jajkiem*.

Łyżki, jajka ugotowane na twardo.

Starsze dzieci są ustawione w dwóch rzędach. Na sygnał N. ruszają, trzymając łyżkę z jajkiem w ręce, okrążają drzewo lub pachołek, przekazują łyżkę z jajkiem koledze z drużyny. Jeśli jajko spadnie z łyżki, dziecko staje na końcu kolejki i powtarza bieg. Młodsze dzieci kibicują.

III

- Zabawa ruchowa metodą opowieści ruchowej – *Mleko dla kotka*. N. opowiada historyjkę o kotku, a dzieci ilustrują ją ruchem.
Mały kotek śpi zwinęty w kłębuszek. Budzi się, przeciąga, ziewa, robi koci grzbiet. Wącha swoim noskiem, bo czuje zapach mleka. Szuka go w różnych miejscach w sali. Zatrzymuje się przy miseczce z mlekiem, pochyla głowę i języczkiem wylizuje mleko. Najedzony, wesóło biega, ostrzy pazurki. Zасыpia zmęczony, zwinęty w kłębuszek.
- Zabawa badawcza *Obrazy na mleku*.
Talerzyki z mlekiem (dla każdego dziecka), barwniki spożywcze lub tusze w różnych kolorach, detergent, np. płyn do mycia naczyń, patyczki do uszu.
N. na każdy talerzyk z mlekiem zakrapla kilka kropli kolorowych barwników. Dzieci dotykają mleka patyczkiem umoczone w detergencie. Obserwują zmieniające się barwne wzory.
- Przygotowanie kanapek – *Podwieczorek w przedszkolu*.
Produkty do przygotowania kanapek, plastikowe nożyki do masła.
Dzieci przygotowują dla siebie na podwieczorek kanapki: wybierają pieczywo, smarują masłem, serem białym lub nakładają plastry sera żółtego, jajka ugotowanego na twardo i dodatki warzywne: pokrojone ogórki, pomidory, sałatę, itp.

Październik, tydzień 3

Dzień 4

Co z czego otrzymujemy

Wełniane owieczki

Przykładowy zapis w dzienniku

- Zabawa rozwijająca analizę i syntezę słuchową – *Jakie to zwierzę?* Zabawa w kole – *Podaj dalej*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.
- Zabawa inicjująca zajęcia – *Co znajduje się w pojemniku?* Rozmowa kierowana pytaniami N. na temat *Skąd się bierze wełna?* Wykonanie pracy plastycznej *Owieczka*. Cel: rozwijanie sprawności manualnej. Zabawa ruchowa z elementami czworakowania – *Na pastwisku*.
Rysowanie wzorów grafomotorycznych. | Kolorowanie wełnianych rzeczy.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Wilk i owce*, zabawy inspirowane przez dzieci, z wykorzystaniem sprzętu terenowego.
- Zabawa kształtująca wyobraźnię – *Podaj kłębek*. Zabawa rozwijająca kompetencje językowe – *Jakie zwierzę...?* Zabawa ruchowa do tekstu piosenki *Jak powstaje chleb*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 1, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- zdobycie wiedzy na temat pochodzenia produktów zwierzęcych,
- rozwijanie analizy i syntezy słuchowej,
- integracja grupy rówieśniczej,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa produkty, które są uzyskiwane dzięki hodowli zwierząt,
- rozpoznaje i naśladuje odgłosy zwierząt żyjących na wsi,
- bierze udział w zabawach grupowych (swobodnych i zorganizowanych),
- wykonuje pracę plastyczną pod kierunkiem nauczyciela.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca analizę i syntezę słuchową – *Jakie to zwierzę?*
Odtwarzacz CD, nagrania odgłosów wiejskich zwierząt.
Dzieci rozpoznają i nazywają nagrane odgłosy zwierząt i próbują je naśladować.

- Zabawa w kole – *Podaj dalej.*

Kłębek wełny.

Dzieci siedzą w małym kole, toczą do siebie kłębek wełny. Na zakończenie zabawy N. może zapytać, co im przypomina taka płatanina (np. sieć pająka).

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 92).

II

- Zabawa inicjująca zajęcia – *Co znajduje się w pojemniku?*

Pojemnik z pokrywką oraz otworem na dłoń dziecka, kawałki wełnianych ubrań, pocięta włóczka.

N. przygotowuje kawałki wełnianych ubrań oraz włóczkę i umieszcza je w pojemniku. Dzieci kolejno wkładają ręce przez otwór, chwilę dotykają znajdujących się w środku przedmiotów i przekazują pojemnik dalej. Na zakończenie rundy N. pyta: *Jakie są wasze wrażenia? Czy to, co jest w środku, jest miłe? Czy wiecie, co znajduje się w środku?* Następnie podnosi pokrywę i pokazuje dzieciom znajdujące się tam przedmioty.

- Rozmowa kierowana pytaniami N. na temat: *Skąd się bierze wełna?*

Zdjęcia zwierząt oraz produkty otrzymywane dzięki ich hodowli (krowa – mleko, kura – jajko, owca – wełna).

Pytania N.:

– *Od kogo otrzymujemy mleko?*

– *Z czego powstaje ser?*

– *Od jakiego zwierzęcia otrzymujemy wełnę?*

N. prosi, aby wybrane dzieci dopasowały zdjęcia zwierząt do zdjęć produktów otrzymywanych dzięki ich hodowli.

- Wykonanie pracy plastycznej *Owieczka.*

Dla każdego dziecka: rysunek owieczki wycięty z kartki z bloku technicznego oraz kawałek kartki z bloku naciętej do połowy – podstawy dla owieczki, biała włóczka pocięta na kawałki, klej, nożyczki, kredki.

N. rozdaje każdemu dziecku rysunek owieczki wycięty z bloku technicznego. Zadaniem dzieci jest przyklejenie do tułowia zwierzęcia kawałków białej włóczki, dorysowanie oczu i buzi, a następnie osadzenie go na złożonym na pół i naciętym kawałku kartki z bloku technicznego.

- Zabawa ruchowa z elementami czworakowania – *Na pastwisku.*

Dzieci swobodnie czworakują w sali. Na hasło N.: *Uwaga, wilk!* – uciekają do zagrody – wyznaczonego w sali miejsca.

Zabawy grafomotoryczne	Karta pracy, cz. 1, nr 24
Dla każdego dziecka: kredki, ołówki, wykropkowany wzór literopodobny. Dzieci rysują po śladach wzory literopodobne.	Dzieci: – oglądają ilustracje, – kolorują odpowiednio wełniane rzeczy, – przypominają, skąd mamy wełnę, – dorysowują owieczkom nogi według wzoru.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna – *Wilk i owce.*

N. wyznacza teren, gdzie dwoje dzieci wcielających się w role wilków próbuje złapać pozostałe dzieci – owce.

- Zabawy inspirowane przez dzieci, z wykorzystaniem sprzętu terenowego.

N. przypomina zasady bezpiecznego i kulturalnego korzystania ze sprzętu terenowego.

III

- Zabawa kształtująca wyobraźnię – *Podaj kłębek*.

Kłębek wełny.

Dzieci siedzą w kole. Podają sobie na różne sposoby kłębek wełny, który podaje im N., np. udają, że jest bardzo ciężki, lekki, klei się, parzy itp.

- Zabawa ruchowa do tekstu piosenki *Jak powstaje chleb?* (przewodnik, cz. 1, s. 97).
- Zabawa rozwijająca kompetencje językowe – *Jakie zwierzę...?*

Zdjęcia zwierząt (np.: krowy, owcy, kury).

N. zadaje kolejne pytania, a dzieci podają nazwy zwierząt.

- *Jakie zwierzę daje mleko?*
- *Jakie zwierzę ma wełnę?*
- *Jakie zwierzę znosi jaja?*

N. może umieścić na tablicy zdjęcia zwierząt, o których jest mowa. Dzieci, po udzieleniu odpowiedzi, wskazują odpowiednie zdjęcie. Potem cała grupa nasłuchuje odgłosy wydawane przez dane zwierzęta.

Październik, tydzień 3

Dzień 5

Co z czego otrzymujemy

Wiem już dużo o... mleku i maśle

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawy w kąciku tematycznym <i>Sklep spożywczy</i> . Kolorowanie rysunków. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.	
II. Zabawa ilustrująca piosenkę <i>Jak powstaje chleb</i> . Poznanie różnych rodzajów pieczywa i produktów mlecznych. Cel: rozwijanie umiejętności oceniania walorów smakowych. Zabawa integracyjna ze śpiewem – <i>Mało nas...</i>	
Łączenie składników z gotowymi produktami.
Utrwalanie wyglądu i nazwy koloru pomarańczowego.	Łączenie składników z gotowymi produktami.
Nazywanie gotowych produktów mlecznych (śmietana, masło, jogurt).
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Bądź jak...</i> , zabawy w piaskownicy, zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – <i>Biały jak...</i>	
III. Zabawy plasteliną – <i>Jajka</i> . Zabawy badawcze z wykorzystaniem mąki i mleka. Quiz sprawdzający wiedzę – <i>Co z czego otrzymujemy</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- przełamywanie oporów przed spróbowaniem nowych produktów spożywczych,
- rozwijanie wrażliwości muzycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, że istnieją różne rodzaje pieczywa; próbuje ich smaku,
- ilustruje ruchem piosenki – tradycyjne i ludowe.

Przebieg dnia

I

- Zabawy w kąciku tematycznym *Sklep spożywczy*.
Chleby i bułki z masy solnej, kasa, torebki papierowe.
Dzieci sprzedają i kupują pieczywo wykonane z masy solnej. Używają zwrotów grzecznościowych w rozmowie ze sprzedawcą. Przeliczają w zakresie własnych możliwości. Rolę sprzedawcy początkowo pełni N., następnie – chętne dziecko.

- Kolorowanie rysunków.
Dla każdego dziecka: rysunki przedstawiające pracę piekarza oraz rysunki z krową lub owcą, kredki. Dzieci kolorują rysunki. Dbają o estetykę prac i ich dokładność.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 92).

II

- Zabawa ruchowa ilustrująca piosenkę *Jak powstaje chleb* (przewodnik, cz. 1, s. 97).
- Degustowanie różnego rodzaju pieczywa i produktów mlecznych.
Dwa rodzaje chleba (ciemny i jasny), dwa lub trzy rogaliki, dwie lub trzy kajzerki, dwa rodzaje sera żółtego, ser biały, jogurt naturalny, jogurt smakowy, talerzyki, kubeczki.

N. pokazuje dzieciom pieczywo i produkty mleczne. Chętne dzieci mogą nazywać produkty. N. zachęca do ich spróbowania (wcześniej trzeba je pokroić i umieścić na talerzykach, a także włożyć po trochu do kubeczków) i podkreśla ich walory odżywcze.

Należy się upewnić, czy wszystkie dzieci mogą spożywać produkty mleczne oraz te zawierające gluten. Jeśli nie – warto poinformować grupę, co to jest alergja/nietolerancja, i wspólnie spróbować np. mleka roślinnego, mleka bez laktozy lub pieczywa np. z mąki kukurydzianej.

- Zabawa integracyjna ze śpiewem *Mało nas...* (przewodnik, cz. 1, s. 93).

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań	Karta pracy, cz. 1, nr 25
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	Dzieci: – rysują po szarych liniach; dowiadują się, co z czego otrzymujemy, – nazywają gotowe produkty mleczne (śmietana, masło, jogurt) i mówią, z czego je otrzymujemy.

Karta pracy, cz. 1, nr 8	Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań
Dzieci: – rysują po szarych liniach; dowiadują się, co z czego otrzymujemy, – kolorują koła na pomarańczowo lub odbijają palce maczane w pomarańczowej farbie.	Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Bądź jak...*
N. mówi, aby dzieci były jak krowy, wrony, kury i naśladowały ruchy tych zwierząt itp.
- Zabawy w piaskownicy.
N. zachęca dzieci do tworzenia własnych budowli lub babek z piasku.
- Zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość – *Białe jak...*
N. prosi, aby dzieci wyszukały na podwórku coś białego i stanęły obok tego. Jeśli w pobliżu nie ma takich rzeczy, zadaniem dzieci jest wymienić coś takiego (niedźwiedź polarny, płatek śniegu itp.).

III

- Zabawy plasteliną – *Jajka*.
Plastelina i plastikowy nożyk dla każdego dziecka.
N. prosi, aby dzieci spróbowały ulepić z plasteliny jajka różnej wielkości. Do dyspozycji dzieci są także nożyki, którymi mogą pokroić gotowy produkt.

- Zabawy badawcze z wykorzystaniem mąki i mleka.
Opakowanie mąki, karton/butelka z mlekiem, plastikowy kubek, plastikowa miseczka, łyżka, łyżeczka.
Dzieci ważą na oko mąkę (mogą ją wziąć do ręki), odmierzają ją różnymi naczyniami, swobodnie przesypują. Dzieci mogą także sprawdzać, ile łyżek mąki mieści się w szklance. Mogą również przelewać mleko, porównywać jego ilość w kilku kubkach i łączyć mleko z mąką.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 7 (przewodnik, cz. 1, s. 92).
- Quiz sprawdzający wiedzę – *Co z czego otrzymujemy*.
Dwie tabliczki dla każdego dziecka (jedna – z uśmiechniętą buzią, druga – ze smutną buzią).
N. zadaje kolejne pytania. Zadaniem dzieci jest udzielenie odpowiedzi poprzez pokazanie odpowiedniej tabliczki (uśmiechnięta buzia – tak/prawda, smutna buzia – nie/falsz).

- Czy dzięki krowie mamy mleko?
- Czy to prawda, że mleko jest niezdrowe?
- Czy z mleka może powstać ser?
- Czy dzięki kurze mamy jajka?
- Czy z mąki powstaje jogurt?
- Czy z mąki powstaje chleb?
- Czy dzięki owcy mamy wełnę?

Październik, tydzień 4

Dzień 1

Idzie jesień... z deszczem

Rozmowy kropielek

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawy badawcze z wodą. Ćwiczenia oddechowe <i>Burza w szklance wody</i> . Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.	
II. Ilustrowanie rymowanki ruchem. Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej <i>Kropelki</i> . Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. Cel: poznawanie roli wody w życiu człowieka. Zabawa dramowa <i>Rozmowy kropielek</i> . Zabawa dźwiękonaśladowcza <i>Deszczyk</i> . Zabawy twórcze z gazetami.	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Deszczyk</i> , zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Tęcza</i> .	
III. Ćwiczenia słownikowe – <i>W czasie deszczu...</i> Zabawa badawcza <i>Kolorowa woda</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słońce świeci – deszczyk pada</i> .	
Wykonanie pracy plastycznej <i>Chmurka i deszcz</i> .	Określanie stroju odpowiedniego do jesiennej pogody, kolorowanie go.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 8, IV 13, IV 18

Cele ogólne

- poznawanie roli wody w życiu człowieka,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- rozwijanie umiejętności wypowiedzania się na określony temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozumie, że deszcz jest potrzebny,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- naśladuje ruchem i dźwiękiem deszcz i rozchłapywanie wody,
- wypowiada się na określony temat.

Przebieg dnia

I

- Zabawy badawcze z wodą.
Woda w butelce, przezroczyste naczynia, lupa dla każdego dziecka.
N. rozkłada przed dziećmi przezroczyste naczynia o różnych kształtach i różnej wielkości. Prosi dzieci, aby wlały do nich wodę z butelki. Każde dziecko moczy palec w wodzie i ogląda krople wody przez lupę. Obserwuje krople wody – nieruchomą i poruszającą się. N. prosi, aby dzieci powiedziały, jaka jest woda i do czego jest potrzebna. Obserwując naczynia z wodą, razem zastanawiają się, jaki kolor i zapach ma woda.
- Ćwiczenia oddechowe *Burza w szklance wody*.
Woda, dla każdego dziecka: kubeczek jednorazowy, słomka.

Dzieci siedzą przy stolikach. N. nalewa wodę do kubeczków (1/3 wysokości kubeczka) i prosi, aby dzieci nabrały powietrze nosem i wypuściły ustami przez słomkę, tworząc burzę w kubeczku.

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Deszczyk – przy szeroko otwartych ustach język wychodzi do przodu (na spacer), szybko chowa się za górnymi zębami, ponieważ zaczął padać deszcz.

Parasolka – język unosi się za górne zęby i opada do dolnych zębów, szukając w domu parasolki.

Kałuża – obлизując dookoła wargi, dzieci rysują językiem kształt kałuży.

Słoneczko – wysuwają do przodu wargi okrągłe jak słoneczko.

Tęcza – wykonują językiem ruchy po górnej wardze, od jednego kącika ust do drugiego.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 8 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa ruchowa kształtująca postawę – *Fala*.

Dzieci stoją w kole i trzymają się za ręce, kolejno unoszą je do góry i opuszczają.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słońce świeci* – *deszczyk pada*.

Tarcze gimnastyczne – żółta i niebieska.

N. pokazuje żółtą tarczę gimnastyczną, a dzieci chodzą i skandują: *Słońce świeci*. Gdy N. pokazuje niebieską tarczę, dzieci stają, wołają: *Pada deszczyk*, i klaszczą w rytmie spadających kropli.

- Zabawa tarczami gimnastycznymi – *Deszczowa pogoda*.

Tarcza gimnastyczna dla każdego dziecka.

Dzieci reagują na szybkie zmiany hasła przez N.

Słońce – dzieci maszerują z tarczami trzymanymi przed sobą.

Deszcz – dzieci maszerują z tarczami trzymanymi nad głowami.

Kałuże – dzieci kładą tarcze na podłodze i przeskakują przez nie.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Przysiady*.

Tarcza gimnastyczna dla każdego dziecka.

Dzieci maszerują z tarczami na głowach. Na sygnał nauczyciela, np. kłaśnięcie, wykonują przysiad.

- Zabawa integracyjna *Naszyjnik z kropli deszczu*.

N. spaceruje po sali, dotyka dzieci – kropli, które podają sobie ręce i idą za N. Gdy zbierze wszystkie krople, zamyka krąg – dzieci stają w kole.

II

- Ilustrowanie ruchem rymowanki *Gdy pada deszcz*.

Parasol.

N. recytuje rymowankę i jednocześnie rozkłada parasol nad głową. Dzieci naśladowują odgłos padającego deszczu (*kap, kap*) i stąpania po kałużach (rytmicznie tupią nogami: *chlap, chlap*).

Gdy deszcz pada,

kalosze: chlap, chlap...

parasol nad głową rozkładam.

krople: kap, kap...

Idę szczęśliwy w kalozach po kałużach:

chlap, chlap, kap, kap...

- Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Kropelki*.

Książka (s. 18–19) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Od samego rana padał deszcz, a chmury zakryły żółte słoneczko. Ada nie poszła do przedszkola, bo miała katar i bolał ją brzusek. Opiekowała się nią babcia. Razem zmieniły misiowi ubranko, pobawiły się w teatrzyk i upiekły ciasto marchewkowe. Co tu robić dalej?

– *Chcę iść na spacer* – poprosiła Ada.

– *Kochanie, pada deszcz, a ty masz katar. W dodatku wiatr mógłby nam porwać parasol* – odpowiedziała babcia.

Ada nie miała ochoty spać ani rysować, ani nawet lepić zwierzątek z plasteliny. Zaczęła się nudzić.

– *Mam pomysł* – powiedziała babcia. – *Może zaprzyjaźnimy się z deszczem?*

– *Nie lubię go* – odparła naburmuszona dziewczynka.

– Deszcz jest potrzebny, żeby wszystkie rośliny mogły się napić wody. Każda kropelka jest ważna. Jedna podlewa marchewki, druga wpada do rzeki, trzecia... – babci zabrakło już pomysłów.

– Zaraz je zapytam – rozpromieniła się Ada i usiadła przy oknie. Obserwowała spływające po szybie kropelki i słuchała muzyki deszczu: puk, puk, kap, kap, chlup, chlup.

Jedna kropelka zatrzymała się na szybie tuż przed buzią Ady. Dziewczynka uśmiechnęła się do niej. Kropelka odpowiedziała uśmiechem.

– Dlaczego padasz? – zapytała Ada.

– Podlewam drzewa, które rosną w twoim ulubionym parku – odpowiedziała kropelka.

– A masz siostry? – zapytała dziewczynka.

– Tak, jest nas wiele i razem jesteśmy deszczem.

– A ja mam Olka i razem jesteśmy bratem i siostrą – odparła Ada.

– To na pewno się razem bawicie – powiedziała kropelka spływająca z samej góry.

– Tak! Lubimy budować domki i chować się pod stołem.

W tej chwili do pokoju weszła babcia.

– Z kim rozmawiasz?

– Z deszczem – odpowiedziała dziewczynka, a babcia poszła zaparzyć herbatę. Rozmowa trwała nadal.

– A my lubimy razem spadać z nieba na dachy domów, na ulice i na drzewa. Bębniemy wtedy i tańczymy w przezroczyстых sukieneczkach, a czasami to nawet wpadniemy komuś za kołnierz – kropelki zachichotały.

– A ja miałam deszcz w butach i w skarpetkach – powiedziała Ada.

– To ty nie wiesz, że gdy padamy, to trzeba założyć kalosze i pelerynkę przeciwdeszczową?

– Wiem, ale wtedy jeszcze byłam mała i nie wiedziałam, ale niedługo będę miała cztery lata.

– Zrobimy dla ciebie wielką kałużę, chcesz?

Ada posmutniała. Wiedziała, że nie może wyjść na spacer, bo nie jest całkiem zdrowa. Powiedziała o tym kropelkom.

– Nie martw się, coś wymyślimy, żebyś się uśmiechnęła – odpowiedziały.

Po chwili niebo zachmurzyło się jeszcze bardziej i lunął deszcz. Padał i padał, i padał. Na podwórku utworzyły się ogromne kałuże. Nawet piaskownica zamieniła się w basen. „I to ma być wesołe?” – pomyślała Ada.

Nagle wiatr rozwiął chmury, ukazując kawałek błękitnego nieba i zaświeciło słońce.

– Ojej! Babciu! – krzyknęła Ada.

Babcia przybiegła do pokoju i zobaczyła za oknem ogromną kolorową tęczę. Ada uśmiechnęła się od ucha do ucha. Kropelki zrobiły jej prawdziwą niespodziankę. Bez nich nie byłoby tęczy.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania.

N. zadaje pytania:

- Dlaczego Ada nie poszła do przedszkola?
- Jak należy się ubrać w deszczową pogodę?
- Co Ada zobaczyła na niebie, gdy po deszczu wyszło słońce?
- O czym dziewczynka rozmawiała z kropelkami?

- Zabawa dramowa Rozmowy kropielek.

Dwie opaski na głowę z kropelkami wyciętymi z papieru kolorowego.

Wybrane dzieci otrzymują opaski na głowę. Na podstawie opowiadania i własnych doświadczeń przeprowadzają między sobą rozmowę kropielek – opowiadają o tym, co robiły kropelki w czasie deszczu, komu pomogły i w jaki sposób. Potem następuje zmiana i kolejne dzieci mogą odegrać rolę kropielek.

- Zabawa dźwiękonaśladowcza Deszczyk.

Kawałek gazety dla każdego dziecka, trójkąt.

N. daje każdemu dziecku kawałek gazety. Dzieci poruszają się po całej sali, trzymając papier w rękach; wymachują nim, naśladując wiatr. Na dźwięk trójkąta zatrzymują się i naśladują odgłosy:

* stukania jednym palcem w papier – jak kropla deszczu o szybę – *puk, puk*,

* padającego deszczu – palcami całej dłoni uderzają w kartkę papieru – *kap, kap*,

* wchodzenia w kałuże w kaloszach – tupią nogami – *chlup, chlup*.

Potem znów biegają po sali. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

- Zabawy twórcze z gazetami.
Kawałki gazety dla każdego dziecka, kosz na klocki.
Dzieci trzymają w rękach kawałki gazet i wykonują następujące zadania:
 - dmuchają na gazetę,
 - zgniatają ją oburącz, robiąc z niej kulkę,
 - podzucają kulkę do góry i ją łapią,
 - kładą ją na dłoni i zdmuchują,
 - wrzucają kulkę z gazety do kosza na klocki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Deszczyk*.
Grzechotka.
Dzieci biegają po wyznaczonym terenie przy dźwiękach grzechotki. Na hasło N.: *Deszczyk*, mają za zadanie schować się pod drzewem. Na dźwięk grzechotki znów biegają swobodnie po terenie. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie. Na hasło: *Kałuże* – poruszają się podskokami.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Tęcza*.
Kołatka.
Dzieci maszerują po wyznaczonym terenie przy dźwiękach kołatki. Na hasło: *Słońce*, podają sobie ręce, tworząc duże koło, a na hasło: *Tęcza* – tworzą półkole. Na dźwięk kołatki znów rytmicznie maszerują.

III

- Ćwiczenia słownikowe – *W czasie deszczu*.
Zdjęcia różnych chmur.
Dzieci oglądają zdjęcia różnych chmur i obserwują chmury za oknem. Mówią, jaka jest chmura i do czego może być podobna. N. prosi, aby dzieci dokończyły zdanie: *W czasie deszczu dzieci się nudzą, gdy...*
N. zachęca do wypowiedzania się pełnymi zdaniami na temat ulubionych zabaw przedszkolaków.

Chmura to zbiór kropelek wody lub kryształków lodu. Chmury powstają na różnych wysokościach i przyjmują różne kształty. Możemy zauważyć np. chmury kłębiaste, które rzadko dają opady deszczu; chmury niskie, warstwowe (znajdują się najbliżej powierzchni Ziemi, zasłaniając niebo grubą, ciemną warstwą, spoza której nie widać Słońca. Latem z tych chmur pada mżawka, a zimą ziarnisty śnieg); chmury warstwowo-deszczowe, przez które nie widać Słońca i z których długotrwanie pada deszcz; chmury średnie, kłębiaste – te nie przysłaniają całkowicie Słońca i nie dają żadnych opadów. Chmury pierzaste wyglądem przypominają płózy sań, lekko przysłaniają Słońce.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słońce świeci – deszczyk pada* (przewodnik, cz. 1, s. 105).
- Zabawa badawcza *Kolorowa woda*.

Cerata, miska z wodą, kapusta pekińska, dla każdego dziecka: przezroczyste kubeczki jednorazowe i łyżeczki, krepina w różnych kolorach.

N. zabezpiecza stół ceratą. Dzieci wlewają wodę do kubeczków. N. wręcza dzieciom krepinę i prosi, aby nazwały jej kolory i podarły ją na małe kawałki. Następnie dzieci wybierają sobie krepinę w jednym kolorze i nazywają ten kolor. Potem dzieci wkładają do swoich kubeczków małe kawałki krepiny. Obserwują, czy woda się zabarwia. Po zabarwieniu wody dzieci wyjmują łyżeczką krepinę z kubeczków. Aby sprawdzić, czy rośliny piją wodę, dzieci wkładają do kubeczków po jednym liściu kapusty pekińskiej. Odstawiają podpisane kubeczki w bezpieczne miejsce i przez tydzień obserwują, czy są zmiany na liściach. Na koniec N. omawia z dziećmi wyniki eksperymentu.

Praca plastyczna *Chmurka i deszcz*

Karta pracy, cz. 1, nr 26

Dla każdego dziecka: chmurki wycięte z papieru kolorowego, kartka z bloku, klej, kredki.

Dzieci wykonują pracę plastyczną *Chmurka i deszcz*. Przyklejają na kartkach papierowe chmurki i dorysowują padający z nich deszcz – kreski.

Dzieci:

- opisują ubrania Olka,
- określają, jak należy się ubrać odpowiednio do jesiennej i deszczowej pogody,
- kolorują strój odpowiedni do jesiennej pory roku,
- słuchają rymowanki, naśladują odgłosy padającego deszczu i chodzenia w kaloszach po kałużach.

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Twórcze rysowanie. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Głośno – cicho</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.
II.	Zabawa <i>Jaka jest jesień?</i> Wysłuchanie piosenki <i>Jesienna szaruga</i> . Rozmowa na temat piosenki. Nauka refrenu piosenki. Zabawy dźwiękonaśladowcze z wykorzystaniem piosenki. Cel: rozwijanie aktywności muzycznej. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słońce świeci – deszcz pada</i> . Rysowanie po liniach. Odbijanie palców maczanych w niebieskiej farbie. Kolorowanie kół na czarno. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>Znajdź coś...</i> , spacer w okolicy przedszkola.
III.	Zabawa dydaktyczna <i>Jesienna muzyka</i> . Zabawy folią bąbelkową. Rozmowa N. z dziećmi na temat pogody obserwowanej za oknem. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 18

Cele ogólne

- kształtowanie poczucia rytmu,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- rozwijanie umiejętności wypowiedziania się na podany temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- porusza się rytmicznie przy piosence,
- śpiewa refren piosenki,
- wypowiada się na podany temat.

Przebieg dnia

I

- Twórcze rysowanie.
Dla każdego dziecka: kredki (pomarańczowe, czerwone, żółte, szare), kartka.
N. rozdaje dzieciom kredki w *jesiennych* kolorach (pomarańczowym, czerwonym, żółtym, szarym) i prosi, aby narysowały coś tylko z użyciem tych kredek.
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Głośno – cicho*.
Trójką.
Kiedy N. cicho gra na trójkącie, dzieci chodzą na palcach; kiedy gra głośno, dzieci się kulą.
- Ilustrowanie ruchem rymowanki *Gdy pada deszcz* (przewodnik, cz. 1, s.105).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

II

- Zabawa *Jaka jest jesień?*
N. zadaje pytania dotyczące tego, co dzieci widzą za oknem. Wysłuchuje odpowiedzi dzieci. Może je później porównać z tekstem piosenki.
- Wysłuchanie piosenki *Jesienna szaruga* (śl. i muz. B. Forma).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesienna szaruga*.

Deszcz po szy - bie ście - ka: sza, sza, sza,

ka - pią kro - ple de - szczu: pla, pla, pla.

Je - sien - na mu - zy - ka dziś od ra - na gra:

sza, sza, sza, plum, plum, plum, plum, ta - ra - ra - ra.

1. *Deszcz po szybie ścieka: sza, sza, sza, kapią krople deszczu: pla, pla, pla.*

2. *Wiatr piosenkę śpiewa: tu, tu, tu, szumią z wiatrem drzewa: szu, szu, szu.*

Ref.: *Jesienna muzyka
dziś od rana gra:
sza, sza, sza, plum, plum, plum,
plum, ta-ra-ra-ra.*

Ref.: *Jesienna...*

3. *Tańczą krople deszczu: kap, kap, kap, wszystko wkoło mokre: chlap, chlap, chlap.*

Ref.: *Jesienna...*

- Rozmowa na temat piosenki.
- O czym była piosenka?
- Jak brzmiała jesienna muzyka?
- Nauka refrenu piosenki fragmentami, metodą ze słuchu.
- Zabawy dźwiękonaśladowcze z wykorzystaniem piosenki *Jesienna szaruga*.
Zadaniem dzieci jest w odpowiednich momentach piosenki (zwrotki i refrenu) naśladować padający deszcz, wiejący wiatr.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słońce świeci – deszcz pada*.

Bębenek.

Kiedy N. gra na bębnie i mówi: *Słońce świeci*, dzieci swobodnie spacerują po sali. Kiedy N. przestaje grać i mówi: *Pada deszcz* – dzieci kucają, układają dłonie, nad sobą, tworząc parasol. Zabawę można kilkakrotnie powtarzać.

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań

Karta pracy, cz. 1, nr 27

Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Dzieci:
– dorysowują kropłom deszczu odpowiednie miny,
– rysują po liniach rysunków kropel.

Karta pracy, cz. 1, nr 9

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań

Dzieci:
– rysują po liniach rysunku parasola,
– odbijają palce maczane w niebieskiej farbie na karcie z parasolem, powtarzając rymowanąkę za N.,
– kolorują koła na czarno lub odbijają palce maczane w czarnej farbie.

Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Znajdź coś...*
N. prosi, aby dzieci znalazły coś małego, dużego, żółtego itp.
- Spacer w okolicy przedszkola.
N. zachęca dzieci do rozglądania się wokół siebie i obserwowania zmieniającej się przyrody oraz pogody.

III

- Zabawa dydaktyczna *Jesienna muzyka*.
Drewniane klocki, folia (torebki foliowe), gazety.
N. rozdaje dzieciom przedmioty potrzebne do wydawania odgłosu padającego deszczu (klocki), szumu wiatru (folie) i burzy (gazety). Zadaniem dzieci jest takie manipulowanie przedmiotami, aby naśladować odgłosy jesiennej pogody.
- Zabawy folią bąbelkową.
Folia bąbelkowa.
N. rozdaje dzieciom folię bąbelkową. Ich zadaniem jest taki sposób ściskania folii, jaki poda N. (wolno, szybko).
- Rozmowa N. z dziećmi na temat pogody obserwowanej za oknem.
N. zachęca dzieci do stosowania zwrotów z piosenki *Jesienna szaruga* (deszcz ścieka po szybie, kapią krople deszczu, szumi wiatr itp.).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

Październik, tydzień 4

Dzień 3

Idzie jesień... z deszczem

Duży deszcz i mały deszcz

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszczuik pada</i> . Masażyk <i>Historia małej chmurki</i> .	
Ćwiczenia małej motoryki – <i>Rozcierane chmurki</i> .	Wykonanie tęczy z pasków kolorowej krepiny.
Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.	
II. Zabawa <i>Mały deszcz i duży deszcz</i> . Zabawa z chustą animacyjną – <i>Ulewa i kapuśniaczek</i> . Zabawa dydaktyczna <i>Parasolki i krople deszczu</i> . Zabawa <i>Duży czy mały?</i> Cel: utrwalanie pojęć: <i>duży, mały</i> .	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem podskoku – <i>Kałużyści</i> , zabawa ruchowa <i>Deszcz, wiatr, burza</i> .	
III. Zabawa słuchowa <i>Jaka to melodia?</i>	
Ćwiczenie graficzne <i>Kolorowe parasolki</i> – ozdabianie rysunków parasoli.	Ćwiczenie graficzne <i>Kolorowe parasolki</i> – obrysowywanie trójkątów i rysowanie po śladzie.
Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Taniec z deszczem</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 1, IV 2, IV 7, IV 8, IV 12, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie małej motoryki,
- utrwalanie pojęć: *duży, mały*,
- rozwijanie słuchu muzycznego.

Cele operacyjne

Dziecko:

- ćwiczy małą motorykę,
- stosuje słowa: *duży, mały*,
- stosuje technikę rozcierania węgla i kredy.

Przebieg dnia

I

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszczyk pada*.

Parasol.

N. stoi z parasolem tyłem do dzieci ustawionych na drugim końcu sali. Mówi: *Słonko świeci, deszczyk pada, Baba-Jaga się podkrada*, a dzieci biegną w jego kierunku. Gdy się odwraca, dzieci zatrzymują się i stają nieruchomo. Te dzieci, które się poruszają, przechodzą ponownie na linię startu. Dzieci, które pierwsze dobiegną do N., chowają się pod parasolem.

- Masażyk *Historia małej chmurki*.

Dzieci siedzą w kole jedno za drugim, po turecku, i rysują na plecach siedzącego przed nimi kolegi zgodnie z opowiadaniem N.

Ciepłe promienie słońca

zasłoniła mała, wesoła chmurka biała,

co po niebie wesoło skakała.

Od wiatru pęczniała, ciemniała, aż się rozpląkała.

Łzy wolno kap, kap, kap, kapały,

oczy jej smutniały i deszczem pląkały.

Chmurka pochmurniała, grzmiąca,

rozbłyskała.

Gdy się wypląkała, to zmaląła.

Oczy z łez ocierała,

aż się tęcza pokazała.

Dzieci:

kreślą kreski od środka pleców,

masują plecy wewnętrzną stroną dłoni

w jednym miejscu,

poklepują otwartymi dłońmi,

rysują dłonią coraz większe koła,

pukają palcami,

rysują kreski z góry na dół,

ostukują piąstkami,

rysują zygzaki – pioruny,

rysują dłonią coraz mniejsze koła,

naśladują dłońmi poruszające się wycieraczki samochodowe,

kreślą łuk na plecach otwartą dłonią.

Zabawa plastyczna *Jesienne niebo*

Dla każdego dziecka: kartki – białe i czarne, węgiel rysunkowy, ołówki, temperówki, waciki, biała farba lub kreda.

Dzieci rozcierają wacikiem lub palcem na białej kartce chmurki narysowane węglem (lub rozcierają zatemperowany grafit z ołówka) albo na czarnej kartce rozcierają rysunek chmur wykonany białą kredą lub farbą.

Zabawa plastyczna *Jesienne niebo*

Dla każdego dziecka: kolorowe paski krepiny (w kolorach tęczy), klej, talerzyki papierowe, obrazek tęczy.

Dzieci przyklejają kolorowe paski krepiny na papierowych talerzykach według wzoru – obrazka tęczy umieszczonego na tablicy.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

II

- Zabawa *Mały deszcz i duży deszcz*.

Kredki w drewnianej oprawie lub patyczki.

N. – dyrygent – staje przed grupą i ruchem rąk pokazuje dynamikę – głośność padającego deszczu. Dzieci stukają palcami lub kredkami w podłogę lub w blat stołu. Jeżeli N. trzyma przed sobą wyprostowane ręce i połączy dłonie – *deszcz cichnie, pada mały deszcz* – dzieci stukają cicho. Gdy N. oddala od siebie dłonie – *deszcz się wzmacnia i pada głośniejszy duży deszcz* – dzieci stukają głośno.

- Zabawa z chustą animacyjną *Ulewa i kapuśniaczek*.

Chusta animacyjna, piłeczki lub kropelki deszczu wycięte z niebieskiego papieru.

N. wyjaśnia dzieciom, że jeśli deszcz jest duży, to możemy powiedzieć o nim ulewa, nawałnica, a jeśli deszcz jest mały, możemy go nazwać deszczykiem lub kapuśniaczkiem. Na hasło N.: *Mały deszcz* lub

Deszcz albo *Kapuśniaczek* – dzieci delikatnie potrząsają chustą, na której są piłeczki lub papierowe sylwety kropel deszczu, a gdy N. zawoła: *Duży deszcz, ulewa lub nawałnica* – dzieci energicznie poruszają chustą.

- Zabawa dydaktyczna *Parasolki i krople deszczu*.

Parasole: duży i mały, sylwety parasoli: dużego i małego, wycięte z niebieskiego kartonu krople: małe i duże.

N. pokazuje dzieciom różne parasole, np. duży czarny męski parasol i małą dziecięcą parasolkę. Przypomina, że ich wspólną cechą jest ochrona przed deszczem. N. wymienia cechę, która różni je od siebie, tj. wielkość. Kładzie na dywanie dwa wycięte parasole – jeden duży, a drugi – mały. Rozsypuje papierowe krople deszczu: duże i małe. Dzieci zbierają je i układają na parasolach odpowiedniej wielkości.

- Zabawa *Duży czy mały?*

N. wyjaśnia, że dzieci będą oceniały, czy to, co powie, jest prawdą czy nie. Zdania będą dotyczyć wielkości przedmiotów – małych lub dużych. Dzieci unoszą kciuk w górę, gdy zdania N. są prawdziwe, np.: *Niemowlę (mucha) jest małe (mała). Żyrafa (autobus) jest duża (duży)*. Kierują kciuk do dołu, jeśli N. mówi nieprawdę, np.: *Mrówka (biedronka) jest duża. Słoń (autobus) jest mały*.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Kałużyści*.

Krążki gimnastyczne albo kałuże narysowane kredą lub patykiem, gwizdek.

Dzieci biegają w podskokach pomiędzy kałużami – rozłożonymi krążkami. Na dźwięk gwizdka przeskakują obunóż przez kałużę.

- Zabawa ruchowa *Deszcz, wiatr, burza*.

Dzieci stoją w rozsypcie. Na hasło *Deszcz* – uderzają dłońmi w uda, na hasło *Wiatr* – unoszą ramiona w górę i machają, a na słowo *Burza* – tupią w miejscu.

III

- Zabawa słuchowa *Jaka to melodia?*

Odtwarzacz CD, nagrania wersji instrumentalnych poznanych piosenek.

Dzieci słuchają fragmentów podkładów do poznanych piosenek i podają ich tytuły lub śpiewają refreny.

- Ćwiczenie graficzne *Kolorowe parasolki*.

Duże trójkąty: rozwartokątne i ostrokątne, wycięte z kolorowego papieru, arkusz szarego papieru, klej, mazaki.

N. pokazuje dzieciom dwa trójkąty wycięte z kolorowego papieru, które przykleja na arkuszu szarego papieru i przyczepia do tablicy na wysokości dzieci (wierzchołkiem do góry trójkąta rozwartokątnego i wierzchołkiem do dołu trójkąta ostrokątnego). Dorysowuje do nich rączki – zamienia je w parasole: otwarty i zamknięty. Zachęca dzieci 4-letnie, by obrysowały dowolny parasol i narysowały rączkę parasola po śladzie, a dzieci 3-letnie – by ozdobiły czasie parasoli.

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Taniec z deszczem*.

Folia malarska, nitka, krople wycięte z niebieskiego kartonu, taśma przezroczysta, odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesienna szaruga*.

N. przykleja taśmą do folii malarskiej krople deszczu wycięte z niebieskiego papieru, zawieszane na nitkach. Podczas nagrania muzyki dzieci chwytają za brzegi folii i tańczą, unosząc ją i opuszczając tak, by deszczowe krople również zatańczyły.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa plastyczna *Niebo*. Ćwiczenia oddechowe *Kropelki wody*. Utrwalanie piosenki *Jesienna szaruga*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.
- II. Ćwiczenia słuchowe *Co to za dźwięk?* Zabawa twórcza *Szklana harfa*. Zabawa ruchowa *Jestem kropelką*. Ilustrowanie ruchem rymowanki *Gdy pada deszcz*. Praca plastyczna *Żółte kalosze*. Cel: poszerzanie doświadczeń plastycznych.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Wiatr i chmury*, zabawa orientacyjno-porządkowa *Mały deszcz i duży deszcz*.
- III. Ćwiczenie spostrzegawczości *Globus*. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszczyk pada*. Ćwiczenia grafomotoryczne *Kropelki*. Zabawa matematyczna *Kropki wody*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 7, IV 8, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie percepcji słuchowej,
- poszerzanie doświadczeń plastycznych przez malowanie i odbijanie folii bąbelkowej,
- rozwijanie sprawności grafomotorycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- słucha, rozróżnia i nazywa odgłosy,
- maluje i odbija folię bąbelkową na kartce,
- kreśli kreski, rysuje kropki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa plastyczna *Niebo*.
Dla każdego dziecka: woreczek strunowy (lub koszulki na dokumenty), tubki farby – białej i niebieskiej. Dzieci oglądają farby w tubkach, nazywają kolory. Wyciskają farby – białą i niebieską – do woreczka. Próbują zamknąć woreczek strunowy (N. pomaga). Dzieci delikatnie pocierają palcami po zamkniętym woreczku w taki sposób, aby kolory farb się wymieszały.
- Ćwiczenia oddechowe *Kropelki wody*.
Dla każdego dziecka: chmurka i kropelki wycięte z papieru, słomki. Dzieci siedzą przy stolikach. N. rozkłada przed każdym dzieckiem chmurkę i małe kropelki wycięte z papieru. Zadanie dzieci polega na przyłożeniu słomki do papierowej kropelki, wciągnięciu powietrza ustami i w ten sposób przeniesieniu kropelki na chmurkę.
- Utrwalanie piosenki *Jesienna szaruga* (przewodnik, cz. 1, s. 108).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Jesienna szaruga*. Dzieci wspólnie z N. próbują śpiewać refren piosenki. W czasie śpiewania naśladują ruchem padający deszcz, wiejący wiatr. W czasie refrenu rytmicznie uderzają w dłoń.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

II

- Ćwiczenia słuchowe *Co to za dźwięk?*
Różne naczynia: szklanka, miska, butelka, woda. Dzieci siedzą w kole. N. prezentuje różne odgłosy wydawane z użyciem wody, np.:
– przelewanie wody z butelki do szklanki,
– potrząsanie butelką do połowy wypełnioną wodą,
– pluskanie palcami w wodzie.

Potem dzieci odwracają się, a N. wykonuje różne, poznane czynności z wodą. Dzieci określają, co wydało dany odgłos.

- Zabawa twórcza *Szklana harfa*.

Szklane kieliszki różnej wielkości, talerzyk, woda.

N. pokazuje dzieciom kieliszki różnej wielkości; nalewa do nich różną ilość wody. Zwilża delikatnie opuszki palców wskazujących wodą z talerzyka. Przesuwając palcami po krawędziach kieliszków, prezentuje różną wysokość dźwięków. Chętne dzieci naśladowują ruchy N. – próbują wydobyć dźwięki, przesuwając zwilżonymi palcami po krawędzi kieliszka. Jeśli jest taka możliwość, N. prezentuje wybrany utwór muzyczny na kieliszkach (strona <http://glassduo.com/>).

- Zabawa ruchowa *Jestem kropelką*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki relaksacyjnej.

Przy nagraniu muzyki dzieci poruszają się delikatnie jak kropelki. Kiedy muzyka cichnie, dzieci przykucają na podłodze. Na dźwięki muzyki znów unoszą się do góry i biegną po sali. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

- Ilustrowanie ruchem rymowanki *Gdy pada deszcz* (przewodnik, cz. 1, s. 105).

Praca plastyczna **Żółte kalosze**

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 17, niebieska farba plakatowa, woda w naczyniu, mokre chusteczki, ręczniki papierowe.

Dzieci:

- moczą palec wskazujący w niebieskiej farbie, odbijają go lub malują nim linie na obrazku każdego żółtego kalosza – wykonują palcem wzór na kaloszach,
- wycierają palec mokrą chusteczką, moczą palec w farbie w jaśniejszym kolorze niż poprzedni, odbijają go lub malują nim na obrazku kaloszy,
- malują palcami krople padającego deszczu i wodę w kałuży.

Praca plastyczna **Żółte kalosze**

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 16, niebieska farba plakatowa, woda w naczyniu, mokre chusteczki, ręczniki papierowe, korek lub patyczki kosmetyczne.

Dzieci:

- moczą korek lub patyczek w niebieskiej farbie, odbijają go lub malują nim linie na obrazku każdego żółtego kalosza – wykonują palcem wzór na kaloszach,
- odbijają korek lub malują nim linie jeszcze raz, używając farby w jaśniejszym kolorze niż poprzednio,
- malują korkiem lub patyczkiem kosmetycznym krople padającego deszczu i wodę w kałuży.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Wiatr i chmury*.

N. wyznacza teren do zabawy. Na środku staje jedno dziecko, które będzie pełniło rolę wiatru. Pozostałe dzieci stają w jednym miejscu, np. po lewej stronie. Mają za zadanie przebiec na prawą stronę tak, aby nie dać się złapać wiatrowi. Kogo wiatr dotknie, ten odchodzi na bok i razem z pozostałymi dziećmi ustawia się w kole, tworząc jedną, dużą chmurę.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Mały deszcz i duży deszcz*.

Tamburyn.

N. gra na tamburynie, a dzieci naśladowują ruchem kropelki padającego deszczu. Reagują ruchem na hasła N.:

mały deszcz – poruszają się powoli,

duży deszcz – poruszają się szybko,

burzowa chmura – podają sobie ręce i ustawiają się w kole,

przestało padać – zastygają w miejscu.

III

- Ćwiczenie spostrzegawczości *Globus*.

Globus.

Oglądanie globusa. N. pokazuje dzieciom na globusie lądy i wody. Wspólnie nazywają kolory znajdujące się na globusie. N. wyjaśnia, co one oznaczają. Wybrane dziecko kręci globusem. Zamyka oczy i wskazuje palcem dowolne miejsce. Po otwarciu oczu określa, co wskazuje jego palec: wodę czy ląd.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słońko świeci – deszczyk pada* (przewodnik, cz. 1, s. 111).

- Ćwiczenia grafomotoryczne *Kropelki*.
Dwa duże arkusze papieru, kredki.
N. rysuje na dużych arkuszach papieru kran i prysznic. Dzieci mają za zadanie dorysować do nich lejącą się wodę. Dzieci 3-letnie rysują kreseczki, dzieci 4-letnie rysują wodę jako kropki.
- Zabawa matematyczna *Kropki wody*.
Kropki wycięte z papieru dla każdego dziecka, kostka do gry z wymiennymi ściankami, kartki z kropkami (od 1 do 4).
Dzieci siedzą przy stolikach. N. układa przed każdym dzieckiem sylwetki kropli. Prosi dzieci, aby ułożyły pod spodem tyle samo papierowych kropli i przeliczyły, ile ich jest. Następnie na kostce do gry z wymiennymi ściankami umieszcza kropki (od 1 do 4). Prosi dzieci, aby rzuciły kostką i ułożyły przed sobą tyle kropek, ile kropek wskaże kostka. Następnie N. wskazuje kolejność liczenia (od lewej do prawej) i prosi, aby dziecko wskazało, np. trzecią kropkę.

Październik, tydzień 4

Dzień 5

Idzie jesień... z deszczem

Zabawy z wodą na deszczowe dni

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Kolorowanie rysunków. Zabawa ruchowa *Idź tam, gdzie jest kropelka*. Zagadki słuchowe związane z wodą. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8.
- II. Rozmowa na temat: *Co by było, gdyby nigdy nie padał deszcz?* Badanie i opisywanie właściwości wody – *Jaka jest woda?* Zabawa badawcza *Co pływa, a co tonie?* Cel: rozwijanie umiejętności określania własnych wniosków. Zabawa ruchowa *Pojazdy wodne i pojazdy lądowe*.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa *Szumi – grzmi*, zabawa bieżna *Zdążyć przed deszczem*, zabawy w piaskownicy (z wykorzystaniem wody).
- III. Ilustrowanie ruchem piosenki *Jesienna szaruga*. Zabawa dydaktyczna *Tyle samo*. Puszczenie baniek mydlanych.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 4, IV 7, IV 8, IV 13, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- pobudzanie ciekawości badawczej,
- rozwijanie spostrzegawczości,
- rozwijanie umiejętności pracy w małych grupach.

Cele operacyjne

Dziecko:

- eksperymentuje z wodą,
- odszukuje przedmioty położone w różnych miejscach sali,
- potrafi zgodnie działać w grupie podczas zabaw ruchowych i badawczych.

Przebieg dnia

I

- Kolorowanie rysunków.
Kolorowanki związane ze środowiskiem wodnym (jeziora, morza) i deszczem.

N. zachęca dzieci do starannego kolorowania prac i dbania o ich estetykę.

- Zabawa ruchowa *Idź tam, gdzie jest kropelka*.

Obrazki kropli w liczbie odpowiadającej połowie liczby dzieci.

Przed zabawą N. rozwiesza obrazki kropli w różnych miejscach sali. Następnie prosi dzieci, aby skakały jak żabki. Kiedy klaśnie w dłonie, mają wstać i podejść do wybranego przez siebie obrazka kropli.

- Zagadki słuchowe związane z wodą.
Nagranie odgłosów wody (deszcz, morze, woda kapiąca z kranu).
Dzieci słuchają nagranych odgłosów wody. Próbuje je nazwać.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 8 (przewodnik, cz. 1, s. 105).

II

- Rozmowa na temat: *Co by było, gdyby nigdy nie padał deszcz?*
N. wysłuchuje pomysłów dzieci. Może spróbować naprowadzić je na wniosek, że woda jest potrzebna człowiekowi do życia.

- Badanie i opisywanie właściwości wody – *Jaka jest woda?*
Kubek z wodą dla każdego dziecka, przezroczysty pojemnik z wodą (średniej wielkości), słój, tusz, ziarenka pieprzu, kasza manna.

Dzieci otrzymują wodę w kubkach. Próbuje określić, jaka ona jest (smak, zapach, kolor). Po wysłuchaniu odpowiedzi N. pokazuje dzieciom pojemnik z wodą i wyjaśnia, że:

- wydaje się, że w wodzie już nic się nie zmieści (jest ona jednolitą cieczą),
- woda składa się z malutkich drobinek.

Do przygotowanego pojemnika z wodą N. wpuszcza krople tuszu (mieszają się one z wodą). N. tłumaczy, że drobiniki tuszu *umieszczają się* pomiędzy drobinami wody.

Aby dzieciom było łatwiej zrozumieć zaobserwowane zjawisko, N. poleca im wsypać do słoja ziarna pieprzu. Wyjaśnia, że cząsteczki wody są podobne do kuleczek pieprzu. Następnie dzieci dosypują kaszę mannę. N. porównuje jej ziarenka do cząsteczek tuszu. Niektóre ziarenka kaszy wpadają pomiędzy ziarna pieprzu, podobnie jak cząsteczki tuszu pomiędzy cząsteczki wody. N. proponuje dzieciom, by dokładnie zakreśliły słoik i wymieszały znajdujące się w środku ziarenka. Zwraca uwagę na to, że ziarenka kaszy wypełniają wolne przestrzenie między ziarenkami pieprzu.

- Zabawa badawcza *Co pływa, a co tonie?*
Magiczny kuferek (a w nim: plastelina, kamyk, piórko, moneta, drewniany klocek, kasztan, spinacz), dwie obręcze w różnych kolorach, pojemnik z wodą.

N. chowa do magicznego kufereka różne przedmioty. Wybrane dziecko losuje jeden przedmiot i próbuje za pomocą dotyku odgadnąć, co to jest. Po odgadnięciu wylosowanego przedmiotu dzieci wspólnie starają się wywnioskować, jak dany przedmiot zachowa się w wodzie – czy utonie, czy będzie pływał na jej powierzchni. N. umieszcza przedmioty w wybranej obręczy (np. w czerwonej – przedmioty, które toną w wodzie, w niebieskiej – które będą pływały po powierzchni). Następnie należy wspólnie sprawdzić przypuszczenia, obserwując zachowanie poszczególnych przedmiotów w pojemniku z wodą.

- Zabawa ruchowa *Pojazdy wodne i pojazdy lądowe.*
Obrazki: samochodu i kajaka.
Dzieci biegają swobodnie po sali. Kiedy N. pokazuje obrazek samochodu, dzieci naśladują jego poruszanie się. Kiedy N. pokaże kajak, dzieci naśladują wiosłowanie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Szumi – grzmi.*
Dzieci poruszają się swobodnie. Gdy N. *zaszumi*, stają w lekkim rozkroku i poruszają się jak drzewa poruszane wiatrem, natomiast na dźwięki *buu, buuu* (grzmotu) – stają w miejscu i tupią.
- Zabawa bieżna – *Zdążyć przed deszczem.*
Dzieci spacerują w parach po ogrodzie. Kiedy N. powie: *Deszcz!* – biegną jak najszybciej w wyznaczone miejsce.
- Zabawy w piaskownicy (z wykorzystaniem wody).
Niewielka ilość wody.
N. wlewa do wykopanego dołka w piaskownicy niewielką ilość wody. Dzieci mogą ją wykorzystać według własnych pomysłów, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny.

III

- Ilustrowanie ruchem piosenki *Jesienna szaruga* (przewodnik, cz. 1, s. 108).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Jesienna szaruga.
Podczas nagrania utworu dzieci poruszają się rytmicznie według własnych pomysłów.

- Zabawa dydaktyczna *Tyle samo*.
Dla każdej grupy dzieci: butelka z wodą, dwa takie same pojemniki – najlepiej przezroczyste, o zdecydowanie mniejszej pojemności niż butelka.
N. dzieli dzieci na kilka grup. Ich zadaniem jest takie przelewanie wody z butelki do dwóch pojemników, aby w każdym pojemniku była taka sama ilość wody. Można ją łatwo porównać poprzez ustawienie pojemników obok siebie.
- Puszczanie baniek mydlanych.
Pojemnik z bańkami mydlanymi.
Dzieci kolejno próbują puszczać bańki mydlane. Mogą spróbować określić, od czego zależy wielkość każdej bańki.

Listopad, tydzień 1

Dzień 1

Moja rodzina

Rodzina - największy skarb

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia słownikowe <i>Moja rodzina</i> . Segregowanie nakrętek według kolorów. Praca konstrukcyjna z nakrętek – <i>Kwiaty dla rodziców</i> . Ćwiczenia oddechowe <i>Fruwające motylki</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.	
II. Zabawa dydaktyczna <i>Skojarzenia</i> . Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller <i>Ciapek i psia wróżka</i> . Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. Cel: wzmocnienie więzi uczuciowej z rodziną. Zabawa ruchowa <i>Serduszko</i> . Wykonanie pracy <i>Serduszko dla mojej rodziny</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa dźwiękonaśladowcza <i>Zwierzęta i ich dzieci</i> , zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słucham mamy, słucham taty</i> .	
III. Wysłuchanie piosenki <i>Moja rodzina</i> . Ćwiczenia logopedyczne. Gra tematyczna <i>Rodzina zwierząt</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Nasze rodziny</i> . Kolorowanie rysunku kwiatów.	Globalne odczytywanie wyrazów i naklejanie takich samych. Rysowanie drogi i kształtu po śladzie.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, III 2, III 3, III 4, III 7, IV 2, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzmocnienie więzi uczuciowej z rodziną,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie umiejętności wypowiedzania się na określony temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dostrzega znaczenie rodziny,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- opowiada o swojej rodzinie.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słownikowe *Moja rodzina*.
Albumy rodzinne ze zdjęciami, przyniesione przez dzieci.
Dzieci przynoszą albumy lub zdjęcia swojej rodziny. Omawiają, kto na nich jest, co te osoby robią i jak wyglądają. Dzieli się swoimi wspomnieniami i odczuciami.
- Segregowanie nakrętek według kolorów.
Plastikowe nakrętki, tacki.

N. kładzie przed dziećmi plastikowe nakrętki. Na każdej tacce kładzie nakrętkę w jednym kolorze. Dzieci nazywają ten kolor. N. prosi, aby dzieci rozłożyły nakrętki na tackach według wskazanych kolorów. Po posegregowaniu dzieci określają, bez przeliczania, których nakrętek jest najwięcej, a których – najmniej. Wybierają nakrętki w liczbie wskazanej przez N., np. *Weź 4 nakrętki w różnych kolorach. Policz je i powiedz, jakie mają kolory.*

- Praca konstrukcyjna z nakrętek – *Kwiaty dla rodziców.*

Koło wycięte z papieru, dla każdego dziecka plastikowe nakrętki i kolorowa kartka.

N. prezentuje dzieciom kształt koła. Zwraca uwagę, że spód nakrętki ma taki sam kształt. Prosi dzieci, aby ułożyły z nakrętek kolorowe kwiaty dla rodziców. Każde dziecko ma za zadanie ułożyć na kartce kolorowe kwiaty dla swoich rodziców, przeliczyć je i określić, jaki mają kolor.

- Ćwiczenia oddechowe *Fruwające motylki.*

Motylki wycięte z papieru (lub dziurkaczem) i słomka dla każdego dziecka.

Dzieci mają za zadanie przenieść za pomocą słomek motylki wycięte z papieru do kwiatów ułożonych z nakrętek. Kładą słomkę na motylku, wciągają powietrze, zasysają słomką motylka, przenoszą go i układają wokół kwiatka.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 9 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa budująca pozytywny klimat w grupie – *Gdzie jest moje dziecko?*

Opaska lub szalik do zasłonięcia oczu.

Dzieci stoją swobodnie w rozsypanie. Jedno z nich – mama – ma zasłonięte oczy. Wskazane przez N. dziecko (lub wspólnie wybrane, ale tak, żeby mama nie wiedziała, kto to) zaczyna nawoływać swoją mamę. Pozostałe dzieci mogą pomóc i naprowadzać na właściwy trop (słowami: prosto, odwróć się, w drugą stronę). W wersji łatwiejszej dzieci prowadzą mamę, kładąc jej ręce na ramionach.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Nasze rodziny.*

Emblematy z symbolicznymi rysunkami członków rodziny (mamy, taty, babci, dziadka) podklejone taśmą samoprzylepną – dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki.

Dzieci mają przyłączone na taśmie samoprzylepnej emblematy z symbolicznymi rysunkami członków rodziny. Podczas muzyki swobodnie poruszają się po sali, a na przerwę dobierają się według hasła N. (Np. Mamusie! Dziadkowie! Mamusie i tatusiowie! Rodziny!).

- Zabawa ruchowa *Mały – duży* (według wiersza B. Szelańskiej).

Dzieci stoją w rozsypanie, na słowo *mały* – przykucają, na słowo *duży* – wyciągają ręce do góry.

Mały syn – duży tata.

Mała piżamka – duża piżama.

Mały lasek – duży las.

Mała córka – duża mama.

Mały kotek – duży kot.

Mały kotek – duży kot.

Mały piesek – duży pies.

Mała psota – dużo psot!

Mały miś – duży niedźwiedź.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Podaj mamie ciasteczko.*

Dwie piłeczki.

N. ustawia dzieci w dwóch rzędach (np. chłopcy i dziewczynki). Każde z dzieci stojących na początku rzędu otrzymuje małą piłkę (ciasteczko). Dzieci przyjmują wyprostowaną pozycję ciała, wyciągają do przodu rękę, trzymając piłeczkę na wyprostowanej dłoni. Zadanie polega na przejściu od startu do mety tak, aby piłeczka nie wypadła z dłoni.

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Którego dziecka brakuje?*

Koc.

Dzieci spacerują po sali. Na znak N. kulą się na podłodze i zasłaniają oczy rękami, a wtedy N. przykrywa wybrane dziecko kocem. Zadaniem pozostałych dzieci jest ustalenie, kogo brakuje.

II

- Zabawa *Skojarzenia.*

Duży arkusz białego papieru, kolorowe flamastry.

N. rozkłada na stoliku duży arkusz papieru i rysuje na nim rodzinę: mamę, tatę, dwoje dzieci – chłopca i dziewczynkę. Prosi kolejne dzieci, aby powiedziały, z czym im się kojarzy rodzina. N. wykonuje schematyczne rysunki do skojarzeń dzieci i przyklepia je na tablicy. Chętne dziecko podaje, w jaki sposób można pokazać ruchem podawane skojarzenie, a pozostałe dzieci naśladują ten ruch.

- Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Ciapek i psia wróżka*.

Książka (s. 20–21) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Olek bardzo chciałby mieć psa, ale dobrze wie, że to niemożliwe. Ada jest uczulona na psią sierść i gdy tylko w pobliżu zjawia się jakiś kudłacz, zaraz zaczyna kichać.

Jedyną pociechą są opowieści o zwierzętach, które oboje uwielbiają.

Czytanie na dobranoc to chwila, na którą warto czekać, szczególnie gdy na nocnym stoliku leży nowa książeczka od babci o bardzo ciekawym tytule:

„O Ciapku, który spotkał psią wróżkę”.

Ciapuś drzemał sobie słodko w miękkim kojcu blisko mamy i trzech kudłatych braciszków. Nagle pochyliła się nad nim psia wróżka.

– Nie bój się, malutki – powiedziała. – Przyszłam, aby ci pomóc wybrać twoją przyszłość. Masz do wyboru dwa domy. Oto pierwszy z nich.

Piesek spojrzął w szklaną kulę i zobaczył elegancką willę otoczoną pięknym ogrodem. – Toż to psi raj! – szczenął. – Mogę tu zamieszkać choćby dziś!

Psia wróżka machnęła zaczarowaną różdżką i już mógł biegać pośród równo przyciętych krzewów i kolorowych kwiatów. Przez pierwszy dzień czuł się bardzo szczęśliwy, ale szybko okazało się, że nikt nie ma dla niego czasu. Całymi dniami siedział w domu sam. Jego bardzo eleganccy państwo pojawiali się dopiero wieczorem. Częstoowali go pyszną kolacją i zaraz wracali do swych ważnych spraw. Biedny Ciapuś czuł się taki samotny.

Gdy znów ujrzał psią wróżkę, spytał nieśmiało o ten drugi dom. Tym razem szklana kula pokazała coś, co zupełnie go nie zachwyciło – ciasne mieszkanie na czwartym piętrze, bez windy, a w nim rodzice z córeczką o imieniu Dorotka. Dorotka oglądała świat rączkami, bo jej oczka nic nie widziały. Mama czytała jej bajki i szyła zabawki ze szmatek, tata zabierał na spacer i opowiadał o wszystkim, co było widać dookoła.

Im dłużej Ciapuś przyglądał się Dorotce, tym większą miał ochotę zamieszkać razem z nią. Kiedy czary wróżki przeniosły go z pięknej willi do skromnego mieszkania na czwartym piętrze, natychmiast poczuł się jak ryba w wodzie. Całymi dniami bawił się z Dorotką. Dla niej zaczął nawet uczęszczać do psiej szkoły. Uczył się, jak być przewodnikiem niewidomych. Wymagało to wielkiej dyscypliny. Trzeba było chodzić spokojnie, bez żadnego skakania i biegania. Na dodatek musiał się nauczyć, kiedy można przechodzić przez ulicę, a kiedy trzeba czekać. Prawdziwa psia akademia. Za to Dorotka uśmiechała się coraz częściej i z ufnością maszerowała za swym kudłatym przewodnikiem.

– Czy wybrałeś już swój dom? – zapytała pewnego dnia psia wróżka.

W odpowiedzi Ciapuś zamerdał ogonem i z czułością polizał rączkę Dorotki.

Wreszcie dom szczęśliwy znalazł, a zawdzięczał to odkryciu,

że jedzenia może braknąć, lecz miłości... nigdy w życiu.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania. N. zadaje pytania:
 - *Jakie marzenia miał Olek?*
 - *Jakie macie marzenia?*
 - *Kogo spotkał Ciapuś?*
 - *Jakiego wyboru musiał dokonać?*
 - *Jak Ciapuś czuł się w pięknym i bogatym domu?*
 - *Jak piesek czuł się w domu Dorotki?*
 - *Co jest najważniejsze, aby człowiek dobrze się czuł w swoim domu?*

- Zabawa ruchowa *Serduszko*.

Tamburyn.

N. prezentuje sposób, w jaki można ułożyć palce, aby pokazać serduszko. Dzieci poruszają się w rytmie granym przez N.: do marszu, biegu lub podskoków. Na hasło N.: *serduszko*, zatrzymują się i układają palce w serduszko. Następnie powtarzają zabawę kilkakrotnie, a N. zmienia wystukiwany rytm.

- Wykonanie pracy *Serduszko dla mojej rodziny*.
Farby na tackach (w trzech kolorach), serduszka wycięte z bloku technicznego dla 3-latków, czerwone kartki z narysowanym kształtem serca i nożyczki dla 4-latków.

Dzieci młodsze odciskają swoją dłoń w farbie i odbijają ją na serduszku dla swojej rodziny. Dzieci starsze samodzielnie wycinają kształt serduszka narysowanego na czerwonym papierze, a następnie odbijają na nim swoją dłoń umoczoną w farbie w wybranym kolorze. Wykonane prace dzieci wręczą swoim rodzicom, gdy przyjdą po nie do przedszkola.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa dźwiękonaśladowcza *Zwierzęta i ich dzieci*.
N. opowiada o tym, jak rodzina zwierząt idzie na spacer, a dzieci naśladowują ruchem i głosem te zwierzęta: psy, koty, myszy, konie, świnki, kaczki, gęsi, kury.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słucham mamy, słucham taty*.
Dzieci stoją w rozsypane. N. pełni rolę mamy, która wydaje polecenia. Dzieci je wykonują np.:
Trzy kroki do przodu.
Dwa kroki do tyłu.
Jeden obrót.
Trzy kroki w stronę siatki.
Dwa kroki w stronę przedszkola itp.
Następnie chętna dziewczynka wydaje polecenia jako mama (lub chętny chłopiec jako tata). Dzieci 4-letnie mogą otrzymywać dwa polecenia.

III

- Wysłuchanie piosenki *Moja rodzina* (sł. i muz. B. Forma).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja rodzina*.

Kie - dy jest mi smut-no, ma - ma mnie po - cie - szy, mo - cno mnie przy-tu - li,
ni - gdzie się nie spie - szy. Ma - ma, ta - ta, sio - stra, brat
to jest mój ro - dzin - ny świat. Te - raz chcę po -
wie - dzieć wam: do - brze, że ro - dzi - nę mam.

1. *Kiedy jest mi smutno,
mama mnie pocieszy,
mocno mnie przytuli,
nigdzie się nie spieszy.*

Ref.: *Mama, tata, siostra, brat
to jest mój rodzinny świat.
Teraz chcę powiedzieć wam:
dobrze, że rodzinę mam.*

2. *Z siostrą albo z bratem
często się bawimy,
rower, piłka, rolki –
bardzo to lubimy.*

Ref.: *Mama, tata...*

3. *Z tatą porozmawiać
mogę dnia każdego,
jest mym przyjacielem
i dobrym kolegą.*

Ref.: *Mama, tata...*

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci, np.

Powitanie – przy szeroko otwartych ustach język – tata – wita się ze swoimi dziećmi – zębami, dotykając swoim czubkiem do każdego zęba: najpierw na górze, potem na dole.

Spacer – język oblizuje dookoła wargi: raz górną, raz dolną, spaceruje wokół ust.

Huśtawka – język – tata – huśta swoje dzieci: unosi się raz za górne, raz za dolne zęby.

Malowanie sufitu – język maluje sufit w domu, przesuwając się kilkakrotnie od górnych zębów w stronę gardła.

Kropeczki – czubek języka maluje kropeczki na suficie (dotyka podniebienia).

Buziaki – dzieci przesyłają buziaki dla mamy i taty przez mocne ściągnięcie warg.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Nasze rodziny* (przewodnik, cz. 1, s. 118).

- Gra tematyczna *Rodziny zwierząt*.

Gra planszowa *Farmer* lub ilustracje przedstawiające zwierzęta tego samego gatunku (po 4 zwierzęta tego samego gatunku), kostka z naklejonymi obrazkami zwierząt.

Dzieci rzucają kostką, na której są naklejone obrazki zwierząt. Zabierają obrazek tego zwierzęcia, które jest na kostce. Tworzą z nich 4-osobowe rodziny. Wygrywa ta osoba, która ma najwięcej utworzonych pełnych rodzin.

Kolorowanie rysunków kwiatów	Karta pracy, cz. 1, nr 28
<p>Kredki i kolorowanki kwiatów dla każdego dziecka. Dzieci kolorują kwiaty dla mamy.</p>	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odczytują globalnie wyrazy, – odszukują i nakleją taki sam wyraz, – rysują drogę do domu Olka i Ady, – rysują kształty po śladach.

Listopad, tydzień 1

Dzień 2

Moja rodzina

Mama, tata, siostra, brat

Przykładowy zapis w dzienniku

<p>I. Zabawa grupowa na powitanie – <i>Czy są z nami osoby, które mają...?</i> Zabawa integrująca <i>Rolnik sam w dolinie</i>. Zabawa ruchowa <i>Czary-mary</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.</p>	
<p>II. Zabawa na powitanie, przy akompaniamencie piosenki <i>Moja rodzina</i>. Inscenizowanie ruchem słów piosenki <i>Moja rodzina</i>. Rozmowa na temat piosenki. Wprowadzenie instrumentu perkusyjnego – kołatki. Nauka refrenu piosenki. Cel: rozwijanie słuchu muzycznego.</p>	
<p>Układanie puzzli 3-elementowych, przyklejanie, kolorowanie.</p>	<p>Ćwiczenie spostrzegawczości, wypowiedanie się na określony temat.</p>
<p>Rozpoznawanie, nazywanie przedmiotów i określanie ich zastosowania.</p>	<p>Segregowanie przedmiotów; wybieranie tych, które występowały na obrazku.</p>
<p>Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Ogonki</i>, zabawa ruchowa z elementem celowania – <i>Koszykówka</i>.</p>	
<p>III. Zabawa dydaktyczna ćwicząca pamięć wzrokową – <i>Co było na obrazku?</i> Zabawa paluszkowa <i>Rodzinka paluszków</i>. Zabawa z chustą animacyjną przy piosence <i>Moja rodzina</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.</p>	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, III 2, III 3, III 4, III 7, IV 2, IV 7

Cele ogólne

- kształtowanie poczucia rytmu,
- poznanie instrumentu perkusyjnego – kołatki,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- rozwijanie empatii wobec członków rodziny.

Cele operacyjne

Dziecko:

- porusza się rytmicznie przy muzyce,
- gra akompaniament na kołatce,
- śpiewa refren piosenki,
- opowiada, w jaki sposób pomaga rodzicom.

Przebieg dnia

I

- Zabawa grupowa na powitanie – *Czy są z nami osoby, które mają...?*
N. prosi, by weszły do środka koła lub pomachały te dzieci, które mają rodzeństwo, mają starszą siostrę, mają małego brata, których tata jest silny, wysoki, mama jest blondynką, ma ciemne włosy, itp.
- Zabawa integrująca *Rolnik sam w dolinie* (przewodnik, cz. 1, s. 92).
- Zabawa ruchowa *Czary-mary*.
N. zamienia dzieci w: pajacyki (podskakują i klaszczą w ręce nad głową), panie idące na szpileczkach (idą na palcach), kaczkę (chodzą na zewnętrznych krawędziach stóp), niedźwiadki (czworakują), zajaczki (podskakują w przysiadzie), pingwiny (chodzą na piętach).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).

II

- Zabawa na powitanie, przy akompaniamencie piosenki *Moja rodzina* (przewodnik, cz. 1, s. 120).
Dzieci maszerują swobodnie po sali, maszerują na palcach, na piętach, na wewnętrznych krawędziach stóp, na zewnętrznych krawędziach stóp i poruszają się dowolnie. Na przerwę w muzyce wykonują ukłon na powitanie najbliższego stojącego dziecka.
- Inscenizowanie ruchem słów piosenki *Moja rodzina* (sł. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja rodzina*.

1. <i>Kiedy jest mi smutno, mama mnie pocieszy, mocno mnie przytuli, nigdzie się nie spieszy.</i>	Dzieci: trą piąstkami oczy, płaczą, głaszczą się po głowie, krzyżują ręce, dłonie kładą na ramionach, przykucają,
Ref.: <i>Mama, tata, siostra, brat to jest mój rodzinny świat. Teraz chcę powiedzieć wam: dobrze, że rodzinę mam.</i>	tworzą koła 4-osobowe, obracają się w kołach, zatrzymują się, unoszą energicznie ramiona w górę, radośnie wykrzykują: <i>Hej!</i>
2. <i>Z siostrą albo z bratem często się bawimy, rower, piłka, rolki – bardzo to lubimy.</i>	tworzą parę z najbliższym dzieckiem i wskazują palcem na siebie, podają sobie ręce i obracają się, biegną w miejscu, obracają się,
Ref.: <i>Mama, tata...</i>	
3. <i>Z tatą porozmawiać mogę dnia każdego, jest moim przyjacielem i dobrym kolegą.</i>	tworzą nowe pary, stają naprzeciwko siebie, przechylają głowę na boki, ręce kładą na biodrach, przytulają się.
Ref.: <i>Mama, tata...</i>	

- Rozmowa na temat piosenki.
N. omawia z dziećmi słowa zwrotek piosenki i rolę wszystkich osób w rodzinie. Dzieci kolejno podają przykłady wsparcia ze strony członków rodziny w różnych sytuacjach.
- *Moja mama/mój tata pomaga mi, gdy...*
- *Bawię się z moim rodzeństwem w...*
- Wprowadzenie instrumentu perkusyjnego – kołatki.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja rodzina*, kołatka dla każdego dziecka.
N. prezentuje wygląd i dźwięk kołatki. Pokazuje sposób gry na instrumencie, uderzając nim rytmicznie o dłoń. Rozdaje dzieciom instrumenty, a one tworzą akompaniament do piosenki na kołatkach.
- Nauka refrenu piosenki.
Mikrofon.
Dzieci uczą się refrenu:
 - dopowiadają rymujące się słowa na końcu wersów recytowanych przez N.,
 - powtarzają za N. kolejne wersy refrenu z wytupywaniem, wystukiwaniem piąstkami, podskakiwaniem, klepaniem w uda,
 - chętne osoby śpiewają do mikrofonu,
 - wspólnie śpiewają refren.

Układanie puzzli	Karta pracy, cz. 1, nr 29
<p>Puzzle 3-elementowe – sylwety rodziny misiów: mamy, taty i dziecka, klej, kartka, kredki.</p> <p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – układają rodzinę misiów (obrazki pocięte na trzy części: nogi i bućki, spódniczkę lub spodnie, głowę z rękami, bluzką lub koszulką), – nakleją części na kartce, – kolorują. 	<p>Dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oglądają obrazek, – mówią, jak Ada i Olek pomagają rodzicom, – opowiadają, w jaki sposób one pomagają rodzicom, – łączą fragmenty obrazka na dole strony z ich miejscami na obrazku.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Ogonki*.
Szarfa dla każdej pary dzieci.
Dzieci dobierają się w pary; jedno z dzieci ucieka z szarfą wetkniętą za kołnierz (tak, by na zewnątrz wystawał jej drugi koniec). Zadaniem drugiej osoby z pary jest chwycić szarfę. Kilkakrotnie powtarzamy zabawę, zmieniamy dzieci w parach.
- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Koszykówka*.
Kosz, piłka.
Dzieci celują piłką do kosza zawieszzonego niezbyt wysoko lub ustawionego na ziemi. Można zorganizować zawody grupowe lub indywidualne, kto będzie miał najwięcej celnych rzutów.

III

- Zabawa dydaktyczna ćwicząca pamięć wzrokową – *Co było na obrazku?*
Miska z łyżką, deska do krojenia, sztucce, koszyczek na pieczywo, inne przedmioty niezwiązane ze spożywaniem posiłków, np. szalik, młotek, auto, szarfa dla 4-latków.
N. pokazuje naczynia kuchenne, np.: miskę, łyżkę, deskę do krojenia, sztucce, koszyczek na pieczywo, oraz inne przedmioty niezwiązane ze spożywaniem posiłków. Dzieci 3-letnie wybierają przedmioty i mówią, do czego one służą. 4-latki wybierają te przedmioty, które występowały w karcie pracy, i wkładają je do szarfy. N. prosi, by 4-latki powiedziały, co może się później wydarzyć. Dzieci odgrywają scenki, przybierają role – mamy, taty, Olka i Ady przy rodzinnym posiłku przy stole. Używają zwrotów grzecznościowych, gdy rodzina zasiądzie do posiłku (smacznego, proszę, dziękuję).
- Zabawa paluszkowa *Rodzinka paluszków* (autor nieznan).
N. ilustruje popularną rymowanąkę, pokazując kolejne palce. Zaczyna od kciuka.

*Ten pierwszy to dziadziuś, a obok – babusia.
Największy to tatuś, a przy nim mamusia.
To jest dziecinka mała, a to – moja rączka cała.*

Dzieci powtarzają, pokazując swoje palce.

- Zabawa z chustą animacyjną przy piosence *Moja rodzina* (przewodnik, cz. 1, s. 120).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja rodzina*.
Dzieci stają dookoła chusty animacyjnej i chwytają za jej brzegi. Podczas pierwszej zwrotki idą za N. w prawą stronę, podczas drugiej zwrotki idą w lewą stronę, podczas trzeciej zwrotki robią cztery kroki do przodu i cztery do tyłu, a podczas refrenu podrzucają chustę do góry.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).

Listopad, tydzień 1

Dzień 3

Moja rodzina

Jestem bezpieczny z moją rodziną

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Zabawa na powitanie – <i>Kuchenna orkiestra</i> . Zabawa dramowa <i>Co robi mama? Co robi tata?</i> Zabawa dydaktyczna <i>Obrazek do rymu</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.
II.	Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Spacer w parach</i> . Zabawa prawda – fałsz <i>Co mamy do pary?</i> Zabawa dydaktyczna <i>Porządku w szufladzie</i> . Zabawa dydaktyczna <i>Chodniczek z patyczków</i> . Zabawa grupowa <i>Kapciuszki</i> .

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa sprawnościowa <i>Tor przeszkód</i> , zabawa z elementem liczenia – <i>Mamo, mamo, ile kroków do domu?</i> |
| III. | Zabawa dydaktyczna <i>Sylaba do sylaby</i> . Zabawa klockami w kształcie figur geometrycznych – <i>Robot domowy</i> . Wysłuchanie bajki <i>Brzydkie kaczątko</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9. |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 3, IV 7, IV 12, IV 15

Cele ogólne

- kształtowanie pojęcia *para*,
- poszerzanie słownictwa czynnego,
- rozwijanie wyobraźni twórczej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dobiera obrazki do pary,
- wypowiada się na określony temat,
- wymyśla dalszy ciąg baśni.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na powitanie – *Kuchenna orkiestra*.
Garnki, pokrywki, miski, drewniane łyżki, nagranie piosenki *Moja rodzina*, odtwarzacz CD.
Podczas nagrania piosenki dzieci tworzą akompaniament na naczyniach kuchennych – uderzają rytmicznie łyżkami o metalowe garnki, miski, pokrywki. Śpiewają podczas refrenu.
- Zabawa dramowa *Co robi mama? Co robi tata?*
Karteczki z nazwami czynności domowych.
Dzieci kolejno losują karteczki z nazwami różnych prac domowych. N. odczytuje je po cichu dzieciom, a one pokazują je ruchem. Pozostałe dzieci odgadują i podają nazwę czynności, np.: pierze, zmywa, gotuje, zamiata, odkurza, maluje się, czesze się, czyta, wbija gwoździe, wierci wiertarką, przykręca śrubokrętem, goli się, myje zęby, pracuje na komputerze, itp.
- Zabawa dydaktyczna *Obrazek do rymu*.
Pary obrazków, których nazwy się rymują, np.: półka – bułka, ptaki – robaki, ryby – grzyby, kury – góry, młotek – płotek, koń – słoń, sznurek – ogórek, kaczką – paczka, biurko – piórko, maska – laska.

N. pokazuje obrazki w dowolnej kolejności, dzieci podają ich nazwy. N. dzieli obrazki na dwie grupy (rozdziela obrazki, których nazwy się rymują), rozdaje obrazki z jednej grupy 3-latkowi, a z drugiej – 4-latkowi. Dzieci młodsze kolejno pokazują swoje obrazki, starsze zgłaszają się, jeśli mają obrazek do pary, to znaczy taki, którego nazwa rymuje się ze wskazanym.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).

II

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Spacer w parach*.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Moja rodzina*.

N. prosi, by dzieci ustawiły się po dwoje i przy muzyce: podczas zwrotek – spacerowały w parach po sali, podczas refrenu – utworzyły czteroosobowe koła, a podczas kolejnych zwrotek – zmieniły swoje pary.

- Zabawa prawda – fałsz *Co mamy do pary?*

N. wyjaśnia dzieciom, że dwie takie same części ciała również tworzą parę, np. para oczu, uszu, rąk, nóg. N. wymienia różne części ciała, a dzieci pokazują kciuk skierowany do góry, jeśli mówi prawdę, lub kierują kciuk do dołu, jeśli stwierdzenie nie jest prawdziwe. Np. *mamy: dwie ręce, dwie nogi, dwa nosy, dwie dłonie, dwoje oczu, dwa języki, dwie stopy, dwa ramiona, dwa kolana, dwa czoła, dwoje uszu, dwa pępek*, itp.

- Zabawa dydaktyczna *Porządki w szufladzie*.

Szuflada, różne pary skarpet i rękawiczek.

N. prezentuje szufladę, w której znajdują się wymieszane rzeczy tworzące pary, np. skarpety, rękawiczki – mamy, taty, dziecka – o różnych wzorach i wielkościach. Zadaniem dzieci jest uporządkować zawartość szuflady i połączyć przedmioty w odpowiednie pary.

- Zabawa dydaktyczna *Chodniczek z patyczków*.

Patyczki.

Dzieci układają kolorowy chodniczek, dokładając po dwa patyczki w tym samym kolorze – tworzą pary patyczków w tym samym kolorze.

- Zabawa grupowa *Kapciuszki*.

Kapcie do pary.

Dzieci zdejmują po jednym kapciu, zostawiają je w środku koła i siadają z wyprostowanymi nogami. Zadaniem wybranego dziecka jest dopasowanie kapci do pary. Wersja trudniejsza zabawy: gdy dzieci stoją w kole, wybrane dziecko przygląda się uważnie i zapamiętuje, kto ma jakie kapcie, następnie dzieci siadają na stopach, a wybrane dziecko oddaje kapcie ze środka koła ich właścicielom.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa sprawnościowa *Tor przeszkód*.

N. wyznacza tor przeszkód w ogródku przedszkolnym, wykorzystując naturalne ukształtowanie przestrzeni i sprzęt umieszczony na placu zabaw. Dzieci przechodzą tor, naśladując ruchy N., np.: siałom między drzewami, przechodzenie po ławeczce, wchodzenie po schodkach, zjeżdżanie ze zjeżdżalni.

- Zabawa z elementem liczenia – *Mamo, mamo, ile kroków do domu?*

Dzieci stają na wyznaczonym przez N. miejscu w końcu ogrodu przedszkolnego. Po drugiej stronie staje N. jako mama. Dzieci pytają: *Mamo, mamo, ile kroków do domu?* N. podaje liczbę: 1, 2, 3 lub 4, a dzieci odliczają kroki w kierunku N. Wygrywa to dziecko, które jako pierwsze dotrze do mamy. Ono przejmuje jej rolę.

III

- Zabawa dydaktyczna *Sylaba do sylaby*.

Dzieci wypowiadają podane przez N. słowa rytmicznie, z klaskaniem: *ma-ma, ta-ta, brat, cór-ka, bab-cia, ro-dzi-na, cio-cia* (imiona dzieci z grupy). Dzieci 4-letnie tworzą słowa rozpoczynające się podanymi przez N. sylabami: *ma-, ta-, ro-*, oraz początkowymi sylabami imion dzieci z grupy.

- Zabawa klockami w kształcie figur geometrycznych – *Robot domowy*.

Klocki geometryczne.

Dzieci układają z klocków robota, który będzie pomagał w wykonywaniu prac domowych. Podają czynności, jakie będzie wykonywał, by sprawić radość całej rodzinie.

- Wysłuchanie baśni *Brzydkie kaczątko*. N. opowiada baśń o brzydkim kaczątku (na podstawie baśni A. Ch. Andersena). W trakcie opowiadania kolejnych wydarzeń prosi dzieci, aby powiedziały, jak się czuło kaczątko, gdy wszystkie zwierzęta w gospodarstwie je odrzuciły, śmiały się z jego wyglądu i niezgrabnych ruchów; jak mogło się czuć, gdy ujrzało swoje odbicie w lustrze jako łabędzia. N. prosi dzieci, aby wymyśliły dalszy ciąg baśni i przygód łabędzia.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).

Listopad, tydzień 1

Dzień 4

Moja rodzina Moja rodzina i ja

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawy tematyczne w kąciku zabaw – <i>W moim domu</i> . Nauka I zwrotki piosenki <i>Moja rodzina</i> . Praca plastyczna <i>Ciało człowieka</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.	
II. Zabawa na powitanie. Wysłuchanie wiersza B. Szelańskiej <i>Moja rodzina i ja</i> . Rozmowa na temat wiersza. Utrwalanie nazw części ciała. Cel: rozwijanie świadomości własnego ciała.	
Opowiadanie o rodzinie przedstawionej na obrazku. Rysowanie swojej rodziny. Kolorowanie koła na różowo lub odbijanie palca maczanie w różowej farbie.	Opowiadanie o rodzinie przedstawionej na obrazku. Rysowanie swojej rodziny. Rysowanie po liniach.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ludowa <i>Ciuciubabka</i> , zabawa ruchowa z elementem rzutu – <i>Rodzina i pies</i> .	
III. Tworzenie albumu tematycznego <i>Rodziny</i> .	
Wyszukiwanie w gazetach postaci, wydzieranie ich i przyklejanie.	Wyszukiwanie w gazetach postaci, wycinanie ich i przyklejanie.
Nauka wiersza B. Szelańskiej <i>Moja rodzina i ja</i> . Zabawa badawcza <i>Co to jest?</i> Czytanie książek przez rodziców. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 14

Cele ogólne

- rozwijanie pamięci,
- rozwijanie świadomości własnego ciała,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- powtarza wiersz,
- wskazuje i nazywa części swojego ciała,
- rysuje swoją rodzinę.

Przebieg dnia

I

- Zabawy tematyczne w kąciku zabaw – *W moim domu*. N. zaprasza dzieci do zabawy w dom. Dzieci przyjmują role rodziców i rodzeństwa; opowiadają, co robią rodzice, jakie wykonują czynności, a potem je naśladowują.
- Nauka I zwrotki piosenki *Moja rodzina* (przewodnik, cz. 1, s. 120).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja rodzina*.
N. recytuje tekst, dzieci powtarzają tekst pierwszej zwrotki. Wspólnie śpiewają I zwrotkę i refren piosenki.

- Praca plastyczna *Ciało człowieka*.

Duży arkusz białego papieru, dla każdego dziecka: flamastry, farby, pędzel, kubek z wodą.

Jedno dziecko kładzie się na arkuszu białego papieru, a N. odrysowuje flamastrzem kontur postaci i go wycina. Jeśli w grupie jest więcej dzieci, mogą to być dwie postacie: chłopca i dziewczynki. Następnie dzieci nazywają odrysowane części ciała i kolorują je mazakami na arkuszu papieru. Dorysowują na twarzy oczy, brwi, nos, usta.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).

II

- Zabawa na powitanie.
Dzieci stają w parach i witają się, podając sobie prawą rękę, a następnie witają się różnymi częściami ciała: uszami, nosami, czołami, brodami, ramionami, plecami, brzuchami, kolanami, stopami.
- Wysłuchanie wiersza B. Szelańkowskiej *Moja rodzina i ja*.
N. przed recytacją wiersza prosi dzieci, aby zapamiętały, o czym jest w nim mowa.

*Mama i tata,
i jeszcze ja!
Babcia i dziadek, chomiki dwa!
Pod jednym dachem w zgodzie mieszkamy
i się wzajemnie bardzo kochamy.
I nikt nikomu nie przypomina,
że najważniejsza w życiu rodzina!*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. zadaje pytania:
 - O kim jest ten wiersz?
 - Co jest najważniejsze w rodzinie?
 - Kto mieszka z tobą w domu?
 - Kto należy do twojej najbliższej rodziny?
 - Jaka jest twoja rodzina?
 Dzieci opowiadają o swoich rodzinach.
- Utrwalanie nazw części ciała.
Jedno dziecko staje przed dziećmi, a kolejne dzieci nazywają jego części ciała. Następnie każde dziecko pokazuje, gdzie ma wymienione przez N. części ciała (głowę, włosy, oczy, nos, usta, uszy, szyję, ramiona, ręce, palce, brzuch, nogi, stopy, palce u stóp), wskazując je rękami lub potrząsając nimi.

Karta pracy, cz. 1, nr 12

Karta pracy, cz. 1, nr 30

Dzieci:

- opowiadają o rodzinie przedstawionej na obrazku,
- rysują w ramce swoją rodzinę i opowiadają o niej,
- kolorują koła na różowo lub odbijają palec maczany w różowej farbie.
- rysują po śladach rysunków.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ludowa *Ciuciubabka*.
Chustka do zasłonięcia oczu.
N. wyznacza teren zabawy; zasłania oczy jednemu chętnemu dziecku, które ma za zadanie złapać inne dziecko, nie widząc go. Dzieci prowadzą między sobą rozmowę.
Wszyscy: *Babciu, babciu, na czym stoicie?*
Dziecko: *Na beczce.*
Wszyscy: *A co jest w tej beczce?*
Dziecko: *Sól i kwas.*
Wszyscy: *Babciu, babciu, łapcie nas.*
Dzieci uciekają od Ciuciubabki, a ona ma za zadanie złapać inne dziecko, które przejmie jej rolę.

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Rodzina i pies*.

Piłka.

Dzieci stają w kole. N. wchodzi do środka koła z piłką. Kolejno wymienia nazwy członków rodziny i rzuca piłkę do kolejnych osób. Zadaniem dziecka jest złapanie piłki za każdym razem, kiedy usłyszy nazwę członka rodziny, np.: dziadek, siostra, wujek. Jednak nie może łąpać piłki, kiedy usłyszy słowo: *pies*. Następnie do środka koła wchodzi wybrane dziecko.

III

- Nauka wiersza B. Szelańkowskiej *Moja rodzina i ja* (przewodnik, cz. 1, s. 127).
- Tworzenie albumu tematycznego *Rodziny*.

Dla każdego dziecka: gazety, kartka, klej, pędzelek, nożyczki dla dzieci 4-letnich.

Dzieci oglądają stare gazety i wyszukują w nich postacie ludzkie, które będą układać w rodziny. Przy porządkowaniu im role członków rodziny: dziecka, mamy, taty, brata, siostry, babci, dziadka. Młodsze dzieci wydierają wybrane postacie, a starsze je wycinają. Tworzą z nich rodzinę i przyklejają na kartce. Nadają im imiona i nazwiska.

- Zabawa badawcza *Co to jest?*

Magiczne pudełko, przedmioty codziennego użytku używane przez rodziców w domu, np. mały śrubokręt, młotek, zmywak, centymetr, kredka, klucze, łyżka, klocek, puzzel.

N. pokazuje różne przedmioty codziennego użytku, używane przez rodziców w domu. Dzieci je nazywają; mówią, do czego służą i kto się nimi w domu posługuje. N. wkłada te przedmioty do magicznego pudełka. Dzieci mają za zadanie odgadnąć za pomocą dotyku, co to za przedmiot, i powiedzieć, kto w ich domu najczęściej używa tego przedmiotu, np. mały śrubokręt, młotek, zmywak, centymetr, kredka, klucze, łyżka, klocek, puzzel.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).
- Czytanie książek przez rodziców.

N. zaprasza chętnych rodziców do przeczytania dzieciom wybranej książki. Dzieci witają się z rodzicem, używają zwrotów grzecznościowych: *dzień dobry, proszę, dziękuję*. Po wysłuchaniu opowieści z książki, dzieci własnymi słowami opowiadają jej treść. W podziękowaniu dzieci recytują dowolny wiersz, który znają (dla rodziców).

Listopad, tydzień 1

Dzień 5

Moja rodzina

W rodzinie pomagamy sobie wzajemnie

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Proste ćwiczenia grafomotoryczne. Zabawa z elementem pantomimy – *Co robią rodzice?* Ćwiczenie oddechowe *Konfetti*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.

II. Odgadywanie zagadek dotyczących członków rodziny i wskazywanie rozwiązań na obrazkach. Zabawa słowna – kończenie rozpoczętych zdań. Słuchanie wiersza S. Jachowicza *Dobry braciszek*, inscenizowanego sylwetami. Rozmowa na temat wiersza. Cel: zachęcanie do rozmów na tematy dotyczące dziecka, a także dzielenia się z innymi swoją własnością. Zabawa ruchowo-naśladowcza *Moja rodzina*.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa w parach – *Rodzinny spacer*, zabawa ruchowa z elementami rywalizacji – *Pizza dla głodomorów*, zabawy inspirowane przez dzieci, z wykorzystaniem sprzętu terenowego.

III. Wykonanie laurki dla swojej rodziny. Ćwiczenia wzrokowe – *Posągi*. Zabawa dydaktyczna do piosenki *Moja rodzina*.

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.

Omawianie sposobów spędzania czasu wolnego z rodzicami.

Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 7, III 8, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie przywiązania do tradycji i wartości rodzinnych,
- zachęcanie do wypowiedzania się na dany temat,
- rozwijanie aktywności twórczej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- przygotowuje drobne prezenty dla najbliższych,
- wypowiada się na temat dzielenia się swoją własnością,
- prezentuje elementy pantomimy przed grupą.

Przebieg dnia

I

- Proste ćwiczenia grafomotoryczne.
Dla każdego dziecka: kredki, ołówek, kartka z ćwiczeniem grafomotorycznym.
N. prosi o dokładne wykonanie zadania, polegającego np. na łączeniu kropek lub rysowaniu po śladzie. Podkreśla, że nie liczy się tempo, a staranność.
- Zabawa z elementem pantomimy – *Co robią rodzice?*
Zadaniem dzieci jest takie pokazanie ruchem, co wykonują rodzice, aby pozostałe przedszkolaki odgadły daną czynność.
- Ćwiczenie oddechowe *Konfetti*.
Porwane kawałki papieru.
Dzieci siedzą, trzymając przed sobą wyciągniętą dłoń z porwanymi kawałkami papieru. Obserwują, jak zachowują się papierki, kiedy dmuchną na nie lekko, a jak, kiedy dmuchną z całej siły.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz. 1, s. 118).

II

- Odgadywanie zagadek dotyczących członków rodziny i wskazywanie rozwiązań na obrazkach.
Schematyczne obrazki przedstawiające członków rodziny (mamę, tatę, babcię, dziadka).

*Poznajcie sami
– to pewna ważna pani,
co przytuli, kiedy płaczę,
nawet wtedy, gdy wilka zobaczę.
I tyle rzeczy potrafi zrobić sama!
To na pewno moja... (mama)*

*To taka starsza pani,
co kiedyś przyznacie sami,
że najwspanialsza jest na świecie
i świetne babeczki piecze.
Wczoraj przyniosła smakołyk dla kota Drapcia.
To na pewno moja... (babcia)*

*To taki pan,
co potrafi naprawić kran.
Ogląda w telewizji mecze,
wtedy, gdy mama ciasto piecze.
I powiedział, że kiedyś zwiedzimy pół świata.
To na pewno mój... (tata)*

*To taki starszy pan,
co kiedyś wiele robił sam.
Teraz często mnie rozpieszcza,
ja natomiast mu pomagam
w rozwiązywaniu krzyżówek i zagadek.
To na pewno mój... (dziadek)*

- Zabawa słowna – kończenie rozpoczętych zdań.
*Moi rodzice są kochani, bo...
Lubię być w domu, bo...
Pomagam rodzicom w...
Moja mama/mój tata/moja babcia/mój dziadek/moje rodzeństwo najbardziej lubi...*
- Słuchanie wiersza S. Jachowicza *Dobry braciśzek*, inscenizowanego sylwetami.
Sylwety: chłopca i dziewczynki, jabłko przekrojone na pół.
N. pokazuje dzieciom dwie połówki jabłka i recytuje wiersz:

Brat: Siostrzyczko! Na dwoje jabłuszko rozkoję,
Połowę Ci dam.

Siostra: Znam twoje serduszko,

Lecz małe jabłuszko zjedz, braciszku, sam.

Brat: O, tego nie zrobię,

Ja muszę dać tobie...

Piękny byłby brat!

Cóż by powiedziano,

Gdyby też wiedziano,

Żem sam jabłko zjadł?

- Rozmowa na temat wiersza.
 - Kto ze sobą rozmawiał?
 - Ile jabłek miał braciszek?
 - Dlaczego pokroił jabłko?
 - Czy wy dzielicie się owocami, słodyczami ze swoimi najbliższymi?
 - Dlaczego tak robicie?

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Moja rodzina*.

N. prosi, aby dzieci poruszały się spokojnie po sali. Kiedy powie: *Mama*, dzieci poruszają się i zachowują jak mama; kiedy powie *Brat*, dzieci poruszają się i zachowują jak brat itd.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa w parach – *Rodzinny spacer*.

N. prosi, aby dzieci dobrały się w pary. Jedna osoba (kucająca) jest dzieckiem i daje się prowadzić za rękę osobie dorosłej (drugiej osobie). Po udanym spacerze może nastąpić zmiana ról.

- Zabawa ruchowa z elementem rywalizacji – *Pizza dla głodomorów*.

Dwa plastikowe talerzyki.

N. ustawia dzieci w dwóch rzędach. Pierwsza osoba z każdego rzędu dostaje talerzyk – pizzę, który musi nieść jak najszybciej w jednej ręce. Kiedy dobiegnie do N., zawraca i przekazuje talerzyk kolejnej osobie z rzędu. Zabawa toczy się do momentu, aż wszystkie osoby z rzędu wykonają zadanie.

- Zabawy inspirowane przez dzieci, z wykorzystaniem sprzętu terenowego.

N. przypomina zasady bezpiecznego i kulturalnego korzystania ze sprzętu terenowego.

III

- Wykonanie laurki dla swojej rodziny.

Dla każdego dziecka: kartka, kredki, farby, papier kolorowy, klej.

N. prosi, aby dzieci przygotowały laurki dla swojej rodziny według własnego pomysłu. Przypomina o tym, że dobrze jest najpierw coś wymyślić, a dopiero później przystąpić do działania. 3-latkom N. rozdaje kartki A4 zgięte na pół i tłumaczy sposób wykonania zadania. N. przypomina również o starannym wykonaniu pracy.

- Ćwiczenia wzrokowe *Posągi*.

Miś.

N. prosi, aby dzieci udawały, że są posągami – nie mogą się poruszać. Jedyną częścią, która pozostaje ruchoma, są oczy. Następnie N. pokazuje dzieciom misia w różnym położeniu (wysoko, nisko, z boku itp.). Prosi dzieci, aby podążały za nim jedynie wzrokiem.

- Zabawa dydaktyczna do piosenki *Moja rodzina* (przewodnik, cz. 1, s. 120).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Moja rodzina*.

Dzieci siedzą w kole. W trakcie zwrotek piosenki kołyszą się na boki, a w trakcie refrenu rytmicznie go wyklaskują. Dzieci mogą także wymyślić własny sposób zabawy przy piosence (np. jej wyklaskiwanie, ilustrowanie ruchem itp.).

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań

Karta pracy, cz. 1, nr 31

Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Dzieci:

- mówią, jak Olek i Ada odpoczywają z rodzicami,
- rysują, jak oni spędzają czas z rodzicami,
- rysują po śladzie szarej linii.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 9 (przewodnik, cz.1, s. 118).

Przykładowy zapis w dzienniku

<p>I. Ćwiczenia słownikowe <i>Dom, który widzę...</i> Praca plastyczna <i>W bloku</i>.</p>	
<p>Wskazywanie domu opisanego przez kolegów. Rysowanie drzwi, naklejanie okien.</p>	<p>Opisywanie i porównywanie wyglądu domów. Wycinanie i przyklejanie postaci.</p>
<p>Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10.</p>	
<p>II. Zabawa dydaktyczna: <i>Gdzie kto mieszka</i>. Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej <i>Dom</i>. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cel: rozwijanie mowy. Zabawa tematyczna <i>Zwierzęta i ich domy</i>. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Zwierzęta na spacerze</i>.</p>	
<p>Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci – domy</i>, zabawa ruchowa <i>Pajęczyna</i>.</p>	
<p>III. Zabawa konstrukcyjna <i>Budujemy domy</i>. Zabawa ortofoniczna <i>A, a, a, kotki dwa</i>. Zabawa ruchowa w parach – <i>Spacer z mamą</i>.</p>	
<p>Rysowanie domu po śladzie. Kolorowanie kół na fioletowy kolor lub odbijanie palca w fioletowej farbie.</p>	<p>Opisywanie wyglądu domu. Rysowanie własnego domu.</p>

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 5, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- posługiwanie się liczebnikami porządkowymi,
- wzbogacanie słownictwa.

Cele operacyjne

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- przelicza piętra bloku,
- nazywa domy zwierząt.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słownikowe *Dom, który widzę...*
Albumy, katalogi, projekty, gazety i zdjęcia przedstawiające różne domy.
 N. rozkłada przed dziećmi albumy, katalogi, projekty, gazety i zdjęcia przedstawiające różne domy. Zachęca dzieci do wybrania domu, który im się najbardziej podoba, oraz opisanie, jak on wygląda. N. sam opisuje jeden z domów, aby ukierunkować wypowiedzi dzieci. Na podstawie kilku zdjęć dzieci 4-letnie opisują jeden z domów, a dzieci 3-letnie odgadują, który to dom. Następnie chętne dzieci, po wybraniu zdjęcia domu (nie pokazują go N.), opisują go, a N. stara się go narysować, prosząc dziecko o podanie jak największej liczby szczegółów. Na koniec dzieci porównują, czy narysowany dom jest podobny do tego ze zdjęcia.
- Praca plastyczna *W bloku*.
Duży arkusz białego papieru, stare gazety z różnymi postaciami, nożyczki, kleje, flamastry, karteczki samoprzylepne, patyczek do szaszłyków.
 N. rysuje na arkuszu białego papieru blok składający się z 4 pięter, a w nim miejsce na szyby, windy i schody. Dzieci młodsze dorysowują drzwi i nakleją karteczki samoprzylepne jako okna. Dzieci starsze ze starych gazet wycinają postacie ludzkie i przyklejają w oknach bloku. Chętne dzieci rysują

windę, wycinają ją i przyklejają na patyczku do szaszłyków. Przeliczają piętra, stosując liczebniki porządkowe w zakresie czterech. Rysują piwnicę i schody.

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Pobudka – język obudził się rano i leży jeszcze w łóżku – na dole, za zębami; następnie przeciąga się, unosząc swój czubek na górę, za zębami.

Schody – język przesuwa się od górnych zębów (pierwszy schodek) do wałka dziąsłowego (drugi schodek).

Witamy sąsiadów – przy szeroko otwartych ustach język wita się ze swoimi sąsiadami – zębami, dotykając czubkiem do każdego zęba: najpierw na górze, potem – na dole.

Drzwi – wargi to drzwi do domu, które otwierają się szeroko i zamykają.

Spacer – język oblizuje dookoła wargi: raz górną, raz dolną, spaceruje wokół ust.

Winda – język unosi się do góry, a potem zjeżdża w dół – za dolne zęby.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 10 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Szukaj swojego domu*.

Tamburyn, szarfy w 4 kolorach – po dwie dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom po jednej szarfie i prosi, żeby je założyły. Szarfy w tych samych kolorach rozkłada na podłodze, w tej samej liczbie co liczba dzieci. N. gra na tamburynie, a dzieci podskakują. Na hasło: *Dzieci, do domu*, każde dziecko szuka dla siebie domu – szarfy w tym samym kolorze co szarfa, którą ma założoną. Następnie dzieci zamieniają się kolorami szarf i powtarzają zabawę.

- Zabawa ruchowa w parach – *Spacer z mamą*.

Dzieci dobierają się w pary. Jedna z osób – mama, idzie wyprostowana, a druga – dziecko – podaje rękę mamie i idzie w przysiadzie. Następnie dochodzi do zamiany ról.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Zwierzęta na spacerze*.

Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Na hasło N., podającego nazwę domu zwierzęcia, dzieci pokazują ruchem jego mieszkańca: *buda* – idą na czworakach, *gawra* – poruszają się na czworakach, powoli i ciężko jak niedźwiedź, *gniazdo* – biegają, machając skrzydłami, *dziupła* – podskakują jak wiewiórka.

- Zabawa ruchowa z elementem wspinania się – *Porządki*.

Dzieci swobodnie biegają po sali. Na hasło: *Porządki*, wspinają się na palce i naśladują ruchem omiatanie ścian i sufitu miotełką do kurzu. Po chwili znów poruszają się swobodnie po sali. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Celuj w okienko*.

Obręcz, szarfa, woreczek dla każdego dziecka.

Dzieci otrzymują woreczki. Ustawiają się w rzędzie. N. wyznacza linię rzutu za pomocą szarfy i staje w odległości 2–3 metrów od niej, z obręczą w dłoni. Zadaniem dzieci jest wrzucenie woreczka do obręczy. Zabawę można powtórzyć kilkakrotnie.

II

- Zabawa dydaktyczna *Gdzie kto mieszka*.

Rysunek bloku, wykonany w I części dnia, winda zamontowana na patyczku do szaszłyka.

N. prezentuje dzieciom blok i windę, wykonane w I części dnia. Na każdym piętrze widać kilka mieszkających tam osób. N. objaśnia, z jakich części składa się blok i jak należy liczyć piętra w bloku. Dzieci 4-letnie wskazują parter, piwnicę. 3-latki nazywają części domu (drzwi, okna). N. przesuwa windę i prosi, aby dzieci określili, na którym piętrze jest winda i kto na nim mieszka.

- Wysłuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Dom*.

Książka (s. 22–23) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Przedszkolaki rysowały domy. Niektóre z domów były wysokie i prawie sięgały chmur, a inne niskie, z ogródkiem i kwiatkami. Dzieci najpierw rysowały duży kwadrat lub prostokąt, a w nim małe kwadraciki jako okienka. Czasami na górze powstawał dach w kształcie trójkąta, a na nim komin. Z kominia leciał dym.

– *Ja narysuję zamek i wieżę – powiedział Maciuś.*

– *Jesteś królem? – zapytała Ada.*

– Tak – zachichotał Maciuś. – Mieszkam na samej górze.
– A ja jestem królowną i też mieszkam na górze – powiedziała Ada, która miała pokój na poddaszu domu. Bliźniaki, Marcin i Ola, narysowały wysoki blok z mnóstwem okienek. W jednym z nich namalowały swoje uśmiechnięte buzie.

– My mieszkamy na parterze – odparł Marcin.

– A co to jest parter? – zdziwiła się Ada.

– Parter jest na dole.

Słyszac rozmowę przedszkolaków, pani narysowała wysoki blok i wyjaśniła dzieciom, jak się liczy okienka w domach.

– Spójrzcie, mieszkanie na samym dole to jest parter. Powyżej, w kolejności są piętra: pierwsze, drugie, trzecie, czwarte... aż do samej góry. Piwnica w bloku mieści się pod parterem.

– U nas w piwnicy są koty! – do rozmowy włączyła się Kasia.

– My nie mamy piwnicy, tylko spiżarnię – stwierdziła Ada. – Tata przynosi stamtąd kompoty i dzemy.

– Ludzie, którzy mieszkają na dole, czyli na parterze, nie zawsze muszą wchodzić po schodach. Jeśli blok jest bardzo wysoki, koniecznie musi być w nim winda, która zawozi mieszkańców na wybrane piętra.

– Aha! Najpierw jest parter, potem pierwsze piętro, drugie, trzecie, aż do góry...

– Właśnie tak!

– A piwnica?

– W piwnicy ludzie nie mieszkają – powiedział Tomek.

Wieczorem Ada opowiedziała o wszystkim Olkowi i zapytała:

– Jak myślisz, dlaczego ptaki nie mają gniazd na parterze?

– Niektóre mają, na przykład skowronek. Czasami inne zwierzęta mogą porwać jaja albo pisklęta. Gniazda i dziuple powinny być wysoko, na piętrze.

– Ptaki nie muszą mieć windy do dziupli, bo potrafią latać – stwierdziła Ada.

– Też bym tak chciał.

– Mieszkać w dziupli?

– Nie. Latać!

– A na którym piętrze mieszkają lisy?

– Mają norki pod ziemią, więc chyba mieszkają w piwnicy.

– Ciekawe, czy mają tam dzemik z jagód... – zastanawiała się dziewczynka.

W nocy Ada miała piękny sen. Śnił się jej las pełen zwierząt. W leśnej piwnicy mieszkały lisy, misie i borsuki, na parterze spały sarenki, jelenie i dziki, a na piętrach drzew ptaszki śpiewały senną kołysankę:

„Aaaa, ptaszki dwa,
rozćwierkane obydwu,
nic nie będą robiły,
tylko Adę bawiły...”

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

– W jakim domu mieszka Ada?

– W jakim ty mieszkasz domu? Opowiedz, jak wygląda twój dom.

– Ile pięter ma ten blok?

Tu dzieci wspólnie przeliczają, stosując liczebniki porządkowe w zakresie 3.

– Gdzie jest parter, a gdzie piwnica?

- Zabawa tematyczna *Zwierzęta i ich domy*.

Obrazki przedstawiające zwierzęta i ich domy, duże pinezki.

N. przypina wcześniej do tablicy obrazki domów zwierząt. Teraz prosi, aby dzieci nazwały razem z nim te domy: buda, gniazdo, gawra, nora, dziupla. Chętne dzieci przypinają do tablicy, obok każdego z domów, obrazek jego mieszkańca i mówią, jak się nazywa jego dom, np. *Wiewiórka mieszka w dziupli drzewa*.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Zwierzęta na spacerze* (przewodnik, cz. 1, s. 132).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci – domy*.

Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonym terenie. Na hasło N.: *Domy* – dzieci nieruchomieją, na hasło: *Dzieci* – biegają swobodnie.

- Zabawa ruchowa *Pajęczyna*.
Sznurek lub włóczka.
N. rozwiesza sznurki na różnej wysokości pomiędzy dwoma drzewami, tworząc z nich pajęczynę. Zadanie dzieci polega na przedostaniu się przez pajęczynę na drugą stronę.

III

- Zabawa konstrukcyjna *Budujemy domy*.
Klocki różnego rodzaju.
Dzieci budują domy z klocków. N. zachęca do porównywania ich wielkości i posługiwania się określeniami: mały, duży, szerszy, węższy, wyższy, niższy. Dzieci wraz z N. przeliczają domy, stosując liczebniki porządkowe.
- Zabawa ruchowa w parach – *Spacer z mamą* (przewodnik, cz. 1, s. 132).
- Zabawa ortofoniczna *A, a, a, kotki dwa*.
Dzieci wybierają sobie lalki lub przytulanki, które będą kołysały do snu. Śpiewają melodię kołysanki *A, a, a, kotki dwa* na kolejnych samogłoskach: a, o, i, e, u, y. N. zwraca uwagę na zachowanie prawidłowego toru oddechowego – dzieci nabierają powietrze nosem i wypuszczają powoli w czasie śpiewania piosenki.

Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań	Karta pracy, cz. 1, nr 32
Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.	Dzieci: – opisują wygląd domu Olka i Ady, – rysują dom, w którym mieszkają, – rysują po śladach rysunków, dorysowują drzewka i dymy według wzoru.
Karta pracy, cz. 1, nr 11	Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań
Dzieci: – rysują po śladzie kształt domu, nazywają części domu, – kolorują koła na fioletowo lub odbijają w nich palec maczany w fioletowej farbie.	Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

Listopad, tydzień 2

Dzień 2

Mój dom

Pies – przyjaciel domu

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa rozwijająca ruchy warg. Zabawa dydaktyczna *Jaka to melodia?* Zabawa muzyczno-ruchowa *Szybko – wolno*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10.
- II. Rozmowa na temat przyjaciela. Wysłuchanie piosenki *Przyjaciel*. Rozmowa na temat piosenki. Cel: uwrażliwienie na muzykę. Rozmowa na temat piosenki. Zabawa rytmiczna przy piosence. Zabawa ruchowo-naśladowcza *Pieski na spacerze*.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Znajdź parę*, spacer w okolicy przedszkola (obserwowanie zwierząt znajdujących się w otoczeniu domów).
- III. Nauka refrenu piosenki *Przyjaciel*. Zabawa dydaktyczna rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź psa*. Wystukiwanie wspólnie z N. rytmu piosenki *Przyjaciel*. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Zwierzęta na spacerze*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, II 10, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 7

Cele ogólne

- rozwijanie poczucia rytmu,
- rozwijanie umiejętności wokalnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rytmicznie klaszcze przy piosence,
- śpiewa refren piosenki.

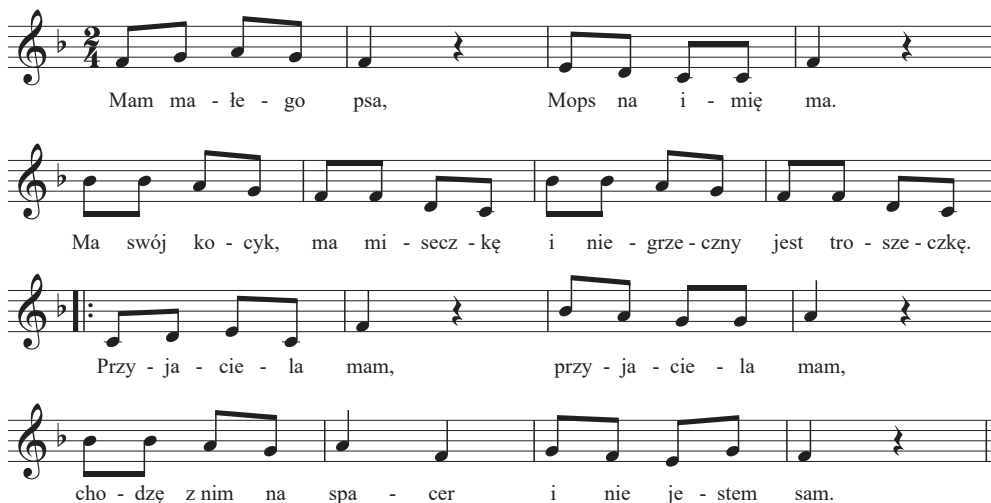
Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca ruchy warg.
Dzieci siedzą z zamkniętymi ustami. Próbują, zgodnie z instrukcją i pokazem N., wykonać następujące ruchy:
 - robienie kółek ustami (w jedną i w drugą stronę),
 - robienie dzióbeków,
 - kręcenie ustami na boki,
 - kręcenie ustami z góry na dół (i odwrotnie).
- Zabawa dydaktyczna *Jaka to melodia?*
N. nuci melodię znanej dzieciom piosenki. Zadaniem dzieci jest rozpoznać, co to za piosenka. Mogą podać tytuł lub zaśpiewać cytowany fragment. Następnie chętne dziecko nuci melodię wybranej przez siebie lub N. piosenki. Zadaniem pozostałych dzieci, jak poprzednio, jest rozpoznanie piosenki.
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Szybko – wolno*.
Dzwonki.
N. gra w różnym tempie na dzwoneczkach. Kiedy gra szybko, dzieci poruszają się szybko, kiedy gra wolno – dzieci poruszają się odpowiednio do tempa muzyki.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10 (przewodnik, cz. 1, s. 132).

II

- Rozmowa na temat przyjaciela.
N. rozmawia z dziećmi na temat tego, kto to jest przyjaciel – jakie ma cechy, kto nim może być. Aby wprowadzić dzieci w temat, N. pyta, czy zwierzę może być przyjacielem człowieka. Ważne jest, aby dzieci potrafiły uzasadnić swoje zdanie. N. może także zapytać, jakie zwierzęta mają dzieci w domach.
- Wysłuchanie piosenki *Przyjaciel* (śl. i muz. B. Forma).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Przyjaciel*.

Mam ma - łe - go psa, Mops na i - mię ma.
Ma swój ko - cyk, ma mi - secz - kę i nie - grze - czny jest tro - sze - czkę.
Przy - ja - cie - la mam, przy - ja - cie - la mam,
cho - dzę z nim na spa - cer i nie je - stem sam.

1. *Mam małego psa,
Mops na imię ma.
Ma swój kocyk, ma miseczkę
i niegrzeczny jest troszeczkę.*

2. *Kiedy prószy śnieg,
kiedy pada deszcz,
w parku miło czas spędzamy,
po alejkach wciąż biegamy.*

Ref.: *Przyjaciela mam, przyjaciela mam,
chodzę z nim na spacer i nie jestem sam.*

Ref.: *Przyjaciela mam...*

3. *Kiedy jest mi źle,
leży obok mnie,
a gdy kończy się zabawa,
to w głęboki sen zapada.*

Ref.: *Przyjaciela mam...*

- Rozmowa na temat piosenki.

N. zadaje pytania:

- *O kim była piosenka?*
- *Jak miał na imię piesek?*
- *Jak spędzano z nim czas?*
- *Czy piosenka była wesoła, czy smutna?*

- Zabawa rytmiczna przy piosence.

N. prosi, aby dzieci podczas pierwszej zwrotki ogrzewały swoje nogi poprzez przesuwanie dłońmi do przodu i do tyłu, podczas drugiej zwrotki – naśladowały ruchami rąk, że pada śnieg (drobne ruchy rąk od góry do dołu). Podczas trzeciej zwrotki mają za zadanie stukać stopami o podłogę. W czasie refrenu dzieci wraz z N. rytmicznie klaszczą.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Pieski na spacerze*.

N. prezentuje, w jaki sposób dzieci mają się poruszać (kolana, pupa do góry). Zadaniem dzieci jest poruszanie się po sali na czworakach i naśladowanie zachowania psów (obwąchiwanie, siad, szczekanie itp.). Kiedy N. mocno kładzie w dłonie, dzieci biegną na czworakach w wyznaczone miejsce w sali (do budy).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Znajdź parę*.

N. prosi, aby dzieci dobrały się w pary na podstawie podanego hasła: *Pary dziewczynek. Pary dzieci w żółtych kurtkach. Pary dzieci, które mają psa* itp.

- Spacer w okolicy przedszkola.

Obserwowanie zwierząt znajdujących się w otoczeniu domów. Rozmowy na temat budowy domów zwierząt.

III

- Nauka refrenu piosenki *Przyjaciel* (przewodnik, cz. 1, s. 135).

N. uczy dzieci refrenu piosenki fragmentami, metodą ze słuchu. Wspólnie z dziećmi 4-letnimi przypomina, co to jest refren.

- Zabawa dydaktyczna rozwijająca spostrzegawczość – *Znajdź psa*.

5 obrazków przedstawiających psy.

N. chowa obrazki w różnych miejscach sali. Nie mogą być one zbyt widoczne dla dzieci. Następnie chętne dziecko ma za zadanie odszukać kolejne obrazki, zgodnie z instrukcjami N. (np. *Ten piesek jest w kąciku lalek, pod szarym wózkiem*).

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Zwierzęta na spacerze* (przewodnik, cz. 1, s. 132).

- Wystukiwanie rytmu piosenki *Przyjaciel* (przewodnik, cz. 1, s. 135).

Dwa drewniane klocki dla każdego dziecka.

Dzieci śpiewają refren piosenki, uderzają wraz z N. drewnianymi klocekami, zgodnie z rytmem i tempem piosenki.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa na powitanie *Mój dom jest...* Zabawa dramowa *Co to za mina?* Ćwiczenie grafomotoryczne – *Obrysowane wesołe figury*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10.
- II. Zabawa muzyczno-ruchowa *Taniec figur*. Układanie domu z figur. Zabawa dydaktyczna *Uporządkuj przedmioty*. Zabawa bieżna *Gdzie jest mój kształt?* Cel: rozwijanie intuicji geometrycznej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku – *Czekoladka*, zabawa grupowa *Raz, dwa, trzy, teraz dom budujesz ty*.
- III. Zabawa ruchowa *Odszukaj figurę*. Układanie wzorów z patyczków. Praca plastyczna *Mój dom*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 1, IV 2, IV 8, IV 12

Cele ogólne

- rozwijanie intuicji geometrycznej,
- rozwijanie spostrzegania wzrokowego.

Cele operacyjne

Dziecko:

- układa dom z figur geometrycznych,
- poprawnie odwzorowuje wzór.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na powitanie *Mój dom jest...*
N. wita się z dziećmi (ustawionymi w kole), których dom: jest duży, mały, kolorowy; ma płaski dach; w którym są okna, drzwi, schody; w którym jest kuchnia, pokój, łazienka, przedpokój, winda, itp. Dzieci machają do N., gdy dotyczy ich podany przez niego warunek.
- Zabawa dramowa *Co to za mina?*
Karty z narysowanymi twarzami, przedstawiające emocje: radość, złość, strach, smutek.
Dzieci siedzą w kole. Jedno z nich losuje kartkę z narysowaną twarzą wyrażającą określoną emocję. Stara się pokazać odpowiednią minę pozostałym dzieciom. Zadaniem pozostałych jest naśladowanie miny i próba nazywania emocji, jaką przedstawia kolega.
- Ćwiczenie grafomotoryczne – *Obrysowane wesołe figury*.
Dla każdego dziecka: kartka papieru, klocki w kształcie figur geometrycznych, kredki.
Dzieci siadają przy stolikach, na których są wyłożone klocki geometryczne, i próbują obrysować ich kształty. Dzieciom 3-letnim N. obrysowuje figury. Dzieci zamieniają figury w wesołe figury: kolorują je, dorysowują uśmiechnięte buzie, oczy, uszy, nosy, zabawne fryzurki.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10 (przewodnik, cz. 1, s. 132).

II

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Taniec figur*.
Po jednej figurze geometrycznej na taśmie dwustronnej dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Przyjaciel*.
N. przykleja (lub przyczepia) dzieciom do ubrań figury geometryczne i prosi, by przywitały się, podając rękę osobom, które mają na ubraniach takie same figury geometryczne jak one. Podczas nagrania dzieci tańczą w parach. Parę stanowią dzieci, które mają na ubraniach takie same figury geometryczne.

- Układanie domu z figur.
Figury geometryczne wycięte z kolorowego papieru: duży kwadrat, 2 małe kwadraty, mały prostokąt, duży trójkąt, klej, kartka papieru – po jednym komplecie dla każdego dziecka i dla N.

N. układa na tablicy dom z figur. Następnie rozdaje dzieciom takie same figury. Zadaniem dzieci jest ułożenie z figur takiego samego domu, jaki N. ułożył na tablicy. 4-latki robią to samodzielnie, a 3-latki – z pomocą N. naklejają swoje domy na kartkach. Następnie dzieci liczą figury o takich samych kształtach.

- Zabawa dydaktyczna *Uporządkuj przedmioty*.

Płaskie przedmioty różnej wielkości: w kształcie koła (np. talerzyki, guziki, zakrętki do słoików, pokrywki na garnki, płyty kompaktowe); w kształcie kwadratu (np. serwetki, chusteczki higieniczne, koperty na płyty CD, przykrywki na pudełka, książki, ramki obrazków); w kształcie trójkąta (np. ekierka, trójkąt muzyczny, płaski klocek, znak drogowy), serwetki i kartki pocięte na trójkąty, trzy obręcze gimnastyczne, wycięte z kolorowego papieru A4: koło, trójkąt, kwadrat.

N. rozkłada przedmioty o różnych kształtach i trzy obręcze gimnastyczne. W ich środku kładzie kolejno figury: kwadrat, koło i trójkąt. Wybiera przykładowy przedmiot, pokazuje go dzieciom. Przekazuje, by dzieci obejrzały go z bliska, zbadaly jego krawędzie za pomocą dotyku. Dzieci wyszukują przedmioty o podobnym kształcie i wkładają je do obręczy oznaczonej daną figurą.

- Zabawa bieżna – *Gdzie jest mój kształt?*

Figury geometryczne w różnych kształtach (po jednej dla każdego dziecka), duże sylwety koła, kwadratu, trójkąta.

Dzieci siedzą w kole, otrzymują polecenie zamknięcia oczu. N. kładzie przed każdym dzieckiem jedną figurę geometryczną. Na sygnał dźwiękowy, np. kłaśnięcie, tupnięcie, lub sygnał słowny: *już, start*, dzieci ustawiają się pod taką samą figurą umieszczoną w sali, jaką otrzymały. Przy kolejnym powtórzeniu następuje wymiana figur.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Czekoladka*.

Narysowany na ziemi kredą/patykiem kwadrat, podzielony na 6 pól (kształtem ma przypominać tabliczkę czekolady), płaski kamyk, kasztan lub woreczek gimnastyczny.

Dzieci kolejno rzucają kamyk na dowolne pole narysowanego na ziemi kwadratu (czekoladki). Muszą przeskoczyć przez kolejne pola, obunóż lub na jednej nodze, podnieść kamyk i wrócić, nie nadeptując na linię *czekoladki*. Jeśli gracz nadeptnie – skusi. Traci jedną kolejkę.

- Zabawa grupowa *Raz, dwa, trzy, teraz dom budujesz ty*.

Elementy łatwo dostępne w ogrodzie (np. piasek, drewniane patyki, liście), szalik lub opaska.

Dzieci stoją w kole. Wybrane dziecko, z zasłoniętymi oczami (szalikiem lub opaską), obraca się wokół własnej osi, recytuje wyliczankę: *Raz, dwa, trzy, teraz dom budujesz ty*. Wskazuje dziecko, które głośno mówi, z czego ma być zbudowany dom, np. z piasku, z drewna, z liści, ze śniegu, z plastiku. Dziecko, które mówiło wyliczankę, zdejmuje opaskę. Wszystkie dzieci rozbiegają się i dotykają tych elementów, z jakich miał być zbudowany dom. Osoba ze środka koła natomiast usiłuje złapać osobę, która nie dotknęła jeszcze właściwego elementu. Po złapaniu oddaje jej opaskę.

III

- Zabawa ruchowa *Odszukaj figurę*.

Tamburyn, po dwie duże, kolorowe sylwety figur geometrycznych: koła, kwadratu, prostokąta i trójkąta.

N. pokazuje dzieciom duże, kolorowe figury geometryczne: koło, kwadrat, prostokąt i trójkąt. Zawiesza je w różnych częściach sali. Kiedy N. gra na tamburynie, dzieci podskakują. Na przerwę w grze N. unosi nad głowę jedną z figur, a dzieci podbiegają do takiej samej figury znajdującej się na terenie sali.

- Układanie wzorów z patyczków.

Patyczki.

Dzieci tworzą dowolne wzory z patyczków. Nazywają powstałe kompozycje.

Praca plastyczna *Mój dom*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 18, kredki, naklejki z obrazkami kwiatów.

Dzieci:

- kolorują rysunki doniczek i ram okiennych wybranymi kolorami,
- nakleją obrazki kwiatów tak, żeby wyglądały na rosnące w doniczkach,
- dekorują zastony rysunkami kropek lub paszków.

Praca plastyczna *Mój dom*

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, karta 17, kredki, nożyczki, biała bibuła.

Dzieci:

- wycinają rysunek okna,
- przykleją pomarszczone białe firanki z bibuły,
- kończą rysować kwiaty,
- przykleją doniczkę – kwadrat wycięty z papieru kolorowego,
- kolorują ramę okienną,
- kończą rysować twarz tak, aby wyglądała jak ich twarz – dorysowują włosy w odpowiednim kolorze, fryzurę, oczy.

Listopad, tydzień 2

Dzień 4

Mój dom
Moje mieszkanie

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa na powitanie *Wszyscy są, witam was. Urządzamy pokój dziecięcy* – kolaż. Zabawa ćwicząca umiejętność spostrzegania – *W kuchennej szufladzie*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10.

II. Zabawa ruchowa *Robimy porządku*. Nazywanie pomieszczeń znajdujących się w domu. Zabawa dydaktyczna *Rodzinny posiłek*. Urządzamy mieszkanie – *Architekt wewnątrz*. Zagadki słowne. Cel: poznanie pomieszczeń i sprzętów znajdujących się w domu.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z piłką – *Kipi kasza*, gra zespołowa *Zbijak*.

III. Słuchanie dźwięków, jakie wydają urządzenia elektryczne. Poznawanie sprzętów elektrycznych wykorzystywanych w gospodarstwie domowym.

Nazywanie urządzeń elektrycznych. Zabawy swobodne w kąciku zabawek, z użyciem takich zabawek, jak: odkurzacz, żelazko, mikser.

Nazywanie urządzeń elektrycznych, ćwiczenie spostrzegania i słuchu fonematycznego.

Ćwiczenia słuchowe. Ćwiczenia pamięci wzrokowej – *Co zniknęło ze środka koła?* Zabawa ruchowa *Robimy porządku*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 8, IV 20

Cele ogólne

- rozwijanie mowy i myślenia,
- poznawanie wybranych urządzeń elektrycznych dostępnych w domu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa pomieszczenia znajdujące się w domu,
- rozpoznaje za pomocą wzroku i słuchu urządzenia elektryczne stosowane w gospodarstwie domowym.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na powitanie *Wszyscy są, witam was*. Dzieci stoją w kole. Witają się słowami: *Wszyscy są, witam was. Zaczynamy, już czas. Jestem ja, jesteś ty. Raz, dwa, trzy*, i podają rękę dzieciom stojącym obok nich.

- *Urządzamy pokój dziecięcy* – kolaż.
Zszywacz lub dziurkacz, sznurek lub taśma klejąca, dla każdego dziecka: kartka A4 z zarysem pokoju (podłoga, ściany boczne, ściana tylna, okno), kredki, flamastry, klej, obrazki ze sprzętami domowymi, np.: stołem, krzesłami, lampą, szafą, łóżkiem, komodą, z obrazkiem, kwiatkiem w doniczce, zabawkami w pojemniku.

Każde dziecko otrzymuje kartkę z rysunkiem pokoju i komplet obrazków ze sprzętami domowymi. Dzieci przyklejają obrazki na swoich kartkach zgodnie z własnymi pomysłami, np. stół – na środku pokoju, po jednym krześle – z obu stron stołu, lampę – nad stołem, z boku – szafę, łóżko, komodę, obrazek – na ścianie, kwiatek w doniczce – na parapecie, zabawki – na półkach lub w pojemniku. Dorysowują brakujące elementy. N. pokazuje prace dzieciom i tworzy katalog projektów pokoi dziecięcych (łączy je zszywaczem lub robi dziurki dziurkaczem i zawiązuje sznureczkiem lub skleja je w harmonijkę).

- Zabawa ćwicząca umiejętność spostrzegania – *W kuchennej szufladzie*.

Komplet sztuczków (z wyjątkiem noży), dwie tace.

N. układa na dwóch tacach różną liczbę sztuczków: łyżek do zupy i łyżeczek do herbaty, widelców. Dzieci 4-letnie oceniają, jakimi elementami różnią się poszczególne tace. Dzieci 3-letnie szukają różnic w położeniu sztuczków.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10 (przewodnik, cz. 1, s. 132).

II

- Zabawa ruchowa *Robimy porządku*.

N. wymienia różne czynności związane z prowadzeniem domu (np.: prasowanie, wieszanie prania, wycieranie kurzy, odkurzanie, mycie naczyń itp.). Dzieci starają się naśladować je gestami.

- Nazywanie pomieszczeń znajdujących się w domu.

Zdjęcia: kuchni, pokoju, łazienki.

Dzieci oglądają zdjęcia: kuchni, pokoju, łazienki. Nazywają pomieszczenia przedstawione na zdjęciach. Opowiadają o ich wyposażeniu.

- Zabawa dydaktyczna *Rodzinny posiłek*.

Stolik, naczynia stołowe, serwetki, sztucze.

N. prosi dzieci, by przygotowały stół do rodzinnego posiłku zgodnie z jego poleceniami, np.: by ustawiły na stole talerzyki, obok położyły łyżkę (N. pokazuje, po której stronie), obok łyżki położyły widelec, z drugiej strony położyły serwetkę, na środku stołu postawiły dzbanek, za każdym talerzem ustawiły kubeczki, nad każdym talerzem położyły łyżeczki, pod kubeczki postawiły podkładki, itp.

- *Urządzamy mieszkanie* – *Architekt wnętrz*.

Arkusze szarego papieru, mazak, klej, wycięte z gazet reklamowych zdjęcia mebli i sprzętów, które można znaleźć w domu.

N. rozmawia z dziećmi o tym, jakie pomieszczenia znajdują się w ich domach. Dzieci nazywają je i określają ich przeznaczenie. N. rysuje schemat mieszkania zgodnie ze wskazówkami dzieci. N. mówi, że urządzeniem wnętrz zajmuje się architekt wnętrz i teraz dzieci przejmą jego rolę.

Dzieci oglądają wycięte obrazki, nazywają sprzęty i segregują na grupy, ze względu na ich miejsce w domu i na zastosowanie. 4-latki przyklejają obrazki na schemacie mieszkania przygotowanym przez N. w poszczególnych pomieszczeniach: pokoju, sypialni, kuchni, przedpokoju, pokoju dziecięcym, łazience, itp.

- Zagadki słowne (autor B. Szelągowska).

Losy z tekstami zagadek, pojemnik z kasztanami – punktami, dwa pojemniki na punkty.

Dzieci, podzielone na dwie grupy, losują zagadki. N. czyta zagadki o sprzętach domowych. Po rozwiązaniu zagadki dzieci określają, w którym pomieszczeniu w domu można znaleźć ten przedmiot. Jeśli odpowiedź jest poprawna, dostają punkt. Na zakończenie dzieci głośno liczą punkty każdej grupy.

Przy porządkach jest niezbędny:

kurz z podłogi rurą wciąga

i z dywanu zbiera brud.

Potem czysto dom wygląda.

(odkurzacz)

Aby żywność jak najdłużej

była świeża, smaczna, zdrowa,

musi w chłodnym miejscu być.

Powiedz, gdzie ją trzeba schować.

(do lodówki)

*W kuchni na blacie to on króluje.
Przez cały dzień właśnie tam stoi.
Wodę na kawę w mig zagotuje,
bo wrzątku wcale się on nie boi.*
(czajnik elektryczny)

*W kilka minut jest gorący
i do pracy swej gotowy.
Każdy obiad w nim pieczony
jest przepyszny, no i zdrowy!*
(piekarnik)

*Po włączeniu do kontaktu
tak jak wiatr potrafi dmuchać.
Po kąpeli mokra głowa
dzięki niej jest znowu sucha.*
(suszarka)

*Brudne bluzki, swetry, spodnie
do maszyny tej wkładamy.
Proszek do prania, płyn do płukania...
Po chwili czyste mamy ubrania.*
(pralka)

*Koktajl z truskawek, śmietaną ubije –
w kuchni roboty ma zawsze wiele.
Gdy mama krem do tortu robi,
to posługuje się...*
(mikserem)

*Talerzy, garnków i szklanek brudnych
w zlewie nie trzeba już teraz myć.
Po co nam ścierka albo suszarka?
To wszystko zrobi za nas...*
(zmywarka)

*Co ono robi? To jakiś taniec?
Sunie po desce do prasowania!
I coraz parą buchnie mu z wnętrza!
Rozgrzanym brzuchem mknie po ubraniach.*
(żelazko)

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z piłką – *Kipi kasza*.

Piłki.

Dzieci odbijają piłkę od podłoża, wypowiadając rymowanek:

*Kipi kasza, kipi groch.
Lepsza kasza niż ten groch,*

*bo od grochu boli brzuch,
a od kaszy człowiek zdrow.*

- Gra zespołowa *Zbijak*.

Piłka.

N. wybiera dwoje dzieci, które zostają tak zwanymi matkami. Dwie matki stoją na brzegach pola gry i rzucają piłkę do siebie. Dzieci biegają w środku pola. Jeśli piłka dotknie któregoś dziecka, to jest zbite i wyłączone z dalszej zabawy.

III

- Słuchanie dźwięków, jakie wydają urządzenia elektryczne.

Suszarka, młynek do kawy, blender, telefon z ładowarką, odkurzacz, żelazko.

Dzieci oglądają i nazywają urządzenia prezentowane przez N. (gospodarstwa domowego). Określają, do czego służą te urządzenia elektryczne, i omawiają zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas ich stosowania. Dzieciom nie wolno z nich korzystać bez udziału osób dorosłych. Następnie N. prezentuje dzieciom dźwięki, jakie wydają te urządzenia, a dzieci je naśladują.

Karta pracy, cz. 1, nr 12

Dzieci:
– nazywają urządzenia elektryczne przedstawione na zdjęciach,
– mówią, do czego służą, naśladują ich dźwięki,
– moczą palec w farbie, rozcierają farbę palcem z góry na dół (N. demonstruje właściwy kierunek).

Zabawy swobodne w kąciku zabawek

Dzieci bawią się swobodnie w kąciku zabawek zabawkowymi urządzeniami elektrycznymi, np. prasują, odkurzają, miksują.

Zabawy swobodne w kąciku zabawek	Karta pracy, cz. 1, nr 33
Dzieci bawią się swobodnie w kąciku zabawek zabawkowymi urządzeniami elektrycznymi, np. prasują, odkurzają, miksują.	Dzieci: <ul style="list-style-type: none"> – łączą puzzle w pary, – nazwają urządzenia elektryczne przedstawione na puzzlach, – naśladują dźwięki, jakie wydają te urządzenia, – dzielą rytmicznie (na sylaby), z klaskaniem, nazwy tych urządzeń elektrycznych, – nazywają urządzenia elektryczne przedstawione na zdjęciach.

- Ćwiczenia słuchowe.
Suszarka, młynek do kawy, blender, telefon z ładowarką, odkurzacz, żelazko.
N. włącza urządzenia elektryczne lub nagrania ich dźwięków. Dzieci, odwrócone plecami, odgadują, co wydaje te dźwięki.
- Zabawa ruchowa *Robimy porządki* (przewodnik, cz. 1, s. 140).
- Ćwiczenia pamięci wzrokowej – *Co zniknęło ze środka koła?*
Suszarka, młynek do kawy, blender, telefon z ładowarką, odkurzacz, żelazko, koc.
Dzieci przyglądają się przedmiotom. N. przykrywa je i zabiera niepostrzeżenie któreś urządzenie. Dzieci odgadują, co zostało zabrane.

Listopad, tydzień 2

Dzień 5

Mój dom

W mojej rodzinie

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Ćwiczenie ortofoniczne <i>Echo</i> . Zabawa tematyczna <i>W mojej rodzinie</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10.
II.	Zabawa dydaktyczna <i>Dom dla każdej rodziny</i> . Rozmowa na podstawie wiersza B. Formy <i>Moja rodzina</i> . Cel: rozwijanie wypowiedzi słownych. Zabawa z elementem pantomimy – <i>Zwierzęta domowe</i> .
Przyklejanie do sylwety kotka łatek z plasteliny. Opowiadanie o zwierzętach, o jakich marzą dzieci. Rytmiczne dzielenie nazw zwierząt. Rysowanie drogi kotka po szarej linii.

Zabawy na świeżym powietrzu: tradycyjna zabawa ze śpiewem – <i>Ojciec Wirgiliusz</i> , zabawa ruchowa <i>Członkowie rodziny</i> ; zachęcanie do zabaw tematycznych w małych grupach (rodzinkach). |
| III. | Zabawa słuchowa <i>Czyje to imię?</i> Zabawa ruchowa z elementem celowania – <i>Celuj w okienko</i> . Opowiadanie o obrazkach. Improwizacje ruchowe do piosenki <i>Przyjaciel</i> . |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- wzbogacanie słownictwa czynnego dzieci (o słowa związane z rodziną).

Cele operacyjne

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące wiersza,
- wypowiada się na temat rodziny (własnej i innych osób), zwierząt hodowanych w domach.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie ortofoniczne *Echo*.
N. wypowiada pojedyncze głoski. Dzieci mają za zadanie je powtórzyć. Następnie N. może wypowiadać sylaby, słowa itp.
- Zabawa tematyczna *W mojej rodzinie*.
Dzieci przyjmują role rodziców i rodzeństwa – prowadzą dialogi, omawiają codzienne sytuacje, wykorzystując akcesoria zgromadzone w sali przedszkolnej.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 10 (przewodnik, cz. 1, s. 132).

II

- Zabawa dydaktyczna *Dom dla każdej rodziny*.
Cztery zdjęcia domów i cztery zdjęcia rodzin.
N. rozkłada na dywanie zdjęcia domów (pionowo, dom pod domem), a także, w nieładzie – zdjęcia rodzin. Pyta, czy – zdaniem dzieci – każda rodzina ma swój dom. Jeśli dzieci uważają, że tak, to pyta, jak można to sprawdzić. Chętne dzieci układają obok każdego zdjęcia domu zdjęcie rodziny, która może w nim mieszkać.
- Rozmowa na temat wiersza B. Formy *Moja rodzina*.
N. czyta dzieciom wiersz.

*Moja rodzina to ja, mama, tata.
Mam też siostrę Alę i młodszego brata.
Siostra jest wysoka, czarne włosy ma,
a braciszek mały, skończył latka dwa.*

*Wspólne zabawy, wspólne spacery.
Zimą na narty, latem na rowery.
Czas wolny zawsze razem spędzamy,
bardzo się mocno wszyscy kochamy.*

Pytania N.:

- *Kto należy do rodziny z wiersza?*
- *Jaka jest siostra? Jaki jest brat?*
- *Jak spędza czas rodzina z wiersza? Co robią jej członkowie?*
- *Co wy lubicie robić ze swoimi rodzinami?*

- Zabawa z elementem pantomimy – *Zwierzęta domowe*.
Obrazki zwierząt domowych (chomika, psa, kota, rybek, papugi, myszy).

N. rozkłada przed wybranym dzieckiem odwrócone obrazki. Zadanie polega na obejrzeniu przez dziecko obrazka (bez pokazywania go innym dzieciom) i naśladowaniu ruchów przedstawionego na nim zwierzęcia tak, aby pozostałe dzieci mogły odgadnąć nazwę tego zwierzęcia. Potem dzieci wypowiadają się na temat zwierząt hodowanych w domach.

Przyklejanie łatek z plasteliny

Karta pracy, cz. 1, nr 34

Dla każdego dziecka: wyprawka plastyczna, wypychanka (kotek), plastelina: brązowa, szara, czarna.

Dzieci przyklejają do sylwety kotka łatki z plasteliny.

Dzieci:

- opowiadają, o jakich zwierzętach marzą Olek i Ada (na podstawie ilustracji),
- dzielą rytmicznie (na sylaby), z klaskaniem, nazwy zwierząt hodowanych w domach,
- rysują drogę kotka do miseczki (po szarej linii).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Tradycyjna zabawa ze śpiewem – *Ojciec Wirgiliusz*.
Dzieci trzymają się za ręce, tworząc koło. Śpiewają z N. piosenkę:

*Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje,
a miał ich wszystkich sto dwadzieścia troje.
Hejże, dzieci, hejże, ha, hejże, ha, hejże, ha,
róbcie wszystko to co ja, to co ja.*

Na koniec słów piosenki N. wskazuje osobę, która będzie Wirgiliuszem i pokaże pozostałym osobom, co mają zrobić (np.: podskakiwać, kucać, kręcić się wkoło itp.). Zabawę można powtarzać wielokrotnie.

- Zabawa ruchowa *Członkowie rodziny*.
Gwizdek.
 N. prosi, aby dzieci swobodnie biegały po podwórku. Na sygnał gwizdka, dzieci ustawiają się zgodnie z instrukcjami, np.:
 - Proszę, aby obok mnie ustawiły się dzieci, które są córkami.
 - Proszę, aby obok mnie ustawiły się dzieci, które są wnukami.
 - Proszę, aby obok mnie ustawiły się dzieci, które mają brata itd.
- Zachęcanie do zabaw tematycznych w małych grupach (rodzinkach).

III

- Zabawa słuchowa *Czyje to imię?*
 N. wypowiada rytmicznie (z podziałem na sylaby) imię wybranego dziecka z grupy (np.: Ka-sia, Ma-ry-sia). Zadaniem dzieci jest odgadnięcie, kto to. Następnie w podobny sposób może mówić wybrane dziecko.
- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Celuj w okienko* (przewodnik, cz. 1, s. 132).
- Opowiadanie o obrazkach.
Obrazki przedstawiające członków rodziny w trakcie wykonywania różnych czynności (np. tata zmywa naczynia, dziecko sprząta swój pokój itp.).
 N. pokazuje kolejno obrazki. Prosi, aby dzieci dokończyły zdania, np.:
Tata...
Dziecko...
 Dzieci mogą także opowiedzieć, kto w ich domach wykonuje daną czynność.
- Improwizacje ruchowe do piosenki *Przyjaciel* (przewodnik, cz. 1, s. 135).
 N. wraz z dziećmi śpiewa piosenkę. Następnie dzieci tańczą do piosenki w wybrany przez siebie sposób.

Począwszy od 3. tygodnia września proponujemy N. realizację zestawów ćwiczeń ruchowych. Pierwsze dwa tygodnie września traktujemy jako tygodnie adaptacyjne.

Zestawy ćwiczeń ruchowych

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 1 (do wykorzystania w 3. tygodniu września).

Odtwarzacz CD, płyta z nagraniem rytmicznej muzyki, woreczki dla każdego dziecka.

- Rozpoczęcie – kształtowanie prawidłowego toru oddychania.
Dzieci stoją w rozsypane w sali. Oddychają, wciągając powietrze nosem, a wydychając je ustami.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słońce i deszcz*.
Dzieci biegają swobodnie w różnych kierunkach. Na hasło *Słońce*, zatrzymują się i stoją z rękami podniesionymi w górę. Na hasło *Deszcz*, przykucają i chowają głowy.
- *Szalone tańce* – wycucie własnego ciała.
Przy nagraniu rytmicznej muzyki tańczą poszczególne części ciała dzieci: po kolei – głowa, ręce, biodra, nogi, tańczy całe ciało.
- *Kłaniamy się* – skłon tułowia w przód.
Dzieci siedzą w siadzie klęcznym, z woreczkiem na głowie. Powoli skłaniają tułów w przód i zrzucają woreczek na podłogę.
- *Skradamy się* – chód z wysokim unoszeniem kolan.
Co jakiś czas dzieci zatrzymują się i stają na jednej nodze, rozkładając szeroko ramiona.
- *Co się dzieje w przedszkolu* – ćwiczenie mięśni grzbietu.
Dzieci leżą na brzuchu, łokcie mają wsparte o podłogę, dłonie zwinięte przy oczach – naśladują patrzenie przez lornetkę. Co pewien czas dzieci wznoszą łokcie i rozglądają się wokół siebie.
- *Odganiamy muchy* – ćwiczenie tułowia – skręty.
Dzieci stoją w lekkim rozkroku. Naśladują ruchy odganiania się od much prawą i lewą ręką z mocnym skrętem ciała.
- Zakończenie – marsz po obwodzie koła z woreczkiem ułożonym na głowie.
Dzieci, wyprostowane, maszerują po obwodzie koła za N. Na zakończenie oddają woreczki N.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 2 (do wykorzystania w 4. tygodniu września).

Chusta animacyjna, bębenek, piłka.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa.
N. rozkłada na podłodze chustę animacyjną, dzieci maszerują wokół niej. Na sygnał N. (uderzenie w bębenek) zmieniają kierunek marszu.
- Ćwiczenia z elementem przysiadu i wyprostowania.
Dzieci trzymając za brzeg chustę, maszerują. Na sygnał – jedno klaśnięcie – robią przysiad, a na dwa klaśnięcia – unoszą chustę wysoko nad głowę.
- Ćwiczenie z elementem biegu.
Dzieci trzymają chustę za brzeg, na hasło – nazwę koloru – unoszą chustę wysoko nad głowę i przebiegają pod nią, zamieniając się miejscami.
- Zabawa z piłką.
Na chuście jest umieszczona piłka. Dzieci wachlują chustą tak, aby piłka nie spadła.
- Zabawa relaksacyjna *Tęczowy kwiat*.
Dzieci kolejno siadają na środku chusty, pozostałe skręcają chustę, a następnie energicznie ją rozciągają.
- Zabawa *Spadochron*.
Dzieci trzymają chustę za brzegi i wachlują nią coraz mocniej. Na hasło N. *Teraz!* – puszczają chustę, wbiegają pod nią, a ona opada na dzieci.
- Składanie chusty.
Dzieci rozkładają chustę na podłodze, składają chustę na pół, a następnie nakładają na siebie kolejne trójkąty kolorystyczne.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 3 (do wykorzystania w 1. tygodniu października).

Dowolny instrument, piłka, szeroka ławeczka, obręcz, woreczek dla każdego dziecka.

- Dzieci chodzą po sali z wyprostowanymi plecami. Na dźwięk instrumentu stają na palcach i wspinają się ku górze, naśladując zrywanie gruszek.
- Dzieci stoją prosto, a następnie wykonują skłon prosty (naśladują wkładanie gruszek do koszyka).
- Dzieci stają w rozkroku, wykonują skłon, a następnie unoszą tułów i ręce w górę (podnoszą kosz z owocami do góry).
- Dzieci siadają w rzędzie, w siadzie skrzyżnym, podają sobie piłkę nad głową, przekazując ją do kolegi. Następnie wykonują to samo zadanie, podając piłkę z jednej strony na drugą.
- Dzieci chodzą po sali, wysoko unosząc nogi (tak, aby nie nadepnąć na owoce, które leżą w siadzie).
- Dzieci przechodzą przez szeroką ławeczkę w asyście N.
- Zabawa z elementem rzutu – *Gruszki, do skrzynki*.
Dzieci otrzymują woreczki. Podrzucają je do góry i starają się złapać w ręce. Następnie mają za zadanie rzucić nimi do celu. Wrzucają woreczki do obręczy, jak gruszki do skrzynki.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 4 (do wykorzystania w 2. tygodniu października).

Kulki z gazet, odtwarzacz CD, nagranie muzyki relaksacyjnej.

- Ćwiczenia oddechowe.
Dzieci stają swobodnie na podłodze i próbują *wydmuchać* z lasu śmieci (kulki z gazet), które mają położone na dłoniach.
- Ćwiczenia dużych grup mięśniowych.
Dzieci stoją prosto, przekładają kulki z gazet (śmieci, które nie chcą się *odczepić*) na różne sposoby: przed sobą, za plecami, nad sobą, pod kolanami.
- Ćwiczenia mięśni brzucha.
Dzieci siedzą z wyprostowanymi nogami, ręce mają oparte z tyłu. Przed ich stopami leżą *śmieci* (kule z gazet). Zadaniem dzieci jest przenieść złączone stopy nad *śmieciami*: raz na jedną stronę, raz na drugą stronę.
- Ćwiczenie z elementem rzutu.
Dzieci łączą się w pary, siadają naprzeciwko siebie w siadzie skrzyżnym, w niewielkiej odległości, i starają się wrzucić *śmieci* (kulki z gazet) między kolana partnera. Następnie dochodzi do zamiany ról.
- Ćwiczenie z elementem równowagi.
N. rozkłada na podłodze sznurek (mostek nad strumykiem). Dzieci przechodzą kolejno po *mostku* tak, aby nie wpaść do strumyka.
- Ćwiczenia o nieznacznym ruchu.
Dzieci biorą swoje *śmieci* (kulki z gazet) i próbują je *wyprasować* (gładząc raz lewą, raz prawą ręką). Następnie odkładają je w wybrane miejsce, tworząc stosik.
- Ćwiczenia wyciszające przy muzyce relaksacyjnej (najlepiej: odgłosach natury – śpiewie ptaków, szumie drzew).
Dzieci słuchają muzyki, leżąc na plecach. Zamykają oczy i próbują sobie wyobrazić, że są w cichym i spokojnym lesie.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 5 (do wykorzystania w 3. tygodniu października).

Dzieci, stojąc:

- rysują motyla (leżąca ósemka) z wyciągniętymi przed siebie, prostymi w łokciach rękami, ze splecionymi palcami dłoni,
- naprzemiennie klepią prawą dłoń w lewe kolano i lewą dłoń w prawe kolano,
- chwytają naprzemiennie prawą dłoń w lewe ucho i lewą dłoń w prawe ucho,
- naprzemiennie dotykają jedną dłoń piętę drugiej nogi i drugą dłoń – piętę przeciwnej (z przodu i z tyłu),
- dotykają naprzemiennie jednym łokciem kolana drugiej nogi, drugim łokciem – drugiego kolana,
- klepią naprzemiennie jedną dłoń w przeciwne ramię i drugą dłoń w drugie ramię,
- biegają po sali; na ustalony sygnał (np. klaśnięcie) siadają w siadzie skrzyżnym i krzyżują ręce na wysokości oczu,

Dzieci w leżeniu na plecach:

- przechylają ugięte w kolanach nogi, bez odrywania stóp od podłogi, w jedną stronę, a ręce wyciągają w drugą stronę, potem zamieniają strony,
- odpoczywają ze skrzyżowanymi prostymi nogami i skrzyżowanymi, zgiętymi w łokciach, rękami (dłonie mają na barkach), wdychają powietrze nosem i wolno wydychają ustami.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 6 (do wykorzystania w 4. tygodniu października).

Dzieci, w leżeniu na plecach, powtarzają każde ćwiczenie 4 razy.

- Nogi ugięte w kolanach, dzieci przyciągają je, na przemian, rękami do brzucha.
- Unoszą ręce i barki w górę – pólsiad, klepią się rękami w kolana.
- Nogę ugiętą w kolanie unoszą w górę, do klatki piersiowej, i spychają dłonią – nie ma ruchu, jest napięcie mięśni, zmiana nóg.
- Ugięte nogi unoszą w pozycji krzeselka i rysują piętami kółka w jedną i w drugą stronę.
- Nogi ugięte w kolanach pochylają w jedną i w drugą stronę – stopy stoją na podłodze.
- Odpoczywają, oddychając głęboko: wciągają powietrze nosem i wydychają je ustami.
- Pozycja na kolanach, ręce oparte na podłodze – klęk podparty.
Dzieci wykonują koci grzbiet – wyginają kręgosłup w górę.
- Zginają nogę, unoszą ją w bok i chwilę utrzymują równowagę – zmieniają nogę.
- Jedną rękę unoszą bokiem w górę i patrzą za ręką, następnie zmieniają na drugą rękę.
- Siadają na udach, ręce wyciągają przed siebie, pochylają się – relaks.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 7 (do wykorzystania w 1. tygodniu listopada).

Obręcze gimnastyczne, tamburyn, woreczek gimnastyczny dla każdego dziecka.

- Przygotowanie do zajęć.
Dzieci stają luźno w rozsypane. N., stojąc tyłem do dzieci i demonstrując ćwiczenie, prosi, aby dzieci kolejno: popatrzyły na sufit (głowa do góry), na podłogę (głowa w dół), w jedną stronę i w drugą stronę (głowa w bok). N. może również poprosić, aby dzieci kręciły głowę kółeczka.
- Zabawa rozwijająca reakcję na sygnał dźwiękowy.
N. rozkłada na podłodze obręcze. Zadaniem dzieci jest bieganie wokół obręczy, kiedy N. gra na tamburynie, a kiedy przestaje grać, wskoczenie do środka obręczy lub ustawienie się w małych grupach wokół obręczy.
- Zabawa rozwijająca szybkość.
N. rozkłada pionowo obręcze na podłodze, w niewielkiej odległości od siebie. Dzieci ustawiają się w rzędzie przed obręczami. N. demonstruje sposób wykonania zadania – bieg slalomem. Dzieci próbują wykonać to zadanie same.
- Zabawa rozwijająca celność rzutu.
N. rozdaje dzieciom woreczki i kładzie w niewielkiej odległości obręcz. Dzieci stają jedno za drugim, próbują celować do środka obręczy. Po wykonaniu zadania każde z nich podnosi swój woreczek i wraca na koniec kolejki.
- Zabawa rozwijająca prawidłową postawę ciała.
Dzieci chodzą swobodnie po sali z woreczkami na głowie. N. zwraca uwagę, aby dzieci chodziły wyprostowane (przyjmując prawidłową postawę ciała).
- Zabawa rozwijająca realizację poleceń zgodnie z instrukcjami N.
Dzieci kładą woreczki według instrukcji N.: na głowie, na ramieniu, na kolanie, na stopie itp. Jeśli chcą, mogą spróbować się z nimi poruszać po sali.
- Zabawa rozwijająca sprawność stóp.
Dzieci próbują podnosić woreczek z podłogi stopą (raz jedną, raz drugą).
- Zakończenie zajęć.
N. maszeruje i prosi, aby dzieci maszerowały za nim (może to być maszerowanie po kole, zygzakiem itp.).

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 8 (do wykorzystania w 2. tygodniu listopada).

Laski gimnastyczne.

- Dzieci maszerują po sali z wyprostowanymi plecami, trzymając laski gimnastyczne za sobą, w wyprostowanych rękach.
- Dzieci stają w rozkroku, unoszą laski oburącz do góry, wykonują wdech. Podczas wydechu opuszczają laski.
- N. rozkłada laski na podłodze, w niewielkiej odległości od siebie, a dzieci przeskakują przez nie obunóż.
- Dzieci siedzą w siadzie skrzyżnym, unoszą laski do góry (trzymając je w obu rękach, na krańcach laski gimnastycznej) i pochylają się w bok. Następnie zmieniają rękę i kierunek skłonu.
- Dzieci stoją, trzymając laski oburącz na wysokości kolan; starają się przejść nad laską.
- Dzieci siedzą w siadzie rozkrocznym, turlają laski przed sobą: od siebie i do siebie.
- Dzieci stają na jednej nodze, trzymając laski przed sobą. Następnie zmieniają nogę, na której stoją.
- Dzieci stawiają laski na podłodze i puszczają je, starając się je złapać, zanim upadną.

Inscenizacja: Pasowanie na przedszkolaka

Występują: narrator, dzieci dobrane w pary: dzieci – *pluszaki* z pluszowymi maskotkami, dzieci – *lale* z lalkami; dzieci ustawione są w parach: lala – maskotka.
(Nagranie znajduje się na płycie CD dołączonej do przewodnika metodycznego).

- Śpiewanie piosenki *Wesoła zabawa*.
Dzieci stoją w rozсыpcy. Maszerują w miejscu, śpiewając piosenkę. Przy słowach: *Tupu-tupu, tup, tup* – dzieci rytmicznie tupią.

Je-dna no - ga, dru - ga no - ga, tu - pie - my no - ga - mi. Je - śli
tyl - ko masz o - cho - tę, po - tup ra - zem z na - mi. Tu - pu
- tu - pu, tup, tup, raz, dwa, trzy, te - raz ze mną tu - piesz ty.

1. *Jedna noga, druga noga,
tupiemy nogami.
Jeśli tylko masz ochotę,
potup razem z nami.*

2. *Jedną rękę, drugą rękę
teraz podam tobie.
W małych kołach dookoła
zatańczymy sobie.*

Ref.: *Tupu-tupu, tup, tup,
raz, dwa, trzy,
teraz ze mną tupiesz ty. (bis)*

Ref.: *Tralalala, la, la, raz, dwa, trzy,
teraz ze mną tańczysz ty. (bis)*

- Inscenizacja na podstawie wiersza A. Widzowskiej *Mądrale*.

Narrator:

Ciesz się lalki oraz pluszaki:

Wszyscy:

– Ach! Jakie mądre są przedszkolaki!

Para 1 (lalka i maskotka)

Znają kolory i pory roku,
wiedzą, że nie ma prawdziwych smoków.

Para 2:

Z klocków budują domki i wieże,
zawsze bezpieczne są na spacerze

Para 3:

i choć je wszystko wokół zachwyca,
mówią: Uwaga! Tam jest ulica!

Para 4:

Wiedzą, że zupy nożem się nie je,
bo wtedy zupa chlup! się wyleje.

Para 5:

Lubią owoce oraz warzywa,
a gdy poprosisz, mogą pozmywać!

Para 6:

Tańczą, śpiewają, malują kwiatki
i robią z mamą pyszne sałatki.

Para 7:

Mówią „przepraszam, proszę, dziękuję”
i żaden zabaw innym nie psuje!

Para 8:

Potrafią liczyć już na paluszkach,
a z plasteliny lepią jabłuszka.

Narrator:

Cieszą się misie, dumne są lale:

Wszyscy:

– Ach! Te trzylatki to są mądrale!

- Śpiewanie piosenki *Moje przedszkole*.
(Nagranie znajduje się na płycie CD dołączonej do przewodnika metodycznego).
Dzieci stoją w rozsypcy. Podczas nagrania zwrotek piosenki – maszerują w miejscu. Podczas nagrania refrenu – dzieci łąpią się za ręce i tworzą duże koło.

Ma - sze - ru - ję ra - no do przed - szko - la z ma - mą,
 śpie - wa ptak, wiatr po - wie - wa, a ja głos - no śpie - wam.
 Czas we - so - ło pły - nie w przed - szkol - nej dru - ży - nie,
 tu przy - ja - ciół mam i nie je - stem sam,
 tu przy - ja - ciół mam i nie je - stem sam.

1. *Maszeruję rano
do przedszkola z mamą,
śpiewa ptak, wiatr powiewa,
a ja głośno śpiewam.*

Ref.: *Czas wesoło płynie
w przedszkolnej drużynie,
tu przyjaciół mam
i nie jestem sam,
tu przyjaciół mam
i nie jestem sam.*

2. *W drzwiach nas wita pani,
mam laurkę dla niej,
w sali już jest wesoło,
wszyscy robią koło.*

Ref.: *Czas wesoło...*

3. *Znam magiczne słowa:
proszę i przepraszam,
powiem wam – zawsze chętnie
do przedszkola wracam.*

Ref.: *Czas wesoło...*

- Pasowanie dzieci na przedszkolaków.

Dzieci ustawiają się w półkolu. N. ma dużą kartonową kredkę. Dzieci kolejno występują krok do przodu. N. dotyka kredką ramienia dziecka, podając jego imię mówi: *Pasuje cię na przedszkolaka*. Następnie przykleja dziecku obrazek z pajacykiem.

W inscenizacji wykorzystano wiersz A. Widzowskiej *Mądrale*, piosenki: *Wesoła zabawa* (śl. i muz. B. Forma), *Moje przedszkole* (śl. i muz. B. Forma).

Notatki
